

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ

ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ
КАЛЕНДАР 2025

КИЇВ, 2024

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ НА 2025 РІК

ПАСХА ХРИСТОВА – 20 квітня

ДВНАДЕСЯТИ – ПЕРЕХІДНІ

13 квітня, *неділя* – Вхід Господній у Єрусалим.

29 травня, *четвер* – Вознесіння Господнє.

8 червня, *неділя* – День Святої Тройці. П'ятдесятниця.

ДВНАДЕСЯТИ – НЕПЕРЕХІДНІ

6 січня, *понеділок* – Хрещення Господнє.

2 лютого, *неділя* – Стрітення Господнє.

25 березня, *вівторок* – Благовіщення Пресвятої Богородиці.

6 серпня, *середа* – Преображення Господнє.

15 серпня, *п'ятниця* – Успіння Пресвятої Богородиці.

8 вересня, *понеділок* – Різдво Пресвятої Богородиці.

14 вересня, *неділя* – Воздвиження Хреста Господнього.

21 листопада, *п'ятниця* – Введення у храм Пресвятої Богородиці.

25 грудня, *четвер* – Різдво Христове.

ВЕЛИКІ СВЯТА

1 січня, *середа* – Обрізання Господнє і пам'ять свт. Василя Великого.

24 червня, *вівторок* – Різдво Іоана Предтечі.

29 червня, *неділя* – святих першоверховних апостолів Петра і Павла.

29 серпня, *п'ятниця* – Усікновення голови Іоана Предтечі.

1 жовтня, *середа* – Покрова Пресвятої Богородиці.

ЦЕРКОВНІ ПАМ'ЯТНІ ДНІ

3 лютого, *понеділок* – день інтронізації Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

12 травня, *понеділок* – день тезоіменитства Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

15 липня, *вівторок* – рівноапостольного великого князя Київського Володимира. День хрещення Руси-України.

ПРО ПОСТИ І ТРАПЕЗИ

БАГАТОДЕННІ ПОСТИ

Великий піст – з 3 березня по 19 квітня.

Петрів піст – з 16 червня по 28 червня.

Успенський піст – з 1 серпня по 14 серпня.

Різдвяний (Пилипів) піст – з 15 листопада по 24 грудня.

ОДНОДЕННІ ПОСТИ

Середа і п'ятниця впродовж усього року, за винятком загальниць.

Хрещенський святвечір (навечір'я Богоявлення) – 5 січня.

Усікновення глави Іоана Предтечі – 29 серпня.

Воздвиження Хреста Господнього – 14 вересня.

ЗАГАЛЬНИЦІ

Святки – з 25 грудня по 5 січня.

Митаря і фарисея – з 10 лютого по 16 лютого.

Сирна (масляниця) – з 24 лютого по 2 березня.

Пасхальна (Світла) – з 21 квітня по 27 квітня.

Троїцька – з 9 червня по 15 червня.

ПРО ТРАПЕЗУ У СВЯТА

За церковним уставом у свята Різдва Христового і Богоявлення, що припали на середу і п'ятницю, посту немає. У Різдвяний і Хрещенський святвечори, у свята Воздвиження Хреста Господнього та Усікновення голови Іоана Предтечі дозволяється їжа з олією. У свята Стрітення Господнього, Преображення Господнього, Різдва Пресвятої Богородиці, Покрови Пресвятої Богородиці, Введення Її у храм, Успіння, Різдва Іоана Предтечі, апостолів Петра і Павла, Іоана Богослова та в дні храмових свят, що припадають на середу і п'ятницю, а також на період від Пасхи до Трійці в середу і п'ятницю дозволяється риба.

ДНІ ОСОБЛИВОГО ПОМИНАННЯ ПОМЕРЛИХ

Субота м'ясопусна – 22 лютого.

Субота 2-го тижня Великого посту – 15 березня.

Субота 3-го тижня Великого посту – 22 березня.

Субота 4-го тижня Великого посту – 29 березня.

Поминання жертв Чорнобильської аварії – 26 квітня.

Поминання загиблих у II Світовій війні – 8 травня.

Проводи – 28 квітня по 3 травня.

Субота Троїцька – 7 червня.

Поминання загиблих захисників України – 29 серпня.

Субота Димитрівська – 25 жовтня.

Поминальна субота всіх, в Україні голодом заморених – 22 листопада.

НЕ ЗВЕРШУЄТЬСЯ ВІНЧАННЯ

Напередодні середи і п'ятниці впродовж усього року (вівторок і четвер), недільних днів (субота), дванадесятих, храмових і великих свят, упродовж Великого, Петрового, Успенського і Різдвяного постів, упродовж святка – **з 25 грудня по 7 січня**, упродовж сиропусної седмиці, розпочинаючи з неділі м'ясопусної і в неділю сиропусну, впродовж Пасхальної (Світлої) седмиці, в дні і напередодні Усікновення голови Іоана Предтечі – **29 серпня** і Воздвиження Хреста Господнього – **14 вересня**.

ПОЯСНЕННЯ ДО МІСЯЦЕСЛОВА

Після вказівки свята чи неділі, гласу і седмиці після П'ятдесятниці у першому абзаці поруч із цифрами вміщено імена вселенських, українських і руських святих, які мають службу в Мінеях і Тріодях; у другому – інші свята, пам'ять яких припадає на цей день; у третьому – свята на честь ікони Божої Матері. Арабська цифра

після імені святого означає рік його упокоєння або знайдення мощів. Римська цифра означає століття, в якому жив святий. Цифра після найменування ікони Божої Матері – рік прославлення цієї ікони. У вказівках читань римська цифра (після зачала) означає главу, арабські – стихи цієї глави. Дати в колонці уставних заміток, вказівки на числа і місяці інших днів скрізь подано за старим стилем.

СКОРОЧЕННЯ

ап. – апостол; **апп.** – апостоли; **архієп.** – архієпископ; **архім.** – архімандрит; **безср.** – безсрібник; **блгв.** – благовірний; **блж.** – блаженний; **вмц.** – великомучениця; **вмч.** – великомученик; **дияк.** – диякон; **єп.** – єпископ; **ігум.** – ігумен; **спов.** – сповідник; **кн.** – князь; **митр.** – митрополит; **мц.** – мучениця; **мцц.** – мучениці; **мч.** – мученик; **мчч.** – мученики; **патр.** – патріарх; **прав.** – праведний; **прп.** – преподобний; **прпп.** – преподобні; **прмц.** – преподобномучениця; **прмч.** – преподобномученик; **пресвіт.** – пресвітер; **прор.** – пророк; **св.** – святий; **свв.** – святі; **свт.** – святитель; **свтт.** – святителі; **сщмч.** – священномученик; **сщмчч.** – священномученики; **веч.** – вечірня; **ран.** – рання; **Літ.** – Літургія; **Євангеліє:** **Мф.** – від Матфея, **Мк.** – від Марка, **Лк.** – від Луки, **Ін.** – від Іоана. **Діян.** – Діяння святих апостолів. **Послання апостолів:** **Як.** – Якова, **1 Пет.** – 1-ше Петра, **2 Пет.** – 2-ге Петра, **1 Ін.** – 1-ше Іоана, **2 Ін.** – 2-ге Іоана, **3 Ін.** – 3-тє Іоана, **Іуд.** – Іуди. **Послання апостола Павла:** **Рим.** – до римлян, **1 Кор.** – 1-ше до коринфян, **2 Кор.** – 2-ге до коринфян, **Гал.** – до галатів, **Еф.** – до ефесян, **Флп.** – до филип'ян, **Кол.** – до колосин, **1 Сол.** – 1-ше до солунян, **2 Сол.** – 2-ге до солунян, **1 Тим.** – 1-ше до Тимофія, **2 Тим.** – 2-ге до Тимофія, **Тит.** – до Тита, **Флм.** – до Филимона, **Євр.** – до євреїв. Книги Старого Завіту: **Бут.** – Буття; **Вих.** – Вихід; **Притч.** – Притчі Соломона; **Іс.** – Ісаї; **Іоїл.** – Іоїля; **Зах.** – Захарії.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ БОГОСЛУЖІНЬ

Пасхальна

Поліелей

Повсякденна

Бдіння (дванадесяті)

Славослів'я

Заупокійна

Бдіння (Великі та інші)

Шестерична

Великопостова

❖

МІСЯЦЕГЛОБ

❖

СІЧЕНЬ

1
середа

ОБРИЗАННЯ ГОСПОДНЄ. Свт. Василя Великого, архієп. Кесарії Каппадокійської (379). Мч. Василя Анкірського (бл. 362). Св. Емілії, матері свт. Василя Великого (IV). **Прп. Амфілохія Почаївського (1970).**

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Обрізання: Кол., 254 зач., II, 8 – 12. Лк., 6 зач., II, 20 – 21, 40 – 52.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23. (під зачало).

На Літургії замість «Достойно є...» – «Тобою радіє, Благодатна...».

Відпуст свята.

2
четвер

Передсвято Богоявлення. Свт. Сильвестра, єпископа Римського (335). Прп. Серафима Саровського, чудотворця (1833). **Прп. Сильвестра Кисво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Сщмч. Феогена, єп. Парійського (бл. 320).

Гал., 198 зач., I, 1–10, 20 – II, 5. Мк., 19 зач., V, 1–20.

З цього дня до 5 січня – передсвято Богоявлення.

3
п'ятниця

Прор. Малахії (400 р. до Р. Х.). Мч. Гордія (IV).

На 1-му часі – Діян., 33 зач., XIII, 25 – 32. Мф., 5 зач., III, 1 – 11.

На 3-му часі – Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Мк., 1 зач., I, 1 – 8.

На 6-му часі – Рим., 91 зач., VI, 3 – 11. Мк., 2 зач., I, 9 – 15.

На 9-му часі – Тит., 302 зач., II, 11 – 14; III, 4 – 7. Мф., 6 зач., III, 13 – 17.

Літургія не звершується. На цей день переносяться Великі часи та зображальні. У цей день перший час до ранньої не приєднується, але відправляється разом з Великими часами і зображальні. «У Царстві Твоїм...» читається. Вечірня звершується окремо у свій час. (Типікон, 5 січня).

4
субота

Субота перед Богоявленням. Собор 70-х апостолів: Якова, брата Господнього; Марка і Луки, євангелістів; Клеопи, Симеона, Варнави, Іосії, званого Юстом, Фадея, Ананія, Стефана, Филипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Тимофія, Тита, Филимона, Онисима, Епафраса, Архипа, Сили, Силуана, Крискента, Криспа, Епенета, Андроніка, Стахія, Амплія, Урвана, Наркиса, Апелія, Аристовула, Родіона (Іродіона), Агава, Руфа, Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмія, Ліна, Гая, Філолога, Лукія, Ясона, Сосипатра, Олімпа (Олімпана), Тертія, Ераста, Куарта, Евода, Онисифора, Климента, Сосфена, Аполлоса, Тихика, Епафродита, Карпа, Кондрата, Марка, сина Варнави, Зіни, законника, Аристарха, Пуда, Трофима, Марка, Артеми, Акили, Фортуната, Ахаїка, Діонісія Ареопагіта і Симеона Нігера. Прп. Феоктиста, ігум. Кукума Сикелійського (800). Свт. Євстафія I, архієп. Сербського (бл. 1285). **Прп. Ахіли, дияк., Кисво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Прмч. Зосими і мч. Афанасія (III – IV).

Суботи перед Богоявленням: 1 Тим., 284 зач., III, 14 – IV, 5. Мф., 5 зач., III, 1 – 11.

Апп.: Рим., 96 зач. (від половини), VIII, 8 – 14. Лк., 50 зач., X, 1 – 15.

5
неділя

28-а неділя після П'ятдесятниці, перед Богоявленням. Глас 3-й.

Навечір'я Богоявлення (Хрещенський святвечір). Сщмч. Феопемпта, еп. Нікомидійського, і мч. Феони, волхва (303). Прп. Синклітикії Олександрійської (бл. 350). Прор. Михея (IX ст. до Р. Х.). Прп. Аполінарії (бл. 470). Прпп. Фостирія та Мینی (VI). Прп. Григорія Акритського (бл. 820).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Ран. – Єв. 6-е, Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – 2 Кор., 170 зач., I, 21 – II, 4. Мф., 89 зач., XXII, 1–14.

Під час освячення води – 1 Кор., 143 зач. (від пол.), X, 1 – 4. Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

Після Літургії славлення посеред церкви – співаються перед запальною свічкою тропар та кондак свята Богоявлення та звершується Велике освячення води.

6
понеділок

29-й тиждень після П'ятдесятниці (рядові читання 15-го тижня через Хрещенську відступку).

СВЯТЕ БОГОЯВЛЕННЯ. ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДА БОГА І СПАСИТЕЛЯ НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

Літ. – Тит., 302 зач., II, 11 – 14; III, 4 – 7. Мф., 6 зач., III, 13 – 17.

Під час освячення води – 1 Кор., 143 зач. (від пол.), X, 1 – 4. Мк., 2 зач., I, 9 – 11.

На **Літургії** – антифони свята, вхідний стих: **«Благословенний, хто йде в ім'я Господнє, благословляємо вас із дому Господнього, Бог Господь і явився нам»**. На архієрейській службі в день свята і на щоденних службах до віддання (включно) на вході співається «Прийдіть, поклонімося... спаси нас, Сину Божий, що в Йордані хрестився...». Після заамвонної молитви – **велике освячення води**. «Нехай буде ім'я Господнє...» (тричі), 33-й псалом і відпуст.

7
вівторок

Собор Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана.

Предтечі: Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Ін., 3 зач., I, 29 – 34.

8
середа

Прпп. Георгія Хозевіта (VII) та Еміліана, спов. (IX). Прп. Домніки (бл. 474).

Прп. Григорія, чудотворця Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1093). Прп. Григорія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV). Сщмч. Картерія, пресвітера Кесарії Каппадокійської (304). Мчч. Феофіла, диякона, та Елладія (IV). Мчч. Юліана, Келсія, Антонія, Анастасія, мцц. Василіси і Маріоніли, сімох отроків та 20-ох воїнів (313). Прп. Іллі Єгипетського (IV). Мч. Або Тбіліського (бл. 790, Груз.).

Гал., 207 зач., III, 15 – 22. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13.

9
четвер

Мч. Полієвкта (259). Прор. Самея (X ст. до Р. Х.). Свт. Петра, єп. Севастії Вірменської (IV). Прп. Євстратія, чудотворця (IX). **Прп. Іони Київського (1902).**

Гал., 208 зач., III, 23 – IV, 5. Мк., 25 зач., VI, 30 – 45.

10
п'ятниця

Свт. Григорія, єп. Ниського (395). Прп. Дометіана, єп. Мелітинського (601). Прп. Маркіана, пресвітера (V). Прп. Макарія. Блж. Феозви, диякониси, сестри свт. Григорія Ниського (385).

Гал., 210 зач., IV, 8 – 21. Мк., 26 зач., VI, 45 – 53.

11
субота

Субота після Богоявлення. Прп. Феодосія Великого, засновника спільнотного життя (529). Прп. Феодосія Антіохійського (бл. 412). **Єлецької ікони Божої Матері (1060).**

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – Суботи після Богоявлення: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Мф., 7 зач., IV, 1 – 11.

Прп.: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Прокимен, алилуарій і причасний – свята і преподобного; Апостол і Євангеліє – суботи після Богоявлення і преподобного.

12
неділя

29-а неділя після П'ятдесятниці, після Богоявлення. Глас 4-й. Мц. Тетяни і тих з нею, що в Римі були замучені (226 – 235). Мч. Мертія (284 – 305). Мч. Петра Авесаломіта (309 – 310). Прп. Євпраксії, діви Тавенської (393). Свт. Сави, архієп. Сербського (1237). Ікон Божої Матері, званих «Акафістна» та «Молокоживителька».

Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – неділі після Богоявлення: Еф., 224 зач. (від половини), IV, 7 – 13.

Мф., 8 зач., IV, 12 – 17.

13
понеділок

30-й тиждень після П'ятдесятниці (рядові читання 16-го тижня через Хрещенську відступку).

Мчч. Єрмила та Стратоніка (бл. 315). Мч. Петра Анійського (309 – 310). Прп. Якова, єп. Низибійського (350).

Гал., 211 зач., IV, 28 – V, 10. Мк., 27 зач., VI, 54 – VII, 8.

14
вівторок

Віддання свята Богоявлення. Прпп. отців, що в Синаї й Раїфі були вбиті: Ісаї, Сави, Мойсея і учня його Мойсея, Єремії, Павла, Адама, Сергія, Домна, Прокла, Іпатія, Ісаака, Макарія, Марка, Веніаміна, Євсевія, Іллі та інших із ними (IV – V). **Рівноап. Ніни, просвітельки Грузії (335).** Прп. Йосифа Аналітіна Раїфського (IV). Прп. Феодула (V). Прп. Стефана (VIII).

Ран. – Мф., 34 зач. (від половини), X, 1 – 8.

Літ. – Гал., 212 зач., V, 11 – 21. Мк., 28 зач., VII, 5 – 16.

Рівноап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

15
середа

Прп. Павла Фівейського (341) та Іоана Кущника (V). Прмч. Пансофія (249 – 251). Прпп. Прохора (X) і Гавриїла (XI, Серб.).

Гал., 214 зач., VI, 2 – 10. Мк., 29 зач., VII, 14 – 24.

Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

З цього дня до передсвята Стрітіння Господнього співається Октоїх. З цього дня і до Стрітіння на святковій ранній катавасія «Сушу в глибині землі...».

16
четвер

Поклоніння оковам ап. Петра. Мчч. Спевсипа, Єлевсипа, Малевсипа і бабці їхньої Леоніли, і з ними Неона, Турвона та Ювили (161 – 180). Мч. Данакта, читця (II).

Еф., 216 зач., I, 1 – 9. Мк., 30 зач., VII, 24 – 30.

Ап.: Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

17
п'ятниця

Прп. Антонія Великого (356).

Ран. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Еф., 217 зач., I, 7 – 17. Мк., 32 зач., VIII, 1 – 10.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

18
субота

Свт. Афанасія (373) та Кирила (444), архієпп. Олександрійських. Прп. Маркіана Кирського (бл. 388).

Свт.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

Ряд.: 1 Кор., 146 зач., X, 23 – 28. Мф., 101 зач., XXIV, 34 – 44.

19
неділя

30-а неділя після П'ятдесятниці. Глас 5-й.

Прп. Макарія Великого, Єгипетського (390 – 391). Свт. Марка, архієп. Ефеського (1457). **Прп. Макарія, посника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** **Прп. Макарія, диякона Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Мц. Євфрасії, діви (303). Прп. Макарія Олександрійського (394 – 395). Свт. Арсенія, архієп. Керкирського (VIII). Прп. Антонія, стовпника, Марткобського (VI, Груз.). **Прп. Лаврентія Чернігівського (1950).**

Ран. – Єв. 8-е, Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Мф., 105 зач., XXV, 14 – 30 (неділі 16-ої).

20
понеділок

31-й тиждень після П'ятдесятниці (рядові читання 17-го тижня через Хрещенську відступку).

Прп. Євфимія Великого (473). Мчч. Інни, Пінни і Римми (I – II). **Прпп. Євфимія схимника (XIV) і Лаврентія затворника (XIII – XIV), Києво-Печерських, в Дальніх печерах.** Мчч. Васса, Євсевія, Євтихія і Василіда (303).

Еф., 219 зач., I, 22 – II, 3. Мк., 48 зач., X, 46 – 52.

Прп.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

21
вівторок

Прп. Максима Сповідника (662). Мч. Неофіта (304). Мчч. Євгенія, Кандида, Валеріана й Акили (III). Прп. Максима Грека (1556). Мц. Агнії, діви (бл. 304). Мч. Анастасія (662). Ктиторської (IV) та названої «Відрада» або «Втіха» (807), Ватопедських ікон Божої Матері.

Еф., 222 зач., II, 19 – III, 7. Мк., 50 зач., XI, 11 – 23.

22
серета

Ап. Тимофія (бл. 96). Прмч. Анастасія Перського (628). **Прмч. Анастасія, дияк. Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Мчч. Мануїла, Георгія, Петра, Леонтія, єпископів, Сионія, Гавриїла, Іоана, Леонта, Парода, пресвітерів, та інших 377 (бл. 817).

Еф., 223 зач., III, 8 – 21. Мк., 51 зач., XI, 23 – 26.

Ап.: 2 Тим., 290 зач. (від половини), I, 3 – 9. Лк., 50 зач., X, 1 – 15.

23
четвер

Сщмч. Климента, єп. Анкирського, і мч. Агафангела (312). Прп. Мавсими Сирійця (IV). Прп. Самана, мовчальника (бл. 400). Свт. Павліна Милостивого, єп. Ноланського (431). Пам'ять VI Вселенського собору (680 – 681).

Еф., 225 зач., IV, 14 – 19. Мк., 52 зач., XI, 27 – 33.

24
п'ятниця

Прп. Ксенії Римлянки, дияконіси (V). Мчч. Вавили Сицилійського та учнів його Тимофія й Агапія (III). Прп. Македонія, сирійського пустельника (бл. 420).

Еф., 226 зач., IV, 17 – 25. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

25
субота

Свт. Григорія Богослова, архієпископа Константинопольського (389). Мц. Філіцати та синів її мчч. Януарія, Фелікса, Филипа, Сильвана, Олександра, Віталія і Марціала (164). Прп. Поплія Сирійського (380). Прп. Мара, співця (бл. 430).

Ікони Божої Матері, званої «Утамуй мої печалі».

Ран. – Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

Літ. – Свт.: 1 Кор., 151 зач., XII, 7 – 11. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Ряд.: 1 Кор., 156 зач., XIV, 20 – 25. Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

26
неділя

31-а неділя після П'ятдесятниці. Глас 6-й.

Прпп. Ксенофонта, дружини його Марії та синів їхніх Аркадія та Іоана (V – VI). Мчч. Ананії, пресвітера, Петра, сторожа в'язниці, а з ними сімох воїнів (295). Прп. Симеона Древнього, пустельника (бл. 390). Перенесення мощів прп. Федора, ігумена Студійського (845). Свт. Йосифа, архієп. Солунського (830). Блгв. Давида III Відновителя, царя Іверії та Абхазії (1125, Груз.).

Ран. – Єв. 9-е, Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Літ. – 2 Кор., 182 зач. (від половини), VI, 16 – VII, 1. Мф., 62 зач., XV, 21 – 28 (про хананеянку) (неділі 17-ої).

27

понеділок

32-й тиждень після П'ятдесятниці (рядові читання 18-го тижня через Хрещенську відступку).

Перенесення мощів святиителя Іоана Золотоустого (438).

Ран. – Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

Літ. – Еф., 227 зач., IV, 25 – 32. Лк., 10 зач., III, 19 – 22.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

28

вівторок

Прп. Єфрема Сиріна (373 – 379). **Прп. Єфрема Києво-Печерського, єп. Переяславського (бл. 1098).** Прп. Палладія, пустельника (IV). Прп. Ісаака Сиріна, єп. Ніневійського (VI). **Прп. Єфрема Угриня, Новоторзького (1053).**

Еф., 230 зач., V, 20 – 26. Лк., 11 зач., III, 23 – IV, 1.

29

середа

Перенесення мощів сщмч. Ігнатія Богоносця (107). Свт. Лаврентія, затворника Києво-Печерського, єп. Турівського, в Ближніх печерах (1194). Мчч. Романа, Якова, Філофея, Іперихія, Авіва, Юліана і Паригорія (297). Мчч. Сильвана, єп., Луки, дияк., Мокія, читця (312).

Еф., 231 зач., V, 25–33. Лк., 12 зач., IV, 1–15.

Сщмч.: Євр., 311 зач., IV, 14 – V, 6. Мк., 41 зач., IX, 33 – 41.

30

четвер

Собор вселенських учителів і святителів Василя Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого. Сщмч. Іполита, єп. Римського та з ним мчч. Кенсорина, Савина, Фрисії, діви та інших 20 мчч. (III). **Прп. Зинона, посника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Зинона, учня свт. Василя Великого (V). Мч. Феофіла Нового (784). Блгв. Петра, царя Болгарського (967).

Ран. – Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

Літ. – Свт.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

31

п'ятниця

Безсрр., мчч. Кира та Іоана і з ними мцц. Афанасії та дочок її Феодотії, Феоктисти і Євдоксії (311). **Свт. Микити, затворника Києво-Печерського, єп. Новгородського (1108).** Мчч. Вікторина, Віктора, Никифора, Клавдія, Діодора, Серапіона і Папія (251). Мц. Трифени Кицицької.

Еф., 234 зач., VI, 18 – 24. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

ЛЮТИЙ

1

субота

Передсвято Стрітіння Господнього. Мч. Трифона (250). Мцц. Перпетуї і Феліцитати, мчч. Сатира, Ревоката, Саторнила, Секунда (202 – 203). Прп. Петра Галатійського (429). Прп. Вендиміана, пустельника Вифинійського (бл. 512).

Мч.: Рим., 99 зач., VIII, 28 – 39. Лк., 51 зач. (від половини), X, 19 – 21.

Ряд.: 1 Кор., 162 зач., XV, 39 – 45. Лк., 15 зач., IV, 31 – 36.

2
неділя

**32-а неділя після П'ятдесятниці. Глас 7-й.
СТРІТЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.**

Ран. – Єв. 10-е, Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – неділі 32-ої: 1 Тим., 285 зач. (від половини), IV, 9 – 15. Лк., 94 зач., XIX, 1 – 10 (про Закхея).

Свята: Євр., 316 зач., VII, 7 – 17. Лк., 7 зач., II, 22 – 40.

На **ранній** величання: «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо Пречисту Матір Твою, Нею ж за законом нині принесений був до храму Господнього». Після 8-ї пісні канону співаємо «Чеснішу...». На **Літургії** на вході вхідний стих: **«Явив Господь спасіння Своє, перед народами відкрив правду Свою».** З цього дня і до віддання на Літургії (крім воскресних днів) після входу співається: «Прийдіть, поклонімося... Спаси нас, Сину Божий, молитвами Богородиці...». Задостойник – «Богородице Діво... У Законі тіні...» (до віддання). Відпуст недільний: «Христос, що воскрес із мертвих...». А у седмичні дні до віддання відпуст свята: «Христос, що на руках праведного Симеона спочивати зволив заради нашого спасіння, істинний Бог наш...».

3
понеділок

33-й тиждень після П'ятдесятниці.

Післясвято Стрітєння Господнього. Правв. Симеона Богоприїмця і Анни, пророчиці (I). Прор. Азарії (X ст. до Р. Х.). Мчч. Папія, Діодора, Клавдіана (250). Мчч. Адріана і Єввула (308 – 309). Мч. Власія Кесарійського (III). **Свт. Ігнатія Маріупольського, митр. Готфейського і Кефайського (1786).** Рівноап. Миколая, архієп. Японського (1912). **Знайдєння моцїв свт. Рафаїла (Заборовського), митр. Київського, Галицького і всієї Руси (2024).**

1 Пет., 59 зач., II, 21 – III, 9. Мк., 54 зач., XII, 13 – 17.

Прав.: Євр., 321 зач. (від половини), IX, 11 – 14. Лк., 8 зач., II, 25 – 38.

День інтронізації Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

4
вівторок

Прп. Ісидора Пелусіота (бл. 436 – 440). Мч. Іадора (III). Сщмч. Авраамія, єп. Арвільського (бл. 344 – 347). Прп. Миколая, спов., ігумена Студійського (868).

1 Пет., 60 зач., III, 10 – 22. Мк., 55 зач., XII, 18 – 27.

5
середа

Мц. Агафії (251). **Свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1696).** Мц. Феодули і мчч. Елладія, Макарія і Євагрія (бл. 304).

Єлецько-Чернігівської (1060), Сицилійської, або Дивногорської (1092), і званої «Віднайдення загиблих» ікон Божої Матері.

1 Пет., 61 зач., IV, 1 – 11. Мк., 56 зач., XII, 28 – 37.

Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

6
четвер

Прп. Вукола, єп. Смирнського (бл. 100). Прп. Варсонофія Великого та Іоана, пророка (VI). Свт. Фотія, патр. Константинопольського (891). Мцц. Дорофеї, Христини, Каллісти і мч. Феофіла (288 – 300).

Мц. Фавсти, мчч. Євіласія і Максима (305 – 311). Мч. Юліана (312).
Мцц. Марфи, Марії та брата їх прмч. Ликаріона, юнака.
1 Пет., 62 зач., IV, 12 – V, 5. Мк., 57 зач., XII, 38 – 44.

7
п'ятниця

Прп. Парфенія, єп. Лампсакійського (IV). Прп. Луки Елладського (бл. 946). 1003 мчч. Нікомідійських (303).
2 Пет., 64 зач., I, 1 – 10. Мк., 58 зач., XIII, 1 – 8.

8
субота

Вмч. Федора Стратилата (319). Прор. Захарії Серповидця (бл. 520 до Р. Х.). Свт. Сави II, архієп. Сербського (1268 – 1269).
2 Тим., 293 зач., II, 11 – 19. Лк., 88 зач., XVIII, 2 – 8.

9
неділя

Неділя про митаря і фарисея. Глас 8-й. Віддання свята Стрітєння Господнього. Мч. Никифора з Антіохії Сирійської (бл. 257). **Прп. Панкратія, ієром., затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Знайдення мощів свт. Інокентія (Кульчицького), єп. Іркутського (1805).** Сщмчч. Маркела, єп. Сикелійського, Філагрія, єп. Кіпрського, і Панкратія, єп. Тавроменийського (I).

*Ран. – Єв. 11-е, Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.
Літ. – 2 Тим., 296 зач., III, 10 – 15. Лк., 89 зач., XVIII, 10 – 14.*

Початок Постової Тріоди. На ранній після 50-го псалма (до 5-ої неділі Великого посту включно) – «Покаяння відкрив мені двері, Життєдаве...». У недільні дні (до Вербної неділі) служба здійснюється за Октоїхом і Тріоддю, а Мінея не використовується (тільки в дні пам'яті святих, яким служиться бдіння або поліелей).

10
понеділок

Тиждень загальний. Сщмч. Харалампія і з ним мчч. Порфирія і Ваптоса та трьох мучениць (202). **Прп. Прохора, чудотворця Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1107).** Мцц. дів Єнафи, Валентини і Павли (308). Блгв. кн. Анни Новгородської (1056).
Ікони Божої Матері «Вогневидна».

2 Пет., 66 зач., I, 20 – II, 9. Мк., 59 зач., XIII, 9 – 13.
Посту в середу та п'ятницю немає.

11
вівторок

Сщмч. Власія, єп. Севастійського (бл. 316). **Блгв. кн. Всеволода Мстиславича, у хрещенні Гавриїла (1138).** Прав. Феодори, імператриці Візантійської, що відновила шанування святих ікон (867).
2 Пет., 67 зач., II, 9 – 22. Мк., 60 зач., XIII, 14 – 23.

12
середа

Свт. Мелетія, архієп. Антіохійського (381). **Свт. Олексія, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1378). Свт. Мелетія, архієп. Харківського (1840).** Прп. Марії, званої Марином, та батька її Євгенія (VI). Свт. Антонія, патр. Константинопольського (895).

Іверської ікони Божої Матері (XI-XII).

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – 2 Пет., 68 зач., III, 1 – 18. Мк., 61 зач., XIII, 24 – 31.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На **ранній** величання: «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво Богом обрана Отороковице, і шануємо образ Твій святий, що ним подаєш зцілення всім, хто з вірою приходить».

13

четвер

Прп. Мартиніана (V). Прпп. Зої і Фотинії (Світлани) (V). Прп. Євлогія, архієп. Олександрійського (607 – 608). **Блгв. кн. Костянтина Острозького (1608)**. Прп. Стефана, у чернецтві Симеона, царя Сербського, Мироточивого (1200).

1 Ін., 69 зач., I, 8 – II, 6. Мк., 62 зач., XIII, 31 – XIV, 2.

Блгв.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

14

п'ятниця

Прп. Авксентія (бл. 470). **Рівноап. Кирила, учителя слов'янського (869)**. Прп. Ісакія, затворника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1090). **12-ох греків, будівників соборної Успенської церкви Києво-Печерської лаври (XI)**. Прп. Марона, пустельника Сирійського (IV). Свт. Авраамія, еп. Каррійського (V).

1 Ін., 70 зач., II, 7 – 17. Мк., 63 зач., XIV, 3 – 9.

Рівноап.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

15

субота

Ап. від 70-х Онисима (бл. 109). **Прп. Пафнутія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII)**. Прп. Пафнутія і дочки його Єфросинії (V). Прп. Євсевія, пустельника Сирійського (V). Віленської (перенесення у Вільно в 1495 р.) і Далматської (1646) ікон Божої Матері.

2 Тим., 295 зач., III, 1 – 9. Лк., 103 зач., XX, 45 – XXI, 4.

16

неділя

Неділя про блудного сина. Глас 1-й.

Мчч. Памфіла, пресвітера, Валента (Уалента), диякона, Павла, Порфирія, Селевкія, Феодула, Юліана, Самуїла, Іллі, Даниїла, Єремії, Ісаї (307 – 309). Мчч. перських в Мартирополі (IV). Прп. Маруфа, еп. Месопотамського (422).

Ран. – Єв. 1-е, Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – 1 Кор., 135 зач., VI, 12 – 20. Лк., 79 зач., XV, 11 – 32.

На **ранній** до звичайних двох поліелейних псалмів приєднуємо псалом 136-й: «На ріках Вавилонських...». Цей же псалом співається і в дві наступні неділі.

17

понеділок

Вмч. Федора Тирона (бл. 306). Прп. Федора, мовчальника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Прав. Маріамни, сестри ап. Филипа (I). Знайдення мощів мч. Мина Калікелада (867 – 889).

1 Ін., 71 зач., II, 18 – III, 10. Мк., 49 зач., XI, 1 – 11.

18
вівторок

Свт. Лева, папи Римського (461). Свт. Агапіта, спов., еп. Синадського (IV). Свт. Флавіана, спов., патр. Константинопольського (449 – 450). Прп. Косми Яхромського (1492).

1 Ін., 72 зач., III, 10 – 20. Мк., 64 зач., XIV, 10 – 42.

19
середа

Апп. від 70-х: Архипа та Филимона і мц. рівноап. Апфії (I). Мчч. Максима, Феодота, Ісихія, мц. Аскліпідоти (305 – 311). Прпп. Євгенія і Макарія, сповідників, пресвітерів Антіохійських (363). Прп. Досифея (VII), учня прп. авви Дорофея. Прп. Равули (бл. 530).

1 Ін., 73 зач., III, 21 – IV, 6. Мк., 65 зач., XIV, 43 – XV, 1.

20
четвер

Прп. Лева, еп. Катанського (бл. 780). **Блгв. кн. Київського Ярослава Мудрого (1054). Прп. Агафона, чудотворця Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Сщмч. Садока, еп. Перського, і з ним 128 мчч. (342 – 344). Прп. Агафона, папи Римського (682).

1 Ін., 74 зач., IV, 20 – V, 21. Мк., 66 зач., XV, 1 – 15.

Блгв.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

21
п'ятниця

Прп. Тимофія, що в Символах (795). Свт. Євстафія, архієп. Антіохійського (337). Свт. Георгія, еп. Амастрідського (802 – 811). **Козельщанської ікони Божої Матері (1881).**

2 Ін., 75 зач., I, 1 – 13. Мк., 68 зач., XV, 22, 25, 33 – 41.

22
субота

Субота м'ясопусна. Пам'ять усіх від віку спочилих православних християн – отців, братів і сестер наших. Мчч. Маврикія і 70-ох воїнів: Фотина, Федора, Филипа та інших (бл. 305). Знайдення мощів мучеників, що в Євгенії (395 – 423). Прпп. Фаласія, Лимнія і Варадата, пустельників сирійських (V). Прп. Афанасія, спов. (821).

Поминання померлих.

Заупокійне: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: 1 Кор., 146 зач., X, 23 – 28. Лк., 105 зач., XXI, 8 – 9, 25 – 27, 33 – 36.

Служба з Октоїха та Тріоді. На **вечірні** замість прокимна – «Алилуя» із заупокійними стихами. Після «Нині відпускаєш...» – тропар «Глибиною мудрості...» з богородичним. На **ранній** замість «Бог Господь...» – «Алилуя». 17-та кафизма читається з поділом на дві статті та заупокійними приспівами.

23
неділя

Неділя м'ясопусна, про Страшний суд. Глас 2-й.

Сщмч. Полікарпа, еп. Смирнського (167). Прпп. Іоана, Антіоха, Антоніна, Мойсея, Зевина, Поліхронія, іншого Мойсея і Даміана, пустельників сирійських (V). Прп. Олександра, засновника обителі «Невсипущих» (бл. 430).

Ран. – Єв. 2-е, Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – 1 Кор., 140 зач., VIII, 8 – IX, 2. Мф., 106 зач., XXV, 31 – 46.

Від Неділі м'ясопусної до суботи Лазаревої вечірні та ранкові стихирини на стиховні Октоїха замінюються стихирами Тріоді.

Заговини на м'ясо.

24

понеділок

Тиждень сирний (масляний) – загальниця. Перше (IV) і друге (452) знайдення голови Іоана Предтечі. Прп. Еразма Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1160).

Ран. – Лк., 31 зач., VII, 17 – 30.

Літ. – 3 Ін., 76 зач., I, 1 – 15. Лк., 96 зач., XIX, 29 – 40; XXII, 7 – 39.

Предтечі: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 40 зач., XI, 2 – 15.

Впродовж усього тижня дозволяється вживання молока та яєць.

25

вівторок

Свт. Тарасія, архієп. Константинопольського (806).

Іуд., 77 зач., I, 1 – 10. Лк., 109 зач., XXII, 39 – 42, 45 – XXIII, 1.

26

середа

Свт. Порфирія, архієп. Газького (420). Мч. Севастіана (бл. 66).

Літургія не звершується.

На 6-му часі: Іоїл. II, 12 – 26. На веч.: Іоїл. III, 12 – 21.

Починаючи з вечірні, служби відправляються подібно до великопостових. Великопостові тропарі на часах та «Блаженні...» на зображальних читаються. Наприкінці вечірні, великого повечір'я, опівнічної, ранньої, кожного часу, зображальних – молитва прп. Єфрема Сиріна з трьома поклонами.

27

четвер

Прп. Прокопія Декаполіта, спов. (бл. 750). **Прп. Тита, пресвітера Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1190). Прп. Тита Києво-Печерського, колишнього воїна, що в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Фалалея Сирійського (бл. 460). Прп. Шіо Мгвимського (VI, Груз.) *(перехідне святкування у четвер сиропусного тижня).*

Іуд., 78 зач., I, 11 – 25. Лк., 110 зач., XXIII, 1 – 34, 44 – 56.

28

п'ятниця

Свт. Арсенія (Мацієвича), митр. Ростовського (1772). Прп. Василія, спов. (750). Сщмч. Протерія, патр. Олександрійського (457). Сщмч. Нестора, єп. Магідійського (250). Прпп. Марини і Кіри (бл. 450). Прп. Касіяна Римлянина (435) (пам'ять переноситься з 29 лютого). **Прп. Касіяна, затворника Києво-Печерського, у Дальніх печерах (XIII – XIV)** (пам'ять переноситься з 29 лютого). Прп. Іоана, названого Варсонофієм, єп. Дамаського (V); прп. Феоктириста, спов., ігум. Пелікітського (VIII) (пам'ять переноситься з 29 лютого).

Літургія не звершується.

На 6-му часі: Зах. VIII, 7 – 17. На веч.: Зах. VIII, 19 – 23.

Порядок богослужінь такий же, як у середу.

БЕРЕЗЕНЬ

1
субота

Всіх преподобних отців, що в подвигу просіяли (перехідне святкування в суботу сиропусного тижня). Прмц. Євдокії (бл. 160 – 170). Мчч. Нестора і Тривімія (III). Мц. Антоніни (III – IV). Мчч. Маркела і Антонія. Прп. Домніни Сирійської (бл. 450 – 460).

Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.
Ряд.: Рим., 115 зач., XIV, 19 – 26. Мф., 16 зач., VI, 1 – 13.

БЕРЕЗЕНЬ

2
неділя

Неділя сиропусна, прощена. Спомин Адамового вигнання з раю. Глас 3-й.

Сщмч. Феодота, еп. Киринейського (бл. 326). **Свт. Іова (Борецького), митр. Київського і всієї Руси (1631)**. Мц. Євфалії (257). Мч. Трoадія (III). Прп. Агафона Єгипетського (V). Мчч. 440 італійських (579). Свт. Арсенія, еп. Тверського (1409).

Ран. – Єв. 3-е, Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.
Літ. – Рим., 112 зач., XIII, 11 – XIV, 4. Мф., 17 зач., VI, 14 – 21.

Заговини на Великий піст.

У цю неділю та наступні п'ять (до Вербної неділі) звершується вечірня із входом та великими прокимнами: «Не відверни лица Твого...» і «Дав мені насліддя...», які співаються почергово. Після вечірні звершується чин прощення.

3
понеділок

1-й тиждень Великого посту. Мчч. Євтропія, Клеоника і Василіска (бл. 308). Прп. Піама, діви (337). Свв. Зинона і Зоїла.

На 6-му часі: Іс. I, 1 – 20. На веч.: Бут. I, 1 – 13. Притч. I, 1 – 20.

У будні дні Великого посту служба звершується за Мінеєю та Тріоддю. У перші чотири дні цього тижня на великому повечір'ї читається канон прп. Андрія Критського.

У понеділок, вівторок і четвер всієї святої Чотиридесятниці **Літургії не звершуються.**

Початок Великого посту.

4
вівторок

Прп. Герасима, що на Йордані (475). Мч. Павла і мц. Юліанії (бл. 273). Прп. Якова, посника (VI). Перенесення мощів блгв. кн. В'ячеслава Чеського (938). **Прп. Герасима, ігум. Вологодського (1178)**. Свт. Григорія, еп. Констанції Кіпрської. Прмч. Іоасафа Снітногорського (1299).

На 6-му часі: Іс. I, 19 – II, 3. На веч.: Бут. I, 14 – 23. Притч. I, 20 – 33.

5
середя

Мч. Конона Ісаврійського (I). Мч. Онисія (I). Мч. Конона, градаря (землероба) (III). Прп. Марка (V). Прп. Ісихія (бл. 790). Мц. Іраїди. Мч. Євлогія, що в Палестині. Мч. Євлампія.

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. II, 3 – 11. На веч.: Бут. I, 24 – II, 3. Притч. II, 1 – 22.

6

четвер

Мчч. 42 в Амморії: Костянтина, Аетія, Феофіла, Федора, Мелісена, Каліста, Васою та інших з ними (бл. 845). Знайдення чесного Хреста і цвяхів св. царицею Оленою в Єрусалимі (326). Прмч. Конона і сина його Конона (270 – 275). Прп. Аркадія Кіпрського (бл. 361).

Ікон Божої Матері Ченстоховської, Шестоківської і «Благодатне небо».

На 6-му часі: Іс. II, 11 – 21. На веч.: Бут. II, 4 – 19. Притч. III, 1 – 18.

7

п'ятниця

Священномучеників, що в Херсонесі були єпископами: Василя, Єфрема, Капітона, Євгенія, Єферія, Еллідія та Агафодора (IV). Прп. Павла Препростого (IV). Свт. Павла, спов., еп. Прусіадського (IX). Прп. Еміліана Італійського.

Ікони Божої Матері «Споручниця грішних».

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. III, 1 – 14. На веч.: Бут. II, 20 – III, 20. Притч. III, 19 – 34.

Після заамвонної молитви – молебний канон вмч. Федору Тирону та благословіння колива.

8

субота

Вмч. Федора Тирона (бл. 306) (перехідне святкування в суботу 1-го тижня Великого посту). Прп. Феофілакта, спов., еп. Нікомідійського (842 – 845). Ап. Єрма (I). Сщмч. Феодорита, пресвітера Антіохійського (361 – 363). Прп. Дометія (363).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

Ряд.: Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Мк., 10 зач., II, 23 – III, 5.

Служба тільки з Тріоді. На **Літургії** прокимен, глас 7-й «Звеселиться праведник у Господі...».

9

неділя

1-ша неділя Великого посту. Торжество Православ'я. Глас 4-й. 40 мчч., що в Севастійському озері мучилися: Кіріона, Кандида, Домна, Ісихія, Іраклія, Смарагда, Євноїка, Валента, Вівіана, Клавдія, Пріска, Феодула, Євтихія, Іоана, Ксанфія, Іліана, Сисинія, Ангія, Аетія, Флавія, Акакія, Екдикія (Екдита), Лісимаха, Олександра, Ілія, Горгонія, Феофіла, Дометіана, Гая, Леонтія, Афанасія, Кирила, Сакердона, Миколая, Валерія, Філоклімона, Северіана, Худіона, Мелітона і Аглаїя (бл. 320). Мч. Урпасіана (бл. 295). Св. Кесарія, брата свт. Григорія Богослова (бл. 369). Прав. Тарасія Лікаонійського.

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Єв. 4-е, Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Євр., 329 зач. (від половини), XI, 24 – 26, 32 – XII, 2. Ін., 5 зач., I, 43 – 51.

Мчч.: Євр., 331 зач., XII, 1 – 10. Мф., 80 зач., XX, 1 – 16.

Служба з Октоїха й Тріоді. На **ранній** катавасія «Моря Червоного безодню...». На **Літургії** замість «Достойно є...» – «Тобою радіє...». Після Літургії – молебень Торжества Православ'я.

10

понеділок

2-й тиждень Великого посту. Мчч. Кодрата та з ним Кипріана, Діонісія, Анекта, Павла, Крискента, Діонісія (іншого), Вікторина, Віктора, Никифора, Клавдія, Діодора, Серафіона, Папія, Леоніда і мцц. Харіе-

си, Нунехії, Василіси, Ніки, Галі, Галини, Феодори та інших багатьох (бл. 258). Мчч. Кодрата Нікомидійського, Саторина, Руфина та інших (III). Прп. Анастасії (567 – 568).

На 6-му часі: Іс. IV, 2 – V, 7. На веч.: Бут. III, 21 – IV, 7. Притч. III, 34 – IV, 22.

11
вівторок

Свт. Софронія, патр. Єрусалимського (639). **Прп. Софронія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII)**. Сщмч. Піонія, пресвітера Смирнського, та інших з ним (250). Перенесення мощів мч. Епимаха. Свт. Софронія, еп. Врачанського (1813, Болг.).

На 6-му часі: Іс. V, 7 – 16. На веч.: Бут. IV, 8–15. Притч. V, 1 – 15.

12
середа

Прп. Феофана, спов., Сигріанського (818). Прав. Фінеєса (бл. 1500 р. до Р. Х.). Свт. Григорія Двоєслова, папи Римського (604). Прп. Симеона Нового Богослова (1021).

Ліддської [нерукотворної] (в Лідді на стовпі) ікони Божої Матері (I).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. I, 19 – II, 3. На веч.: Бут. I, 14 – 23. Притч. I, 20 – 33.

13
четвер

Перенесення мощів свт. Никифора, патр. Константинопольського (846). Мч. Савина (287). Мчч. Африкана, Публія і Терентія (III). Мч. Олександра (305 – 311). Мц. Христини Перської (IV). Прп. Аніна Халкідонського, пресвітера.

На 6-му часі: Іс. VI, 1 – 12. На веч.: Бут. V, 1–24. Притч. VI, 3 – 20.

14
п'ятниця

Прп. Венедикта (543). **Свт. Феогноста, митр. Київського і всієї Руси (1353)**. **Блгв. вел. кн. Київського Ростислава, у хрещенні Михаїла (1167)**. Свт. Євхимона, спов., еп. Лампсакійського (IX).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. VII, 1 – 14. На веч.: Бут. V, 32 – VI, 8. Притч. VI, 20 – VII, 1.

15
субота

Мч. Агапія та з ним семи мчч.: Публія, Тимолая, Ромила, двох Олександрів та двох Діонісіїв (303). Сщмч. Олександра, пресвітера в Сиді (270 – 275). Мч. Никандра (бл. 302).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Поминання померлих.

Заупокійне: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: Євр., 309 зач., III, 12 – 16. Мк., 6 зач., I, 35 – 44.

На **вечірні** замість прокимна і на **ранній** замість «Бог Господь...» – «Алилуя». В цю та дві наступних суботи заупокійна служба за Тріоддю з'єднується зі службою Мінеї та Октоїха.

16
неділя

2-га неділя Великого посту. Глас 5-й.

Свт. Григорія Палами, архієп. Фесалонікійського (перехідне святкування в 2-гу неділю Великого посту). **Собор усіх преподобних отців Києво-Печерських** (перехідне святкування в 2-гу неділю

Великого посту). Ап. Аристовула, еп. Вританійського (Британського, I). Мч. Савина (287). Мч. Папи (305 – 311). Сщмч. Олександра, єпископа Римського (119). Мч. Юліана Аназаврського (305 – 311). Сщмчч. Трофима і Фала, пресвітерів Лаодикійських (бл.300).

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Єв. 5-е, Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – Євр., 304 зач., I, 10 – II, 3. Мк., 7 зач., II, 1 – 12.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23 (під зачало).

17

понеділок

3-й тиждень Великого посту. Прп. Олексія, людини Божої (411). Свт. Патрикія, просвітителя Ірландії (після 460). Мч. Марина.

На 6-му часі: Іс. VIII, 13 – IX, 7. На веч.: Бут. VI, 9 – 22. Притч. VIII, 1 – 21.

18

вівторок

Свт. Кирила, архієп. Єрусалимського (386). Мчч. Трофима і Євкарпія (бл. 300). Прп. Аніна, ченця.

На 6-му часі: Іс. IX, 9 – X, 4. На веч.: Бут. VII, 1 – 5. Притч. VIII, 32 – IX, 11.

19

середа

Мч. Хрисанфа і мц. Дарії (283) і з ними мчч. Клавдія, трибуна, Іларії, дружини його, Ясона і Мавра, синів їхніх, Діодора, пресвітера, і Мар'яна, диякона. Мч. Панхарія (бл. 302).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. X, 12 – 20. На веч.: Бут. VII, 6 – 9. Притч. IX, 12 – 18.

20

четвер

Прпп. Іоана, Сергія, Патрикія та інших, що в обителі св. Сави були вбиті (796). Мц. Фотини (Світлани), самарянки, її синів мчч. Віктора, названого Фотином, та Іосії (I). Мцц. Анатолії, Фото, Фотиди, Параскеви, Кириакії, Домніни і мч. Севастіана (бл. 66). Мцц. Олександри, Клавдії, Євфрасії, Мотрони, Юліанії, Євфимії і Феодосії (310). Свт. Микити, спов., архієп. Аполоніадського (бл. 813 – 820).

На 6-му часі: Іс. XI, 10 – XII, 2. На веч.: Бут. VII, 11 – VIII, 3. Притч. X, 1 – 22.

21

п'ятниця

Прп. Якова, еп. Катанського, спов. (VIII). Свт. Кирила, еп. Катанського (I – II). Свт. Фоми, патр. Константинопольського (610).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XIII, 2 – 13. На веч.: Бут. VIII, 4 – 21. Притч. X, 31 – XI, 12.

22

субота

Сщмч. Василя, пресвітера Анкирського (362 – 363). Мц. Дросиди, дочки царя Траяна (104 – 117). Прп. Ісаакія Далматського (IV).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Поминання померлих.

Заупокійне: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: Євр., 325 зач., X, 32 – 38. Мк., 8 зач., II, 14 – 17.

На **вечірні** замість прокимна і на **ранній** замість «Бог Господь...» – «Алилуя». В цю та наступну суботи заупокійна служба за Тріоддю з'єднується зі службою Мінеї та Октоїха.

23
неділя

3-тя неділя Великого посту, Хрестопоклонна. Глас 6-й.

Прмч. Никона Сицилійського, еп., і 199 учнів його (251). **Прп. Никона, ігумена Києво-Печерського (1088).** Мчч. Філіта, Лідії, дружини його, Македона, Феопрепія, Кроніда і Амфілохія (117 – 138).

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Єв. 6-е, Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – Євр., 311 зач., IV, 14 – V, 6. Мк., 37 зач., VIII, 34 – IX, 1.

На **ранній** поліелей звершується у вітарі. Після великого славослів'я винесення Хреста і поклоніння йому. На **Літургії** замість Трисвятого – «Хресту Твоєму...».

24
понеділок

4-й тиждень Великого посту. Предсвятю Благовіщення Пресвятої Богородиці. Прп. Захарії, ченця. Свт. Артемія (Артемона), еп. Солунського (Селевкійського, I – II). **Прп. Захарії, посника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Прп. Якова, еп. Катанського, спов. (VIII – IX).

На 6-му часі: Іс. XIV, 24 – 32. На веч.: Бут. VIII, 21 – IX, 7. Притч. XI, 19 – XII, 6.

На 1-му часі поклоніння Хресту. Замість «Стопи мої...» співається «Хресту Твоєму...» і стихири на цілування Хреста (як у неділю хрестопоклонну). Подібним чином поклоніння Хресту на 1-му часі буде в середу. На всіх часах та зображальних у ці дні після «Отче наш...» – кондак «Зброя вогненна...».

25
вівторок

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Ікони Благовіщення Божої Матері (XVI).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

На 6-му часі: Іс. XXV, 1 – 9. На веч.: Бут. IX, 8 – 17. Притч. XII, 8 – 22.

Благовіщення: Вих. III, 1 – 8. Притч. VIII, 22 – 30.

Літ. – Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Лк., 3 зач., I, 24 – 38.

На трапезі дозволяється риба.

Всенічна починається з великого повечір'я. 1-й час без кафизми. Наприкінці 1-го часу – молитва прп. Єфрема Сиріна з трьома великими поклонами і відпуст. 3-й, 6-й, 9-й часи з кафизмами, але без поклонів. На 6-му часі паремія. На зображальних «Блаженні...» читаються, після «Отче наш...» – кондак свята, в кінці зображальних – молитва прп. Єфрема Сиріна з трьома великими поклонами і відпуст. **Літургія** починається з вечірні. Вхід з Євангелієм. Паремії Тріоді – 2 і свята – 2. Мала ектенія, виголос «Бо Ти Святий...», трисвяте, далі – Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого. Замість «Достойно є...» – «Благовісти, земле... Як до одухотвореного Божого кивоту...».

26
середя

Собор архангела Гавриїла. Віддання свята Благовіщення Пресвятої Богородиці. Сщмч. Іринія, еп. Сирійського (304).

Мчч. Вафусія і Верка, пресвітерів, Арпили, ченця, Авіва, Агна, Реаса, Ігафракса, Іскоя, Сили, Сигіця, Сонирила, Суїмвла, Ферма, Філа та

мцц. Анни, Алли, Лариси, Моїко, Маміки, Уїрко, Анімаїси (Анімаїди), Гаафи, цариці Готської, і Дукліди (бл. 375). Прп. Малха Сирійського (IV). Прп. Василя Нового, Константинопольського (бл. 944).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XXVI, 21 – XXVII, 9. На веч.: Бут. IX, 18 – X, 1. Притч. XII, 23 – XIII, 9.

На 1-му часі поклоніння Хресту.

БЕРЕЗЕНЬ

27

четвер

Мц. Мотрони Солунської (III – IV). Мчч. Мануїла і Феодосія (304). Прп. Іоана, прозорливого, Єгипетського (бл. 395).

На 6-му часі: Іс. XXVIII, 14 – 22. На веч.: Бут. X, 32 – XI, 9. Притч. XIII, 20 – XIV, 6.

28

п'ятниця

Прп. Іларіона Нового, ігум. Пелікітського (бл. 754). Прп. Стефана Чудотворця, спов., ігум. Триглійського (бл. 815). Мчч. Іони, Варахисія та ін. з ними (бл. 330). Мч. Бояна, кн. Болгарського (830). **Прмч. Євстратія Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1097).**

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XXIX, 13 – 23. На веч.: Бут. XII, 1 – 7. Притч. XIV, 15 – 26.

Після зображальних звершується поклоніння Хресту. Після кадіння тричі навколо аналоя Хрест, при співі тропаря і кондака, через Царські врата вноситься у вівтар.

29

субота

Сщмч. Марка, еп. Арефусійського, Кирила, диякона, та інших багатьох (бл. 364). Прп. Іоана, пустельника (IV). Свт. Євстафія, спов., еп. Вифинійського (IX).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Поминання померлих.

Заупокійне: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: Євр., 325 зач., X, 32 – 38. Мк., 8 зач., II, 14 – 17.

На **вечірні** замість прокимна і на **ранній** замість «Бог Господь...» – «Алилуя». В цю суботу заупокійна служба за Тріоддю з'єднується зі службою Мінеї та Октоїха.

30

неділя

4-та неділя Великого посту. Глас 7-й.

Прп. Іоана Ліствичника (649). Прор. Іоада (X ст. до Р. Х.). Апп. Сосфена, Аполоса, Кифи, Кесаря і Епафродита. Св. Євули, матері вмч. Пантелеймона (бл. 303). Прп. Іоана, безмовника (VI). Прп. Зосими, еп. Сиракузького (бл. 662). **Свт. Софронія (Кришталецького), еп. Іркутського (1771).**

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Євр., 314 зач., VI, 13 – 20. Мк., 40 зач., IX, 17 – 31.

Прп.: Еф., 229 зач., V, 8 – 19. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

31
понеділок

5-й тиждень Великого посту. Сщмч. Іпатія, еп. Гангрського (бл. 326). **Прп. Іпатія, цілителя Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Аполонія Єгипетського (IV). Сщмч. Авди, еп. Перського, і Веніаміна, диякона (418 – 424). Прп. Іпатія, ігумена в Руфіянах (бл. 446). Прмц. Марії Паризької (1945).

На 6-му часі: Іс. XXXVII, 33 – XXXVIII, 6. На веч.: Бут. XIII, 12 – 18. Притч. XIV, 27 – XV, 4.

КВІТЕНЬ

1
вівторок

Прп. Марії Єгипетської (522). **Прп. Геронтія, канонарха Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Макарія, ігумена Пелікитської обителі (бл. 830). Мчч. Геронтія і Василіда (III). Прав. Ахаза.

На 6-му часі: Іс. XLI, 18 – 31. На веч.: Бут. XV, 1 – 15. Притч. XV, 7 – 19.

2
середа

Прп. Тита, чудотворця (IX). Мчч. Амфіана і Едесія (306). Мч. Полікарпа Олександрійського (IV).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XLI, 4 – 14. На веч.: Бут. XVII, 1 – 9. Притч. XV, 20 – XVI, 9. На **вечірні** до стихир на «Господи, взиваю...» додаються 24 покаянні стихир Великого канону.

3
четвер

Четвер Великого канону. Прп. Микити, сповідника, ігумена обителі Мидикійської (824). Мц. Феодосії, діви (307 – 308). Прп. Ілірика. Мчч. Елпідифора, Дія, Віфонія і Галика.

Ікони Божої Матері «Нев'янучий цвіт».

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XLII, 5 – 16. На веч.: Бут. XVIII, 20 – 33. Притч. XVI, 17 – XVII, 17.

Уся служба за Тріоддю. На **ранній** читання Великого покаянного канону прп. Андрія Критського («Марііне стояння»). Читається житіє прп. Марії Єгипетської. 1-ша частина – після кафизми і сідалного (перед 50-м псалмом), 2-га частина – після 3-ї пісні канону. Закінчення ранньої звичайне, великопостове. 1-й час без кафизми. У кінці ранньої і кожного часу молитва Єфрема Сиріна з трьома великими поклонами.

4
п'ятниця

Прп. Йосифа Піснеписця (883). Прп. Георгія, що в Малей (IX). **Прп. Йосифа Багатохворобливого, Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Прп. Зосими (бл. 560). Мцц. Фервуфи, діви, сестри та рабині її (341 – 343).

Ікони Божої Матері, званої «Геронтіса».

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. XLV, 11 – 17. На веч.: Бут. XXII, 1 – 18. Притч. XVII, 17 – XVIII, 5.

5

субота

Похвала Пресвятої Богородиці (субота акафістна). Сщмч. Агафопода, диякона, мчч. Феодула, читця, та інших з ними (бл. 303). Прп. Пуплія Єгипетського (IV). Прпп. Феони, Симеона і Форвина (IV). Прп. Марка Афінського (400). Прп. Платона, спов., Студійського (814). Прп. Феодори Солунської (892).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Ряд.: Євр., 322 зач., IX, 24 – 28. Мк., 35 зач., VIII, 27 – 31.

Служба з Тріоді. На **ранній** після 1-ої та 2-ої кафизм і після 3-ої та 6-ої пісень канону співається акафіст Пресвятій Богородиці. Співається велике славослів'я.

6

неділя

5-та неділя Великого посту. Глас 8-й.

Прп. Марії Єгипетської (перехідне святкування в 5-ту неділю Великого посту). Свт. Євтихія, архієп. Константинопольського (582).

Свт. Мефодія, архієп. Моравського (885). Прп. Платоніди (308). Мчч. 120 перських (344 – 347). Мчч. Єремія та Архилія, пресвітера (III).

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Єв. 8-е, Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – Євр., 321 зач. (від половини), IX, 11 – 14. Мк., 47 зач., X, 32 – 45.

Прп.: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

7

понеділок

6-й тиждень Великого посту (вербний тиждень). Прп. Георгія, сповідника, митр. Мітиленського (після 820). Мч. Каліопія (304).

Мч. Руфина, диякона, мч. Акилини і з ними 200 воїнів (бл. 310). Прп. Серапіона, ченця. Прп. Юстина (Поповича), Челійського (1978, Серб.).

Прп. Юстина (Поповича), Челійського (1978, Серб.).

На 6-му часі: Іс. XLVIII, 17 – XLIX, 4. На веч.: Бут. XXVII, 1 – 41. Притч. XIX, 16 – 25.

8

вівторок

Апп. Іродіона, Агава, Асинкрита, Руфа, Флегонта, Єрма та інших з ними (I). **Прп. Руфа, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Мч. Павсилипа (117 – 138). Свт. Келестина, папи Римського (432). **Свт. Нифонта Києво-Печерського, єп. Новгородського (1156).**

На 6-му часі: Іс. XLIX, 6 – 10. На веч.: Бут. XXXI, 3 – 16. Притч. XXI, 3 – 21.

9

серeda

Мч. Євпсихія (362). Сщмч. Дісана, єп., Маріава, пресвіт., мчч. Авдієса та ін. 270-х (362 – 364). Прмч. Вадима, архім. (376).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. LVIII, 1 – 11. На веч.: Бут. XLIII, 26 – 31; XLV, 1 – 16. Притч. XXI, 23 – XXII, 4.

10
четвер

Мчч. Терентія, Помпія, Африкана, Максима, Зинона, Олександра, Федора та інших 33 (бл. 249 – 251). Сщмч. Якова, пресвітера, Азадана і Авдікія, дияконів Перських (бл. 380). **Блгв. гетьмана Петра (Конашевича-Сагайдачного) (1622)**. Прмчч. священної обители Пантократора, що в Дау Пенделі (Аттика) постраждали (бл. 1680). Сщмч. Григорія V, патріарха Константинопольського (1821).

На 6-му часі: Іс. LXV, 8 – 16. На веч.: Бут. XLVI, 1 – 7. Притч. XXIII, 15 – XXIV, 5.

11
п'ятниця

Сщмч. Антипи, еп. Пергама Асійського (бл. 68). Мчч. Прокеса і Мартиніана (бл. 67). Прп. Фармуфія (IV). Прп. Іоана, учня прп. Григорія Декаполіта (820 – 850). Свт. Калиника Черникського (1868, Рум.).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

На 6-му часі: Іс. LXVI, 10 – 24. На веч.: Бут. XLIX, 33 – L, 26. Притч. XXXI, 8 – 32.

12
субота

Лазарева субота. Воскрешення прав. Лазаря. Прп. Василя, спов., еп. Парійського (після 754). Сщмч. Зинона, еп. Веронійського (бл. 260). Прп. Ісаака Сиріна, у Сполеті Італійському (550). Прмчч. Мینی, Давида та Іоана (після 636). Прп. Анфуси, діви (801). Прп. Афанасії, ігумені (860).

Бєлиницької (XIII) ікони Божої Матері.

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Євр., 333 зач. (від половини), XII, 28 – XIII, 8. Ін., 39 зач., XI, 1 – 45.

На трапезі дозволяється вживання рибної ікри.

На **ранній** після 2-ї кафизми – «Ангельський собор...» (здійснюється кадіння всього храму), мала ектенія, сідальний (двічі), «Воскресіння Христове бачивши...». На 9-й пісні «Чеснішу...» не співається до понеділка після Фоминої неділі. На **Літургії** після входу «Спаси нас, Сину Божий, у святих дивний Ти...». Замість трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...». Замість «Достойно є...» – ірмос 9-ї пісні канону «Чисту Богородицю...». Відпуст ранньої і Літургії – «Христос, істинний Бог наш...» зі згадуванням імені святого праведного Лазаря. З цього дня Мінея не використовується до понеділка Фоминого тижня, крім служб великим святым.

13
неділя

6-та неділя Великого посту, ваїй, цвітоносна, вербна. ВХІД ГОСПОДНІЙ В ЄРУСАЛИМ.

Сщмч. Артемона, пресвітера Лаодикійського (303). Мч. Крискента з Мир Лікійських. Мц. Фомаїди Єгипетської (476).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Ран. – Мф., 83 зач., XXI, 1 – 11, 15 – 17.

Літ. – Флп., 247 зач., IV, 4 – 9. Ін., 41 зач., XII, 1 – 18.

На трапезі дозволяється їсти рибу.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, осанна у

вишніх і ми співаємо Тобі: Благословенний, Хто йде в ім'я Господнє». Після Євангелія відразу читається 50-й псалом (в цей час кадиммо вербу), потім читаємо молитву на освячення верби, і окроплюємо її святою водою. «Чеснішу...» не співається. Після ектенії після канону – «Свят Господь Бог наш...». На **Літургії** антифони святкові. Вхідний стих: **«Благословенний, Хто йде в ім'я Господнє, благословляємо вас із дому Господнього, Бог Господь і явився нам»**. Задостойник свята.

14 понеділок

Страсний тиждень. Великий понеділок. Свт. Мартина, спов., папи Римського (655). **Мчч. Антонія, Іоана і Євстафія Литовських (1347).** Мч. Ардаліона (305 – 311). Мчч. 1000 перських і Азата, скопця (бл. 341).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

Ран. – Мф., 84 зач., XXI, 18 – 43.

Літ. – Мф., 98 зач., XXIV, 3 – 35.

У неділю закінчення вечірні за зразком неділь Чотиридесятниці. **Відпуст «Господь, що йде на добровільні страждання, заради нашого спасіння, Христос, істинний Бог наш...».** На **ранній** після кафизм – Євангеліє дня, 50-й псалом, «Спаси, Боже, людей Твоїх...». Часи постові. У понеділок, вівторок і середу Страсного тижня на 3-му, 6-му і 9-му часах читаємо Євангеліє. На **Літургії** Ранішосвячених Дарів вхід із Євангелієм і читання Євангелія. Наприкінці ранньої і Літургії (крім зображальних) у Велику середу відпуст «Господь, що йде на добровільні страждання, заради нашого спасіння, Христос, істинний Бог наш...» (святі храму і дня не згадуються). Наприкінці інших служб відпуст малий.

15 вівторок

Великий вівторок. Вишгородської (Володимирської) ікони Божої Матері (I). Апп. від 70-х Аристарха, Пуда і Трофима (бл. 67). Мцц. Василіси й Анастасії (бл. 68). Мчч. Месукевійських Сухія і воїнів його: Андрія, Анастасія, Талале, Феодорита, Івхиріона, Йордана, Кіндрата, Лукіана, Мимненоса, Нерангіоса, Полієвкта, Якова, Фоки, Доментіана, Віктора, Зосими (100 – 130, Груз.). Мч. Сави Готського (372). **Блгв. вел. кн. Мстислава Володимировича (1132).**

Літургія Ранішосвячених Дарів.

Ран. – Мф., 90 зач., XXII, 15 – XXIII, 39.

Літ. – Мф., 102 зач., XXIV, 36 – XXVI, 2.

Порядок служби, як у понеділок. Служба на честь Вишгородської ікони Божої Матері переноситься на вівторок Світлого тижня.

16 серета

Велика серета. Мцц. Агафії, Ірини та Хіонії (304). Мч. Леоніда і мцц. Харієси, Ніки, Галини, Каліси, Нунехії, Василіси, Феодори, Ірини та інших (258).

Іллінсько-Чернігівської ікони Божої Матері (1658).

Літургія Ранішосвячених Дарів.

*Ран. – Ін., 41 зач. (від половини), XII, 17 – 50.
Літ. – Мф., 108 зач., XXVI, 6 – 16.*

Порядок служби, як у понеділок. На зображальних замість відпусту – молитва «Владико Многомилостивий...». На **Літургії** після «Нехай буде ім'я Господнє...» молитва прп. Єфрема Сиріна з трьома великими поклонами, після чого земні поклони в храмі припиняються до дня Святої Тройці (крім поклонів біля святої Плащаниці). **Відпуст** – «**Господь, що йде на добровільні страждання, заради нашого спасіння, Христос, істинний Бог наш...**».

17
четвер

Великий четвер. Спомин Таємної вечері. Сщмч. Симеона, єп. Перського, і з ним Авделая і Ананії, пресвітерів, мчч. Хусдазата (Усфазана), євнуха, Фусика, Азата, мц. Аскитреї та інших багатьох (344). Прп. Акакія, єп. Мелітинського (бл. 435). Мч. Адріана (251). Свт. Агапіта, папи Римського (536).

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Лк., 108 зач., XXII, 1 – 39.

Літ. – 1 Кор., 149 зач., XI, 23 – 32. Єв. (складене): Мф., 107 зач., XXVI, 1 – 20. Ін., XIII, 3 – 17; Мф. XXVI, 21 – 39; Лк., XXII, 43 – 45; Мф., XXVI, 40 – XXVII, 2.

На обмиванні ніг – Ін., 44 зач., XIII, 1 – 11. Після обмивання ніг: Ін., 45 зач., XIII, 12 – 17.

На **ранній** кафизм немає, «Спаси, Боже, людей Твоїх...» не промовляється. Після 50-го псалма канон. **Літургія** починається вечірнею. Вхід з Євангелієм. Замість Херувимської пісні і причасного стиха, під час причащення та замість «Нехай наповняться уста наші...» співається «Вечері Твоєї тайної...». Задостойник – ірмос 9-ої пісні канону «Прийдіть, вірні...». Відпуст ранньої і Літургії – «Христос, що заради нас, людей...». Відпуст після повечір'я і зображальних малий «Христос, істинний Бог наш, молитвами...». Також за традицією, у Великий четвер заготовляються запасні Святі Дари на весь рік для причащення хворих. Чин обмивання ніг здійснюється при архієрейському служінні.

18
п'ятниця

Велика п'ятниця. Спомин святих спасительних страстей Господа нашого Ісуса Христа. Прп. Іоана, учня прп. Григорія Декаполіта (820 – 850). Мчч. Віктора, Зотика, Зинона, Акиндина і Северіана (303). Свт. Косми, спов., єп. Халкідонського, і прп. Авксентія (815 – 820). Мч. Іоана Нового з Яніни (1526).

Максимівської ікони Божої Матері (1299).

Ран. – Євангелія святих страстей Господа нашого Ісуса Христа:

1-е: *Ін., 46 зач., XIII, 31 – XVIII, 1.*

2-е: *Ін., 58 зач., XVIII, 1 – 28.*

3-е: *Мф., 109 зач., XXVI, 57 – 75.*

4-е: *Ін., 59 зач., XVIII, 28 – XIX, 16.*

5-е: *Мф., 111 зач., XXVII, 3 – 32.*

6-е: *Мк., 67 зач., XV, 16 – 32.*

7-е: *Мф., 113 зач., XXVII, 33 – 54.*

8-е: Лк., 111 зач., XXIII, 32 – 49.

9-е: Ін., 61 зач., XIX, 25 – 37.

10-е: Мк., 69 зач., XV, 43 – 47.

11-е: Ін., 62 зач., XIX, 38 – 42.

12-е: Мф., 114 зач., XXVII, 62 – 66.

Літургія не звершується.

На 1-му часі: Гал., 215 зач. (від пол.), VI, 14 – 18. Мф., 110 зач., XXVII, 1 – 56.

На 3-му часі: Рим., 88 зач. (від пол.), V, 6 – 11. Мк., 67 зач., XV, 16 – 41.

На 6-му часі: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Лк., 111 зач., XXIII, 32 – 49.

На 9-му часі: Євр., 324 зач., X, 19 – 31. Ін., 59 зач., XVIII, 28 – XIX, 37.

На веч.: 1 Кор., 125 зач., I, 18 – II, 2. Єв. складене: Мф., 110 зач., XXVII, 1 – 44; Лк., XXIII, 39 – 43; Мф., XXVII, 45 – 54; Ін., XIX, 31 – 37; Мф., XXVII, 55 – 61.

Суворий піст.

У четвер увечері служимо **ранню** з читанням 12-ти Євангелій святих страстей Господа нашого Ісуса Христа. 1-й час до ранньої не приєднується. У кінці ранньої – відпуст Великої п'ятниці. Вранці у п'ятницю відправляємо послідування часів Великої п'ятниці із зображальними. У другій половині дня звершуємо **вечірню** Великої суботи, наприкінці якої під час співу тропарів після «Нині відпускаєш...» з вітваря через північні двері виноситься свята Плащаниця. Відпуст часів із зображальними і вечірні – «Христос, що заради нас, людей...». Після виносу Плащаниці – мале повечір'я з каноном «Розп'яття Господнє й на плач Пресвятої Богородиці». Відпуст повечір'я звичайний. Під час цілування Плащаниці співаємо тропар: «Прийдіть, вшануймо Йосифа...».

19

субота

Велика субота. Прп. Іоана Давньоопечерника (VIII). Мчч. Феони, Христофора й Антоніна (303). Сщмч. Пафнутія, еп. Єрусалимського. Свт. Георгія, спов., еп. Антіохії Пісідійської (813 – 820). Свт. Трифона, патр. Константинопольського (933). Прп. Никифора, ігумена.

Літургія за чином свт. Василя Великого.

Ран. – Ап. складений: 1 Кор., 133 зач., V, 6 – 8; Гал., 206 зач., III, 13 – 14. Мф., 114 зач., XXVII, 62 – 66.

Літ. – Рим., 91 зач., VI, 3 – 11. Мф., 115 зач., XXVIII, 1 – 20.

На **ранній** – похвали зі стихами 17-ої кафизми на три статті. Після 9-ої пісні канону і малої ектенії – «Свят Господь Бог наш» і відразу «Все, що дише...» та хвалітні стихирі. Після співу великого славослів'я обносять святую Плащаницю довкола храму, співаючи поховальне «Святий Боже...». Далі паремія, Апостол і Євангеліє. Після Євангелія потрійна «Промовмо всі...» і прохальна ектенії. Відпуст ранньої – «Христос, що заради нас людей...» і 1-й час.

На зображальних «Блаженні...» читаються. **Літургія** за чином свт. Василя Великого починається вечірнею. Вхід з Євангелієм. Прокимна немає, але відразу читання 15 паремій із заспівами після 6-ої: «Славно, бо прославився» та останньої: «Господа оспівуйте і прославляйте по всі віки». Далі мала ектенія, виголос «Бо Ти Святий Боже...». Замість трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...». Після Апостола співці

замість «Алилуя» співають «Воскресни, Боже...». Священнослужителі в цей час переодягаються у білі облачення. Замість Херувимської пісні – «Нехай мовчить всяка плоть...». Задостойник – «Не ридай за Мною, Мати...». Після заамвонної молитви співаються тропарі «Благообразний Йосиф...», «Слава...» – «Коли зійшов Ти до смерті...», «І нині...» – «Мироносицям жонам...», молитва на благословення хлібів, але без згадки про пшеницю та елей, потім «Нехай буде ім'я Господнє...», 33-й псалом і відпуст Літургії – «Христос, истинний Бог наш...».

20
неділя

СВІТЛЕ ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСІННЯ. ПАСХА. ВЕЛИКДЕНЬ.

Прп. Федора Трихіни. Свт. Григорія (593) і Анастасія Синаїта (599), патріархів Антіохійських. Прп. Анастасія, ігум. Синайської гори (695). Мч. дитяти Гавриїла Білостоцького (1690). Кіпрської ікони Божої Матері (392).

Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Літ. – Діян., 1 зач., І, 1 – 8. Ін., 1 зач., І, 1 – 17. На веч.: Ін., 65 зач., ХХ, 19 – 25.

Після читання Діань святих апостолів служимо **полуношницю**. На 9-й пісні, коли вдруге співають ірмос «Не ридай за Мною, Мати...», святу Плащаницю кадимо і потім на словах «...встану і прославлюся...» підіймаємо і вносимо царськими вратами у вітвар, і кладемо на престіл, врата зачиняються, полуношниця продовжується. Відпуст короткий «Христос, истинний Бог наш...». Опівночі починається хресний хід навколо храму зі співом стихир «Воскресіння Твоє, Христе Спасе...». Пасхальна **рання** починається в притворі перед зачиненими дверима виголосом «Слава Святий...» і далі за пасхальним чином. Кадіння на кожній пісні канону і мала ектенія. Після стихир Пасхи читається повчальне слово свт. Іоана Золотоустого і співається йому тропар. Часи співаються пасхальні. На **Літургії** – антифони Пасхи. Вхідний стих: **«В церквах благословіте Бога, Господа від джерел Ізраїлевих»**. Замість трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...». Задостойник – «Ангел звістив...», «Світися, світися...». Замість «Благословенний, Хто йде...», «Тіло Христове прийміть...», «Ми бачили Світло істинне...», «Нехай наповняться уста наші...» співається «Христос воскрес із мертвих...» (один раз), а замість «Нехай буде ім'я Господнє...» і 33-го псалма співається «Христос воскрес із мертвих...» (багато разів). Після заамвонної молитви освячується артос. На відпусті Літургії згадується тільки свт. Іоан Золотоустий. На **вечірні**: служимо у повному облаченні, вхід із Євангелієм. Після великого прокимна священник читає Євангеліє в царських вратах обличчям до народу (згідно з уставом, впродовж пасхального тижня священник одягає повне облачення і на вечірні та ранній).

21
понеділок

Пасхальний тиждень. Загальниця. Світлий понеділок.

Сщмч. Януарія, еп., і з ним сщмч. Прокула, Соссія і Фавста, дияконів, мчч. Дисидерія, читця, Євтихія і Акутіона (бл. 305). Мчч. Федора, що в Пергії, матері його Филипії, Діоскора, Сократа і Діонісія (138 – 161). Мчч. Ісаакія, Аполоса і Кіндрата (303). Свт. Максиміана, патріарха Константинопольського (434).

Діян., 2 зач., I, 12 – 17, 21 – 26. Ін., 2 зач., I, 18 – 28.

Порядок служби, як у перший день Пасхи. Початок **ранньої** у вівтарі. На каноні додаються Богородичні. Ектенія після 3-ї, 6-ї і 9-ї пісень. Кадіння – на 1-й, 4-й, 7-й і 9-й піснях канону. Часи пасхальні. На **Літургії** антифони Пасхи, Вхідний стих: «**В церквах благословіте Бога, Господа від джерел Ізраїлевих**», замість Трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...», задостойник Пасхи. Закінчення Літургії – як у перший день Пасхи. З такими ж особливостями звершуються служби в усі дні світлого тижня.

22

вівторок

Світлий вівторок. Іверської ікони Божої Матері (перехідне святкування у вівторок Світлого тижня). Апп. Нафанаїла, Лукита Климента (I). Прп. Федора Сикеота, еп. Анастасіупольського (613). Прп. Віталія (609 – 620). Мчч. Христула й Анастасії Патрських, вбитих в Ахаї (1821) (перехідне святкування у вівторок Світлого тижня). Прмчч. отців Давидо-Гареджийських (XVII, Груз.) (перехідне святкування у вівторок Світлого тижня).

Діян., 4 зач., II, 14 – 21. Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

До Пасхальної відправи додається служба Вишгородській іконі Божої Матері (перенесена з 15 квітня).

23

середа

Світла середа. Вмч. Юрія Переможця (303). Мц. цариці Олександри (303). Мчч. Анатолія і Протолеона (303). Собор преподобних отців, що на горі Синай подвизалися (перехідне святкування в середу Світлого тижня).

Віленської ікони Божої Матері. Касперівської ікони Божої Матері (перехідне святкування в середу Світлого тижня).

Літ. – Діян., 5 зач., II, 22 – 36. Ін., 4 зач., I, 35 – 51.

Вмч.: Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

До Пасхальної відправи додається служба великомученику Юрію Переможцю з Мінеї.

24

четвер

Світлий четвер. Мчч. Сави Стратилата і з ним 70-х воїнів (272). Прп. Сави Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XIII). Прп. Олексія, затворника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XIII). Мчч. Пасикрата і Валентина (228). Мчч. Євсевія, Неона, Леонтія, Лонгина та інших (303). Прп. Фоми, юродивого (546 – 560). Прп. Єлизавети, чудотвориці (VI – VIII).

Молченської ікони Божої Матері (1405).

Літ. – Діян., 6 зач., II, 38 – 43. Ін., 8 зач., III, 1 – 15.

25

п'ятниця

Світла п'ятниця. Ікони Божої Матері «Живоносне джерело» (перехідне святкування у п'ятницю Світлого тижня). **Апостола і євангеліста Марка (63).**

Царгородської ікони Божої Матері (1071).

Літ. – Діян., 7 зач., III, 1 – 8. Ін., 7 зач., II, 12 – 22.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Ап.: 1 Пет., 63 зач., V, 6 – 14. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13 (під зачало).

До Пасхальної відправи додається служба Пресвятій Богородиці на честь її ікони «Живоносне джерело» (в Тріоді квітній) та апостола Марку з Мінеї. Після Літургії, за звичаєм, звершується мале освячення води.

26
субота

Світла субота. Сщмч. Василя, єп. Амасійського. Прав. Глафіри, діви (322). Прп. Іоанікія Дівиченського (XIII, Серб.).

Діян., 8 зач., III, 11 – 16. Ін., 11 зач., III, 22 – 33.

Після заамвонної молитви на Літургії читається молитва на роздроблення артоса, і відбувається роздроблення та роздається артос вірним. Перед 9-м часом зачиняються царські врата.

27
неділя

Антипасха. 2-а неділя після Пасхи, апостола Фоми. Глас 1-й. Ап. від 70-х і сщмч. Симеона, родича Господнього (107).

Прп. Стефана, ігум. Києво-Печерського, єп. Володимирського (1094). Прав. Євлогія, гостинного (IV).

Львівської ікони Божої Матері (перехідне святкування в неділю після 23 квітня).

Ран. – Єв. 1-е, Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Діян., 14 зач., V, 12 – 20. Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Від сьогодні щодня до віддання Пасхи богослужіння після виголошу священника починається триразовим читанням або співом «Христос воскрес із мертвих...». На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що заради нас у пекло зійшов і з Собою всіх воскресив». Після Євангелія у всі неділі до віддання Пасхи – «Воскресіння Христове бачивши...» – (тричі). Пасхальний канон і «Чеснішу...» в цю неділю не співається. На **Літургії** задостойник «Ангел звістив...», «Світися, світися...» (так щодня, крім Переполовнення і його віддання). Замість «Ми бачили Світло істинне...» – «Христос воскрес...» (один раз), а перед відпустом після «Слава Тобі, Христе Боже, надіє наша, слава Тобі» співається тричі. Відпуст воскресний: «Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш...» (так і у всі дні до віддання Пасхи включно). **Вечірня** в неділю Антипасхи із входом і великим прокимном.

28
понеділок

2-й тиждень після Пасхи (Проводи).

Апп. від 70-х Ясона і Сосипатра, мц. Керкири, діви, та інших, що з ними постраждали (I). Мчч. Дади, Максима і Квинтиліана (286). Мчч. Саторнія, Якисхола, Фавстіана, Януарія, Марсалія, Єфрасія, Маммія, Мурина, Зинона, Євсевія, Неона і Віталія (бл. 63). Свт. Кирила, єп. Турівського (1183).

Діян., 9 зач., III, 19–26. Ін., 6 зач., II, 1–11.

Від сьогодні у будні до віддання Пасхи перед канонам співається «Воскресіння Христове бачивши...» (один раз). Співається «Чеснішу...». Катавасія, коли співається велике славослів'я, – «Воскресіння

день...». «Царю Небесний...» не читається до П'ятдесятниці. У період Тріоді квітної на літургії у всі дні Апостол і Євангеліє дня читається першим, потім читання святим.

Цього тижня за традицією звершується поминання померлих.

29

вівторок

Дев'ятьох мчч. Кизицьких: Феогнида, Руфа, Антипатра, Феостиха, Артеми, Магна, Феодота, Фавмасія і Филимона (286 – 299). Прп. Мемнона, чудотворця. Мчч. Діодора і Родопіана, диякона (284 – 305). Свт. Василія, еп. Захолмського (XVI, Серб.). Мч. Іоана Валаха (Румун.).
Діян., 10 зач., IV, 1 – 10. Ін., 10 зач., III, 16 – 21.

30

середа

Ап. Якова Зеведеєва (44). Свт. Доната, еп. Єврії (бл. 387). Знайдення мощів сщмч. Василія, еп. Амасійського (IV). **Знайдення мощів свт. Микити Києво-Печерського, еп. Новгородського (1558).** Мч. Максима.

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Діян., 11 зач., IV, 13 – 22. Ін., 15 зач., V, 17 – 24.

Ап.: Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Лк., 17 зач., V, 1 – 11.

ТРАВЕНЬ

1

четвер

Прор. Єремії (VI ст. до Р. Х.). **Сщмч. Макарія, митр. Київського і всієї Руси (1497).** Прмчч. Афонських: Євфимія (1814), Ігнатія (1814) та Акакія (1816). Прмч. Вати Персянина (IV). Блгв. Тамари, цариці Грузинської (1213).

Ікони Божої Матері, званої «Несподівана радість».

Ран. – Лк., 67 зач., XII, 32-40.

Літ. – Діян., 12 зач., IV, 23 – 31. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Сщмч.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 36., X, 9 – 16.

2

п'ятниця

Свт. Афанасія Великого, архієп. Олександрійського (373). **Перенесення мощів блгвв. князів страсотерпців Бориса і Гліба, у св. хрещенні Романа і Давида (1072 і 1115).** Свт. Афанасія, патр. Константинопольського, Лубенського чудотворця (1654). Мчч. Еспера і Зої та дітей їх Киріака і Феодула (II). Блгв. і рівноап. царя Бориса, у св. хрещенні Михаїла, просвітителя болгар (907, Болг.).

Ран. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Літ. – Діян., 13 зач., V, 1 – 11. Ін., 17 зач., V, 30 – VI, 2.

Блгвв. кнн.: Рим., 99 зач., VIII, 28 – 39. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

На **ранній** величання: «Величаємо вас, святі страсотерпці Борисе і Глібе, і шануємо чесні страждання ваші, бо ви молитесь за нас Христа Бога нашого».

3
субота

Мч. Тимофія і Маври (бл. 286). **Прп. Феодосія, ігум. Києво-Печерського (1074)**. Прп. Петра, чудотворця, еп. Аргоського (X). **Ікон Божої Матері: Успіння Києво-Печерської, принесеної з Константинополя (1073), Києво-Печерської (з Антонієм і Феодосієм) (1085)**.

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – Діян., 15 зач., V, 21 – 33. Ін., 19 зач., VI, 14 – 27.

Прп.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

На **ранній** величання: «Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Феодосію, і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співрозмовнику ангелів».

4
неділя

3-я неділя після Пасхи, святих жінок-мироносиць. Глас 2-й. Свв. жон-мироносиць: Марії Магдалини, Марії Клеопової, Соломії, Іоанни, Марфи і Марії, Сусанни та інших; праведних Йосифа Аримафейського і Никодима (*перехідне святкування в 3-тю неділю після Пасхи*). Мц. Пелагії, діви Тарсійської (бл. 290). Сщмч. Еразма, еп. Формійського (303). Сщмч. Альвіана, еп. Анейського, та учнів його (304). Сщмч. Сильвана, еп. Газького, і з ним 40 мучеників (311). Блгв. Тамари, цариці Грузинської (*перехідне святкування в 3-тю неділю після Пасхи*).

Ран. – Єв. 3-е, Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Діян., 16 зач., VI, 1 – 7. Мк., 69 зач., XV, 43 – XVI, 8.

З цього дня у всі недільні дні до віддання Пасхи канонам на ранній передує спів пасхального (без приспівів на 9-й пісні) і богородичного канонів.

5
понеділок

3-й тиждень після Пасхи. Вмц. Ірини (I – II). Ікони Божої Матері «Невипивана чаша» (1878).

Діян., 17 зач., VI, 8 – VII, 5, 47 – 60. Ін., 13 зач., IV, 46 – 54.

6
вівторок

Прав. Іова Багатостраждального (бл. 2000 – 1500 до Р. Х.). **Прп. Іова Почаївського (1651)**. Мчч. Варвара, воїна, Вакха, Калимаха та Діонісія (бл. 362). Мч. Парфенія. Мч. Варвара, колишнього розбійника.

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – Діян., 18 зач., VIII, 5 – 17. Ін., 20 зач., VI, 27 – 33.

Прп.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

7
середа

Згадування появи на небі Хреста Господнього в Єрусалимі (351). Мч. Акакія, сотника (303). Прпп. Іоана Зедазнійського та учнів його: Авіва, еп. Некреського, Антонія Марткобського, Давида Гареджийського, Зинона Ілкатського, Фадея Степанцидського, Ісе (Іесея), еп. Цилканського, Йосифа, еп. Алавердського, Ісидора Самтавійського, Михаїла Улумбійського, Пірра Бретського, Стефана Хирського та Шіо Мгвимського (VI, Груз.).

Любецької (XI) та Жировицької (1470) ікон Божої Матері.

Діян., 19 зач., VIII, 18 – 25. Ін., 21 зач., VI, 35 – 39.

8
четвер

Апостола і євангеліста Іоана Богослова (98 – 117). Прп. Арсенія Великого (449 – 450). **Прпп. Арсенія Працелюбного (XIV) та Пимена, посника, (XII) Києво-Печерських, в Дальніх печерах.**

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Діян., 20 зач., VIII, 26 – 39. Ін., 22 зач., VI, 40 – 44.

Ап.: 1 Ін., 68 зач., I, 1 – 7. Ін., 61 зач., XIX, 25 – 27; XXI, 24 – 25.

Поминання загиблих у II Світовій війні.

9
п'ятниця

Перенесення мощів святителя і чудотворця Миколая з Мир Лікійських у м. Бар (1087). Прор. Ісаї (VIII ст. до Р. Х.). Мч. Христофора (бл. 250). Прп. Шіо Мгвимського (VI, Груз.). Прп. Йосифа Оптинського (1911).

Ран. – Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

Літ. – Діян., 21 зач., VIII, 40 – IX, 19. Ін., 23 зач., VI, 48 – 54.

Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

10
субота

Апостола Симона Зилота (I). Свт. Симона Києво-Печерського, єп. Володимирського і Суздальського, у Ближніх печерах (1226). Мчч. Алфія, Філадельфа, Кипріана, Онисима, Еразма та інших (251). Мч. Ісихія Антіохійського (IV). Прп. Ісидори, юродивої (IV). Блж. Таїсії Єгипетської (V).

Києво-Братської ікони Божої Матері (1654).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Діян., 22 зач., IX, 19 – 31. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58.

11
неділя

4-а неділя після Пасхи, про паралізованого. Глас 3-й. Сщмч. Мокія (бл. 295). **Рівноап. Кирила (869) та Мефодія (885), вчителів слов'янських.** Прп. Софронія, затворника **Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII).** Свт. Никодима, архієп. Сербського (1325). Перенесення мощів мч. Авраамія Болгарського (1230) (*перехідне святкування в 4-ту неділю після Пасхи*). Прав. Тавифи (I) (*перехідне святкування в 4-ту неділю після Пасхи*).

Ран. – Єв. 4-е, Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Діян., 23 зач., IX, 32 – 42. Ін., 14 зач., V, 1 – 15.

Рівноап.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

12
понеділок

4-й тиждень після Пасхи. Свт. **Епіфанія, єп. Кіпрського (403).** Свт. Германа, патр. Константинопольського (740). Свт. Савина, архієп. Кіпрського (V), і Полувія, єп. Ринокирського (V). **Прп. Амфілохія Почаївського (1971).**

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Діян., 24 зач., X, 1 – 16. Ін., 24 зач., VI, 56 – 69.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

День тезоіменитства Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

13
вівторок

Мц. Глікерії, діви, і з нею мч. Лаодикія, сторожа в'язничного (бл. 117). **Перенесення мощів прмч. Макарія, архім. Канівського, ігум. Пінського, Переяславського чудотворця (1688).** Мч. Олександра Римського (284 – 305). Свт. Павсикакія, еп. Синадського (606). Св. Георгія, спов., з дружиною Іриною і дітьми (IX). Прп. Євфимія Іверського (1028, Груз.).

Діян., 25 зач., X, 21 – 33. Ін., 25 зач., VII, 1 – 13.

14
середа

Переполювання П'ятдесятниці. Мч. Ісидора (251). **Прп. Микити, затворника Києво-Печерського, еп. Новгородського (1108).** Мч. Максима (бл. 250). Прп. Серапіона Синдоніта (V). Свт. Леонтія, патр. Єрусалимського (1175).

Діян., 34 зач., XIV, 6 – 18. Ін., 26 зач., VII, 14 – 30.

Цього дня, традиційно, звершується мале освячення води.

15
четвер

Прп. Пахомія Великого (348). **Свт. Ісаї Києво-Михайлівського, еп. Ростовського, чудотворця (1090).** **Прп. Ісаї Києво-Печерського (1115).** Прп. Ахилія, еп. Лариссійського (II).

Діян., 26 зач., X, 34 – 43. Ін., 29 зач., VIII, 12 – 20.

16
п'ятниця

Прп. Федора Освяченого (368). Прпп. отців, що в лаврі св. Сави були вбиті (614). Свт. Олександра, еп. Єрусалимського (213 – 250). Мчч. Віта, Модеста і мц. Крискентії (бл. 303). Блж. отроковиці Музи (V). Свт. Георгія II, еп. Мітиленського (IX).

Діян., 27 зач., X, 44 – XI, 10. Ін., 30 зач., VIII, 21 – 30.

17
субота

Ап. Андроніка і св. Юнії (I). Мчч. Солохона, Памфамира і Памфалона, воїнів (284 – 305). Свт. Стефана, патр. Константинопольського (893).

Діян., 29 зач., XII, 1 – 11. Ін., 31 зач., VIII, 31 – 42.

18
неділя

5-а неділя після Пасхи, про самарянку. Глас 4-й.

Пам'ять свв. отців сімох Вселенських соборів. Мчч. Феодота Анкирського, Петра, Діонісія, Андрія, Павла, мц. Христини (249 – 251) і мцц. сімох дів: Олександри, Текуси, Клавдії, Фаїни, Євфрасії, Мотрони і Юлії (303). Мчч. Симеона, Ісаака і Вахтисія (IV), Іраклія, Павлина, Венедима, Давида і Таричана (693, Груз.).

Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – Діян., 28 зач., XI, 19 – 26, 29 – 30. Ін., 12 зач., IV, 5 – 42.

19
понеділок **5-й тиждень після Пасхи.** Сщмчч. Патрикія, єп. Пруського, і з ним трьох пресвітерів: Акакія, Менандра і Полієна (бл. 100). **Мч. Парфенія Жовківського, Римського (250).** Мч. Калуфа Єгиптянина (284 – 303). **Прп. Іоана, єп. Готського (VIII).**

Діян., 30 зач., XII, 12 – 17. Ін., 32 зач., VIII, 42 – 51.

20
вівторок Мчч. Фалалея, Олександра і Астерія (бл. 284). Мч. Аскалона (бл. 287). **Знайдення мощів святителя Олексія, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1431).**

Діян., 31 зач., XII, 25 – XIII, 12. Ін., 33 зач., VIII, 51 – 59.

21
середа **Віддання свята Переполовнення П'ятдесятниці. Рівно-апп. царя Костянтина (337) і матері його цариці Олени (327).** Блгв. кн. Костянтина (1129) та дітей його Михаїла і Федора, Муромських чудотворців.

Діян., 32 зач., XIII, 13 – 24. Ін., 18 зач., VI, 5 – 14.

Рівноапп.: Діян., 49 зач., XXVI, 1 – 5, 12 – 20. Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

22
четвер Мч. Василіска (бл. 308). Пам'ять II Вселенського собору (381). Мч. Іоана-Володимира, кн. Сербського (1015).

Діян., 35 зач., XIV, 20 – 27. Ін., 35 зач., IX, 39 – X, 9.

З цього дня до суботи – післясвято Неділі про самарянку.

23
п'ятниця Прп. Михаїла, спов., єп. Синадського (821). Прмч. Михаїла, ченця (IX). **Знайдення мощів свт. Леонтія Києво-Печерського, єп. Ростовського (1164). Прп. Єфросинії, ігум. Полоцької (1173).**

Діян., 36 зач., XV, 5 – 34. Ін., 37 зач., X, 17 – 28.

24
субота Прп. Симеона стовпника на Дивній горі (596). Мчч. Мелетія Стратилата, Стефана, Іоана, Серапіона, єгиптянина, Калиника, волхва, Федора і Фавста та з ними 1218 воїнів з дружинами і дітьми (218).

Діян., 37 зач., XV, 35 – 41. Ін., 38 зач., X, 27 – 38.

25
неділя **6-а неділя після Пасхи, про сліпого. Глас 5-й. Третє знайдення глави Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана (бл. 850).** Сщмчч. Фералонта, єп. Кіпрського (IV). **Свт. Інокентія, архієп. Херсонського (1857).** **Святкування відновлення Михайлівського Золотоверхого собору (2000) в місті Києві** (перехідне святкування в останню неділю травня).

Ран. – Єв. 8-е, Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – Діян., 38 зач., XVI, 16 – 34. Ін., 34 зач., IX, 1 – 38.

Предтечі: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 40 зач., XI, 2 – 15.

26
понеділок

6-й тиждень після Пасхи. Апп. від 70-х Карпа й Алфея (I). Мч. Аверкія та мц. Олени (I). Прп. Іоана Психаїта, сповідника (IX). Мч. Георгія Нового (1515).

Діян., 39 зач., XVII, 1 – 15. Ін., 40 зач., XI, 47 – 57.

27
вівторок

Сщмч. Ферापонта, еп. Сардійського (III). Мчч. Феодори, діви, і Дидима, воїна (304). **Знайдення мощів свтт. Київських: Кипріяна та Фотія (1472). Прав. Іоана Русина, сповідника (1730).**

Діян., 40 зач. (від половини), XVII, 19 – 28. Ін., 42 зач., XII, 19 – 36.

28
середа

Віддання свята Пасхи. Прп. Микити, спов., еп. Халкідонського (IX). Сщмч. Євтихія, еп. Мелітинського (I), Мц. Єликониди (244). Сщмч. Елладія, єпископа (VI – VII).

Діян., 41 зач., XVIII, 22 – 28. Ін., 43 зач., XII, 36 – 47.

Початок вечірні, ранньої і Літургії – пасхальний. На ранній катавасія «Спасителю Богу...». Часи звичайні. Закінчення Літургії та відпуст – пасхальні. Існує також традиція звершувати вечірню й ранню за пасхальним чином.

29
четвер

ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДНЄ.

Мц. Феодосії, діви Тирської (307 – 308). Пам'ять I Вселенського собору (325). Прмч. Феодосії, діви (726 – 730). Мучеників, що в долині Ферейдан (Іран) від персів постраждали (XVII) (Груз.) (*перехідне свято в день Вознесіння Господнього*).

Ікон Божої Матері, званих «Споручниця грішних» та «Невтомне Око».

Ран. – Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Діян., 1 зач., I, 1 – 12. Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

На **ранній** величання: «Величаємо Тебе, Життедавче Христе, і шануємо на небеса з пречистою Твоєю плоттю Божественне вознесіння». Після Євангелія – «Воскресіння Христове бачивши...». Замість «Чеснішу...» співаються приспиви свята. 1-й приспів: «Величай, душе моя, Христа Життедавця, Який вознісся від землі на Небо». На **Літургії** антифони свята. **Вхідний стих: «Зійшов Бог при окликах радості, Господь – при звуках сурмних».** На архієрейській літургії після входу та в седмичні дні (до віддання) співається: «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, що вознісся у славі...». Співається Трисвяте. Замість «Достойно...» – «Величай, душе моя... Тебе, вищу розуму...». Замість «Ми бачили Світло істинне...» – «Вознісся ти у славі...» (до віддання). Увечері на свято відправляється вечірня із входом і великим прокимном.

30
п'ятниця

Прп. Ісаакія, спов., ігумена обителі Далматської (383).

Діян., 42 зач., XIX, 1 – 8. Ін., 47 зач., XIV, 1 – 11.

З цього дня на ранній, коли співається велике славослів'я, катавасія «Спасителю Богу...», крім 7-ї неділі після Пасхи і віддання Вознесіння. Прокимен, алилуарій і причасний свята (до віддання).

30
п'ятниця

Ап. від 70-х Єрма (I). Мч. Єрмія (II). Мч. Філософа (III).
Діян., 43 зач., XX, 7 – 12. Ін., 48 зач., XIV, 10 – 21.

ЧЕРВЕНЬ

1
неділя

7-а неділя після Пасхи, святих отців I Вселенського собору. Глас 6-й.

Мчч. Юстина Філософа та іншого Юстина, і з ними Харитона, Харити, Євелпіста, Ієракса, Пеона і Валеріана (166). **Прп. Агапіта Києво-Печерського, лікаря безвідплатного, в Близніх печерах (бл. 1095).**

Ран. – Єв. 10-е, Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – Діян., 44 зач., XX, 16 – 18, 28 – 36. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

На **Літургії** після входу тропар воскресний, свята і отцям, «Слава...» кондак отцям, «І нині...» – кондак свята. Прокимен, Апостол, алилуарій і Євангеліє отцям. Задостойник свята. Причасний «Хвалить Господа...» і «Радуйтеся, праведні...».

2

понеділок

7-й тиждень після Пасхи. Свт. Никифора, спов., патр. Константинопольського (828). **Вмч. Іоана Нового, Сучавського (1330 – 1340).** Сщмч. Пофина, єп. Ліонського, і тих, що з ним постраждали (177). Мц. Бландини і мч. Понтика Ліонських (177).

Києво-Братської ікони Божої Матері (1654).

Діян., 45 зач., XXI, 8 – 14. Ін., 49 зач., XIV, 27 – XV, 7.

3

вівторок

Мчч. Лукиліана, Клавдія, Іпатія, Павла, Діонісія і мц. Павли, діви (270 – 275). Сщмчч. Лукіана, єп., Максіана, пресвітера, Юліана, диякона, мчч. Маркеліана і Сатурнина в Бельгії (81 – 96).

Діян., 46 зач., XXI, 26 – 32. Ін., 53 зач., XVI, 2 – 13.

4

середа

Свт. Митрофана, патр. Константинопольського (бл. 326). Мчч. Фронтасія, Северина, Северіана і Силана (I). Мч. Конкордія (бл. 175). Сщмч. Астія, єп. Диррахійського (II). Прп. Зосими, єп. Вавилона Єгипетського (VI). Прп. Додо Давидо-Гареджийського (596, Груз.) (*перехідне святкування в середу після Вознесіння*).

Діян., 47 зач., XXIII, 1 – 11. Ін., 54 зач., XVI, 15 – 23.

5

четвер

Сщмч. Дорофея, єп. Тирського (бл. 362). **Перенесення мощів блгв. Ігоря, вел. кн. Чернігівського і Київського (1150). Свт. Костянтина, митр. Київського і всієї Руси (1159).** Мчч. Маркіана, Никандра, Іперехія, Аполлона, Леоніда, Арія, Горгія, Селінія, Іринія і Памвона (305 – 311). Прп. Федора, чудотворця (бл. VI). Прп. Ану-

ТРАВЕНЬ
ЧЕРВЕНЬ

вія, пустельника Єгипетського (IV – V). Прп. Дорофея, з обителі авви Серида (620). Прп. Давида Гареджийського (VI – VII, Груз.) (*перехідне святкування в четвер після Вознесіння*).

Ігорівської ікони Божої Матері (1147).

Діян., 48 зач., XXV, 13 – 19. Ін., 55 зач., XVI, 23 – 33.

6
п'ятниця

Віддання свята Вознесіння Господнього. Прп. Віссаріона, чудотворця Єгипетського (IV). Прп. Іларіона Нового (845). Прмцц. дів Архелаї, Фекли і Сусанни (293).

Діян., 50 зач., XXVII, 1 – 44. Ін., 57 зач., XVII, 18 – 26.

Служба за Тріоддю. На **ранній** катавасія «Божественним покритий...». «Чеснішу...» не співається, а приспиви свята. Співається велике славослів'я.

7
субота

Троїцька поминальна субота. Звершуємо пам'ять всіх від віку спочилих православних християн – отців, матерів, братів і сестер наших. Мч. Феодота Анкирського (303). Сщмч. Маркеліана, єпископа Римського, і мчч. Клавдія, Кирина і Антоніна (304). Сщмчч. Маркела, єпископа Римського, Сисинія і Киріака, дияконів, мчч. Смарагда, Ларгія, Апроніана, Сатурніна, Папія і Мавра, воїнів, і Крискентіана, мцц. Прискіли, Лукини і Артемії, царівни (304 – 310). Мцц. Калерії (Валерії), Киріакії і Марії в Кесарії Палестинській (IV).

Заупокійне: 1 Кор., 163 зач., XV, 47 – 57. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: Діян., 51 зач., XXVIII, 1 – 31. Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Служба тільки з Тріоді. На **вечірні** замість прокимна – «Алилуя» із заупокійними стихами. На **ранній** канон храму і Тріоді (з 2-ю піснею). Катавасія Тріоді. На **Літургії** «Достойно є...». Замість «Ми бачили світло істинне...» – тропар «Глибиною мудрості...».

8
неділя

8-а неділя після Пасхи. Глас 7-й. ДЕНЬ СЯТОЇ ТРОЙЦІ, П'ЯТДЕСЯТНИЦЯ.

Вмч. Федора Стратилата (319). Прп. Єфрема, патр. Антіохійського (545). Прп. Зосими Фінікійського (VI). Свт. Федора, еп. Суздальського (1023).

Ікони Божої Матері «Далешівська».

Ран. – Ін., 65 зач., XX, 19 – 23.

Літ. – Діян., 3 зач., II, 1 – 11. Ін., 27 зач., VII, 37 – 52; VIII, 12.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Життедавче Христе, і шануємо Всесвятого Духа Твого, що Його від Отця послав Ти, божественним ученикам Твоїм». «Воскресіння Христове бачивши...» не співаємо. У Тріоді для 9-ої пісні канону приспівів немає, але в Тріоді нотного співу для задостойника в день П'ятдесятниці вказується такий приспів: «Апостоли, зішестя Утішителя бачивши, здивувалися, як у вигляді вогняних язиків явився Дух Святий». «Свят Господь Бог наш» не промовляється. На **Літургії** – антифони свята. **Вхідний стих: «Піднесися, Господи, силою Твоєю! Будемо співати й**

прославляти могутність Твою». Замість трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...», замість «Достойно є...» – «Радуйся, Царице...». Після «Спаси, Боже...» співаємо «Ми бачили світло істинне...». Після відпусту Літургії царські врата зачиняються, звершуємо 9-й час і починаємо вечірню з виголосу «Благословенний Бог наш...». «Царю Небесний...», як правило, співається народом. На вечірні після 103 псалма – велика ектенія з додаванням особливих прохань, вхід з кадиллом, великий прокимен і читання коліновклонних молитов. Відпуст вечірні при відчинених царських вратах «Христос, що з Отчого і Божественного лона...». З цього дня і до віддання П'ятдесятниці на ранній, коли співається велике славослів'я, катавасія «Божественним покритий...». Після свята П'ятдесятниці тижні починаються з понеділка, а закінчуються неділею.

9

понеділок

1-й тиждень після П'ятдесятниці. Загальниця. День Святого Духа. Свт. Кирила, архієп. Олександрійського (444). Мцц. Фекли, Марфи і Марії в Персії (346).

Кіпрської ікони Божої Матері (*перехідне святкування в День Святого Духа*).

Еф., 229 зач., V, 8 – 19. Мф., 75 зач., XVIII, 10 – 20.

Свт.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

На **ранній** замість «Чеснішу...» співається ірмос «Радуйся, Царице...».

На **Літургії вхідний стих: «Піднесися, Господи, силою Твою! Будемо співати й прославляти могутність Твою».** Співається трисвяте. Замість «Достойно є...» – «Радуйся, Царице...» (до віддання). Відпуст вечірні, ранньої та літургії у всі дні до віддання – «Христос, що у вигляді вогняних язиків...».

У середу і п'ятницю посту немає.

10

вівторок

Сщмч. Тимофія, еп. Пруського (361 – 363). **Свт. Іоана (Максимовича), митр. Тобольського (1715). Прп. Силуана, схимника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Мчч. Олександра, Антоніни, діви (бл. 313). Прп. Феофана Антіохійського (369). Свт. Вассіана, еп. Лавдійського (409).

Рим., 79 зач., I, 1 – 7, 13 – 17. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 13.

Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

З цього дня співається «Чеснішу...» (крім віддання П'ятидесятниці).

11

середа

Апп. Варфоломія і Варнави (I). Свт. Луки, архієп. Сімферопольського, спов. (1961).

Ікони Божої Матері «Достойно є» («Милуюча») (X).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Рим., 80 зач., I, 18 – 27. Мф., 12 зач., V, 20 – 26.

Апп.: Діян., 28 зач., XI, 19 – 26, 29 – 30. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

12
четвер

Прп. Онуфрія Великого (IV). Прп. Петра Афонського (734). Прпп. Іоана, Андрія, Іраклемона і Феофіла (IV).

Ікони Божої Матері «Споручниця грішних», Корецької (1622)

(перехідне святкування в четвер 1-го тижня після П'ятдесятниці).

Рим., 81 зач., I, 28 – II, 9. Мф., 13 зач., V, 27–32.

13
п'ятниця

Мц. Акилини (293). Свт. Трифілія, єп. Левкусії Кіпрської (бл. 370). Мц. Антоніни Нікейської (284 – 305). Прп. Анни (826) і сина її Іоана.

Рим., 82 зач., II, 14 – 29. Мф., 14 зач., V, 33 – 41.

14
субота

Віддання свята П'ятдесятниці. Прор. Єлисея (IX ст. до Р. Х.). Свт. Мефодія, патр. Константинопольського (847). Блгв. кн. Мстислава, у св. хрещенні Георгія, Хороброго (1180). Прп. Єлисея Сумського (XV – XVI).

Прор.: Як., 57 зач., V, 10 – 20. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

Ряд.: Рим., 79 зач. (від половини), I, 7 – 12. Мф., 15 зач., V, 42 – 48.

Уся служба за Тріоддю. На **ранній** замість «Чеснішу...» співається ірмос «Радуйся, Царице...». Співається велике славослів'я.

15
неділя

1-ша неділя після П'ятдесятниці. Всіх святих. Глас 8.

Прор. Амоса (VIII ст. до Р. Х.). **Свт. Михаїла, першого митр. Київського і всієї Руси (992).** Мчч. Віта, Модеста і Крискентії, годувальниці (бл. 303). Мч. Дули Килікійського (305 – 313). Прп. Дули, страсотерпця, Єгипетського. Прп. Ієроніма Блаженного Стридонського (420). Свт. Августина Блаженного, єп. Іпонійського (430). Перенесення мощів прп. Федора Сикеота, єп. Анастасіупольського (бл. IX). Блгв. кн. Лазаря Сербського (1389). Свт. Єфрема II, патр. Сербського (XIV).

Ікон Божої Матері **Тернопільської** та «Пом'якшення злих сердець» (Семистрільна) (перехідні святкування в неділю всіх святих).

Ран. – Єв. 1-е, Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 38 зач., X, 32 – 33, 37 – 38; XIX, 27 – 30.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Заговини на Петрів піст.

Вся служба з Тріоді. З цього дня і до 1-го серпня на святкових ранніх (коли співається велике славослів'я) катавасія «Відкрию уста мої...».

16
понеділок

2-й тиждень після П'ятдесятниці.

Свт. Тихона, єп. Амафунтського (425). Щмч. Тигрія, пресвітера, і мч. Євтропія, читця (бл. 404).

Рим., 83 зач., II, 28 – III, 18. Мф., 19 зач., VI, 31 – 34; VII, 9–11.

Початок Петрового посту.

17
вівторок

Мчч. Мануїла, Савела та Ісмаїла (362).

Рим., 86 зач., IV, 4–12. Мф., 22 зач., VII, 15–21.

18
середа

Мчч. Леонтія, Іпатія та Феодула (70 – 79). **Прп. Леонтія, канонарха Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).**

Рим., 87 зач., IV, 13 – 25. Мф., 23 зач., VII, 21 – 23.

19
четвер

Апостола Іуди, брата Господнього по плоті (бл. 80). Мч. Зосими (II). Прп. Паїсія Великого (V). Прп. Іоана Палестинського, пустельника (VI). Прп. Паїсія Хиландарського (XVIII, Болг.).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Рим., 89 зач., V, 10 – 16. Мф., 27 зач., VIII, 23 – 27.

Ап.: Іуд., 77 зач., I, 1 – 10. Ін., 48 зач. (від половини), XIV, 21 – 24.

20
п'ятниця

Сщмч. Мефодія, еп. Патарського (312). **Мчч. Інни, Пінни та Римми (I – II).** Сщмчч. Аристоклія, пресвітера, Димитріана, диякона, і мч. Афанасія, читця (бл. 306). Свт. Левкія, спов., еп. Врунтісіопольського (V). **Свт. Мيني Києво-Печерського, еп. Полоцького (1116).** Прав. Миколая Кавасили (1397/98).

Рим., 90 зач., V, 17 – VI, 2. Мф., 31 зач., IX, 14 – 17.

21
субота

Мч. Юліана Тарсійського (бл. 305). Сщмч. Терентія, еп. Іконійського (I). Прпп. Юлія, пресвітера, і Юліана, диякона (V). Мчч. Арчила II, царя Іверського (744), і Луарсаба II, царя Карталінського (1622, Груз.).

Мч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 104 зач., XXI, 5 – 7, 10 – 11, 20 – 24.

Ряд.: Рим., 84 зач., III, 19 – 26. Мф., 20 зач., VII, 1 – 8.

22
неділя

2-га неділя після П'ятдесятниці. Всіх святих землі Української. Глас 1.

Новомучеників та сповідників, які в Україні та в інших землях у ХХ ст. за Христа і православному віру постраждали (*перехідне святкування в 2-гу неділю після П'ятдесятниці*). Сщмч. Євсевія, еп. Самосатського (380). Мчч. Зинона та Зіни (304). Мчч. Галактіона та Юліанії. Всіх преподобних і богоносних отців, що на Святій Горі Афонській просяяли (*перехідне святкування в 2-гу неділю після П'ятдесятниці*).

Ран. – Єв. 2-е, Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – Рим., 81 зач. (від половини), II, 10 – 16. Мф., 9 зач., IV, 18 – 23.

Свв.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

На **ранній** величання «Ублажаємо вас, чудотворці наші славні, що землю українську чеснотами вашими осяяли і образ спасіння нам ясно показали».

23
понеділок

3-й тиждень після П'ятдесятниці.

Мц. Агрипини Римлянки (III). Сщмч. Євстохія, пресвітера, мчч. Гая, Провія, Лолія, Урвана та інших (IV).

Рим., 94 зач., VII, 1 – 13. Мф., 34 зач., IX, 36 – X, 8 (за понеділок).

Рим., 95 зач., VII, 14 – VIII, 2. Мф., 35 зач., X, 9 – 15 (за вівторок).

24
вівторок

Різдво чесного славного пророка, Предтечі та Хрестителя Господнього Іоана. Мчч. сімох братів: Орендія, Фарнакія, Єроса, Фірмоса, Фірміна, Киріака і Лонгіна (IV).

Ран. – Лк., 3 зач., I, 24 – 25, 57 – 68, 76, 80.

Літ. – Предтечі: Рим., 112 зач., XIII, 11 – XIV, 4. Лк., 1 зач., I, 1 – 25, 57 – 68, 76, 80.

На **ранній** величання Предтечі: «Величаємо тебе, Предтече Спасів Іоане, і шануємо від неплідної преславне народження твоє».

25
середа

Прмц. Февронії, діви (бл. 304).
Манявської ікони Божої Матері «Визволителька» (1788).

Рим., 96 зач., VIII, 2 – 13. Мф., 36 зач., X, 16 – 22.

Прмц.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

26
четвер

Прп. Давида Солунського (бл. 540). **Прп. Іоана, єп. Готського (VIII). Свт. Діонісія Києво-Печерського, архієп. Суздальського (1385).**

Ліддської (Римської) (I), Тихвинської (1383) та Нямецької (1399) ікон Божої Матері.

Рим., 98 зач., VIII, 22 – 27. Мф., 37 зач., X, 23 – 31.

27
п'ятниця

Прп. Самсона, гостинного (бл. 530). Прав. Іоани, мирноносиці (I). Прп. Севіра, пресвітера (VI). Прп. Георгія Іверського Святогорця (1065, Груз.). Прп. Мартина Турівського (1150). Сщмч. Кирила (Лукаріса), патр. Константинопольського (1638).

Рим., 101 зач., IX, 6 – 19. Мф., 38 зач., X, 32 – 36; XI, 1.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 67 зач., XII, 32 – 40.

28
субота

Перенесення мощів мчч., безсрр. та чудотворців Кира та Іоана (412). Прп. Ксенофонта Робейського, ігумена (1262). Прп. Павла, лікаря (VII).

Рим., 85 зач., III, 28 – IV, 3. Мф., 24 зач., VII, 24 – VIII, 4.

29
неділя

3-я неділя після П'ятдесятниці. Глас 2. Славних і всехвальних першOVERHOVNIH апостолів Петра і Павла (бл. 67). Свт. Григорія, митр. Іраклійського (1925). **Касперівської ікони Божої Матері (XIX).**

Ран. – Єв. 3-е, Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Рим., 88 зач., V, 1 – 10. Мф., 18 зач., VI, 22 – 33.

Апп.: 2 Кор., 193 зач., XI, 21 – XII, 9. Мф., 67 зач., XVI, 13 – 19.

На **ранній** величання «Величаємо вас, святі першOVERHOVNIH апостоли Петре і Павле, що весь світ ученням своїм просвітили і всі краї землі до Христа привели».

30

понеділок

4-й тиждень після П'ятдесятниці.

Собор славних і всехвальних 12-ох апостолів: Петра, Андрія Першозванного, Якова Зеведеєвого, Іоана Богослова, Филипа, Варфоломія, Фоми, Матфея, Якова Алфеевого, Іуди Якового, Симона Зилота і Матфія.

Волинської (XX ст.), Баликінської (1711) та **Горбанівської (1786)** ікон Божої Матері.

Рим., 102 зач., IX, 18 – 33. Мф., 40 зач., XI, 2 – 15.

Апп.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мк., 12 зач., III, 13 – 19.

ЛИПЕНЬ

1

вівторок

Безсрр. Косми та Даміана, що в Римі постраждали (284). Мч. Потита (II). Прп. Петра, патрикія (854). Перенесення мощів прп. Іоана Рильського (1469). Прп. Никодима Святогорця (1809).

Рим., 104 зач., X, 11 – XI, 2. Мф., 41 зач., XI, 16 – 20.

Безсрбн.: 1 Кор., 153 зач., XII, 27 – XIII, 8. Мф., 34 зач. (від половини), X, 1, 5 – 8.

2

середа

Покладення чесної ризи Пресвятої Богородиці у Влахерні (V). Свт. Ювеналія, патр. Єрусалимського (бл. 458). **Свт. Фотія, митр. Київського і всієї Руси (1431).** **Свт. Іоана (Максимовича), архієп. Шанхайського і Сан-Франциського, чудотворця (1966).**

Охтирської (1739) та Пожайської (XVII) ікон Божої Матері.

Рим., 105 зач., XI, 2 – 12. Мф., 42 зач., XI, 20 – 26.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

3

четвер

Мч. Якинфа (108). Мчч. Діомида, Євлампія, Аскліпідота і мц. Голіндухи (II). **Прпп. Анатолія, затворника, у Ближніх печерах (XII), та іншого Анатолія, затворника, у Дальніх печерах (XIII).** Мчч. Мокія і Марка (IV). Прп. Олександра, засновника обителі «Невсипущих» (бл. 430). Свт. Анатолія, патр. Константинопольського (458).

Рим., 106 зач., XI, 13 – 24. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

4

п'ятниця

Свт. Андрія, архієп. Критського (740). Прп. Марфи, матері Симеона Дивногорця (551). Мчч. Феодота і Феодотії (108). Сщмч. Федора, еп. Киринейського (310).

Галатської ікони Божої Матері.

Рим., 107 зач., XI, 25 – 36. Мф., 44 зач., XII, 1 – 8.

5

субота

Прп. Афанасія Афонського (1000). Мцц. Агнії (Анни) Римської і Кирилли (304). Прп. Лампада Іринопольського (X). Ікони Божої Матері, званої «Економісса».

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Ряд.: Рим., 92 зач., VI, 11 – 17. Мф., 26 зач., VIII, 14 – 23.

6
неділя

4-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 3.

Прп. Сисоя Великого (429). **Прп. Сисоя, схимника Києво-Печерського, у Дальніх печерах (XVI). Знайдення мощів прав. діви Юліанії, кн. Ольшанської (XIII).** Мчч. Марина, Марфи, Авдифакса, Авакума, Кирина, Валентина, пресвітера, Астерія та інших багатьох у Римі (269). Сщмч. Ісавра, диякона, мчч. Інокентія, Фелікса, Ермія, Василія, Перегрини, Руфа та Руфина (III). Мч. Коїнта Фригійського (бл. 283). Мц. Лукії, діви, і з нею мчч. Рикса, Антонія, Лукіана, Ісидора, Діона, Діодора, Кутонія, Ароноса, Капика і Сатура (301).

Ран. – Єв. 4-е, Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Рим., 93 зач., VI, 18 – 23. Мф., 25 зач., VIII, 5 – 13.

7
понеділок

5-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прпп. Іова (1621) та Феодосія (1629) Манявських. Прп. Фоми, що в Малєї (X). Прп. Акакія, про якого розповідається в Лівстиці (VI). Мчч. Перегрини, Лукіана, Помпея, Ісихія, Папія, Саторнина і Германа (II). Сщмч. Епиктета, пресвітера, і прмч. Астіона, ченця (290). Мч. Євангела (III – IV). Мц. Киріакії Нікомидійської (IV).

Влахернської ікони Божої Матері.

Ран. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Рим., 109 зач., XII, 4 – 5, 15 – 21. Мф., 45 зач., XII, 9 – 13.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

8
вівторок

Вмч. Прокопія (303).

Ікони Божої Матері "Одигітрія Влахернська-Казанська" (1579).

Рим., 114 зач., XIV, 9 – 18. Мф., 46 зач., XII, 14 – 16, 22 – 30.

9
середа

Сщмч. Панкратія, єп. Тавроменійського (I). Сщмч. Кирила, єп. Гортинського (III – IV). Прмчч. Патермуфія, Копрія і мч. Олександра (IV). Свт. Федора, єп. Едеського (IX).

Рим., 117 зач., XV, 7 – 16. Мф., 48 зач., XII, 38 – 45.

10
четвер

Мчч. 45-ох в Нікополі Вірменському: Леонтія, Маврикія, Даниїла, Антонія, Олександра, Яникита, Сисинія, Менея, Вирилада та інших (бл. 319). **Прп. Антонія Києво-Печерського, засновника українського чернецтва (1073). Прп. Силуана, схимника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Мч. Аполлонія (III). Мчч. Віанора й Силуана (IV). Прпп. пустельників єгипетських, вогнем і димом закатованих (бл. 398).

Ран. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Рим., 118 зач., XV, 17 – 29. Мф., 49 зач., XII, 46 – XIII, 3.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

На **ранній** величання «Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Антонію Печерський, і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співрозмовнику ангелів».

11
п'ятниця

Згадування чуда вмц. Євфимії Всехвальної, що через нього православ'я утвердилось (451). **Рівноап. Ольги, вел. кн. Київської, у святому хрещенні Олени (969)**. Мч. Кіндея, пресвітера (III – IV).

Ран. – Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Літ. – Рим., 120 зач., XVI, 1 – 16. Мф., 50 зач., XIII, 3 – 9.

Рівноап.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

На **ранній** величання «Величаємо тебе, свята рівноапостольна княгинє Ольго, як зорю ранню, що на землі нашій засяяла і світло віри православної народу своєму сповістила».

12
субота

Мчч. Прокла та Іларія (II). Прп. Михаїла Малєїна, ігумена (962). **Мчч. Федора, варяга, і сина його Іоана, в Києві (983)**. Мц. Голіндухи Перської, у св. хрещенні Марії (591). Прп. Іоана (1005) і Гавриїла (X) Святогорців (Груз.). **Прп. Паїсія Святогорця (1994)**. Ікони Божої Матері «Троєручиця» (VIII).

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Ряд.: Рим., 97 зач., VIII, 14 – 21. Мф., 30 зач., IX, 9 – 13.

13
неділя

5-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 4. Пам'ять свв. отців шістьох Вселенських соборів (перехідне святкування в неділю, найближчу до 16 липня). **Собор архангела Гавриїла**. Прп. Стефана Саваїта (794). Свт. Юліана, єп. Кеноманійського (I). Мч. Серапіона (II – III). Мч. Маркіана (258). **Прославлення свт. Софронія (Кришталецького), єп. Іркутського (1918)**.

Ран. – Єв. 5-е, Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – Рим., 103 зач., X, 1 – 10. Мф., 28 зач., VIII, 28 – IX, 1.

Свв. отців: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

Воскресна служба з Октоїха поєднується зі службою свв. отцям (у Мінеї під 16 липня). На **Літургії** прокимен, Апостол, алилуарій, Євангеліє і причасний воскресний і отцям.

14
понеділок

6-й тиждень після П'ятдесятниці. Апостола від 70-х Акили (I). Мч. Юста Римського (I). Прп. Елія, ченця (IV). Прп. Онисима Магнезійського, чудотворця (IV). **Блгв. Оскольда, першомуч. Київського, у св. хрещенні Миколая (882)**. Прп. Стефана Махрицького (1406).

Рим., 121 зач., XVI, 17 – 24. Мф., 51 зач., XIII, 10 – 23.

Блгв.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

15
вівторок

Рівноап. вел. кн. Володимира, у св. хрещенні Василя (1015). Мчч. Кирика і матері його Улити (бл. 305). Мч. Авудима Тенедоського (IV).

Ран. – Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Літ. – Рівноап.: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9.

День хрещення Руси–України.

На **ранній** величання: «Величаємо тебе, святий рівноапостольний великий княже Володимире, і шануємо святу пам'ять твою, ідолів ти знищив і всю нашу землю святим хрещенням просвітив».

16
середа

Сщмч. Афіногена Севастійського, еп., і десятиох учнів його (бл. 311). Мч. Павла і мцц. Алевтини (Валентини) та Хіонії (308). Мч. Антіоха Севастійського, лікаря (IV). Мц. Юлії, діви (бл. 440 або 613). Пам'ять свв. отців IV Вселенського собору (451). **Прп. Іоана Вишенського, Святогорця (після 1620).**

1 Кор., 122 зач., I, 1 – 9. Мф., 52 зач., XIII, 24 – 30 (за вівторок).

1 Кор., 127 зач., II, 9 – III, 8. Мф., 53 зач., XIII, 31 – 36 (за середу).

17
четвер

Вмц. Марини (Маргарити) Антіохійської (IV). Перенесення мощів прп. Лазаря Галісійського.

1 Кор., 129 зач., III, 18 – 23. Мф., 54 зач., XIII, 36 – 43.

18
п'ятниця

Мч. Еміліана (363). Мч. Якинфа Амастрідського (IV). **Прп. Іоана Багатостраждального, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1160). Прп. Памви, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (1241).** Прп. Памви Нітрійського, пустельника (IV).

1 Кор., 130 зач. (від половини), IV, 5 – 8. Мф., 55 зач., XIII, 44 – 54.

19
субота

Прп. Макрини, сестри свт. Василя Великого (380). Прп. Дія Константинопольського, ігум. (бл. 430). **Прп. Паїсія Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Блгв. кн. Стефана (1427) і матері його кн. Милиці (1405), правителів Сербських. Знайдення мощів прп. Сарафима, Саровського чудотворця (1903).

Рим., 100 зач., IX, 1 – 5. Мф., 32 зач., IX, 18 – 26.

20
неділя

6-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 5.

Прор. Іллі (IX ст. до Р. Х.). Знайдення мощів прмч. Афанасія Берестейського (1649).

Ран. – Єв. 6-е, Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – Рим., 110 зач., XII, 6 – 14. Мф., 29 зач., IX, 1 – 8.

Прор.: Як., 57 зач., V, 10 – 20. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

21
понеділок

7-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прор. Єзекиїля (VI ст. до Р. Х.). Прпп. Симеона, юродивого заради Христа, та Іоана, співосника його (бл. 590). **Прпп. Онуфрія Мовчазного й Онисима, затворника, Києво-Печерських, у Ближніх печерах (XII – XIII).**

1 Кор., 134 зач., V, 9 – VI, 11. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58.

22
вівторок

Мироносиці рівноап. Марії Магдалини (I). Перенесення мощів сщмч. Фоки, еп. Синопського (403 – 404).

*1 Кор., 136 зач., VI, 20 – VII, 12. Мф., 57 зач., XIV, 1 – 13.
Рівноап.: 1 Кор., 141 зач., IX, 2 – 12. Лк., 34 зач., VIII, 1 – 3.*

23
середа

Почаївської ікони Божої Матері (1675). Сщмч. Аполлінарія, еп. Равенійського (бл. 75). Мчч. Трофима, Феофіла і з ними 13 мчч. (IV).

*Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.
Літ. – 1 Кор., 137 зач., VII, 12 – 24. Мф., 60 зач., XIV, 35 – XV, 11.
Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.*

24
четвер

Вмц. Христини (бл. 300). **Мчч. блгвв. кнн. Бориса і Гліба, у св. хрещенні Романа і Давида (1015).** Прп. Полікарпа, архім. Києво-Печерського (1182).

*Ран. – Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.
Літ. – 1 Кор., 138 зач., VII, 24 – 35. Мф., 61 зач., XV, 12 – 21.
Блгвв. кнн.: Рим., 99 зач., VIII, 28 – 39. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.
На **ранній** величання: «Величаємо вас, святі страсотерпці Борисе і Глібе, і шануємо чесні страждання ваші, бо ви молитесь за нас Христа Бога нашого».*

25
п'ятниця

Успіння прав. Анни, матері Пресвятої Богородиці. Свв. жінок Олімпіади, диякониси (408 – 410), та Євпраксії, діви Тавенської (413). Пам'ять V Вселенського собору (553).

*1 Кор., 139 зач., VII, 35 – VIII, 7. Мф., 63 зач., XV, 29 – 31.
Прав.: Гал., 210 зач. (від половини), IV, 22 – 31. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.*

26
субота

Сщмчч. Ермолая, Ермипа і Ермократа, пресвітерів Нікомидійських (бл. 305). Прмц. Параскеви Римської (II). **Прп. Мойсея Угрина, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1043).** **Прп. Мойсея, чудотворця Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** **Свт. Йосифа (Нелюбовича-Тукальського), митр. Київського, Галицького і всієї Руси (1675).**

*Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.
Ряд.: Рим., 108 зач., XII, 1 – 3. Мф., 39 зач., X, 37 – XI, 1.*

27
неділя

7-ма неділя після П'ятдесятниці. Глас 6. **Вмч. і цілителя Пантелеймона (305).** Прп. Анфіси, ігумені, і 90 сестер її (VIII). Рівноап. Климента, еп. Охридського (916), Наума, Сави, Горазда й Ангеляра (IX-X, Болг.). Прп. Германа Аляскінського (1837).

*Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.
Літ. – Рим., 116 зач., XV, 1 – 7. Мф., 33 зач., IX, 27 – 35.
Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.*

28
понеділок

8-й тиждень після П'ятдесятниці.

Апп. від 70-х: Прохора, Никанора, Тимона і Пармена, дияконів (I). Мчч. Юліана (I), Євстафія (бл. 316) та Акакія (бл. 321). **Прп. Іова Угольського (1985).**

Смоленської ікони Божої Матері «Одигітрія» («Провідниця», принесена з Царгорода у 1046 році).

1 Кор., 142 зач., IX, 13 – 18. Мф., 65 зач., XVI, 1 – 6.

29
вівторок

Мч. Калиника Кілікійського (III – IV). Мц. Серафими, діви (II). Мц. Федотії і трьох дітей її (бл. 304). Прмч. Михаїла Едеського, ченця (IX). Мч. Євстафія Мцхетського (589, Груз.). **Мч. Даниїла (Кушніра), Мліївського (1766).**

1 Кор., 144 зач., X, 5 – 12. Мф., 66 зач., XVI, 6 – 12.

30
середа

Апп. від 70-х: Сили, Силуана, Крискента, Епенета і Андроніка (I). Мч. Іоана Воїна (IV). Сщмчч. Поліхронія, єп. Вавилонського, Парменія, Єлими і Хрисотеля, пресвітерів, Луки і Муко, дияконів, мчч. Авдона і Сеніса, князів Перських, та Олімпія і Максима (бл. 251). Сщмч. Валентина (Уалентина), єпископа Італійського, і трьох учнів його – мчч. Прокули, Єфива та Аполлонія і прав. Авундія (бл. 273). Прп. Ангеліни, правительки Сербської (1520)

1 Кор., 145 зач., X, 12 – 22. Мф., 68 зач., XVI, 20 – 24.

31
четвер

Передсвято винесення древ чесного і животворчого Хреста Господнього. Прав. Євдокима Кападокійця (IX). Мц. Юлити Кесарійської (304 – 305).

1 Кор., 147 зач., X, 28 – XI, 7. Мф., 69 зач., XVI, 24 – 28

Заговини на Успенський піст.

СЕРПЕНЬ

1
п'ятниця

Винесення чесних древ животворчого Хреста Господнього. Сімох мчч. Маккавеєвих: Авима, Антоніна, Гурія, Єлезара, Євсевона, Аліма і Маркела, матері їхньої мц. Соломонії та вчителя їхнього мч. Єлезара (166 р. до Р. Х.). Мчч. в Пергії Памфільській: Леонтія, Атія, Олександра, Киндея, Минсифея, Киріака, Минеона, Катуня і Евклея (III).

Хреста: 1 Кор., 125 зач., I, 18 – 24. Ін., 60 зач., XIX, 6 – 11, 13 – 20, 25 – 28, 30 – 35.

Ряд. (під зачало): 1 Кор., 148 зач., XI, 8 – 22. Мф., 71 зач., XVII, 10 – 18.

Мчч.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Мф., 38 зач., X, 32 – 36; XI, 1.

На водосвятті: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Ін., 14 зач., V, 1 – 4.

Початок Успенського посту.

На **ранній** після великого славослів'я винесення Хреста та поклоніння йому за чином Хрестопоклонної неділі. На Літургії співається трисвяте. Після **Літургії** служимо мале освячення води. Хрест заноситься у вівтар увечері після відпусту вечірні.

2
субота

Перенесення з Єрусалима до Костянтинополя мощів першомученика архідияк. Стефана (бл. 428) і знайдення мощів правв. Никодима, Гамалііла і сина його Авіва. Сщмч. Стефана, єпископа Римського, та інших з ним (257).

Першомч.: Діян., 17 зач., VI, 8 – VII, 5, 47 – 60. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42. Ряд.: Рим., 111 зач., XIII, 1 – 10. Мф., 47 зач., XII, 30 – 37.

3
неділя

8-ма неділя після П'ятдесятниці. Глас 7.

Прпп. Ісаакія, Далмата і Фавста (IV – V). Мч. Раждена, перса (457, Груз.). Прп. Косми, пустельника (VI).

Ран. – Єв. 8-е, Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – 1 Кор., 124 зач., I, 10 – 18. Мф., 58 зач., XIV, 14 – 22.

4
понеділок

9-й тиждень після П'ятдесятниці.

Сімох отроків у Ефесі: Максиміліана, Ямвлиха, Мартиніана, Іоана, Діонісія, Ексакустодіана (Костянтина) та Антоніна (бл. 250; 408 – 450). Прмц. Євдокії (362 – 364). Мч. Єлевферія (IV).

1 Кор., 150 зач., XI, 31 – XII, 6. Мф., 74 зач., XVIII, 1 – 11.

5
вівторок

Передсвято Преображення Господнього. Мч. Євсигнія Антіохійського (362). Сщмчч. Анфіра (236) і Фабіана (250), єпископів Римських. Мч. Понтія Римлянина (бл. 257). Мчч. Кантидія, Кантидіана і Сивела, в Єгипті. Прав. Нонни, диякониси, матері свт. Григорія Богослова (374).

1 Кор., 152 зач., XII, 12 – 26. Мф., 76 зач., XVIII, 18 – 22; XIX, 1 – 2, 13 – 15 (за вівторок).

1 Кор., 154 зач., XIII, 4 – XIV, 5. Мф., 80 зач., XX, 1 – 16 (за середу).

6
серета

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДА БОГА І СПАСИТЕЛЯ НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Ран. – Лк., 45 зач., IX, 28 – 36.

Літ. – 2 Пет., 65 зач., I, 10 – 19. Мф., 70 зач., XVII, 1 – 9.

На трапезі дозволяється риба.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Життедавче Христе, і шануємо пречистої Твоїї Плоті преславне преображення». Замість «Чеснішу...» співаємо приспиви свята – 1-й приспів «Величай, душе моя, Господа, що преобразився на Фаворі». На **Літургії** – антифони свята.

Вхідний стих: «Господи, пошли світло Твоє й істину Твою, нехай вони ведуть мене і виведуть на святу гору Твою». Замість «Достойно є...» – «Величай, душе моя...», «Різдво Твоє нетлінне явилось...» (до віддання). Після закінчення Літургії здійснюється освячення

винограду та інших плодів. З цього дня на архієрейській Літургії та в седмичні дні після входу до віддання свята співається: «Прийдіть, поклонімося... спаси нас, Сину Божий, що преобразився на горі...».

7
четвер

Післясвято Преображення Господнього. Прмчч. Дометія Перського, ієродияк. та двох учнів його (363). **Прп. Пимена Багатохворобливого, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1110). Прп. Пимена, посника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV). Прп. Меркурія Києво-Печерського, єп. Смоленського, в Ближніх печерах (1239).** Мчч. Марина і Астерія (260). Прп. Ора Фіваїдського (бл. 390). Прмц. Потамії, чудотвориці. Прп. Феодосія Нового, лікаря (IX–X). Свт. Ієрофея, єп. Угорського (X). Св. Стефана I, короля Угорщини (1038). Прп. Феодори Сихлівської (XVIII, Рум.).
1 Кор., 155 зач., XIV, 6 – 19. Мф., 81 зач., XX, 17 – 28.

8
п'ятниця

Свт. Еміліана, спов., єп. Кизицького (815 – 820). **Прп. Григорія, іконописця Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Свт. Мирона, чудотворця, єп. Критського (бл. 350). Мчч. Єлевферія та Леоніда. Прп. Григорія Синаїта (XIV).
1 Кор., 157 зач., XIV, 26 – 40. Мф., 83 зач. (друге), XXI, 12 – 14, 17 – 20.

9
субота

Апостола Матфія (бл. 63). Мч. Антонія Олександрійського. Прп. Псоя Єгипетського (IV). Мчч. Юліана, Маркіана, Іоана, Якова, Олексія, Димитрія, Фотія, Петра, Леонтія, Марії, патрикії, та ін. (730).
*Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15–25.
Літ. – Ап.: Діян., 2 зач., I, 12–17, 21 – 26. Лк., 40 зач., IX, 1 – 6.
Ряд.: Рим., 113 зач., XIV, 6 – 9. Мф., 64 зач., XV, 32 – 39.*

10
неділя

9-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 8.
Сщмчч. Лаврентія, архідиякона, Сикста II, єпископа, Фелікисима й Агапіта, дияконів, мч. Романа, Римських (258).
*Ран. – Єв. 9-е, Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.
Літ. – 1 Кор., 128 зач., III, 9 – 17. Мф., 59 зач., XIV, 22 – 34.*

11
понеділок

Сщмч. Євпла, архідиякона (304). **Прмчч. Федора і Василя Києво-Печерських, в Ближніх печерах (1098). Прп. Федора, кн. Острозького, Києво-Печерського, в Дальніх печерах (бл. 1438).** Мц. Сусанни, діви, і з нею сщмчч. Гая, єпископа Римського, Гавинія, пресвітера, мчч. Клавдія, Максима, Препедигни, Олександра і Куфія (295 – 296).
1 Кор., 159 зач., XV, 12 – 19. Мф., 84 зач., XXI, 18 – 22.

12
вівторок

Мчч. Фотія й Аникити та багатьох із ними (305 – 306). Сщмч. Олександра, єп. Команського (III). Мчч. Памфіла й Капітона.
1 Кор., 161 зач., XV, 29 – 38. Мф., 85 зач., XXI, 23 – 27.

13
середа

Віддання свята Преображення Господнього. Прп. Максима Сповідника (662). Мчч. Іполита, Іринія, Авундія і мц. Конкордії в Римі (258).

1 Кор., 165 зач., XVI, 4 – 12. Мф., 86 зач., XXI, 28 – 32.

14
четвер

Передсвятю Успіння Пресвятої Богородиці. Прор. Михея (VIII ст. до Р. Х.). **Перенесення мощів прп. Феодосія Києво-Печерського (1091).** Сщмч. Маркела, еп. Апамейського (бл. 389).

2 Кор., 167 зач., I, 1 – 7. Мф., 88 зач., XXI, 43 – 46 (за четвер).

2 Кор., 169 зач., I, 12 – 20. Мф., 91 зач., XXII, 23 – 33 (за п'ятницю, під зачало).

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

15
п'ятниця

УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Ікони Успіння Божої Матері Києво-Печерської (1073). Ацкурської (I), Цилканської (IV), Влахернської (Груз.), Бахчисарайської ікон Божої Матері.

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Пренепорочна Мати Христа Бога нашого, і всеславне славимо Успіння Твоє». Замість «Чеснішу...» співаємо приспиви свята – 1-й приспів «Ангели, Успіння Пречистої бачивши, здивувалися: як Діва возноситься від землі на небо». На **Літургії** замість «Достойно є...» – «Ангели Успіння...», «Перемагаються закони природи...» (до віддання).

З цього дня до віддання Успіння на літургії після входу в седмичні дні співається: «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, молитвами Богородиці...».

16
субота

Післясвятю Успіння. **Перенесення з Едеси до Константинополя Нерукотворного образу (убруса) Господа Ісуса Христа (944).** Мч. Діюмида, лікаря (298). Мчч. 33-ох палестинських. Прп. Херимона Єгипетського (IV). Мч. кн. Костянтина (1714, Рум.).

Образу: Кол., 250 зач., I, 12 – 18. Лк., 48 зач. (від половини), IX, 51 – 56; X, 22 – 24.

Ряд.: Рим., 119 зач., XV, 30 – 33. Мф., 73 зач., XVII, 24 – XVIII, 4.

17
неділя

10-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 1.

Сщмч. Мирона, пресвітера (250). **Прп. Аліпія, іконописця Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1114).** Мч. Павла, мц. Юліанії та ін. (бл. 273). Мчч. Фірса, Левкія, Короната і воїнів їхніх (249 – 251). Мч. Патрокла (270 – 275). Мчч. Стратона, Филипа, Євтихіана і Кипріяна (бл. 303).

Ікони Божої Матері, названої «Додання розуму» (перехідне святкування в першу неділю після 15 серпня).

Ран. – Єв. 10-е, Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 72 зач., XVII, 14 – 23.

18
понеділок

11-й тиждень після П'ятдесятниці.

Мчч. Флора і Лавра (II). Мчч. Єрма, Серапіона і Полієна (II). Сщмч. Еміліана, єпископа, і з ним сщмч. Іларіона, ієром., мчч. Діонісія і Єрмипа (бл. 300). Свтт. Іоана (674) та Георгія (683), патріархів Константинопольських. Прп. Макарія, ігумена Пелікитського (бл. 830). Прп. Іоана Рильського (946, Болг.).

Ікони Божої Матері, названої «Всецариця» (XVII).

2 Кор., 171 зач., II, 3 – 15. Мф., 94 зач., XXIII, 13 – 22.

19
вівторок

Мч. Андрія Стратилата і з ним 2593 мучеників (284 – 305). Мчч. Тимофія, Агапія і мц. Фекли (бл. 304).

2 Кор., 172 зач., II, 14 – III, 3. Мф., 95 зач., XXIII, 23 – 28.

20
середа

Прор. Самуїла (XI ст. до Р. Х.). Сщмч. Севира, пресвітера і мч. Мемнона та з ними 37 мучеників (304).

2 Кор., 173 зач., III, 4 – 11. Мф., 96 зач., XXIII, 29 – 39.

21
четвер

Ап. від 70-х Фадея (бл. 44). Мц. Васси та її дітей: мчч. Феогнія, Агапія і Піста (305 – 311). **Прп. Авраамія Працелюбного, Печерського, в Близніх печерах (XII – XIII).**

2 Кор., 175 зач., IV, 1 – 6. Мф., 99 зач., XXIV, 13 – 28.

22
п'ятниця

Мчч. Агафоника, Зотика, Феопрепія (Боголіпа), Акиндина, Северіана та інших (305 – 311). Сщмч. Афанасія, єп. Тарсійського (270 – 275), прп. Анфуси (бл. 298) та її слуг: мчч. Харисима і Неофіта (270 – 275). Мц. Євлалії, діви (бл. 303). Сщмч. Горазда, єп. Богемського і Мораво-Силезького (1942, Чех.).

Грузинської ікони Божої Матері (1650).

2 Кор., 177 зач., IV, 13 – 18. Мф., 100 зач., XXIV, 27 – 33, 42 – 51.

23
субота

Віддання свята Успіння Пресвятої Богородиці. Сщмч. Іринія, єп. Ліонського (202). Мч. Луппа Салонікійського (IV). Прпп. Євтихія, ігумена (бл. 540) та Флорентія (547). Свт. Калиника, патр. Константинопольського (705).

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Ряд.: 1 Кор., 123 зач., I, 3 – 9. Мф., 78 зач., XIX, 3 – 12.

24
неділя

11-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 2.

Сщмч. Євтихія, єпископа, учня ап. Іоана Богослова (I). Мч. Татіона (305). Мц. Сіри, діви Перської (558). Прп. Георгія Лимніота (бл. 716). Рівноап. прмч. Косми Етолійського, ієром. (1779).

Ран. – Єв. 11-е, Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – 1 Кор., 141 зач., IX, 2 – 12. Мф., 77 зач., XVIII, 23 – 35.

25
понеділок

12-й тиждень після П'ятдесятниці.

Перенесення мощів ап. Варфоломія (VI). Ап. від 70-х Тита, єп. Критського (I). Свтт. Варсиса і Євлогія, єпископів Едеських, і Протогена, єп. Карійського, сповідника (IV). Свт. Мина, патр. Константинопольського (536 – 552).

2 Кор., 179 зач., V, 10 – 15. Мк., 2 зач., I, 9 – 15.

Апп.: Тит., 300 зач., I, 1 – 4; II, 15 – III, 3, 12 – 13, 15. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

26
вівторок

Мчч. Адріана і Наталії (305 – 311).

2 Кор., 180 зач., V, 15 – 21. Мк., 3 зач., I, 16 – 22.

27
середа

Прп. Пимена Великого (бл. 450). **Прпп. сщмч. Кукші й учня його мч. Никона, Пимена, посника, Києво-Печерських, в Ближніх печерах (після 1114).** Свт. Осії, спов., єп. Кордовського (359). Свт. Ліверія, спов., єпископа Римського (366). Прп. Пимена Палестинського (бл. 602). Мц. Анфіси Нової. Прп. Сави Венефальського.

2 Кор., 182 зач., VI, 11 – 16. Мк., 4 зач., I, 23 – 28.

28
четвер

Прп. Мойсея Мурина (бл. 400). **Собор прпп. отців Києво-Печерських, що в Дальніх печерах (прп. Феодосія) спочивають:** Феодосія (1074), Мойсея, чудотворця (XIII – XIV), Лаврентія, затворн. (XIII – XIV), Іларіона, схимн. (1066), Пафнутія, затворн. (XIII), Мартирія, дияк. (XIV), Федора, кн. Острозького (бл. 1438), Афанасія, затворн. (XIII), Діонісія, ієром., затворн. (XV), Феофіла, єп. Новгородського (бл. 1482), Зинона, посн. (XIV), Григорія, затворн. (XIV), Іпатія, цілителя (XIV), сщмч. Лукіана (1243), Йосифа Багатохворобливого (XIV), Павла Послушного (XIII), Сисоя, схимн. (XIII), Нестора, некнижн. (XIV), Памви, затворн. (1241), Федора, мовчальн. (XIII), Софронія, затворн. (XIII), Панкратія, ієромон., затворн. (XIII), Анатолія, затворн. (XIII), Аммона, затворн. (XIII), Мардарія, затворн. (XIII), Піора, затворн. (XIII), Мартирія, затворн. (XIII – XIV), Руфа, затворн. (XIV), Веніамина, затворн. (XIV), Касіяна, затворн. (XIII – XIV), Арсенія Працелюбного (XIV), Євфимія, схимн. (XIV), Тита, колишнього воїна (XIV), Ахили, дияк. (XIV), Паїсія (XIV), Меркурія, посн. (XIV), Макарія, дияк. (XIV), Пимена, посн. (XII), Леонтія і Геронтія, канонархів (XIV), Захарії, посн. (XIII – XIV), Силуана, схимн. (XIII – XIV), Агафона, чудотв. (XIII – XIV), Ігнатія, архім. (1435) і Лонгіна, воротаря (XIII – XIV), Акиндина, архім. (1235), Амфілохія, єп.

(1122), Даниїла, старця (XIV), Досифея, архім. (1218), Євлогія, старця (XIV), Ісидора, затв. (XII – XIII), Тимофія, ігумена (1132), свт. Філарета, митрополита Київського (1857). **Знайдення мощів прп. Іова Почаївського (1659).** Прав. Анни, пророчиці, дочки Фануїлової, що зустріла Господа Ісуса Христа в храмі Єрусалимському (I). Вмц. Шушаніки (Сусанни), цариці Ранської (V, Груз.).

Ран. – Мф., 10 зач., IV, 25 – V, 12.

Літ. – 2 Кор., 183 зач., VII, 1 – 10. Мк., 5 зач., I, 29 – 35.

Прпп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

29
п'ятниця

Усікновення голови пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана.

Ран. – Мф., 57 зач., XIV, 1 – 13.

Літ. – Діян., 33 зач., XIII, 25 – 32. Мк., 24 зач., VI, 14 – 30.

Пісний день. Поминання загиблих захисників України.

На **ранній** величання «Величаємо тебе, Хрестителю Спасів Іоане, і шануємо всі чесної твоєї глави усікновення».

30
субота

Свтт. Олександра (340), Іоана Посника (595) і Павла Нового (784), патріархів Константинопольських. Прп. Христофора Римлянина (VI). Прп. Фантіна Солунського, чудотворця (IX – X). Свтт. Сербських: Сави I (1237), Арсенія (1266), Сави II (1271), Євстафія (бл. 1285), Якова (1292), Никодима (1325), Даниїла (1338), архієпископів; Іоанікія (1354), Єфрема (після 1395), Спиридона (1388), Макарія (1574), Гавриїла (1659), патріархів, і Григорія, єпископа. Прп. Олександра Свірського (1533). Свт. Варлаама, митр. Молдовського (1657, Рум.).

2 Кор., 184 зач., VII, 10 – 16. Мк., 9 зач., II, 18 – 22 (за п'ятницю).

1 Кор., 125 зач. (від половини), I, 26 – 29. Мф., 82 зач., XX, 29 – 34 (за суботу).

31
неділя

12-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 3.

Покладення чесного пояса Пресвятої Богородиці (395 – 408). Сщмч. Кипріяна, єп. Карфагенського (258). Свт. Геннадія, патр. Константинопольського (471).

Ран. – Єв. 1-е, Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – 1 Кор., 158 зач., XV, 1 – 11. Мф., 79 зач., XIX, 16 – 26.

ВЕРЕГЕНЬ

1
понеділок

13-й тиждень після П'ятдесятниці. Початок індікту – церковне новоліття.

Прп. Симеона Стовпника (459) і матері його Марфи (бл. 428). **Собор Вінницьких святих.** Сщмч. Аїфала Перського, диякона (380). Мцц. 40 дів, посниць, і сщмч. Амуна, диякона, їхнього вчителя (IV). Мц. Калісти та братів її, мчч. Євода та Єрмогена (309). Прав. Ісуса Навина (XVI ст. до Р. Х.).

Собор Пресвятої Богородиці в Міасинській обителі (в пам'ять знайдення Її ікони, 864).

2 Кор., 186 зач., VIII, 7 – 15. Мк., 11 зач., III, 6 – 12.

Новоліттю: 1 Тим., 282 зач., II, 1 – 7. Лк., 13 зач., IV, 16 – 22.

2
вівторок

Прпп. Антонія (1073) і Феодосія (1074) Києво-Печерських. Мч. Маманта (275), батька його Феодота і матері Руфіни (III). Прп. Іоана Посника, патр. Константинопольського (595). Мчч. 3628 в Нікомидії (III – IV).

Ран.: Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

На **ранній** величання «Ублажаємо вас, преподобні отці наші Антонію і Феодосію Києво-Печерські, і шануємо святу пам'ять вашу, наставники монахів і співрозмовники ангелів».

3
середа

Сщмч. Анфіма, еп. Нікомидійського, і з ним сщмч. Феофіла та Мигдонія, дияконів, мчч. Дорофея, Мардонія, Петра, Індиса, Горгонія, Зинона, Євфимія і мц. Домни, діви (302). Прп. Феоктиста Палестинського, ігум., співпосника прп. Євфимія Великого (467). Св. Фіви Коринфської, диякониси (I). Мц. Василіси Нікомидійської (309). Сщмч. Аристіона, еп. Олександрійського. Свт. Іоанікія, патр. Сербського (1354). Пісидійської Мироточивої ікони Божої Матері (VI).

2 Кор., 187 зач., VIII, 16 – IX, 5. Мк., 12 зач., III, 13 – 19 (за вівторок, під зачало).

2 Кор., 189 зач., IX, 12 – X, 7. Мк., 13 зач., III, 20 – 27 (за середу).

Сщмч.: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

4
четвер

Сщмч. Вавили, еп. Антіохійського, і з ним трьох отроків: Урвана, Прилідіана, Еполонія та матері їхньої Христодули (бл. 251). **Прор. Мойсея Боговидця (1531 до Р. Х.). Знайдення мощів свт. Іоасафа (Горленка), еп. Білгородського (1911).** Мц. Єрміонії, дочки ап. Филипа, диякона (бл. 117). Мч. Вавили Нікомидійського і з ним 84 учнів (IV). Мчч. Федора, Міана, Юліана та Кіона (305 – 311). Ікони Божої Матері «Неопалима купина».

2 Кор., 190 зач., X, 7 – 18. Мк., 14 зач., III, 28 – 35.

Прор.: Як., 57 зач., V, 10 – 20. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

5
п'ятниця

Прор. Захарії і прав. Єлизавети, батьків св. Іоана Предтечі (I). **Прмч. Афанасія, ігум. Берестейського (1648). Кончина блгв. кн. Гліба, в хрещенні Давида (1015).** Мчч. Фифаїла і сестри його Фівеї (Вивеї) (98 – 138). Мч. Сарвила. Мц. Раїси (Іраїди) (бл. 308). Мчч. Ювентина і Максима, воїнів (361 – 363). Мчч. Урвана, Федора, Медимна і з ними 77 чоловіків з церковного чину, що в Нікомидії постраждали (370). Мч. Авдія (Авида) Перського (V).

2 Кор., 192 зач., XI, 5 – 21. Мк., 15 зач., IV, 1 – 9.

Прор.: Євр., 314 зач., VI, 13 – 20. Мф., 96 зач., XXIII, 29 – 39.

6
субота

Спомин чуда архістратиґа Михаїла в Хонах (Колосах) (IV). Мчч. Євдоксія, Зинона і Макарія (311 – 312). Прп. Архипа в Хонах (IV). Мчч. Ромила Римського і з ним багатьох інших (105 – 115). Сщмч. Кирила, еп. Гортинського (III – IV). Сщмч. Фавста, пресвітера, Авіва, діякона, і з ними 11 мучеників: Киріака та інших (бл. 250). Прп. Давида Гермопольського (VI).

Києво-Братської (1654) й Арапетської (Аравійської) ікон Божої Матері.

Архангела: Євр., 305 зач., II, 2 – 10. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

Ряд.: 1 Кор., 126 зач., II, 6 – 9. Мф., 90 зач., XXII, 15 – 22.

7
неділя

13-та неділя після П'ятдесятниці, перед Воздвиженням. Глас 4. Передсвято Різдва Пресвятої Богородиці. Мч. Созонта (бл. 304). **Прмч. Макарія, архім. Канівського, Овруцького, Переяславського чудотворця (1678).** Апп. від 70-х Євода (66) й Онисифора (після 67). Мч. Євпсихія Кесарійського (II). Прп. Луки Каппадокійського (X).

Ікони Божої Матері «Віницька» («Вінницько-Ріжецька») (XVIII).

Ран. – Єв. 2-е, Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – неділі перед Воздвиженням: Гал., 215 зач., VI, 11 – 18. Ін., 9 зач., III, 13 – 17.

Ряд.: 1 Кор., 166 зач., XVI, 13 – 24. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

Після Літургії звершується молебень за збереження довкілля.

8
понеділок

14-й тиждень після П'ятдесятниці.

РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Ікони Софії – Премудрості Божої (Київської). Почаївської (1559), Домницької (1696), Холмської, Ліснинської та Кам'янка-Струмилової (XVII) ікон Божої Матері.

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Величання «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, і шануємо святих Твоїх батьків, і всеславне славимо різдво Твоє». До віддання на Літургії (крім недільних днів) після входу співається: «Прийдіть, поклонімося... Спаси нас, Сину Божий, молитвами Богородиці...». Замість «Достойно...» – «Величай, душе... Чуже матерям...» (до віддання).

9
вівторок

Післясвято Різдва Пресвятої Богородиці. **Правв. Богоотців Іоакима й Анни.** Мч. Северіана Севастійського (320). **Знайдення і перенесення мощів свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1896).** Прп. Феофана, сповідника і посника (бл. 300). Мчч. Харитона і Стратора (Стратоніка). Св. Микити Константинопольського (XII). Пам'ять III Вселенського собору (431).

2 Кор., 195 зач., XII, 10 – 19. Мк., 16 зач., IV, 10 – 23 (за понеділок, під зачало).

2 Кор., 196 зач., XII, 20 – XIII, 2. Мк., 17 зач., IV, 24 – 34 (за вівторок).

Богоотців: Гал., 210 зач. (від половини), IV, 22 – 31. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

Після Літургії звершується молебень за сім'ю.

10
середа

Мцц. Минодори, Митродори й Німфодори (305 – 311). **Прп. Павла Послушного, Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV)**. Апп. від 70-х: Аполоса (Апелія), Лукія і Климента (I). Мч. Варипсава (II). Блгв. Пульхерії, імператриці Візантійської (453). Свтт. Петра і Павла, єпп. Нікейських (IX).

2 Кор., 197 зач., XIII, 3 – 13. Мк., 18 зач., IV, 35 – 41.

11
четвер

Прп. Феодори Олександрійської (474 – 491). Мчч. Димитрія, Єванфії, дружини його, і Димитріана, сина їхнього (I). Мчч. Діодора і Дидима, Сирійських. Мц. Євдокії (II) Римлянки (362 – 364). Прп. Єфросина Палестинського (IX).

Гал., 198 зач., I, 1 – 10, 20 – II, 5. Мк., 19 зач., V, 1 – 20.

12
п'ятниця

Віддання свята Різдва Пресвятої Богородиці. Сщмч. Автонома, єп. Італійського (313). Сщмч. Юліана, пресвітера і з ним 40 мучеників (IV). Сщмч. Федора, єп. Олександрійського. Сщмч. Корнута, єп. Нікомідійського (249 – 259).

Гал., 201 зач., II, 6 – 10. Мк., 20 зач., V, 22 – 24, 35 – VI, 1.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

13
субота

Субота перед Воздвиженням. Передсвятю Воздвиження чесного Хреста Господнього. Пам'ять оновлення (освячення) храму Воскресіння Христового в Єрусалимі (335). Сщмч. Корнилія Сотника, єп. (I). Мчч. Кроніда, Леонтія і Серапіона (бл. 237). Мчч. Селевка і Стратоніка (III). Мчч. Макровія і Гордіана (320). Сщмч. Юліана, пресвітера (IV). Мчч. Ілли, Зотика, Лукіана і Валеріана (320). Прп. Петра в Атрої (IX). Вмц. Кетевані, цариці Кахетинської (1624, Груз.).

Оновленню: Євр., 307 зач., III, 1 – 4. Мф., 67 зач., XVI, 13 – 18.

Суботи перед Воздвиженням: 1 Кор., 126 зач., II, 6 – 9. Мф., 39 зач., X, 37 – XI, 1.

Ряд.: 1 Кор., 130 зач., IV, 1 – 5. Мф., 93 зач., XXIII, 1 – 12 (під зачало).

14
неділя

14-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 5. ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО І ЖИВОТВОРЧОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО. Упокоєння свт. Іоана Золотоустого (407). Лісинської ікони Божої Матері (1683).

Ран. – Ін., 42 зач. (від половини), XII, 28 – 36.

Літ. – 1 Кор., 125 зач., I, 18 – 24. Ін., 60 зач., XIX, 6 – 11, 13 – 20, 25 – 28, 30 – 35.

Пісний день.

Перед **всенічною** прикрашений квітами Хрест переноситься з жертовника на престол (за чином Хрестопоклонної неділі). На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, і шануємо Хрест Твій святий, ним же спас нас від неволі ворожої». Після великого славослів'я Хрест виноситься на середину храму. На **Літургії** – антифони свята. **Вхідний стих: «Возносьте Господа Бога нашого і поклоняйтеся підніжжю ніг Його, бо Він Святий».** Замість трисвятого співається «Хресту Твоєму...». З цього дня на архієрейській Літургії та в седмичні дні після входу до віддання свята співається: «Прийдіть, поклонімося... спаси нас, Сину Божий, що плоттю розіп'явся...». Хрест залишається посеред храму до віддання свята.

15
понеділок

15-й тиждень після П'ятдесятниці.

Післясвято Воздвиження. Вмч. Микити (бл. 372). Знайдення мощів свт. Акакія, спов., еп. Мелітинського (III). Мчч. Максима, Феодота, мц. Аскліади (Аскліпідоти) (305 – 311). Мч. Порфирія Ефеського (361). Знайдення мощів першомученика архідияк. Стефана (415). Прп. Філофея, пресвітера, в Малій Азії (X). Свт. Йосифа, еп. Алавердського (570, Груз.). Свт. Симеона, архієп. Солунського (1429). Новомикитської ікони Божої Матері (372).

Гал., 202 зач., II, 11 – 16. Мк., 21 зач., V, 24 – 34

16
вівторок

Вмц. Євфимії Всехвальної (304). Мц. Севастіани (I). Мц. Мелітини (II). Мчч. Віктора і Сосфена (бл. 304). Прп. Дорофея, пустельника Єгипетського (IV). Мц. Людмили, кн. Чеської (927). Мчч. братів Йосифа та Ісака (808, Груз.). **Свт. Кипріяна, митр. Київського і всієї Руси, чудотворця (1406).**

Ікони Божої Матері, званої «Зглянься на смирення» (1420).

Гал., 204 зач., II, 21 – III, 7. Мк., 22 зач., VI, 1 – 7.

Вмц.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

17
середа

Мцц. Віри, Надії, Любові та матері їх Софії (бл. 137). Мцц. Феодотії (бл. 230) і Агафоклії. Мчч. 156: щмчч. Пелія та Ніла, епп. Єгипетських, Зинона, пресвітера, мчч. Патермуфія, Іллі та інших (310). Свт. Іоакима (Пані), патр. Олександрійського (1567). Константинопольської ікони Божої Матері (1071).

Гал., 207 зач., III, 15 – 22. Мк., 23 зач., VI, 7 – 13.

Мцц.: 2 Кор., 182 зач., VI, 1 – 10. Мф., 62 зач., XV, 21 – 28.

18
четвер

Прп. Євменія, еп. Гортинського (VII). Мц. Аріадни Фригійської (II). Мцц. Софії та Ірини (III). Мч. Кастора. Мчч. Бидзини, Шалви і Елізбара, князів Ксанських (1660, Груз.).

Молченської ікони Божої Матері (1405).

Гал., 208 зач., III, 23 – IV, 5. Мк., 25 зач., VI, 30 – 45.

19
п'ятниця

Мчч. Трофима, Саватія і Доримедонта (276). Прмч. Зосими, пустельника (IV). **Блгв. вел. кн. Ігоря Чернігівського та Київського (1147).**
Гал., 210 зач., IV, 8 – 21. Мк., 26 зач., VI, 45 – 53.

20
субота

Субота після Воздвиження. Вмч. Євстафія Плакиди, дружини його Феопістії та синів їхніх Агапія та Феопіста (бл. 118). **Мчч. та сповв. Михаїла, кн. Чернігівського, і боярина його Федора, чудотворців (1245). Прп. і блгв. кн. Чернігівського Олега Романовича (бл. 1285).**

Суботи після Воздвиження: 1 Кор., 125 зач. (від половини), I, 26 – 29. Ін., 30 зач., VIII, 21 – 30.

Вмч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

Ряд.: 1 Кор., 132 зач., IV, 17 – V, 5. Мф., 97 зач., XXIV, 1–13 (під зачало).

21
неділя

15-та неділя після П'ятдесятниці, після Воздвиження. Глас 6. Віддання свята Воздвиження Животворчого Хреста Господнього. Ап. від 70-х Кодрата (бл. 130). **Знайдення мощів свт. Димитрія (Туптала), митр. Ростовського (1752).** Сщмчч. Іпатія, єпископа, та Андрія, пресвіт. (бл. 730 – 735). Свтт. Ісакія і Мелетія, епп. Кіпрських. Мчч. Євсевія і Приска.

Ран. – Єв. 4-е, Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – неділі після Воздвиження: Гал., 203 зач., II, 16 – 20. Мк., 37 зач., VIII, 34 – IX, 1.

Ряд.: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Мф., 92 зач., XXII, 35 – 46. (під зачало).

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

Після відпусту Літургії священник через Царські врата виходить до аналоя, на якому лежить Хрест, і, обкадивши його тричі, в супроводі диякона чи свічконосця під час співу тропаря і кондака заносить Хрест у вівтар, покладає його на престіл і на завершення кадить.

22
понеділок

16-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прор. Іони (VIII ст. до Р. Х.). Сщмчч. Фоки, єп. Синопського (117). Прп. Іони, пресвітера (IX), батька сщмчч. Феофана, єп., творця канонів, і прмчч. Федора, Накреслених. Мчч. Фоки Синопського, садівника (бл. 320). Прав. Петра, колишнього митаря (VI).

Гал., 211 зач., IV, 28 – V, 10. Мк., 27 зач., VI, 54 – VII, 8.

23
вівторок

Зачаття чесного славного пророка, Предтечі і Хрестителя Іоана. Прпп. жінок Ксанфипи та Поліксенії (109). Мц. Іраїди (Раїси), діви (бл. 308). Мчч. Андрія, Іоана і синів Іоанових Петра та Антоніна (IX).

Гал., 212 зач., V, 11 – 21. Мк., 28 зач., VII, 5 – 16.

Предтечі: Гал., 210 зач. (від половини), IV, 22 – 31. Лк., 2 зач., I, 5 – 25.

24

середа

Рівноап. Фекли, першомц. (I). **Прп. Феодосія Манявського (1629).** Прп. Копрія Палестинського (530). Св. кн. Стефана Сербського (1224) та сина його св. кн. Владислава Сербського (1230 – 1239). Прп. Силуана Афонського (1938).

Ран. – Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

Літ. – Гал., 214 зач., VI, 2 – 10. Мк., 29 зач., VII, 14 – 24.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

На **ранній** величання «Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Феодосію, і шануємо святу пам'ять твою, наставнику монахів і співрозмовнику ангелів».

25

четвер

Прп. Єфросинії Олександрійської (V). Прп. Сергія, ігум. Радонезького, чудотворця (1392). Прмч. Пафнутія єгиптянина і з ним 546 мч. (III). Прп. Єфросинії Суздальської, в миру Феодулії (1250).

Еф., 216 зач., I, 1 – 9. Мк., 30 зач., VII, 24 – 30.

26

п'ятниця

Апостола і євангеліста Іоана Богослова (початок II).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Ап.: 1 Ін., 73 зач. (від половини), IV, 12 – 19. Ін., 61 зач., XIX, 25 – 27; XXI, 24 – 25.

27

субота

Мч. Калістрата і воїнів його: Гімнасія та інших (304). Апп. від 70-х: Марка, Аристарха і Зіни (I). Мц. Єпихарії Римської (III). Прп. Ігнатія Каппадокійського, ігум. (X).

Еф., 217 зач., I, 7 – 17. Мк., 32 зач., VIII, 1 – 10 (за п'ятницю).

1 Кор., 146 зач., X, 23 – 28. Мф., 101 зач., XXIV, 34 – 44 (за суботу).

28

неділя

16-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 7.

Прп. Харитона Сповідника (бл. 350). **Собор преподобних отців Києво-Печерських, що в Ближніх печерах (прп. Антонія) спочивають:** Антонія, засновника Лаври (1073), Прохора, чудотворця (1107), Іоана, посника (XII), Юліанії, діви, кн. Ольшанської (бл. 1550), прмчч. Василя і Федора (1098), Полікарпа, архім. Києво-Печерського (1182), Варлаама, ігум. Києво-Печерського (1065), Никона, ігум. Києво-Печерського (1088), Даміана, пресвіт., цілителя (1071), Никодима, просфорника (XII), Лаврентія, затворн., еп. Турівського (XII), Афанасія, затворн. (бл. 1176), Еразма (бл. 1160), Луки, іконома Києво-Печерського (XIII), Агапіта, лікаря безвідплатного (бл. 1095), Феофіла, затворника (XII – XIII), Феофіла та Іоана (XII), Нектарія (XII), Григорія, іконописця (XII), щмч. Кукші (XII), Євстратія (XIII), Єфрема, пресвітера (XIII), Ієроніма, затв., чудотворця (XIII), Іларіона, митр. Київського (близько 1053), Іоана, отрока Київського, сина мч. Федора Варяга (983), Меладія, старця чудотв. (XIII), Павла Послушного (XIII), Георгія (XIII), Симеона, щмч. еп. Переяславського (1230), Феоктиста, еп. Чернігівського (1123). Олексія (XIII), Сави (XIII), Сергія Послушного (XIII), Меркурія,

еп. Смоленського (1239), Пимена Багатохворобливого (1110), Нестора Літописця (бл. 1114), прмч. Євстратія (1097), Елладія, затворн. (XII – XIII), Єремії, прозорливого (бл. 1070), прмч. Мойсея Угурина (1031 – 1043), Іоана Багатостраждального (1160), Марка, гробокопача (XII), Миколи Святоші, кн. Чернігівського, чудотворця (1143), мч. Григорія, чудотворця (1093), Онисима, затворн. (XII – XIII), Матфея, прозорливого (бл. 1085), Ісаї, чудотворця (1115), Авраамія Працелюбного (XII – XIII), Нифонта, еп. Новгородського (1156), Сильвестра (XII), Пимена, посника (XII), Онуфрія мовчазного (XII), Анатолія, затворн. (XII), Аліпія, іконописця (1114), Сисоя, затворн. (XII – XIII), Арефи, затворн. (бл. 1195), Спиридона, просфорника (XII), Онисифора, спов. (1148), Симона, еп. Суздальського (XII), Феофана, посника (XII). Макарія (XII), прмч. Анастасія, дяк. (XII), дванадцятьох майстрів зодчих (XI), Авраамія, затворн. (XII – XIII), Ісакія, затворн. (бл. 1090), мчч. Іоана, немовляти, Іллі Муромця (бл. 1188), Никона Сухого (XII), Єфрема, еп. Переяславського (бл. 1098), Тита, пресвітера (1190). Прор. Варуха (VI ст. до Р. Х.). Мчч. Олександра, Алфея, Зосими, Марка, пастуха, Никона, Неона, Ілюдора та ін. (IV). Блгв. кн. В'ячеслава Чеського (935).

Ран. – Єв. 5-е, Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.

Літ. – 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Мф., 105 зач., XXV, 14 – 30.

Прпп.: 2 Кор., 176 зач., IV, 6 – 15. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

29

понеділок

17-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прп. Кириака, пустельника (556). Мчч. Дади, Гаведдая і Каздої (IV). Прп. Феофана Милостивого.

Еф., 219 зач., I, 22 – II, 3. Мк., 48 зач., X, 46 – 52.

30

вівторок

Сщмч. Григорія, еп., просвітителя Вірменії (бл. 335). **Свт. Михаїла, першого митр. Київського і всієї Руси (992).** Мцц. Рипсимії, Гаянії і з ними 35 святих дів (поч. IV).

Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Еф., 222 зач., II, 19 – III, 7. Мк., 50 зач., XI, 11 – 23.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

ЖОВТЕНЬ

1

середа

Покрова Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії. Ап. від 70-х Ананії (I). Прп. Романа Солодкоспівця, дяк. (бл. 556). Мч. Домніна Солунського (IV). Прмч. Михаїла, ігумена Зовійського, і з ним 36 прмчч. (780 – 790). Святкування на честь хітона Господнього і Стовпа Животворчого (Груз.). Прп. Іоана Кукузеля, пісписця (бл. 1360).

Люблінської, **Касперівської**, Гербовецької, **Барської** та **«Ласкава Станіславська»** ікон Божої Матері.

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, і шануємо покров Твій чесний, бо Тебе бачив святий Андрій у повітрі, як Ти за нас Христу молилася».

2
четвер

Сщмч. Кипріяна, еп., мц. Юстини та мч. Феоктиста (304). Прав. Андрія Константинопольського, юродивого заради Христа (936). Мчч. Давида і Костянтина, князів Арагветських (740, Груз.).

Еф., 223 зач., III, 8 – 21. Мк., 51 зач., XI, 23 – 26 (за середу, під зачало).

Еф., 225 зач., IV, 14 – 19. Мк., 52 зач., XI, 27 – 33 (за четвер).

Свв.: 1 Тим., 280 зач., I, 12 – 17. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

3
п'ятниця

Сщмчч. Діонісія Ареопагіта, еп. Афінського, Рустика, пресвітера, та Єлевферія, диякона (96). Прп. Діонісія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XV). Прп. Іоана Хозевіта, еп. Кесарійського (VI). Св. Ісихія Хоривіта (VI).

Еф., 226 зач., IV, 17 – 25. Мк., 53 зач., XII, 1 – 12.

Сщмчч.: Діян., 40 зач., XVII, 16 – 34. Мф., 55 зач., XIII, 44 – 54.

4
субота

Сщмч. Ієрофея, еп. Афінського (I). Блгв. кн. Володимира Ярославовича, Новгородського чудотворця (1052). **Прпп. Елладія й Онисима, затворників Києво-Печерських, в Ближніх печерах (XII – XIII). Прп. Аммона, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII).** Сщмчч. Гая, Фавста, Євсевія і Херимона, дияконів (III). Сщмч. Петра Капітолійського, пресвіт. (III – IV). Мцц. Домніни та дочок її Віриней (Вероніки) і Проскудії (Просдоки) (305 – 306). Прп. Амона Нітрійського (бл. 350). Прп. Павла Препростого (IV). Мч. Давикта (Адавкта) і дочки його св. Калісфенії (IV). Св. Стефана Щилянвича (1515, Серб.).

1 Кор., 156 зач., XIV, 20 – 25. Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

5
неділя

17-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 8.

Мц. Харитини (304). **Прпп. Даміана, пресвіт., цілителя (1071), Єремії (бл. 1070) і Матфея (бл. 1085) прозорливих, Києво-Печерських, в Ближніх печерах.** Сщмч. Діонісія, еп. Олександрійського (264 – 265). Мц. Мамелхви Перської (бл. 344). Прп. Григорія Хандзойського (861, Груз.).

Ран. – Єв. 6-е, Лк., 114 зач., XXIV, 36 – 53.

Літ. – 2 Кор., 182 зач., VI, 16 – VII, 1. Мф., 62 зач., XV, 21-28.

6
понеділок

18-й тиждень після П'ятдесятниці.

Апостола Фоми (I). Сщмч. Никифора, архідияк., екзарха Константинопольського патріарха в Україні (1599).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Еф., 227 зач., IV, 25 – 32. Лк., 10 зач., III, 19 – 22.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

7
вівторок

Мчч. Сергія і Вакха (290 – 303). **Прп. Сергія Послушного, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. XIII).** Сщмчч. Юліана, пресвітера, і Кесарія, диякона (I). Мц. Пелагеї, діви Тарсійської (290). Сщмч. Поліхронія, пресвітера (IV).

Еф., 230 зач., V, 20 – 26. Лк., 11 зач., III, 23 – IV, 1.

Мчч.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

8
середа

Прп. Пелагеї Палестинської (457). Прп. Таїсії Єгипетської (IV). Мц. Пелагії, діви Антіохійської (303).

Еф., 231 зач., V, 25–33. Лк., 12 зач., IV, 1–15.

9
четвер

Апостола Якова Алфеевого (I). Прпп. Андроніка та дружини його Афанасії (V). Прав. Авраама, праотця, і племінника його Лота (2000 до Р. Х.). Мчч. Євентія (Ювентина) і Максима, воїнів (361 – 363). Мц. Полії (Публії), спов., диякониси Антіохійської (бл. 361 – 363). Прп. Петра Галатійського (IX).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Еф., 232 зач., V, 33 – VI, 9. Лк., 13 зач., IV, 16 – 22.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

10
п'ятниця

Мч. Євлампія та мц. Євлампії (IV). **Свт. Амфілохія Києво-Печерського, еп. Володимиро-Волинського (1122). Собор Волинських святих.** Мч. Феотекна Антіохійського (III – IV). Прп. Вассіана Константинопольського, ігум. (V). Прп. Феофіла, спов. (VIII).

Браїлівської ікони Божої Матері.

Еф., 234 зач., VI, 18 – 24. Лк., 14 зач., IV, 22 – 30.

11
субота

Ап. Филипа, одного з 7-ми дияконів (I). Прп. Феофана, сповідника, творця канонів, еп. Нікейського (бл. 850). **Прп. Феофана, посника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Мцц. Зінаїди і Філоніли (I).

Ап.: Діян., 20 зач., VIII, 26 – 39. Лк., 50 зач., X, 1 – 21.

Ряд.: 1 Кор., 162 зач., XV, 39 – 45. Лк., 15 зач., IV, 31 – 36.

12
неділя

18-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 1.

Пам'ять святих отців VII Вселенського собору (787) (перехідне святкування в неділю, найближчу до 11 жовтня). Мчч. Прова, Тараха і Андроніка (304). Прп. Косми, еп. Маюмського, творця канонів (бл. 787). Мц. Домніки (286). Свт. Мартина Милостивого, еп. Турського (бл. 400). Єрусалимської (48), Рудненської (1687) ікон Божої Матері.

Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – 2 Кор., 188 зач., IX, 6 – 11. Лк., 17 зач., V, 1 – 11.

Свв. отців: Євр., 334 зач., XIII, 7 – 16. Ін., 56 зач., XVII, 1 – 13.

Недільна служба поєднується зі службою отцям VII Вселенського Собору (див. 11 жовтня в Мінеї).

13
понеділок

19-й тиждень після П'ятдесятниці.

Сщмчч. Карпа, єп. Фіатирського, Папили, диякона, мч. Агафодора і мц. Агафоніки (бл. 251). **Прп. Веніаміна, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Мч. Флорентія Солунського (I – II). Сщмч. Веніаміна, диякона (421 – 424). Прп. Микити, спов. (бл. 838).

«Іверсько-Мирненської (Мироточивої)» ікони Божої Матері.

Флп., 235 зач., I, 1 – 7. Лк., 16 зач., IV, 37 – 44.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

14
вівторок

Мчч. Назарія, Гервасія, Протасія, Келсія (I). **Прп. Параскеви Сербської (XI). Прп. Миколи Святоші, кн. Чернігівського, Києво-Печерського чудотворця, в Ближніх печерах (1143).**

Сщмч. Сильвана, пресвітера Газького (IV).

Вишгородської ікони Божої Матері (I).

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Флп., 236 зач., I, 8 – 14. Лк., 18 зач., V, 12 – 16.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

15
середа

Прп. Євфимія Нового, Солунського, ієродияк. (898). Прмч. Лукіана, пресвітера Антіохійського (312). **Сщмч. Лукіана, Києво-Печерського, в Дальніх печерах (1243).** Мч. Сарвила та мц. Вевеї (II). Свт. Савина, єп. Катанського (760).

Ікони Божої Матері «Примноження хлібів» (XIX).

Флп., 237 зач., I, 12 – 20. Лк., 21 зач., V, 33 – 39.

16
четвер

Мч. Лонгіна, сотника, що був біля Хреста Господнього (I). **Прп. Лонгіна, воротаря Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII – XIV).**

Флп., 238 зач., I, 20 – 27. Лк., 23 зач., VI, 12 – 19.

Мч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Мф., 113 зач., XXVII, 33 – 54.

17
п'ятниця

Прор. Осії (820 до Р. Х.). Прмч. Андрія Критського (767). Мчч., безсрр. Косми і Даміана Аравійських і братів їхніх мчч. Леонтія, Анфіма і Євтропія (287 або 303). Перенесення мощів прав. Лазаря Чотириденного, єп. Китійського (898).

Ікон Божої Матері, званих «До Різдва і після Різдва Діва» (1827) та «Визволителька» (біля 1889).

Флп., 239 зач., I, 27 – II, 4. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

18
субота

Апостола і євангеліста Луки (I). Мч. Марина Аназарвського (IV). Прп. Юліана Перського (IV). Вмц. Злати (Хриси) Мегленської (1795, Болг.).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Ап.: Кол., 260 зач. (від половини), IV, 5 – 9, 14, 18. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

Ряд.: 1 Кор., 164 зач., XV, 58 – XVI, 3. Лк., 19 зач., V, 17 – 26.

19
неділя

19-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 2.

Прор. Іоїля (800 до Р. Х.). Мч. Уара Єгипетського і з ним 7-ох учителів християнських (бл. 307). Свв. Клеопатри (327) та її сина Іоана (320). Сщмч. Садока, єп. Перського, і з ним 128 мчч. (342). **Прп. Гавриїла Афонського (1901). Собор святих цілителів** (перехідне святкування у неділю, найближчу до 17 – 18 жовтня).

Ран. – Єв. 8-е, Ін., 64 зач., XX, 11 – 18.

Літ. – 2 Кор., 194 зач., XI, 31 – XII, 9. Лк., 26 зач., VI, 31 – 36.

20
понеділок

20-й тиждень після П'ятдесятниці.

Вмч. Артемія (362).

Флп., 241 зач., II, 12 – 16. Лк., 25 зач., VI, 24 – 30.

Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

21
вівторок

Прп. Іларіона Великого (371 – 372). Мчч. Дасія, Гая і Зотика (303). **Свт. Іларіона, митр. Київського (XI). Прп. Іларіона, схимника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XI).** Перенесення мощів свт. Іларіона, єп. Меглинського (1206).

Флп., 242 зач., II, 16 – 23. Лк., 27 зач., VI, 37 – 45.

22
середа

Рівноап. Аверкія, єп. Іерапольського, чудотворця (бл. 167). **Свт. Рафаїла (Заборовського), митр. Київського, Галицького і всієї Руси (1747).** Сімох отроків у Єфесі: Максиміліана, Ямвлиха, Мартиніана, Іоана, Діонісія, Ексакустодіана (Костянтина) та Антоніна (бл. 250; 408 – 450). Сщмч. Олександра, єп. Адріанопольського, мч. Іраклія, воїна, та мцц. Анни, Єлизавети, Феодори та Глікерії (II – III). Андрониківської (1281 – 1332) ікони Божої Матері.

Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Флп., 243 зач., II, 24 – 30. Лк., 28 зач., VI, 46 – VII, 1.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

23
четвер

Апостола з 70-х Якова, брата Господнього за плоттю (бл. 63).

Свт. Ігнатія, патр. Константинопольського (877 – 878).

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Флп., 244 зач., III, 1 – 8. Лк., 31 зач., VII, 17 – 30.

Ап.: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Мф., 56 зач., XIII, 54 – 58.

24
п'ятниця

Мч. Арефи і з ним 4299 мчч. (523). **Прпп. Арефи (бл. 1195), Сисоя (XII – XIII) і Феофіла (XII – XIII), затворників Києво-Печерських, в Ближніх печерах.** Св. Елезвоя, затв., царя Ефіопського (бл. 553 – 555). Мцц. Синклитікії та двох дочок її (VI). Свт. Афанасія, патр. Константинопольського (1311).

Ікони Божої Матері «Всіх скорботних радість» (1688).

Флп., 245 зач., III, 8 – 19. Лк., 32 зач., VII, 31 – 35.

ЖОВТЕНЬ

25
субота

Димитрівська поминальна субота. Мчч. Маркіана, читця і Мартирія (бл. 355). **Прпп. Мартирія, диякона, і Мартирія, затворника, Києво-Печерських, в Дальніх печерах (XIII – XIV).** Мч. Анастасія Аквілейського (III). Прав. Тавіфи Іопійської (I).

Заупокійне: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Ряд.: 2 Кор., 168 зач., I, 8 – 11. Лк., 20 зач., V, 27 – 32.

Поминання померлих.

26
неділя

20-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 3.
Вмч. Димитрія Солунського (бл. 306). Прп. Феофіла Києво-Печерського, єп. Новгородського, в Дальніх печерах (бл. 1482). Мч. Лупа Солунського (бл. 306). Прп. Афанасія Мидікійського (бл. 814). Прп. Димитрія Басарбовського (1685, Болг.).

Ран. – Єв. 9-е, Ін., 65 зач., XX, 19 – 31.

Літ. – Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Лк., 30 зач., VII, 11 – 16.

Вмч.: 2 Тим., 292 зач., II, 1 – 10. Ін., 52 зач., XV, 17 – XVI, 2.

27
понеділок

21-й тиждень після П'ятдесятниці.
Мч. Нестора Солунського (бл. 306). **Прп. Нестора Літописця, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1114). Прп. Нестора, некнижного, Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Мцц. Капітоліни та Єротіди (304). Мч. Марка Фіваїдського та інших з ним.

Флп., 248 зач., IV, 10 – 23. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

28
вівторок

Вмц. Параскеви-П'ятниці (III). Прп. Іова, ігум. Почаївського (1651). Свт. Димитрія (Туптала), митр. Ростовського (1709). Мч. Терентія, мц. Неоніли і дітей їхніх Сарвила, Фота, Феодула, Ієракса, Нита, Вила та Євникії (бл. 249 – 250). Прп. Стефана Саваїта, творця канонів (IX). Свт. Арсенія, архієп. Сербського (1266). Мчч. Африкана, Терентія, Максима, Помпія та інших 36-ти (III). Сщмч. Киріака, патр. Єрусалимського (363). Прп. Іоана Хозевіта, єп. Кесарійського (VI). Сщмч. Неофіта, єп. Урбніського (VII, Груз.). **Прп. Феофіла Київського, юродивого заради Христа (1853).**

Ран. – Мф., 104 зач., XXV, 1 – 13.

Літ. – Кол., 249 зач., I, 1 – 2, 7 – 11. Лк., 34 зач., VIII, 1 – 3.

Вмц.: 2 Кор., 181 зач., VI, 1 – 10. Лк., 33 зач., VII, 36 – 50.

Якщо звершується поліелейна служба святителю Димитрію, то на **ранній** читання: Ін., 35 зач. (від половини), X, 1 – 9, на **Літургії**: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16. Якщо ж преподобному Іову, то на ранній читання: Мф., 43 зач., XI, 27 – 30, на Літургії: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

29
середа

Прмч. Анастасії Римлянки (Солунської) (III). Прп. Авраамія, затворника, пресвіт. і св. Марії, племінниці його (бл. 360). Мчч. Клавдія, Астерія, Неона і Феоніли (285). Прп. Анни (826).

Кол., 251 зач., I, 18 – 23. Лк., 37 зач., VIII, 22 – 25.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 60 зач., XI, 34 – 41.

30
четвер

Сщмч. Зиновія, еп. Егейського, і сестри його мц. Зиновії (285). Апп. від 70-х: Тертія (Терентія), Марка, Юста (Варсави) і Артеми (I). Сщмч. Маркіана, еп. Сиракузького (II). Мц. Євтропії Олександрійської (бл. 250). Свв. Стефана Милютина, короля Сербського (1320), брата його Драгутина (1316) і матері їхньої Олени (1306, Серб.).

Озерянської ікони Божої Матері (XVI).

Кол., 252 зач., I, 24 – 29. Лк., 41 зач., IX, 7 – 11.

31
п'ятниця

Апп. від 70-х: Стахія, Амплія, Урвана, Наркиса, Апелія та Аристовула (I). Мч. Епимаха (бл. 250). **Прпп. Спиридона і Никодима, просфорників Києво-Печерських, в Ближніх печерах (XII).** Прп. Маври Константинопольської, диякониси (V). **Прав. Петра (Калнишевського) Багатостраждального (1803).**

Кол., 253 зач., II, 1 – 7. Лк., 42 зач., IX, 12 – 18.

ЛИСТОПАД

1
субота

Безсрр. і чудотворців Косми та Даміана Асійських і матері їхньої прп. Феодотії (III). Сщмчч. Іоана, еп., і Якова, пресвітера, що в Персії постраждали (бл. 345). Мцц. Кірієни та Юліанії (305 – 311). Мч. Ерминингельда, царевича Готського (586). Мчч. Кесарія, Дасія і з ними п'ятьох (VII).

Безсрбників: 1 Кор., 153 зач., XII, 27 – XIII, 8. Мф., 34 зач. (від половини), X, 1, 5 – 8.

Ряд.: 2 Кор., 174 зач., III, 12 – 18. Лк., 22 зач., VI, 1 – 10.

2
неділя

21-ша неділя після П'ятдесятниці. Глас 4.

Мчч. Акиндина, Пигасія, Афонія, Елпідифора, Анемподиста та інших з ними (бл. 341 – 345). Прп. Маркіана Киринейського (388).

Ран. – Єв. 10-е, Ін., 66 зач., XXI, 1 – 14.

Літ. – Гал., 203 зач., II, 16 – 20. Лк., 35 зач., VIII, 5 – 15.

Мчч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Мф., 36 зач., X, 16 – 22.

3
понеділок

22-й тиждень після П'ятдесятниці.

Сщмчч. Акепсима, еп., Йосифа, пресвіт., і Аїфала, дяк. (IV). Оновлення храму вмч. Юрія (Георгія) в Лідді (IV). Мчч. Атика, Агапія, Євдоксія, Катерія, Істукарія, Пактовія, Никтополіона та воїнів їх (бл. 320). Прп. Акепсима Антіохійського (IV). Прав. Снандулії (IV).

Кол., 255 зач., II, 13 – 20. Лк., 43 зач., IX, 18 – 22.

4
вівторок

Прп. Іоанікія Великого (846). Сщмчч. Никандра, єп. Мирського, і Єрмія, пресвіт. (I). **Пам'ять освячення собору Святої Софії в Києві (XI). Прп. Меркурія, посника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Свт. Павла (Конюшкевича), митр. Тобольського (1770).**

Ікони Божої Матері «Оранта-Непорушна стіна» (XI).

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Кол., 256 зач., II, 20 – III, 3. Лк., 44 зач., IX, 23 – 27.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

5
середа

Мч. Галактіона та мц. Єпістимії (III). Апп. від 70-х: Патрова, Єрма, Ліна, Гая, Філолога (I). Свт. Григорія, архієп. Олександрійського (IX).
Кол., 259 зач., III, 17 – IV, 1. Лк., 47 зач., IX, 44 – 50.

6
четвер

Сщмч. Павла, архієп. Константинопольського, спов. (350). **Прп. Луки, іконома Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XIII).** Мцц. Текуси, Олександри, Полактії, Клавдії, Євфрасії, Афанасії і Мотрони (III). Прп. Луки Тавроменійського (800 – 820).

Кол., 260 зач., IV, 2 – 9. Лк., 48 зач., IX, 49 – 56.

7
п'ятниця

Мчч. постраждалих у Мелитині: Ієрона, Ісихія, Никандра, Афанасія, Маманта, Варахія, Калиника, Феогена, Никона, Лонгина, Федора, Валерія, Ксанфа, Феодула, Калимаха, Євгенія, Феодоха, Острихія, Епіфанія, Максиміана, Дукитія, Клавдіана, Феофіла, Гігантія, Дорофея, Феодота, Кастрикія, Аникити, Фемелія, Євтихія, Іларіона, Діодота й Амонита (III). Прп. Лазаря Галісійського, ієром. (1053). Мч. Феодота Анкирського, корчмар (303). Мчч. Меласипа і Касинії та сина їхнього Антоніна (363). Мчч. Авкта, Тавріона і Фесалонікії.

Кол., 261 зач., IV, 10 – 18. Лк., 50 зач., X, 1 – 15 (за п'ятницю).

2 Кор., 178 зач., V, 1 – 10. Лк., 29 зач., VII, 1 – 10 (за суботу).

8
субота

Собор архістратига Михаїла та інших небесних сил безплотних. Архангелів: Гавриїла, Рафаїла, Уриїла, Селафіїла, Іегудіїла, Варахіїла та Іеремиїла.

Ран. – Мф., 52 зач., XIII, 24 – 30, 36 – 43.

Літ. – Архістр.: Євр., 305 зач., II, 2 – 10. Лк., 51 зач., X, 16 – 21.

На **ранній** величання «Величаємо тебе, святий архістратиже Божий Михаїле, і всі воїнства херувимів і серафимів, що прославляєте Господа».

9
неділя

22-га неділя після П'ятдесятниці. Глас 5.

Мчч. Онисифора і Порфирія (бл. 284 – 305). Прп. Мотрони Константинопольської (бл. 492). Прп. Феоктисти (881). **Прп. Онисифора, сповідника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1148).**

Мч. Олександра Солунського (IV). Мч. Антонія Апамейського (V). Прп. Іоана Колова (V). Прпп. Євстоїї (610) і Сосипатри (625). **Свт. Нектарія Егінського, митр. Пентапольського, чудотворця (1920).**

Ікони Божої Матері «Скоропослушниця» (X).

Ран. – Єв. 11-е, Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – Гал., 215 зач., VI, 11 – 18. Лк., 83 зач., XVI, 19 – 31.

Богородиці: Флп., 240 зач., II, 5 – 11. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

10
понеділок

23-й тиждень після П'ятдесятниці.

Апп. від 70-х: Ераста, Олімпа, Родіона, Сосипатра, Куарта (Кварта) і Тертія (Терентія) (I). Мч. Ореста Тіанського, лікаря (304). Сщмч. Милія, єп. Перського, і двох учнів його (341). Прп. Феостирикта, що в Символах. Мч. Костянтина, кн. Грузинського (842). Колесування вмч. Георгія (303, Груз.).

1 Сол., 262 зач., I, 1 – 5. Лк., 52 зач., X, 22 – 24.

11
вівторок

Вмч. Мини Фригійського, воїна (304). Мч. Віктора і мц. Стефаниди (II). Сщмч. Вікентія Сарагоського, дяк. (304). Прп. Федора Студита, спов. (826). Мч. Стефана Дечанського (бл. 1336, Серб.).

1 Сол., 263 зач., I, 6 – 10. Лк., 55 зач., XI, 1 – 10.

12
середа

Свт. Іоана Милостивого, патр. Олександрійського (620). Прп. Ніла, по-сника (V). Прор. Ахії (960 до Р. Х.).
Ікони Божої Матері «Милостива».

1 Сол., 264 зач., II, 1 – 8. Лк., 56 зач., XI, 9 – 13 (за середу).

1 Сол., 265 зач., II, 9 – 14. Лк., 57 зач., XI, 14 – 23 (за четвер).

13
четвер

Свт. Іоана Золотоустого, архієп. Константинопольського (407).
Сщмч. Антоніна, пресвітера, мчч. Никифора і Германа (308). Мц. Манефи (308).

Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

14
п'ятниця

Апостола Филипа (I). Св. блгв. Візантійського імператора Юстиніана (565) та імператриці Феодори (548). **Свт. Григорія Палами, архієп. Фессалонікійського (бл. 1360).**

Ран. – Ін., 67 зач., XXI, 15 – 25.

Літ. – 1 Сол., 266 зач., II, 14 – 19. Лк., 58 зач., XI, 23 – 26.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 5 зач., I, 43 – 51.

Заговини на Різдвяний (Пилипів) піст.

15
субота

Мчч. і сповв. Гурія, Самона (299 – 306) і сщмч. Авіва, дяк. (322). **Прп. Паїсія Величковського (1794).** Мчч. Елпідія, Маркела і Євстохія (361 – 363). Мч. Димитрія (бл. 307).
Куп'ятицької ікони Божої Матері (1182).

Мчч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 64 зач., XII, 8 – 12.

Ряд.: 2 Кор., 185 зач., VIII, 1 – 5. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

Початок Різдвяного посту.

16
неділя

23-тя неділя після П'ятдесятниці. Глас 6.

Апостола і євангеліста Матфея (60). Прав. Фулвіана, кн. Ефіопського, у св. хрещенні Матфея (I).

Ран. – Єв. 1-е, Мф., 116 зач., XXVIII, 16 – 20.

Літ. – Еф., 220 зач., II, 4 – 10. Лк., 38 зач., VIII, 26 – 39.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Мф., 30 зач., IX, 9 – 13.

17
понеділок

24-й тиждень після П'ятдесятниці.

Свт. Григорія Чудотворця, еп. Неокесарійського (бл. 266 – 270). Прп. Лазаря, іконописця (бл. 857). Мч. Гоброна, у св. хрещенні Михаїла, і з ним 133 воїнів (914, Груз.).

1 Сол., 267 зач., II, 20 – III, 8. Лк., 59 зач., XI, 29 – 33.

18
вівторок

Мч. Платона Анкирського (302 або 306). Сщмч. Романа, диякона, і мч. отрока Варула (303). Сщмч. Закхея, дияк. Гадаринського, і мч. Алфея, читця Кесарійського (303).

1 Сол., 268 зач., III, 9 – 13. Лк., 60 зач., XI, 34 – 41.

19
середа

Прор. Авдія, з 12-ох (IX ст. до Р. Х.). Мч. Варлаама (бл. 304). Прпп. Варлаама, пустельника та Іоасафа, царевича Індійського, і батька його Авеніра, царя (IV). Прп. Варлаама, ігум. Києво-Печерського, в Ближніх печерах (1065). Мчч. Ази і з ним 150 воїнів (284 – 305). Мч. Іліодора Памфілійського (бл. 273). Прп. Іларіона, чудотворця (875, Груз.).
Ікони Божої Матері «В скорботах і печалях утіха» (1863).

1 Сол., 269 зач., IV, 1 – 12. Лк., 61 зач., XI, 42 – 46.

20
четвер

Передсвято Введення в храм Пресвятої Богородиці. Прп. Григорія Декаполіта (бл. 842). Свт. Прокла, архієп. Константинопольського (446 – 447). Мч. Дасія Доростольського (284 – 305). Мчч. Євстафія, Феспесія і Анатолія (312). Сщмчч. Нирси, еп., та Йосифа, учня його, Іоана, Саверія, Ісакія та Іпатія, епп. Перських; мчч. Азата, скопця, Сасонія, Фекли, Анни та інших багатьох чоловіків і жінок, що в Персії постраждали (343).

1 Сол., 271 зач., V, 1 – 8. Лк., 62 зач., XI, 47 – XII, 1 (за четвер).

1 Сол., 272 зач., V, 9 – 13, 24 – 28. Лк., 63 зач., XII, 2 – 12 (за п'ятницю).

21
п'ятниця

ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ.

Ран. – Лк., 4 зач., I, 39 – 49, 56.

Літ. – Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

На **ранній** величання «Величаємо Тебе, Пресвятая Діво, Богообрана Отроковице, і шануємо у храм Господній входження Твоє». На **Літургії** замість «Достойно є...» – «Ангели, входження...», «Як до одухотвореного...» (до віддання). З цього дня до віддання Різдва Христового на ранній, коли співається велике славослів'я, катавасія «Христос народжується – славте...».

22
субота

Поминальна субота всіх, в Україні голодом заморених. Після-свято Введення. Апп. від 70-х: Филимона й Архипа і мц. рівноап. Апфії (I). **Блгв. Ярополка, у св. хрещенні Петра, кн. Володимир-Волинського (1086).** Мц. Кикилії (Цецилії), мчч. Валеріана, Тивуртія і Максима (бл. 230). Мч. Прокопія Кесарійського, читця (303). Мч. Менигна (250). Прп. Агави Ізраїльтянина (V). Прав. Михаїла, воїна, болгарина (866).

За спокій: 1 Сол., 270 зач., IV, 13 – 17. Ін., 16 зач., V, 24 – 30.

Апп.: Флм., 302 зач., I, 1–25. Лк., 50 зач., X, 1 – 15 (під зачало).

Ряд.: 2 Кор., 191 зач., XI, 1 – 6. Лк., 40 зач., IX, 1 – 6.

Поминання померлих.

23
неділя

24-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 7.

Свт. Амфілохія, єп. Іконійського (після 394). Свт. Григорія, єп. Акрагантійського (VI – VII). Сщмч. Сисинія, єп. Кизицького (III), і мч. Федора Антіохійського (IV). Прп. Олександра, засновника обителі «Невсипущих» (бл. 430).

Ран. – Єв. 2-е, Мк., 70 зач., XVI, 1 – 8.

Літ. – Еф., 221 зач., II, 14 – 22. Лк., 39 зач., VIII, 41 – 56.

24
понеділок

25-й тиждень після П'ятдесятниці.

Вмч. Меркурія (III). **Вмц. Катерини (305 – 313). Прп. Меркурія, посника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIV).** Мц. Августини Римської, мчч. Порфирія Стратилата і 200 воїнів (305 – 313). Прп. Мастридії Олександрійської. **Прп. Меркурія Чернігівського, ігум. Бригинського (1956).**

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – 2 Сол., 274 зач., I, 1 – 10. Лк., 65 зач., XII, 13 – 15, 22 – 31.

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

25
вівторок

Віддання свята Введення в храм Пресвятої Богородиці. Сщмчч. Климента, єпископа Римського (101), і Петра, архієп. Олександрійського (311). Прп. Петра Галатійського, мовчальника (бл. 429).

2 Сол., 274 зач. (від половини), I, 10 – II, 2. Лк., 68 зач., XII, 42 – 48.

Богородиці: Євр., 320 зач., IX, 1 – 7. Лк., 54 зач., X, 38 – 42; XI, 27 – 28.

Служба з великим славослів'ям. Замість «Чеснішу...» співаються при-співи свята.

26
середа

Прп. Аліпія Стовпника (640). Прп. Стиліана Пафлагонського (V-VI ст.) **Свт. Інокентія (Кульчицького), єп. Іркутського (1731).** Прп. Якова Сирійського, пустельника (457). **Освячення храму св. вмч. Юрія Переможця, що в Києві біля Золотих воріт (XI).**

2 Сол., 275 зач., II, 1 – 12. Лк., 69 зач., XII, 48 – 59.

27
четвер

Вмч. Якова Перського (421). Прп. Палладія Олександрійського (VI – VII). Прмчч. 17 монахів в Індії (IV). Прп. Романа Антіохійського (V). **Знайдення мощів блгв. Всеволода, у св. хрещенні Гавриїла, кн. Новгородського, чудотворця (1192).**

Ікони Божої Матері «Знамення».

2 Сол., 276 зач., II, 13 – III, 5. Лк., 70 зач., XIII, 1 – 9.

28
п'ятниця

Прмч. і спов. Стефана Нового (767). Мч. Іринарха Севастійського і святих сімох жінок (303). Мчч. Стефана, Василя, Григорія, іншого Григорія, Іоана та багатьох ін. (VIII).

2 Сол., 277 зач., III, 6 – 18. Лк., 73 зач., XIII, 31 – 35.

29
субота

Мч. Парамона і з ним 370 мчч. (250). Мч. Філумена Анкирського (бл. 274). Прп. Акакія Синайського (VI). **Прп. Нектарія Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Сщмч. Авіва, єп. Некреського (VI, Груз.).

Гал., 199 зач., I, 3 – 10. Лк., 46 зач., IX, 37 – 43.

30
неділя

25-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 8.

Апостола Андрія Першозваного (62). Свт. Фрументія, архієп. Індійського (Ефіопського, бл. 380).

Ран. – Єв. 3-е, Мк., 71 зач., XVI, 9 – 20.

Літ. – Еф., 224 зач., IV, 1 – 6. Лк., 53 зач., X, 25 – 37.

Ап.: 1 Кор., 131 зач., IV, 9 – 16. Ін., 4 зач., I, 35 – 51.

ГРУДЕНЬ

1
понеділок

26-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прор. Наума (VII ст. до Р. Х.). Прав. Філарета Милостивого (792). Мч. Ананії Перського.

1 Тим., 278 зач., I, 1 – 7. Лк., 75 зач., XIV, 12 – 15.

2
вівторок

Прор. Авакума (VII ст. до Р. Х.). **Прпп. Афанасія, затворника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1176), та іншого Афанасія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII).** Мц. Миропії Хіоської (бл. 251). Прпп. Іоана, Іраклемона, Андрія та Феофіла (IV). Свт. Ісе (Іесея), єп. Цилканського (VI, Груз.). Св. Стефана Уроша, царя Сербського (1367). **Сщмч. Порфирія, єп. Сімферопольського (1937). Прп. Олексія Карпаторуського (1947).** Ікони Божої Матері «Герондиса».

1 Тим., 279 зач., I, 8 – 14. Лк., 77 зач., XIV, 25 – 35.

3
середа

Прор. Софонії (635 – 605 до Р. Х.). Прп. Феодула Константинопольського (бл. 440). Прп. Іоана Мовчальника, колишнього еп. Колонійського (558). Сщмч. Федора, архієп. Олександрійського (606).

1 Тим., 281 зач., I, 18 – 20; II, 8 – 15. Лк., 78 зач., XV, 1 – 10.

4
четвер

Вмц. Варвари і мц. Юліанії (бл. 306). Прп. Іоана Дамаскина (бл. 780). Прп. Іоана, еп. Полівотського, спов. (VIII).

Ран. – Мф., 104 зач., XXV, 1–13.

Літ. – 1 Тим., 283 зач., III, 1 – 13. Лк., 80 зач., XVI, 1 – 9.

Вмц.: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Мк., 21 зач., V, 24 – 34.

На **ранній** величання «Величаємо тебе, свята великомученице Варваро, і шануємо чесні страждання твої, що за Христа перетерпіла ти».

5
п'ятниця

Прп. Сави Освяченого (532). Мч. Анастасія Аквилейського. Прпп. Киріона, ченця, та сина його Захарії, єгиптян (IV).

Ран. – Лк., 24 зач., VI, 17 – 23.

Літ. – 1 Тим., 285 зач., IV, 4 – 8, 16. Лк., 82 зач., XVI, 15 – 18; XVII, 1 – 4 (за п'ятницю).

Гал., 205 зач., III, 8 – 12. Лк., 49 зач., IX, 57 – 62 (за суботу, під зачало).

Прп.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

6
субота

Святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця (бл. 345).

Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.

7
неділя

26-та неділя після П'ятдесятниці. Глас 1.

Свт. Амвросія, еп. Медіоланського (397). **Прп. Іоана, посника Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII).** Мч. Афінодора Месопотамського (бл. 304). Прп. Павла Послушного. Мц. Філофеї (1060, Румун.).

Ран. – Єв. 4-е, Лк., 112 зач., XXIV, 1 – 12.

Літ. – Еф., 229 зач., V, 8–19. Лк., 66 зач., XII, 16 – 21.

8
понеділок

27-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прп. Патапія Фівського (VII). Апп. від 70-х: Сосфена, Аполоса, Кифи, Тихика, Епафродита, Кесарія та Онисифора (I). Сщмчч. 62 ієреїв та мчч. 300 мирян, що в Африці від аріан постраждали (477). Мц. Анфісії Римської (V).

1 Тим., 285 зач. (від половини), V, 1 – 10. Лк., 86 зач., XVII, 20 – 25

9
вівторок

Зачаття прав. Анною Пресвятої Богородиці. Пророчиці Анни, матері прор. Самуїла (1100 до Р. Х.). Свт. Софронія, архієп. Кіпрського (VI). Прп. Стефана Новосяючого (912).

Ікони Божої Матері «Несподівана радість».

1 Тим., 286 зач., V, 11 – 21. Лк., 87 зач., XVII, 26 – 37.

Прав. Анни: Гал., 210 зач. (від половини), IV, 22 – 31. Лк., 36 зач., VIII, 16 – 21.

10
середа

Мчч. Мини, Єрмогена та Євграфа Олександрійських (бл. 313). **Свт. Іоасафа (Горленка), єп. Білгородського (1754)**. Мч. Гемела Пафлагонського (бл. 361). Прп. Фоми, ігум. (X). Св. блгвв. Іоана (1503) та батьків його, Стефана (1446) і прп. Ангеліни, правителів Сербських.

*1 Тим., 287 зач., V, 22 – VI, 11. Лк., 90 зач., XVIII, 15 – 17, 26 – 30.
Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.*

11
четвер

Прп. Даниїла Стовпника (489 – 490). **Прп. Никона Сухого, Києво-Печерського, в Ближніх печерах (XII)**. Мч. Миракса Єгипетського (VII). Мчч. Акепсія та Аїфала. Прп. Луки Стовпника, ієром. (бл. 970 – 980).

1 Тим., 289 зач., VI, 17 – 21. Лк., 92 зач., XVIII, 31 – 34.

12
п'ятниця

Свт. Спиридона, єп. Тримифунтського, чудотворця (бл. 348). Сщмч. Олександра, єп. Єрусалимського (251). Мч. Розумника (Синезія) (270 – 275).

*Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.
Літ. – 2 Тим., 290 зач., I, 1 – 2, 8 – 18. Лк., 95 зач., XIX, 12 – 28.
Свт.: Євр., 335 зач., XIII, 17 – 21. Мф., 11 зач., V, 14 – 19.*

13
субота

Мчч. Євстратія, Авксентія, Євгенія, Мардарія та Ореста (284 – 305). Мц. Лукії Сіракузької (304). Прп. Аркадія Новоторзького (XI). **Прп. Мардарія, затворника Києво-Печерського, в Дальніх печерах (XIII)**. Прп. Арсенія Латрійського, ігум. (VIII – X). Свт. Досифея, митр. Молдовського (1693, Рум.).

*Мчч.: Еф., 233 зач., VI, 10 – 17. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.
Ряд.: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Лк., 51 зач. (від половини), X, 19 – 21.*

14
неділя

27-ма неділя після П'ятдесятниці, святих праотців. Глас 2.

Мчч. Фірса, Левкія і Калиника (249 – 251). Мчч. Филимона, Аполонія, Аріана і Феотиха (286 – 287).

*Ран. – Єв. 5-е, Лк., 113 зач., XXIV, 12 – 35.
Літ. – Кол. 257 зач.; III, 4 – 11 (апостольське читання 29-ї неділі). Лк., 76 зач., XIV, 16 – 24. (євангельське читання 28-ї неділі).*

15
понеділок

28-й тиждень після П'ятдесятниці.

Сщмч. Єлевферія, єп., матері його мц. Анфії та мч. Корива, єпарха (II). Прп. Павла Латрійського (955). **Свт. Стефана, спов., архієп. Сузького (VIII). Собор Кримських святих.** Мч. Єлевферія Візантійського (305 – 311). Прп. Парда, самітника (VI).

2 Тим., 294 зач., II, 20 – 26. Лк., 97 зач., XIX, 37 – 44.

16
вівторок

Прор. Агея (500 до Р. Х.). Мч. Марина Римського (III). Св. блгв. імператриці Візантійської Феоданії (893 – 894).

2 Тим., 297 зач., III, 16 – IV, 4. Лк., 98 зач., XIX, 45 – 48.

17
середа

Прор. Даниїла та трьох отроків: Ананії, Азарії та Мисаїла (600 до Р. Х.).
Прп. Даниїла Єгипетського, спов., у схимі Стефана (X).

2 Тим., 299 зач., IV, 9 – 22. Лк., 99 зач., XX, 1 – 8.

Свв.: Євр., 330 зач., XI, 33 – XII, 2. Лк., 62 зач., XI, 47 – XII, 1.

18
четвер

Мчч. Севастіана Медіоланського та воїнів його: Никострата скарбника,
дружини його Зої, Касторія, сщмчч. Транквилліна, пресвітера, та синів
його Маркеліна та Марка, дияконів, мчч. Клавдія, начальника в'язниць,
сина його Симфоріана, брата його Вікторина, Тивуртія і Кастула
(бл. 287). Свт. Модеста, архієп. Єрусалимського (633 – 634). Прп. Фло-
ра, єп. Амійського (VII). Прп. Михаїла Синкела, сповідника (бл. 845).

Тит., 300 зач. (від половини), I, 5 – II, 1. Лк., 100 зач., XX, 9 – 18.

19
п'ятниця

Мч. Воніфатія (290). **Прп. Іллі Муромця, Києво-Печерського, в
Ближніх печерах (бл. 1188).** Мчч. Іллі, Прова та Аріса, єгиптян (308).
Мч. Полієвкта і сщмчч. Тимофія, диякона (IV). Свт. Воніфатія Милостиво-
го, єп. Ферентійського (VI). Свт. Григорія, єп. Омиритського (бл. 552).

Тит., 301 зач., I, 15 – II, 10. Лк., 101 зач., XX, 19 – 26.

20
субота

Субота перед Різдвом Христовим. Передсвято Різдва Христового.
Сщмч. Ігнатія Богоносця, єп. (107). **Прп. Ігнатія, архім. Києво-Пе-
черського, в Дальніх печерах (1435).** Свт. Філогонія, єп. Антіохій-
ського (323). Свт. Даниїла, архієп. Сербського (1338).

**Новодвірцівської і Леньківської (Новгород-Сіверської), званої
«Спасителька потопаючих», ікон Божої Матері.**

*Суботи перед Різдвом Христовим: Гал., 205 зач., III, 8 – 12. Лк., 72 зач.,
XIII, 18 – 29.*

Ряд.: Еф., 218 зач., I, 16 – 23. Лк., 67 зач., XII, 32 – 40 (під зачало).

Сщмч.: Євр., 311 зач., IV, 14 – V, 6. Мк., 41 зач., IX, 33 – 41.

З цього дня до 14-го січня Октоїх у будні не співається. З 20-го по 24-
те грудня на малому повечір'ї співаються трипівні передсвятю.

21
неділя

**28-ма неділя після П'ятдесятниці, перед Різдвом Христовим,
святих отців. Глас 3.**

Мц. Юліанії і з нею мчч. 500 чоловіків та мцц. 130 жінок, що в Нікомидії
постраждали (304). **Свт. Петра, митр. Київського і всієї Руси чу-
дотворця (1326).** Мч. Фемістоклея Мирлікійського (251). **Свт. Філа-
рета, митр. Київського і Галицького (1857).**

Ран. – Єв. 6-е, Лк., 114 зач., XXIV, 36–53.

*Літ. – неділі перед Різдвом Христовим: Євр., 328 зач., XI, 9 – 10, 17 – 23,
32 – 40. Мф., 1 зач., I, 1 – 25.*

22
понеділок

29-й тиждень після П'ятдесятниці.

Вмц. Анастасії Узорішительниці (бл. 304). Мчч. Хрисогона, Фео-
дотії, Євода, Євтихіана та інших (бл. 304).

Євр., 308 зач., III, 5 – 11, 17 – 19. Лк., 102 зач., XX, 27 – 44.

23
вівторок

Мчч. на Криті: Феодула, Саторнина, Евпора, Геласія, Евникіана, Зотика, Помпія, Агафопуса, Василіда та Евареста (III). Прп. Нифонта, еп. Кіпрського (IV). Прп. Павла, еп. Неокесарійського (IV).

Євр., 310 зач., IV, 1 – 13. Лк., 106 зач., XXI, 12 – 19.

24
середа

Навечір'я Різдва Христового (Різдвяний святвечір). Прмц. Євгенії і з нею мчч. Прота, Якинфа та мц. Клавдії (бл. 262). Прп. Миколая, ченця (IX). **Прп. Кукші Одеського (1964).**

Літургія за чином свт. Василя Великого.

На 1-му часі: Євр., 303 зач., I, 1 – 12. Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

На 3-му часі: Гал., 208 зач., III, 23 – 29. Лк., 5 зач., II, 1 – 20.

На 6-му часі: Євр., 304 зач., I, 10 – II, 3. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

На 9-му часі: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

Літ. – Гал., 207 зач., III, 15 – 22. Мф., 53 зач., XIII, 31 – 36.

У цей день 1-й час до **ранньої** не приєднується, а відправляються окремо царські часи та зображальні. Блаженні читаються. **Літургія починається з вечірні.** «Блажен муж» не співається. Вхід з Євангелієм, читання восьми паремій. Після 3-ї та 6-ї паремії відчиняються царські врата і співаються заспіви «З ними ж помилуй нас» та «Життєдавче, слава Тобі». Замість «Достойно» – «Тобою радується...». Причасний: «Хвалить Господа з небес...». Після відпусту Літургії чин славлення, клірики перед іконою і свічником з запаленою свічкою співають тропар і кондак свята Різдва Христового.

25
четвер

РІЗДВО ГОСПОДА БОГА І СПАСИТЕЛЯ НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.
Літургія за чином свт. Іоана Золотоустого.

Ран. – Мф., 2 зач., I, 18 – 25.

Літ. – Гал., 209 зач., IV, 4 – 7. Мф., 3 зач., II, 1 – 12.

Від 25 грудня до 5 січня – святки (святі дні). Немає посту в середу і п'ятницю. Величання «Величаємо Тебе, Життєдавче Христе, що ради нас нині плоттю народився від Безневісної і Пречистої Діви Марії». Приспів на 9-й пісні канону «Величай, душе моя, чеснішу і славнішу від горніх воїнств Діву Пречисту Богородицю». На **Літургії** – антифони свята, **вхідний стих: «Із утроби раніше віків Я породив Тебе. Клявся Господь і не розкається: «Ти священник повік за чином Мелхиседековим»».** Замість трисвятого – «Всі ви, що в Христа хрестилися...». Замість «Достойно є...» – «Величай, душе моя...», «Любити нам...» (до віддання). В седмичні дні та на архієрейських службах після малого входу «Прийдіть, поклонітесь... спаси нас, Сину Божий, що від Діви народився...» (до віддання). До віддання в седмичні дні відпуст святковий, а в недільні – воскресний.

26
п'ятниця

Післясвято Різдва Христового. **Собор Пресвятої Богородиці.** Сщмч. Євфимія, еп. Сардійського (бл. 840). Прп. Костянтина Синадського (VIII). Прп. Евареста Студита (825).

Віленсько-Остробрамських, названих «Трьох радостей» та «Милости-ва» ікон Божої Матері.

Євр., 317 зач., VII, 18 – 25. Лк., 108 зач., XXI, 37 – XXII, 8.

Богородиці: Євр., 306 зач., II, 11 – 18. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

На **вечірні** вхід, прокимен великий «Хто бог великий...». Замість «Чеснішу» співаються приспиви свята. Співається велике славослів'я.

27
субота

Субота після Різдва Христового. Ап. першомч. та архidiaкона Стефана (34). Прп. Федора Накресленого, спов. (бл. 840). Свт. Федора, архієп. Константинопольського (бл. 686).

Суботи після Різдва Христового: 1 Тим., 288 зач., VI, 11 – 16. Мф., 46 зач. (від половини), XII, 15 – 21.

Першомч.: Діян., 17 зач., VI, 8 – 15; VII, 1–5, 47 – 60. Мф., 87 зач., XXI, 33 – 42.

28
неділя

29-та неділя після П'ятдесятниці, після Різдва Христового. Глас 4.

Прав. Йосифа Обручника, Давида, царя, і Якова, брата Господнього. (перехідне святкування у неділю після Різдва Христового). Мчч. 20 000, що в Нікомидії були спалені: сщмч. Гликерія, пресвіт., мч. Зинона, сщмч. Феофіла, дияк., мчч. Дорофея, Мардонія, сщмч. Мигдонія, дияк., мчч. Індиса, Горгонія, Петра, Євфимія, мцц. Агафії, Домни, Феофіли та інших (302). Ап. від 70-х Никанора (34).

Ран. – Єв. 7-е, Ін., 63 зач., XX, 1 – 10.

Літ. – неділі після Різдва Христового: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Мф., 4 зач., II, 13 – 23.

Свв. Богоотців: Гал., 200 зач., I, 11 – 19. Мф., 4 зач., II, 13 – 23 (читання співпадають, не повторюємо).

29
понеділок

30-й тиждень після П'ятдесятниці.

Прп. Іова Манявського (1621). Мчч. 14 000 немовлят, яких Ірод убив у Вифлеємі (I). Прп. Маркела, ігумена обителі «Невсипущих» (485). **Прпп. Марка, гробокопача, Феофіла та Іоана Кисво-Печерських, в Ближніх печерах (XII).** Прп. Фадея Студита, спов. (818).

Євр., 319 зач., VIII, 7 – 13. Мк., 33 зач., VIII, 11 – 21.

Прп: Гал., 213 зач., V, 22 – VI, 2. Мф., 43 зач., XI, 27 – 30.

30
вівторок

Мц. Анісії Солунської (285 – 305). Сщмч. Зотика, пресвітера (IV). Ап. від 70-х Тимона, еп. Бострійського (I). Мч. Філетера Нікомидійського (311). Прп. Феодори Кесарійської (VIII). Прп. Феодори Константинопольської (940).

Євр., 321 зач., IX, 8 – 10, 15 – 23. Мк., 34 зач., VIII, 22 – 26.

31
середа

Віддання свята Різдва Христового. Прп. Меланії Римлянки (439). **Свт. Петра Могили, митр. Київського і Галицького, та всієї Русі (1647).** Свт. Феофілакта, архієп. Болгарського (1107).

Ран. – Ін., 35 зач. (від пол.), X, 1 – 9.

Літ. – Євр., 323 зач., X, 1 – 18. Мк., 36 зач., VIII, 30 – 34.

Свт.: Євр., 318 зач., VII, 26 – VIII, 2. Ін., 36 зач., X, 9 – 16.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Митрополита Київського і всієї України ЕПІФАНІЯ на відкритті роботи Помісного Собору 27 липня 2023 р., собор Святої Софії в м. Києві

Шановні делегати Собору, владики, отці, брати і сестри!

У надзвичайно складних умовах зібрався сьогодні для праці Помісний Собор Православної Церкви України. Ці умови складні і для Церкви, і для України. Від нашого попереднього Собору минуло майже п'ять років, але за цей час сталося стільки подій, як позитивних, так і сумних та трагічних, що в інші часи їх вистачило би на багато десятиліть.

Ці роки для нас і всього українського народу позначені були двома великими зовнішніми викликами – пандемією і війною за незалежність.

Пандемія стала складним випробуванням для всіх, але на моє глибоке переконання наша Помісна Церква виявила в цей час тверезість, відповідальність, мудрість. З одного боку ми продемонстрували свою відданість збереженню життя і здоров'я людей, з іншого – продовжували своє церковне служіння навіть в умовах зовнішніх обмежень. Нам вдалося пройти золоту середину між двома крайніми позиціями. Це, в свою чергу, зміцнило суспільний авторитет Церкви.

Дивлячись на ті події з нинішнього часу ми можемо відчувати, що попередній виклик став для нас ніби приготуванням до виклику більш масштабного і більш загрозливого – до великої російської збройної агресії.

Ми знаємо, що війна Росії проти України, проти нашої національної та культурної ідентичності, проти нашої державності, проти нашої свободи, і також проти нашої церковної самобутності – триває навіть не десять років. Вона триває понад три століття.

Були часи, коли Україна опинялася у ворожій неволі. Були часи спротиву та боротьби за свободу. Нині настав той час, коли ми маємо надію, з Божою допомогою, завдяки мужності нашого народу, завдяки підтримці демократичного світу та людей доброї волі, завершити перемогою і справедливим миром цю тривалу боротьбу. Ми молимося про це і працюємо.

Серед нас є ті, хто безпосередньо на власному досвіді знає і відчув, що таке бути біженцем і переселенцем, коли ворог змушує тебе полишити рідний дім. Серед нас є ті, кому довелося звершувати своє служіння в окупації, в умовах постійної загрози не лише для свободи, але для самого життя. Є ті, хто на власному досвіді знає, наскільки важливим, але водночас складним та небезпечним є служіння військового капелана, є волонтери.

Понад п'ять сотень днів триває опір нашого народу повномасштабній російській гібридній агресії. Кожен з цих днів, кожна година нашої можливості жити, служити і працювати в незалежній, вільній державі – оплачена дорогою ціною крові та страждань, ціною неймовірної жертвовності і взаємної підтримки на фронті та в тилу.

Я пропоную всім нашим владикам і отцям, нашим ченцям і мирянам, які зазнали наслідків війни, нашим капеланам і волонтерам, і особливо – нашим мужнім захисникам, воїнам, завдяки кому ми маємо можливість тут молитися і працювати – соборно проспівати **«Многії літа!»**

На жаль, окрім тих, хто є поруч з нами тут, або там, на передньому краї війни продовжує працю і спротив, є тисячі тих, хто віддав своє життя за волю і незалежність України. Є тисячі мирних мешканців, яких російські загартники вбили бомбами і ракетами, дронами і обстрілами, або кого стратили чи закатували, чинячи геноцид нашого народу.

Нашим захисникам, які віддали життя за свободу і незалежність України, вбитим російськими агресорами мирним мешканцям, вбитим священнослужителям і мирянам нехай Господь подасть прощення гріхів та упокоїть їхні душі у Небесному Царстві. **Вічна пам'ять!**

Священний Соборе нашої Помісної Церкви!

Попри цей страшний і складний час ми зібралися сьогодні тут, під склепінням тисячолітньої Святої Софії, перед образом Богородиці Оранти, нашої Нерушимої Стіни, серед сонму святих, одного з яких, митрополита Київського Рафаїла, ми нині урочисто прославили, щоби засвідчити – Церква і Україна були, є і будуть.

Ми засвідчуємо, що попри численні спроби зруйнувати і знищити нашу Помісну Церкву ззовні та навіть зсередини – вона є, вона живе і зростає, утверджується і зміцнюється. Сьогодні ми виконуємо не лише припис Статуту, щоби на п'ятий рік після Об'єднаного Собору знову зібратися тут, підбити підсумки праці, ухвалити необхідні рішення та накреслити шлях подальшого розвитку.

Ми своїм Собором засвідчуємо, що Православна Церква України – це справді Помісна Церква українського народу. Церква, яка з народом і в дні перемоги, і у дні випробувань, в радості та в горі. Церква, яка має найглибше коріння, що сягає днів проповіді тут апостола Андрія Першозванного, але яка здатна бути сучасною і гідно відповідати на виклики сьогодення.

Ми є автокефальною, справді незалежною Помісною Церквою і не ховаємо цього за туманними словами чи неопублікованими рішенням, як це роблять опоненти, заявляючи про свою нібито незалежність – але якусь

дуже таємну і глибоко приховану. Ми є вільними, і тому можемо говорити правду про причини війни, прямо вказувати на провину російських агресорів, викривати сповненого нечистим духом кремлівського тирана, засуджувати російську імперію зла.

Цією свободою ми завдячуємо Богові і тому, що ми завжди спиралися на підтримку українського народу. Нас звинувачують в тому, що ми хочемо бути чи навіть є державною Церквою. Ми такими не є і не хочемо бути, бо ми маємо значно цінніший для нас статус – ми народна Церква. Ми Церква, про яку кожен наш мирянин, священник чи архієрей пишаючись, а не соромлячись, може сказати: «це – моя Церква!», бо справді відчуває її рідною собі, а себе – її важливою і невід’ємною частиною.

Шановні члени Помісного Собору!

На завершення я хочу висловити усім вам вдячність за допомогу і підтримку, яку я відчуваю, як Предстоятель Церкви. Воля Божа і обрання Церкви поклали на мене хрест Предстоятеля, який я буду нести стільки, скільки визначив мені Господь. Але підтримка, допомога, співпраця всіх вас, повноти нашої Помісної Церкви, яку ви тут представляєте – для мене надзвичайно цінна і важлива.

Сподіваюся і вірю, що і наша сьогоднішня соборна праця покаже і засвідчить це – нашу згуртованість, одностійність, єдність усіх складових Церкви – мирян, чернецтва, духовенства, єпископату і Предстоятеля.

Покладаюся на вас і бажаю всім нам Божого благословення на плідну працю! Дякую!

ДОПОВІДЬ

Митрополита Київського і всієї України ЕПІФАНІЯ на Помісному Соборі 27 липня 2023 р.

*Преосвященні владыки, всечесні отці, дорогі брати і сестри,
делегати Помісного Собору Православної Церкви України!*

Слава Ісусу Христу!

Ще раз сердечно вітаю всіх вас у кафедральному соборі нашої Церкви, історичному духовному серці українського православ’я – у Святій Софії. З цим храмом пов’язані найважливіші етапи розвитку та утвердження Церкви України від княжих часів, віддалених від нас на тисячоліття, до подій, учасниками і співтворцями яких є ми самі – Об’єднавчого Собору та інтронізації обраного на ньому Предстоятеля визнаної єдиної автокефальної Помісної Церкви.

Сьогодні ми розпочали нашу роботу з молитви та прославлення серед святих Київського митрополита Рафаїла (Заборовського) – одного з численних світильників віри та благочестя на Київському престолі, які від часів Хрещення давньої Київської держави протягом всієї історії України-Руси своїми чеснотами, служінням, проповіддю та архієрейською працею примножували духовну славу нашої Помісної Церкви. Молитовно закликаємо святителя Рафаїла та сонм святих Київських і всієї Русі просити у Господа благословення і успішної праці для нашого Собору. За їхніми молитвами, за заступництвом всіх святих України-Руси, під покровом Пречистої Владичиці нашої Богородиці, Стіни Нерушимої та невпинної Молитвениці-Оранти, нехай з Божим благословенням наша спільна праця в цих історичних стінах буде плідною та послужить благу Церкви і України.

Шановні делегати Собору!

Як ви знаєте, Статутом нашої Церкви передбачено щорічне проведення Архієрейських Соборів, а кожні п’ять років проведення Помісного Собору, який є вищою владною соборною інституцією, представляючи церковну повноту – мирян, чернецтво, духовенство та єпископат. У такий спосіб засвідчується соборна воля Церкви, прийняття її повнотою тих рішень, які відбувалися у міжсоборний період щодо поточних потреб церковного життя та щодо відповідей на виклики сьогодення. Тому, попри всі труднощі та небезпеки, пов’язані з війною, Священний Синод і Архієрейський Собор ухвалили рішення провести цього року, який є п’ятим від часу проведення попереднього Собору, наш Помісний Собор.

Окрім того, що ми у такий спосіб виконуємо статутні вимоги, також перед нашим Собором стоїть низка важливих питань, які стосуються істотних, навіть можна сказати – історичних рішень, для ствердження яких необхідний найвищий соборний авторитет Помісної Церкви. Окрім інших тем, про які докладніше буде сказано пізніше, головних питань для розгляду нашим Собором є три:

- засвідчення рецепції рішень і діянь Об’єднавчого Собору 2018 р. та їхнього виконання;
- затвердження ухваленого Архієрейським Собором Положення про управління Православної Церкви України та
- ствердження рішення про проведення календарної реформи і перехід Православної Церкви України на новоюліанський календар, яким користується більшість Православних Церков.

За підсумками нашої роботи буде запропоновано ухвалити відповідні соборні рішення.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ОБ'ЄДНАВЧОГО СОБОРУ

Дорогі брати і сестри!

Переважна більшість архієреїв, а також частина з вас були учасниками Об'єднавчого Собору, який проходив у цих стінах 15 грудня 2018 р. Цей Собор мав історичне значення, бо він утвердив єднання трьох гілок до того часу поділеного українського православ'я в єдиній автокефальній помісній Православній Церкві України. Головними підсумками цього Собору були рішення про єдність Церкви, ухвалення її статутних документів та обрання Предстоятеля. Завдяки цим рішенням наша Помісна Церква отримала з рук Вселенського Патріарха Варфоломія Патріарший і Синодальний Томос про автокефалію, який був вручений у соборному храмі Вселенського Патріархату на Фанарі 6 січня 2019 р.

Слід підкреслити, що шлях Церкви України до утвердження її, як рівноправної автокефальної Церкви-Сестри, 15-ї у Всеpravославному Диптиху, розпочався не на Об'єднавчому Соборі і не у 2018-му році, а значно раніше.

Перші кроки до утвердження самостійності Церкви Києва і всієї Руси були зроблені також тут, у цьому священному місці, в соборі Святої Софії ще у княжі часи, коли на Київську Митрополію було обрано і поставлено першого місцевого уродженця, святителя Іларіона, автора славного богословського твору «Слово про закон і благодать», подвижника благочестя і аскета.

Переконали, що якби наша давня княжа держава не була ослаблена міжусобними війнами та нашествиями кочових орд, якби різні удільні князі не нападали на Київ, постійно руйнуючи і ослаблюючи його, якби не сталося катастрофічне монгольське нашествя, яке знищило княжу Київську державу – то наша Церква цілком могла би досягнути значно раніше і автокефального статусу, і визнання за її Предстоятелями патріаршої гідності, як це сталося з низкою Церков на Балканах.

Однак беззаперечним є той факт, що нерозривно зберігаючи духовну і канонічну єдність з Матір'ю-Церквою Константинопольською, Київська Митрополія розвивалася і жила, маючи фактично права автономії, зокрема – самостійно обираючи і ставлячи своїх першоієрархів на Київський престол, отримуючи на їхню службу патріарше благословення.

Всім нам добре відомо, що з середини XVII століття, використовуючи політичний контроль над частиною українських земель, Московське царство стало прикладати значні зусилля для підпорядкування Київської Митрополії владі Московських патріархів. Всупереч канонічному праву з 1686 року Московська Церква і царський уряд виключно на політичній основі привласнили собі права управління Київською Митрополією, понизивши її від статусу фактично автономної Церкви до рангу рядової єпархії імперської російської Церкви.

Зовнішні політичні обставини та тиск імперського уряду не давали можливості ефективно захистити та відновити втрачені права. Але як тільки внаслідок війни та революції впала монархія Романових, українське духовенство та вірні розпочали боротьбу за відновлення своєї незалежності від імперської церковної структури.

Протягом століття українське православ'я у надзвичайно складних зовнішніх умовах боролось за власну ідентичність на Батьківщині та у еміграції. В Україні на зміну романовської монархії прийшов безбожницький комуністично-більшовицький тоталітарний режим. Цей режим з одного боку здійснював гоніння на релігійне життя як таке. Але з іншого, особливо після розвороту сталінської політики від декларативного інтернаціоналізму до російського великодержавництва, комуністичний режим став використовувати підлеглі йому структури новоствореної у 1943 році Московської патріархії для придушення національно-релігійного спротиву.

Лише коли кайдани комуністичної імперії зла ослабли, став можливим відкритий та ефективний спротив кремлівському релігійному диктату. Три з половиною десятиліття тому відновився рух за автокефалію, до того двічі придушуваний в Україні радянською владою. Українська Автокефальна Православна Церква, а згодом і Українська Православна Церква – Київський Патріархат постали як втілення прагнення православного українського люду мати Церкву, незалежну від московського імперського центру. Церкву, яка не буде інструментом боротьби з нашою національною ідентичністю, не буде інструментом русифікації та імперіалістичної уніфікації на кремлівський манер.

Три десятиліття тривала ця боротьба, позначена численними драматичними подіями. На жаль, і самі прихильники автокефалії не знайшли за цей час способу подолати всі суперечності, чим вміло користувалися наші опоненти.

Однак від самих початків відродження руху за автокефалію її прихильники апелювали до Вселенського Патріархату, як нашої історичної і канонічної Матері-Церкви та як до унікального духовного центру Вселенського Православ'я, з проханнями відновити справедливість, покласти край неканонічному пануванню Москви над Українською Церквою. Протягом цього часу відбувалися зустрічі, тривав діалог та пошуки відповідей на складні питання.

ОБ'ЄДНАВЧИЙ СОБОР 2018 р.

Плодом цієї довготривалої праці стали рішення Вселенського Патріархату, ухвалені у 2018 р., а саме – засвідчити, що Московська патріархія не має жодних канонічних прав на юрисдикцію в Україні, бо привласнила контроль над Київською Митрополією наприкінці XVII століття самовільно і шляхом насильства. Також було під-

тверджене повне і остаточне відкликання будь-яких зобов'язань за листом Вселенського Патріарха Діонісія IV, бо умови, на яких він був наданий, Москвою ніколи не були виконані, а обставини, які були причиною для цього листа – абсолютно змінилися. Було визнано недейсним накладання всіх заборон та інших церковних покарань, які Московська патріархія здійснила щодо прихильників української автокефалії не за справжні порушення, а заради тиску і залякування.

Відтак було ухвалене рішення – після проведення Об'єднавчого Собору, який припинить внутрішнє розділення серед православних в Україні, надати Православній Церкві України Томос про автокефалію, як 15-ій Церкві у Всеправославному Диптиху.

До участі в Об'єднавчому Соборі Вселенський Патріарх Варфоломій особистими листами запросив усіх архієреїв трьох гілок українського православ'я. Якщо з боку УАПЦ та УПЦ КП всі архієреї прийняли це запрошення та взяли участь у Об'єднавчому Соборі, то з юрисдикції Московського патріархату лише два ієрархи виконали свій канонічний обов'язок перед Церквою і українським народом.

Однак, всупереч сподіванням Московського патріархату зірвати об'єднавчий процес і не допустити надання Томосу про автокефалію, наш Собор у Святій Софії відбувся успішно, об'єднання українського православ'я було утверджене і Православна Церква України, як спадкоємиця всіх попередніх православних структур та юрисдикцій, що діяли на українських теренах від апостольських часів і до Собору – стала повноцінною та повноправною автокефальною Церквою у Диптиху Вселенського Православ'я.

Слід підкреслити, що Об'єднавчий Собор був не чимось стороннім або штучним для Української Православної Церкви, як про це кажуть його критики і опоненти. Собор був скликаний Вселенським Патріархом, бо до нього апелювали архієреї трьох гілок розділеного українського православ'я, а Українська Автокефальна Православна Церква та Українська Православна Церква Київського Патріархату на своїх Архієрейських та Помісних Соборах, які відбувалися перед цим, підтримала саме такий порядок розв'язання тривалої кризи.

ПЛОДИ ПРАЦІ ОБ'ЄДНАВЧОГО СОБОРУ

Всі ми не лише знаємо цю історію, але також були її безпосередніми учасниками, творячи та формуючи Православну Церкву України своєю щоденною працею в Києві, у єпархіях та в громадах. Однак ми нагадуємо собі про цей історичний шлях для того, щоби засвідчити, підкреслити та ствердити кілька важливих речей.

1. Православна Церква України хоча і є плодом праці Об'єднавчого Собору 15 грудня 2018 р., однак вона виникла не на ньому, а має своє глибоке коріння та історичну і канонічну тяглисть. Вона бере початок від апостольського часу, розвивалася протягом періоду княжої та козацької українських держав, існувала в часи імперського та комуністичного правління, досягнувши свого утвердження, як єдина і автокефальна Помісна Церква вже у відновленій незалежній Україні.

2. Період розділення українського православ'я з канонічної точки зору завершився у 2018 р. завдяки рішенням Вселенського Патріархату та Об'єднавчому Собору, підсумком чого стало отримання Томосу про автокефалію. З того часу в Україні існує лише одна канонічно сформована православна юрисдикція – це Православна Церква України. Присутність на території українських єпархій структур Московської патріархії – як у вигляді так званої Київської митрополії, очолюваної митрополитом Російської Церкви Онуфрієм (Березовським), так і у вигляді єпархій на окупованих Кремлем територіях півдня і сходу України, прямо підпорядкованих Москві – є аномалією, порушенням канонічного порядку.

3. Московський патріархат не має жодних канонічних прав на юрисдикцію в Україні. Це підтверджується також визначенням Томосу про автокефалію, де сказано: «уся Православна Церква, що знаходиться в межах політично сформованої та цілковито незалежної держави України разом зі Священними Митрополіями, Архієпископіями, Єпископіями, монастирями, парафіями та всіма в них церковними установами, котра знаходиться під покровом Засновника Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Церкви Боголюдини Господа і Спасителя нашого Ісуса Христа, [існує] віднині канонічно автокефальною, незалежною та самоврядованою, маючи Першого в церковних справах і визнаючи кожного канонічного її Предстоятеля, який носить титул «Блаженніший Митрополит Київський і всієї України».

Окрім цього з нашої точки зору сама структура Російської Церкви існує у викривлений спосіб. Бо Московська патріархія, яка її контролює, насправді є не стільки церковним органом, скільки департаментом російської держави, призначеним в інтересах Кремля впливати на релігійне життя. Найбільш повною мірою це підтвердилося після повномасштабної агресії РФ проти України, коли очільник Московської патріархії Кирил Гундяєв став публічно благословляти російські війська та виправдовувати агресію. Архієрейський Собор нашої Церкви у 2022 р. сформулював обвинувачення на адресу Кирила Гундяєва, вважаючи його недостойним бути очільником Російської Церкви, та спрямував відповідного листа до Вселенського Патріархату з проханням засудити Кирила Гундяєва до позбавлення патріаршого престолу. Також ми ставимо питання про засудження ідеології «русского міра», яку підтримує та поширює Московський патріархат, як прояву ересі етнофілетизму.

СТАНОВИЩЕ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В УКРАЇНІ

В реальності ми бачимо, що в Україні продовжують діяти структури, підпорядковані Московському патріархату. Чи означає це, що Об'єднавчий Собор не досяг успіху? Ні. З прикладів Вселенських та інших численних соборів минулого ми знаємо, що не всі і не відразу приймали їхні рішення і послідували їм. Частина долучалася до цих рішень згодом, приймаючи і визнаючи їх. Дехто залишався впертим і взагалі відходив від церковної єдності. Але те, що хтось був не згідний з соборними рішеннями, які мали канонічне обґрунтування і ухвалювалися на благо Церкви в душі вчення святих отців про ікономію, тобто про спрямування всього церковного життя на піклування про спасіння людей – не зупиняло і не скасовувало цих рішень.

На Об'єднавчий Собор були покликані всі, хто мав взяти в ньому участь. Але не всі прийшли. Чи не нагадає це нам євангельську притчу про весільне свято, коли частина покликаних виявилася негідними, а тому успадкували осудження?

Від часу Собору і отримання Томосу про автокефалію триває об'єднавчий процес. Але цей процес не є чимось новим чи відокремленим від Собору і Томосу – це їхнє продовження, засвідчення сприйняття рішень Собору та положень Томосу та їхнє виконання. Тобто, хоча історично Об'єднавчий Собор завершився 15 грудня 2018 р., але не завершується процес долучення до його рішень для тих кліриків та мирян, які були в юрисдикції Московського патріархату, але усвідомлюють нинішню канонічну неповноцінність цієї юрисдикції. Які розуміють, що вона стала інструментом, спрямованим на поширення кремлівської неоімперської ідеології «руського міра» задля знищення державності та самої ідентичності України. А тому вони звільняються від неканонічної підлеглості Московській патріархії та бажають надалі бути в родині єдиної помісної Православної Церкви України.

Якою є наша позиція щодо діалогу з тими, хто поки що ще залишається в юрисдикції Московського патріархату? Ця позиція була визначена рішеннями Архієрейського Собору і полягає в наступному.

1. Мета діалогу з нашого боку – об'єднання українського православ'я. Ми не бачимо сенсу вести діалог, якщо його метою буде консервація стану розділення Церкви в Україні, особливо на умовах життя українського православ'я до Томосу про автокефалію, як цього хочуть в МП.

2. Визнання рішення Вселенського Патріархату від 9-11 жовтня 2018 р. у справі апеляцій з України щодо неканонічних рішень РПЦ. Відтак першим кроком з боку Митрополії МП в Україні має бути відкликання рішень щодо розриву євхаристійного спілкування зі Вселенським Патріархатом та рядом Помісних Церков. Бо хіба можна вірити запевненням про бажання діалогу з нами тих, хто заперечує спілкування зі Вселенським Патріархатом та іншими беззаперечно визнаними Православними Церквами?

3. Ми готові вести діалог лише зберігаючи приписи Томосу про автокефалію. Існування юрисдикції Московського патріархату в Україні, як і будь-який інший спосіб, який передбачає окреме від ПЦУ існування православних церковних структур в нашій державі – канонічна аномалія, порушення, яке раніше чи пізніше має бути виправлене.

Хоча, попри наші неодноразові публічні заклики, з керівниками МП в Україні через їхню позицію діалог так і не зміг розпочатися, це не означає, що діалогу нема – він є, і об'єднавчий процес, який успішно триває, є його плодом і свідченням. Це діалог з вірними, діалог з духовенством. Якщо очільники МП в Україні, як колись книжники і фарисеї, сидячи на престолах, самі не хочуть єдності Церкви і тим, які хочуть єдності – чинять перешкоди, то насправді це не є нездоланною перепорою. Ми ведемо і будемо вести діалог з тими, хто бажає блага Церкви та Україні, хто справді вболіває за майбутнє українського православ'я та хоче служити ближнім, а не «руському міру». А ті, хто не хочуть цього – нехай Господь, єдиний Глава Церкви, звершить над ними волю Свою.

РЕЦЕПЦІЯ ОБ'ЄДНАВЧОГО СОБОРУ

Протягом цих років були і зараз залишаються ті, хто з різних причин та мотивів хочуть поставити під сумнів соборні рішення, сам Об'єднавчий Собор та плоди його праці. Нам, як черговому Помісному Собору, слід надати ясне і тверде свідчення позиції повноти Православної Церкви України: наші серця і двері помісної Церкви відкриті для всіх православних України, хто бажає виконати свій канонічний обов'язок, послідувати рішенням Об'єднавчого Собору і Томосу. Ми готові створювати сприятливі умови для єднання, враховуючи різні зовнішні обставини та керуючись благом Церкви. Однак ми категорично відкидаємо і не сприймаємо будь-які намагання поставити під сумнів дійсність і завершеність рішень Об'єднавчого Собору та Томос про автокефалію – як спроби, зроблені дотепер, так і ті, які ще можуть з'явитися в майбутньому.

Такою є не лише наша позиція – це є плід життя та праці Православної Церкви України за міжсоборний період. Бо важливими є не лише соборні рішення, але також і їхнє сприйняття церковною повнотою. Таким є вчення Православної Церкви та її історична традиція. Адже в минулому було чимало зібрань, які претендували на звання соборів, вони ухвалювали різні рішення, однак ці рішення потім відкидалися церковною повнотою і відтак показували свою помилковість і неприйнятність.

Об'єднавчий Собор 15 грудня 2018 р. пройшов рецепцію, тобто був сприйнятий і визнаний єпископатом, духовенством і віруючим народом. І хоча ще залишається меншість, яка не прийняла соборної волі та не ви-

конала канонічного обов'язку (за даними соціологічних досліджень лише від 2 до 4% наших співгромадян досі вважають себе приналежними до юрисдикції Московського патріархату в Україні), однак це не впливає на завершеність та дієвість соборних рішень.

Дорогі брати і сестри!

Підсумовуючи цю частину доповіді, як Предстоятель я пропоную відобразити все раніше зазначене у наших соборних підсумкових документах. Бо хоча рішення Помісних Соборів не потребують додаткових затверджень чи схваленень, православна соборна традиція має численні приклади того, як наступні собори засвідчували свою вірність та відданість рішенням соборів попередніх. Зокрема так відбувалося на Вселенських Соборах. Тому вважаю за належне, щоби і наш Помісний Собор засвідчив вірність і відданість Православній Церкві України рішенням та діям нашого попереднього Помісного Об'єднавчого Собору 2018 р. та всьому тому, що було здійснене на їхнє виконання.

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄДНОСТІ ПОМІСНОЇ ЦЕРКВИ

Шановні учасники Собору!

Всі ви добре знаєте, в яких складних, навіть драматичних умовах наша Помісна Церква зростала і утверджувалася після Об'єднавчого Собору. Ворожі зовнішні сили намагалися всіляко зашкодити нам, використовуючи як інструменти брехню, підкупи, вплив на сильних світу цього та інші подібні речі. Ставилися під сумнів і рішення Вселенського Патріархату, і постанови та діяння Об'єднавчого Собору, і Томос про автокефалію. Супротивники сподівалися, що як на початках становлення автокефалії Української Церкви їм вдалося розсварити прихильників церковної незалежності та користатися з наших протиріч, так буде і тепер.

Я хочу подякувати вам усім, повноті нашої Церкви за виявлену стриманість, мудрість, християнське смирення, прощення минулих образ та непорозумінь, за усвідомлення тієї величезної історичної відповідальності, яка лягла на нашу Церкву і на всіх нас перед майбутнім та перед Україною.

Тепер, після п'яти років та після всіх викликів, що постали перед нами за цей час, ми можемо ясно і переконано сказати, що здійснене у 2018 р. було виявом Промислу Божого та піклування про Україну. Ворог, який вже тоді вів війну проти нашого народу, очевидно вже тоді мав наміри і щодо остаточного знищення української державності. Він покладав велику надію на свої церковні структури в Україні, на проповідувану ними шовіністичну і етнофілетичну ідеологію «руського міра». Він сподівався, що поділене українське православ'я, штучно ізольоване від спілкування з Помісними Церквами, не буде здатне чинити належний опір агресії.

Але за час становлення ми змогли досягти багатьох успіхів, отримали і зберегли найбільшу серед релігійних спільнот України довіру наших громадян. І в час грізних випробувань, в час великого нападу на нашу Батьківщину, коли саме існування незалежної української держави було під страшною загрозою – Православна Церква України піднесла свій голос з осудженням ворога та із закликом всіх українців до захисту рідного дому, звернулася до міжнародної спільноти за підтримкою для України.

Якби ми були ізольовані та поділені – ми були б значно слабшими. Завдяки тому, що ми зберегли єдність та продовжуємо її утверджувати і зміцнювати – ми маємо здатність надихати наших співвітчизників у боротьбі за волю і незалежність, маємо високий моральний авторитет та повагу від міжнародних партнерів у всьому світі.

Наш Помісний Собор – ще одне свідчення згуртованості та єдності Православної Церкви України. Безперечно, що у внутрішніх обговореннях та в діалозі із зовнішнім світом ми дотепер шукали кращі рішення, обмірковували завдання, які нам слід здійснювати та шляхи їхнього досягнення. Бо це є ознака життя Церкви як тіла, як організму, який має багато складових. Ми були дотепер і залишатимемося надалі відкритими до соборного обговорення, щоби спільними зусиллями знаходити найкращі рішення.

Саме такою є жива соборність. Вона не ухилиється у формалізм, характерний для Московського патріархату, де за фасадом назв соборних органів існує фактична диктатура. Але також соборність не допускає безвідповідальності, не допускає руйнування церковного порядку, відступлення від Передання і вчення Церкви на угоду ідеям сьогодення, якими захопився світ.

ПРОТИДІЯ ВНУТРІШНІМ ВИКЛИКАМ

Саме завдяки нашій соборності та зваженості, нашій відповідальності, ми змогли подолати і серйозний внутрішній виклик, який у перші ж місяці після Об'єднавчого Собору постав перед Церквою. Йдеться про спробу колишнього глави УПЦ Київського Патріархату почесного патріарха Філарета зруйнувати рішення Об'єднавчого Собору.

Попри його численні заяви та дії, спрямовані на руйнування єдності Православної Церкви України, ми з повагою ставимося до тієї праці, яку колишній глава Київського Патріархату звершував раніше на благо Церкви і України. І ця повага є не лише на словах, бо ми рішенням Архієрейського Собору затвердили за владикою Філаретом право користуватися резиденцією та звершувати богослужіння у Володимирському соборі. Київська Митрополія сплачує всі комунальні видатки за резиденцію владики.

Однак наша особиста повага до його минулих досягнень не може спонукати нас порушувати канонічний порядок, тим більше – руйнувати Помісну Церкву. Тому соборного засудження зазнали колишні архієреї та

священники Православної Церкви України, які стали на шлях розділення Церкви, брали участь у неканонічних служіннях та завдали церковній єдності особливої шкоди. Колишні архієреї Іоасаф (Шибяєв), Філарет (Панку), Петро (Москальов), а також колишні священнослужителі Андрій (Маруцак) та Богдан Згода були засуджені до позбавлення священного сану.

Також щодо неканонічно призначених так званих єпископів, то Священний Синод і Архієрейський Собор визначив, що вони не були обрані за канонічним порядком на єпископське служіння і в оголошенні їх єпископами брали участь ті, хто не мають на це канонічного права. Тож ці особи не є архієреями і не можуть бути визнані такими. Відповідно і всі, поставлені від них – не є священнослужителями.

Свого часу саме так, виходячи з Передання і церковного права, Елладська Церква відкинула і не визнала поставлень у так званій старокалендарній схизмі. Слід також підкреслити, що в реальності майже всі ці так звані єпископи або не мають жодних парафій, або контролюють кілька громад, очолюваних особами, які переважно за різні провини були покарані в Православній Церкві України.

Тому ми можемо констатувати, що попри намагання та спроби зруйнувати ПЦУ, в тому числі через позови до судів, колишній патріарх УПЦ КП Філарет, і його нечисленне нинішнє оточення зазнали в цих намірах цілковитої невдачі.

Для становлення і утвердження Православної Церкви України Священним Синодом та Архієрейським Собором було ухвалено низку рішень щодо виконання рішень Помісних Соборів УАПЦ і УПЦ КП, які 15 грудня 2018 р. передували Об'єднавчому Собору. Ці Помісні Собори ухвалили рішення про ліквідацію своїх окремих структур і повне входження до єдиної Православної Церкви України. Зазначені рішення повністю виконано, і тепер Київська Митрополія УПЦ (ПЦУ) є єдиним універсальним правонаступником релігійних центрів УАПЦ та УПЦ КП і цих релігійних об'єднань. Ми також юридично закріпили за собою назви «Українська Автокефальна Православна Церква» і «Українська Православна Церква Київського Патріархату», бо Православна Церква України є повним і єдиним спадкоємцем цих двох юрисдикцій.

Всі ці дії та рішення, в тому числі судові діяння, відображені у відповідних постановках Священного Синоду та Архієрейського Собору за попередні роки, я пропоную затвердити у підсумкових рішеннях нашого Помісного Собору, як це передбачає наша процедура. Адже саме Помісний Собор, як найвищий орган управління Помісної Церкви, має сказати своє остаточне ствердне слово.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

Окрім сказаного дотепер, окремо хотів би приділити увагу темі статусу Патріархату для Православної Церкви України. Навколо цього питання неодноразово намагалися розпалити суперечки, використовуючи неправдиві аргументи. Зокрема, лунали заяви, що лише Церкви з патріаршим статусом Предстоятеля є справді автокефальними, а інші – не є автокефальними. Також були намагання надати титулу патріарха якогось вищого канонічного статусу в порівнянні з посадою Предстоятеля – що наслідує московську схему, де в складі їхнього об'єднання є один патріарх, а йому підлягають декілька ієрархів з титулами предстоятелів так званих самокерованих Церков.

Справді, історично титул патріарха вважається більш почесним і Предстоятелі Помісних Церков, які його мають, стоять у Диптиху вище за інших. Однак слід підкреслити дві речі.

Перша: Помісні Церкви є рівними у своїх правах незалежно від титулу їхнього Предстоятеля, і лише Вселенський Патріарх має визначені канонами та Переданням особливі прерогативи, як перший серед Предстоятелів. Друга річ: у минулому були випадки коли ієрархи, які носили титули патріарха, в реальності перебували при Вселенському Патріархові через неможливість, за зовнішніми обставинами, жити у своєму кафедральному місті та навіть у межах своєї Церкви. Такі випадки відомі щодо Олександрійських та Єрусалимських Патріархів. З цього видно, що сам титул патріарха в православ'ї не наділяє свого носія якимись виключними канонічними правами та носить історично обумовлений почесний характер.

Водночас на нашу думку в майбутньому буде справедливим і необхідним, щоби Православна Церква України отримала благословення від Вселенського Патріархату на патріарше достоїнство. Вже зараз наша Помісна Церква має не менше вірних, духовенства, громад, церковних інституцій, ніж низка православних патріархатів. Ми несемо служіння у великій країні з більшістю православного населення, наша Церква має глибоке історичне коріння, яке тягнеться до часу апостольської проповіді. Отже за всіма зовнішніми ознаками є цілком справедливим, щоби так само, як було надано Томос про автокефалію Православної Церкви України, було також проголошено і Український Патріархат.

Коли це станеться? Ми зараз не можемо сказати. Можливо за п'ять, десять чи п'ятнадцять років. Для нас це не повинно мати принципового значення, бо те, що справді є важливим – статус автокефальної Помісної Церкви – ми вже маємо. Переконали, що питання Українського Патріархату це не питання принципу (буде він чи ні?), а лише питання часу: станеться його проголошення з боку Вселенського Патріархату раніше чи пізніше.

Війна Росії проти України, суперечки серед Помісних Церков, які підігріваються в першу чергу з Москви, активна протидія Московського патріархату об'єднанню українського православ'я – все це об'єктивно перешкоджає зараз говорити про конкретні строки, тим більше – вже зараз порушувати це питання перед Вселенським

Патріархом. Але для того, щоб це питання не використовувалося для безпідставних спекуляцій та ворожого пропаганди, ми вже зараз можемо констатувати, що у сприятливий і відповідний час ми соборно звернемося до Вселенського Патріархату, який має таке право і канонічні повноваження, щоби як раніше було встановлено патріарше достоїнство для Церков Росії, Сербії, Румунії, Болгарії, Грузії, так було це достоїнство встановлене і для Церкви України.

СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

Дорогі брати і сестри, шановні учасники Помісного Собору!

У цій доповіді можна було би докладно зупинитися на основних подіях нашого розвитку за міжсоборний період. Однак вважаю не дуже доцільним повторювати інформацію, яка вже була оприлюднена у відповідних доповідях Предстоятеля на наших щорічних Архієрейських Соборах. Тому узагальнено звертаю вашу увагу на ці доповіді, які є опублікованими у розділі документів нашого офіційного сайту Церкви. У нинішній доповіді я лише коротко позначу основні факти, які характеризують досягнення нашої спільної праці протягом міжсоборного періоду.

Отже, станом на цей час Православна Церква України була і залишається найбільшим релігійним об'єднанням в нашій державі, в першу чергу – за рівнем самоідентифікації з нею наших співгромадян та суспільної довіри. Приблизно три чверті наших співгромадян визначають себе православними віруючими. Понад половина – приблизно 55% серед усіх опитуваних мешканців України – ідентифікують себе вірними Православної Церкви України. Водночас прихильними до Московського патріархату в Україні себе визнають, як раніше було вже зазначено, за різними даними від 2 до 4% опитаних.

На сьогодні Православна Церква України складається з 45 епархій, які в Україні об'єднують близько 8500 громад і понад 80 чоловічих та жіночих монастирів. Завдяки нашому розвитку та об'єднувачому процесу, який триває, число громад фактично щоденно зростає.

Окремо слід зупинитися на питанні двох українських Лавр. Чому двох? Бо Святогірський монастир на Донбасі був іменованій Лаврою в Московському патріархаті з суб'єктивних причин та на угоду бажанню колишнього президента Януковича. Тому питання статусу цього монастиря як Лаври для нас залишається відкритим.

Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра, а також Почаївська Успенська Лавра – дві особливі православні святині зі складною, але славною історією. Святині, які під час поневолення України були поставлені на служіння російській імперській ідеології, але які не втратили свого історичного українського коріння. І ми віримо, що за молитовним заступництвом преподобних отців Антонія і Феодосія та інших преподобних Києво-Печерських, преподобних Іова і Амфілохія, чудотворців Почаївських, наші святині будуть звільнені від панування в них духу «русского міра» та повернуться до свого первісного призначення – бути чернечими обителями, служити Богу, Церкві України та побожному українському народу, бути прикладом для духовного наслідування, а не приводом для спокуси і нарікань серед людей.

Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра і Почаївська Успенська Лавра – дві чернечі обителі, дві святині, які мають виняткове, унікальне значення для формування релігійної ідентичності українського народу, для утвердження православної віри, для формування чернечої традиції України-Руси, нашої духовної культури. Тому ми, з Божою допомогою і надалі будемо робити все від нас залежне, щоби ці дві святині у складі Православної Церкви України, як це і належить за канонічним правом та згідно з історичною справедливістю, оновлювалися і зростали, та будемо надалі послідовно опонувати всім намаганням створити перешкоди у досягненні цієї доброї та справедливої мети.

Ми маємо 9 закладів вищої духовної освіти – це 5 академій (Київська, Львівська, Волинська, Ужгородська, Івано-Франківська), 1 інститут (Івано-Франківський), 3 семінарії (Львівська, Рівненська, Дніпровська). Крім того, у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, з яким Православна Церква України підписала Меморандум про співпрацю через Управління духовної освіти і богословської науки, діють освітні програми «Богослів'я» першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Загальна кількість студентів, які в них навчаються – понад 1200.

Загалом служіння в нашій Церкві здійснюють приблизно 5500 кліриків. Ми маємо 61 архієрея – 45 епархіальних, 10 вікарних, 3 титулярних архієрея, а також 3 архієреї перебувають на спокої. За всіма цими показниками Православна Церква України, навіть в умовах аномального існування в Україні неканонічної юрисдикції Московського патріархату, залишається однією з найбільших Помісних Церков.

Протягом першого року після Об'єднувачого Собору було сформовано всі основні керівні структури Помісної Церкви: юридично зареєстровано Київську Митрополію, як керівний центр нашого релігійного об'єднання у відповідності до законодавства України, проведено реєстрацію управлінь епархій, духовних навчальних закладів, більшості парафій та більшої частини монастирів. Принагідно звертаю увагу на необхідність для всіх, хто з різних причин цього дотепер ще не зробив, завершити реєстраційні процеси у відповідності до затверджених у Православній Церкві України статутних зразків.

Впродовж цього часу також було налагоджено працю синодальних управлінь, які вирішують конкретні завдання у межах визначеної для них компетенції, а також створено низку синодальних комісій, які допомагають

Священному Синоду у попередньому вивченні питань для розгляду та надають свої пропозиції для прийняття рішень. Слід відзначити, що одні структури працюють більш активно, інші – не дуже, що залежить як від об'єктивних обставин, так і від того, як їхні керівники налагодили діяльність доручених їм інституцій. Слід також врахувати той факт, що загалом наша Церква має обмежені матеріальні ресурси, на що вплинули також пандемія та широкомасштабна російська агресія.

Дорогі брати і сестри!

Окрім усіх раніше вже згаданих викликів перед нами, як Помісною Церквою, постає постійний виклик доброго пастирства. Адже саме за служінням пастиря, за його життям, проповіддю й справами, багато і вірян, і зовнішніх судять про Церкву і православну віру. Тринадцять років тому Архієрейським Собором УПЦ КП було схвалено документ «Послання до пастирів». Основні його положення не втратили свого значення та важливості. Пропоную за його зразком схвалити Послання до пастирів від нашого Помісного Собору.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЦЕРКВИ ВІД ЗОВНІШНІХ ВПЛИВІВ

Виходячи з поширеної в Помісних Церквах практики цілком природним є механізм відрахування частини фінансових надходжень громад на єпархіальні та загальні церковні потреби. У такому випадку громади та монастирі здійснюють відрахування в єпархії, а єпархії – роблять внесок у фінансування програм цілої Церкви. З різних причин у нас цей механізм не запроваджений. І якщо на рівні єпархійдесь робляться внески, адесь вони мають символічний характер, то самі єпархії ніяких відрахувань на покриття загальних церковних витрат не здійснюють. Думаю, що колись у майбутньому, коли фінансова та економічна ситуація в нашій країні стабілізується – ми повинні повернутися до цього питання, щоби впровадити більш дієві та передбачувані механізми фінансування. Адже від фінансового та матеріального стану церковних інституцій залежить значною мірою і ефективність та об'єм їхньої праці. Однак зараз слід констатувати, що витрати Київської Митрополії здійснюються за рахунок пожертв меценатів та у невеликій мірі – з внесків окремих київських громад.

Пошук коштів на покриття витрат, особливо у цей час, є складним завданням. Проте слід підкреслити, що від початку свого служіння я дотримувався і надалі буду дотримуватися принципу, що в Церкві є жертводавці, але не може бути інвесторів. Жертводавці допомагають церковній праці фінансово і матеріально, не очікуючи і тим більше не вимагаючи нічого натомість. Бо роблять вони це заради виконання Божих заповідей та за покликом свого серця. А так звані інвестори готові надавати церковним інституціям певну підтримку, але очікують в обмін на це якісь особливі права в ухваленні рішень, якогось особливого статусу чи привілеїв або відзнак.

До яких наслідків призводить церковну структуру друга модель – ми можемо бачити на сумному прикладі юрисдикції Московського патріархату, яка перетворилася на своєрідне акціонерне товариство, де багатії, які вкладають кошти, натомість отримують виключні права контролю за позицією та рішеннями. Ця модель може здаватися комусь привабливою, але вона суперечить самій природі жертвності та шкідливо впливає на церковне життя.

Саме тому від початку ми не погоджувалися на пропозиції, які лунали, щодо подібних так званих «інвестицій». Так, це ставить нашу працю в більш складне становище, але натомість ми як Церква є і залишаємось вільними від якихось особистих зобов'язань. Ми вільно, спираючись лише на приписи Передання і Слова Божого, на вчення святих отців та виходячи з блага Церкви, можемо висловлюватися з питань внутрішнього життя та щодо викликів, які постають перед суспільством і державою. Це є наша принципова позиція, якої ми будемо дотримуватися і надалі.

Ми – не державна Церква і не претендуємо на такий статус. Тим більше ми не Церква, прив'язана до якоїсь окремої політичної структури чи якоїсь особи. Ми відкриті до співпраці зі всіма, хто бажає блага Церкви та Україні.

Ми підтримуємо і будемо підтримувати українську державність, тому ми – державницька Церква. Тобто ми Церква, яка складається з вірних, що є патріотами України. І ми глибоко переконані, що незалежність, справді європейський та демократичний характер нашої держави, її суверенітет і територіальна цілісність є важливими зовнішніми чинниками збереження в нашій країні свободи віросповідання. Бачачи, в яких складних умовах існують Церкви у деяких сусідніх державах, як вони зазнають обмежень, державного примусу і контролю, ми ще більше усвідомлюємо цінність тих досягнень релігійної свободи, які має Україна і будемо працювати для їхнього подальшого збереження.

Деякі наші критики часом намагаються звинуватити нашу Церкву в тому, що вона нібито хоче мати статус державної, очевидно натякаючи на моделі, які бачимо у північних сусідів. На це слід відповісти, що авторитет і суспільний вплив Православної Церкви України визначається не тим, що той чи інший політик або чиновник до неї якось по-особливому ставиться, але тим, що більшість наших співгромадян довіряє нашій Церкві та підтримує її працю.

У цьому сенсі ми не державна, а справді народна Церква. Ми, саме завдяки підтримці українського народу, пройшли крізь страшні випробування ХХ століття. І після відновлення незалежності України, саме завдяки народній підтримці, ми зростали, зміцнювалися, розбудовувалися. Ми завжди були з українським народом,

розділяючи його страждання, шукаючи гідну відповідь на виклики, радіючи здобуткам. Тому ми сприймаємо звинувачення на нашу адресу з приводу нібито прагнень бути «державною Церквою», як несправедливі та не-обґрунтовані, мотивовані не об'єктивними обставинами, а почуттям конкуренції за суспільну увагу.

ВІДНОСИНИ З ДЕРЖАВОЮ

Що стосується наших взаємовідносин з державою, то зараз ми можемо з радістю констатувати їхній стабільний та конструктивний характер, хоча у міжсоборний період нам і довелося долати низку серйозних викликів. Рік тому наша Церква навіть була вимушена робити заяви щодо перешкоджання релігійним громадам з боку представників влади у свободі волевиявлення. Низка колишніх вже високопосадовців використовували своє становище і повноваження для того, щоби всіляко лобювати інтереси структур МП в Україні. Дійшло до відкритих погроз переслідувати тих, хто сприяє зміні громадами своєї юрисдикції, бо це нібито «сприяє ескаляції російської агресії».

Але ці виклики були успішно подолані, а низка проблемних питань – розв'язані. Усвідомлюючи важливість релігійних питань, Кабінет міністрів України наприкінці року ухвалив рішення підвищити рівень Державної служби етнополітики і свободи совісті до урядового та призначив її нового керівника, Віктора Єленського, який є одним з найкращих і найбільш досвідчених фахівців у цій сфері в Україні. Рада національної безпеки і оборони ухвалила на початку грудня минулого року низку важливих рішень, якими було започатковано новий етап демонтажу інституційного впливу Москви на релігійне життя в Україні, припинення і заборону використання цього впливу як інструменту гібридної агресії.

Як Церква ми підтримуємо законодавчу заборону адміністративних та юрисдикційних зв'язків між релігійними організаціями в Україні та релігійними центрами в країні-агресорі. Релігійна сфера повинна бути так само надійно захищена від кремлівської агресії, як і наша земля, як наш інформаційний простір, наша історія та культура, наша ідентичність і все, що ворог намагається знищити.

Це жодним чином не означає заборони релігійної діяльності чи обмеження свободи віросповідання. Такої думки притримуємося не лише ми, але і всі основні Церкви та релігійні спільноти, за виключенням самої структури МП в Україні.

Тому ми знову закликаємо державу якнайшвидше ухвалити відповідний законопроект, внесений Урядом, доповнивши його найкращими пропозиціями з інших проектів, що також внесені з цього питання до парламенту. І цим покласти край втручання московських центрів в українське релігійне життя та використанню свого впливу як інструменту агресії проти України.

Нам слід усвідомлювати, що прихильники Московського патріархату, які дотепер використовували свої владні повноваження для протидії об'єднавчому процесу та утвердженню Православної Церкви України, нікуди не зникли. Більшість з них, розуміючи прогнозовану негативну реакцію суспільства на відкриту промосковську позицію, приховують її за більш нейтральними аргументами. Разом з офіційними речниками структури МП в Україні вони заявляють, що нібито це релігійне об'єднання стало справді незалежним від РПЦ, протидіють звільненню Києво-Печерської Лаври, соборів та храмів по всій Україні від духовної окупації «руського міра».

Відповідна релігієзнавча експертиза переконливо довела, що не існує жодних реальних документальних підтверджень та докочаних практичних дій, які б підтверджували незалежність від Московського патріархату релігійного об'єднання, що незаконно надалі називає себе «Українська Православна Церква». Ті, хто стверджують протилежне, або не знають правди і самі є обманутими, або беруть співучасть в обмані, який здійснює керівництво Московського патріархату в Україні. Наше спільне завдання – викривати неправду «руського міра», показувати прямий зв'язок між цією згубною ідеологією, яка десятиліттями поширювалася і продовжує ширитися через структури Московського патріархату, та російською агресією проти України.

Ще одна важлива тема, яка стосується взаємовідносин Церкви, суспільства і держави – це прагнення через ухвалення певних нормативно-правових актів узаконювати беззаконня, порушення – оголошувати нормою, гріх – добром. Попри однудушну позицію всіх основних релігійних конфесій України, які закликали не ратифікувати так звану «Стамбульську конвенцію», відповідний закон було ухвалено. Ми критикуємо цю конвенцію, бо в ній, окрім справді необхідних норм щодо протидії злу домашнього насильства, було включено ще й ідеологічно мотивовані новації щодо визначення гендеру не як біологічної, природної статі, а як чогось відмінного, що формується окремо в людській свідомості навіть всупереч природі. Ми тоді попереджали, що будуть і наступні кроки, зокрема щодо легалізації так званих одностатевих партнерств, які хочуть урівняти зі шлюбом. Як і у випадку зі «Стамбульською конвенцією» наша Церква разом з іншими основними релігійними об'єднаннями України виступає категорично проти таких законодавчих ініціатив.

Понад 15 років тому було ухвалено відповідну Декларацію Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій. Пізніше такий самий за змістом документ був схвалений в УПЦ Київського Патріархату. Щоб не виникало спекуляцій щодо нашого ставлення до цієї тематики, пропонуємо Собору ухвалити Декларацію такого ж змісту, вже як документ Православної Церкви України.

Ми є відкритою Церквою, це є нашим гаслом і принципом життя. Але наша відкритість означає, що ми готові прийняти всяку людину для того, щоби в Церкві вона могла змінитися, оновитися та досягти спасіння. Але не для того, щоби гріхи, пороки та пристрасті, які опановують зовнішній світ, входили у церковні двері та опановували саму церковну спільноту.

Ми керуємося принципом Євангелія і святих отців – слід любити грішника, але гріх – ненавидіти і боротися проти нього. Сам Спаситель приймав явних грішників, блудників, інших злочинців. Але робив це, закликаючи їх до нового життя, до відкинення гріховних звичок, осуджуючи раніше вчинене ними зло. Тому і наша відкритість Церкви – це відкритість для покаяння і виправлення, але не для потурання гріху та виправдання зла.

ІНШІ ПИТАННЯ ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Безперечно, що дотепер порушені у цій доповіді теми та питання – лише мала частина того, про що можна було б сказати. Однак щоби не повторювати вже сказане, ще раз хочу привернути вашу увагу до щорічних доповідей, які робилися Предстоятелем на Архієрейських Соборах. Ці доповіді були підтримані єпископатом, а отже стали не лише позицією Предстоятеля, але і загальними церковними документами, на які духовенству і вірним слід звертати увагу при вирішенні практичних питань.

Ми ж перейдемо до двох завершальних тем, які є особливо важливими з огляду на завдання, які порядок денний ставить перед нашим Собором.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО УПРАВЛІННЯ

Перша тема – це затвердження Статуту (положення) про управління Православної Церкви України, який був ухвалений Архієрейським Собором. Необхідність такого документу диктується кількома факторами, про які Предстоятель раніше вже доповідав Архієрейському Собору.

Зокрема, у нашому Статуті, який готувався у складних умовах перед Об'єднавчим Собором та за основу має грецькі зразки, відсутня низка не лише необхідних норм, але і цілих розділів – наприклад таких, які стосуються парафій, монастирів, духовних навчальних закладів, синодальних установ. Низка норм, наприклад щодо Помісного Собору, прописана дуже коротко і узагальнено, адже у грецькій традиції взагалі не існує такого органу церковного управління, натомість в нашій традиції це є головна соборна інституція Помісної Церкви.

Отже, сам плин життя, наші церковні традиції й певні юридичні вимоги поставили перед нами потребу врегулювати низку статутних питань.

Для того, щоби не розпочинати процедуру перегляду самого Статуту було вирішено запропонувати ці питання вмістити у внутрішній документ – Статут (положення) про управління. Наявність такого документу передбачена у низці вже ухвалених Синодом і затверджених нашими Соборами типових статутних документів, таких, як статuti управлінь єпархій.

Синодальна Статутна комісія розглянула і передала Священному Синоду напрацьований проект документу, а Священний Синод із певними доповненнями передав цей проект для прийняття Архієрейським Собором. Архієрейський Собор докладно обговорював цей документ і ухвалив його. Того ж дня Положення було опубліковане на офіційному сайті Церкви.

Ще у процесі прийняття Положення до Синоду було подано пропозицію щодо уточнення деяких формулювань у вступній частині, які стосуються історичних фактів про нашу Церкву. Тоді ми погодилися, що звернемося до фахівців з історії та у співпраці з ними запропонуємо краще формулювання відповідного пункту. На базі Київської православної богословської академії відбувся круглий стіл, за підсумками якого Священний Синод пропонує Собору внести відповідне формулювання в текст Положення.

Слід особливо зазначити, що Статут про управління не змінює Статут нашої Церкви, але тільки доповнює його і роз'яснює механізми виконання статутних норм. Також у Статуті (положенні) про управління немає жодних змін, які би торкалися визначених у загальному Статуті та Томосі про автокефалію норм щодо прав Вселенського Патріархату, як Першого престолу і нашої Матері-Церкви. Навпаки – саме на основі норми Томосу, яка визначає: «Те, що стосується внутрішнього церковного управління, розглядається, судиться та визначається виключно [Митрополитом Київським і всієї України] і Священним Синодом, слідує евангельському та іншому вченню, згідно зі священним Переданням і шанованими канонічними постановами нашої Святої Православної Церкви», ми і ухвалили у соборний спосіб Положення про внутрішнє управління Православної Церкви України.

За основу Статуту про управління взяті типові статuti, які вже схвалені Священним Синодом та затверджені Архієрейським Собором – це статuti управління єпархії, парафіяльний, монастирський, духовного навчального закладу та синодального управління. Також до цього документу включені норми, які регулюють роботу Синоду і так само раніше були затверджені. Отже, цей документ ухвалений не на основі теоретичних уявлень, але практичних норм, за якими наша Церква вже живе, які вже використовує, користь і правильність яких підтверджена практикою.

Закликаю Помісний Собор затвердити ухвалений Архієрейським Собором Статут (Положення) про управління Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

КАЛЕНДАРНЕ ПИТАННЯ

Друга ключова тема – це календарне питання. Як відомо питання календарної реформи давно дискутується і в суспільстві, і в Церкві. І ми бачили, як з року в рік все більшим ставало число прихильників переходу на оновлений, сучасний календар, яким вже давно користуються більшість Помісних Православних Церков.

З новою силою це питання постало внаслідок російської агресії. Слід визнати, що протягом кількох століть традиційний юліанський календар сприймався як один з головних ідентифікаторів української церковної культури. Спочатку це було ознакою спротиву латинізації, а після більшовицької революції – також ознакою опору радянській системі.

Однак в сучасних умовах соціальний і культурний контекст юліанського календаря і його сприйняття докорінно змінилися. Нині він сприймається не стільки пов'язаним з давніми українськими традиціями, як з російською церковною культурою. До того ж сучасним календарем користуються ті Церкви, які вже підтримали нашу Помісну Церкву.

Водночас фактори з минулого, які стояли на перешкоді календарних змін, нині втрачають свою актуальність. Тому прагнення збереження і утвердження своєї української та духовної ідентичності, захист від агресії «руського міра», вимагали від нашої Церкви назрілого рішення – долучитися до більшості Помісних Православних Церков, запровадивши у вжиток новоюліанський календар, як більш точний астрономічно та церковно прийнятний, зі збереженням традиційної пасхалії.

Архієрейський Собор два місяці тому ухвалив відповідне рішення, яким пропонується з 1 вересня, коли за традицією розпочинається новий церковний рік, перейти на новоюліанський календар. Разом з тим Архієрейський Собор визнав за необхідне забезпечити тим парафіям і монастирям, які бажають дотримуватися старого календаря, цю можливість. У календарній реформі ми не будемо нікого примушувати, даючи можливість прийняти необхідні зміни поступово і усвідомлено.

Тож пропоную Помісному Собору затвердити вже ухвалене Архієрейським Собором рішення щодо календарних змін. Це рішення є назрілим та правильним. І ми бачимо, що воно вже позитивно сприйняте і суспільством, і українською державою, яка нещодавно внесла зміни до законодавства щодо державних свят, які пов'язані з релігійним календарем.

Календарна комісія підготувала і Київська Митрополія до Собору видала Церковний календар за новоюліанським обчисленням на 4 місяці поточного року (з вересня до грудня) та на наступний 2024 рік. Це полегшить перехід на новий календарний стиль та допоможе у розв'язанні практичних питань, які у зв'язку з цим виникатимуть.

ПІДСУМОК

Шановні делегати Собору, дорогі брати і сестри!

Підсумовуючи доповідь, представляю на розгляд Собору наступні пропозиції, які мають бути, у разі підтримки, зафіксовані у соборних рішеннях і постановах:

1. Дати оцінку діяльності Київської Митрополії та Предстоятеля за час, що минув від попереднього Собору.
2. Затвердити прийняті Священним Синодом УПЦ (ПЦУ) та Архієрейським Собором нашої Церкви рішення, ухвалені за час від Об'єднавчого Собору, відображені у відповідних синодальних документах і соборних постановах, в тому числі судові діяння.
3. Від імені Помісного Собору засвідчити бажання і готовність нашої Помісної Церкви вести діалог, мета якого – досягнення єдності українського православ'я навколо Київського престолу на засадах Томосу про автокефалію та згідно з принципами, раніше вже викладеними Архієрейським Собором.
4. Підтримати, як це вже зробив Архієрейський Собор, Предстоятеля ПЦУ в питанні незалежності Церкви від зовнішніх впливів на церковне життя і управління.
5. Затвердити ухвалений Архієрейським Собором Статут (положення) про управління УПЦ (ПЦУ).
6. Затвердити постанову Архієрейського Собору про календарне питання, схваливши перехід на новоюліанський календар з 1 вересня цього року, зберігаючи за парафіями та монастирями, які цього бажають, право використовувати старий календар.
7. Затвердити текст Послання до пастирів Помісного Собору ПЦУ.
8. Затвердити Декларацію «Про негативне ставлення до гріха содомії (гомосексуалізму), його пропаганди у суспільстві і так званих одностатевих шлюбів (одностатевих співжиттів)».
9. Затвердити текст подячного листа Помісного Собору до Його Всесвятості Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму і Вселенського Патріарха.
10. Підтримати викладені у цій доповіді оцінки та пропозиції і взяти їх до уваги у подальшій праці з розбудови Помісної Церкви.

Дякую всім вам за увагу! Нехай Бог благословить нашу плідну соборну працю на благо Церкви і України. Слава Господу нашому Ісусу Христу! І слава Україні!

ПОСТАНОВИ

Помісного Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) під головуванням Блаженнішого ЕПІФАНІЯ, Митрополита Київського і всієї України, від 27 липня 2023 р.

Зібравшись на виконання статутних норм Православної Церкви України та згідно з рішенням Священного Синоду і Архієрейського Собору на своє чергове засідання, Помісний Собор Православної Церкви України від імені повноти Помісної Церкви підносить подяку Богові за Його численні милості та благодіяння для Православної Церкви України, явлені протягом міжсоборного періоду, за розбудову та утвердження Церкви та за допомогу в подоланні викликів, поставлених пандемією та російською військовою агресією.

Свою особливу подяку Спасителю Господу нашому Ісусу Христу та Його Пречистій Матері, святим Землі Українській і всім святим Собор підносить за милість, виявлену через оновлення і відродження української та всеправославної святині – Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври Православної Церкви України, яка розпочала звільнення священного місця від ярма впливу нечестивої ідеології «руського міра». Собор висловлює сподівання, що ця справа буде успішно завершена і закликає всіх, від кого це залежить, надати їй належне сприяння.

Собор висловлює подяку Президенту України Володимирі Зеленському, Кабінету міністрів України та урядовим інституціям і всім представникам держави та українського суспільства, хто сприяє вирішенню питань захисту релігійної свободи, самобутності українського народу та духовного простору України від агресії «руського міра». У цьому контексті Собор засвідчує підтримку нагальної необхідності на рівні закону запровадити заборону для релігійних інституцій, які мають свій центр в країні-агресорі, підпорядковувати собі та контролювати розташовані в Україні релігійні організації. Собор закликає Верховну Раду невідкладно ухвалити відповідні зміни до законодавства України.

Собор категорично засуджує російську військову агресію проти України, засуджує особисто очільника російської держави та всіх виконавців його злочинних наказів. Ті з них, хто за фактом хрещення належать до Православної Церкви, за свідоме і цинічне порушення заповідей Божих, яке має наслідком численні невинні жертви, підлягають церковному покаранню через відлучення від спільноти Церкви Христової. Подальше примноження тиранічним російським володарем і тими, хто виконує його накази, своїх злочинів проти Бога і людства матимуть для них, як винних, наслідком прокляття, анафему і вічне перебування у пекельних муках. Нехай Бог звершить над ними Свій суд!

Собор підтверджує заклик Православної Церкви України до Вселенського Патріархату і Помісних Православних Церков засудити вчення про «руський мір», яке поширюється Московським патріархатом, як єретичний прояв етнофілетизму, а також закликає осудити очільника РПЦ Кирила (Гундяєва) до позбавлення патріаршого престолу за створення і поширення цього вчення, за внесення розколу у Вселенське Православ'я, зокрема за втручання на канонічну територію Олександрійського Патріархату, а також за підтримку російської збройної агресії проти України. Не може ієрарх, на чиїх руках кров жертв війни, тримати ними жезл пастирства і Євхаристію чашу!

Собор підносить молитви за Сили оборони України, за українських воїнів, які захищають нашу державу від російської агресії, просить для них, для мирних мешканців, які страждають від атак ворога, для біженців та вимушених переселенців Господньої допомоги та опіки. Просимо у Всевишнього благословення для Сил оборони України у їхній боротьбі за звільнення окупованих агресором українських земель, просимо Господа про скору перемогу для України і про утвердження справедливого миру.

У скорботі та пошані ми низько схиляємо голови, підносячи молитви за упокоєння душ захисників України, які поклали своє життя у боротьбі за свободу і незалежність нашої Батьківщини, наближаючи перемогу над ворогом і справедливий мир. Нехай Бог приймає їх у Своєму Царстві! Вічна їм слава та вдячна пам'ять!

Собор підносить молитви за військових капеланів, а також за братів архієреїв, за духовенство і вірних, які постраждали від війни, перебувають в умовах окупації або були вимушені полишити місце свого проживання.

Собор висловлює глибоку сердечну подяку Вселенському Патріархату і особисто Його Всесвятості Вселенському Патріарху Варфоломію, Предстоятелю нашої Церкви-Матері, Олександрійському Патріархату, Церквам Кіпру та Греції за підтримку в час важких випробувань війною, а також щиро цінує підтримку з боку християнських Церков, релігійних спільнот та всіх людей доброї волі, яку Помісна Церква і Україна отримали і продовжують отримувати.

Заслухавши та обговоривши доповідь Предстоятеля, Митрополита Київського і всієї України Епіфанія, про діяльність від часу попереднього Собору (15 грудня 2018 р.), Помісний Собор постановляє:

1. Від імені повноти Православної Церкви України засвідчити, що всі діяння та рішення Об'єднаного Собору, який відбувся у кафедральному соборі Святої Софії в Києві 15 грудня 2018 р., сприйняті нею, підтримуються та втілюються в життя.

Собор відкидає і заперечує всі спроби у будь-який спосіб поставити під сумнів діяння та рішення Об'єднаного Собору 15 грудня 2018 р., який був справжнім Собором помісної Церкви України, що об'єднав три гілки розділеного перед тим українського православ'я в єдину Православну Церкву України.

2. Схвалити роботу Предстоятеля, Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та Київської Митрополії УПЦ (ПЦУ) за період від Об'єднавчого Собору (15 грудня 2018 р.). Засвідчити від імені церковної повноти цілковиту і незмінну підтримку Предстоятелю, Блаженнішому Епіфанію, Митрополиту Київському і всієї України, єдиному канонічному православному архієрею Києва і єдиному Предстоятелю помісної Української Православної Церкви.

Зокрема Собор висловлює повну підтримку заяви Предстоятеля щодо незалежності позиції і рішень Церкви від будь-якого зовнішнього контролю з боку політиків. Розбудовуючи рівноправні партнерські відносини з державою та інституціями громадянського суспільства, Православна Церква України дбала і продовжить дбати про свою свободу і незалежність.

3. Затвердити всі рішення, в тому числі судові, ухвалені Священним Синодом УПЦ (ПЦУ) та затверджені Архієрейським Собором, відображені в синодальних та соборних документах за міжсоборний період (15 грудня 2018 р. – 27 липня 2023 р.).

Затвердити здійснені у міжсоборний період акти канонізації святих, прославлення ікон Божої Матері, а також зміни і доповнення до богослужбових текстів і здійснені на їхній основі нові видання богослужбових книг Православної Церкви України.

4. Підтвердити неодноразово висловлене раніше бажання і готовність нашої Помісної Церкви без висунення сторонами попередніх умов вести діалог, мета якого – досягнення єдності українського православ'я навколо Київського престолу на засадах Томоса про автокефалію.

Висловити глибокий жаль з приводу ультимативних відмов керівництва Митрополії Московського Патріархату в Україні від такого діалогу, водночас засвідчивши його успішність на рівні релігійних громад. Собор вдячний православним громадам і духовенству, які за власним вільним рішенням протягом попереднього часу послідували Томосу про автокефалію і увійшли в родину Православної Церкви України та закликає інших, хто ще вагається, реально і остаточно розірвати свою неканонічну підлеглисть контролюваному державою-агресором структурам Московської патріархії.

5. Підтримати викладені у Доповіді Митрополита Київського і всієї України Епіфанія на Соборі оцінки та пропозиції і взяти їх до уваги у подальшій праці з розбудови Помісної Церкви.

6. Незмінно дотримуючись визначень Томосу про автокефалію та Статуту Православної Церкви України затвердити прийнятий Архієрейським Собором 24 травня 2023 р. Статут (положення) про управління Православної Церкви України з внесенням узгодженої Священним Синодом правки до п. 3 розділу I щодо історичного спадкоємства Православної Церкви України від апостольського часу і дотепер.

Собор засвідчує повноту, дійсність та незмінність всього тексту і всіх норм Статуту Православної Церкви України, ухваленого Об'єднавчим Собором 15 грудня 2018 р., та відданість Православної Церкви України Патріаршому і Синодальному Томосу, отриманому 6 січня 2019 р. з рук Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія.

7. Остаточно затвердити Постанову Архієрейського Собору від 24 травня 2023 р. «Про врегулювання календарного питання в Православній Церкві України» та зміни, внесені у зв'язку з цим до офіційного Церковного календаря Православної Церкви України.

8. Затвердити текст Послання до пастирів Помісного Собору Православної Церкви України, яке актуалізує раніше вже засвідчені церковні настанови з питань пастирства.

9. Затвердити Декларацію «Про негативне ставлення до гріха содомії (гомосексуалізму), його пропаганди у суспільстві, до гендерної ідеології і так званих одностатевих шлюбів (одностатевих співжиттів)».

10. Затвердити текст подячного листа Помісного Собору до Його Всесвятості Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму і Вселенського Патріарха.

11. Затвердити текст Звернення Помісного Собору до українського народу.

Завершуючи свою працю Помісний Собор підносить молитви за Помісну Українську Православну Церкву, за перемогу і справедливий мир в Україні та закликає Боже благословення на духовенство і вірних, на українське військо, на Президента і державну та місцеву владу і на весь український народ.

ЗВЕРНЕННЯ

Помісного Собору Православної Церкви України до українського народу

Дорогий український народе, брати і сестри!

Помісний Собор Православної Церкви України – вищий орган управління нашої Церкви, який складається з архієреїв, представників духовенства, чернецтва і мирян усіх областей України, включаючи тимчасово окуповані російськими агресорами українські землі – 27 липня 2023 р. зібрався у Святих Софії Київській для того,

щоби підбити підсумки розвитку нашої Церкви після Об'єднавчого Собору 15 грудня 2018 р. і отримання нею від Вселенського Патріарха Варфоломія Томосу про автокефалію.

За цей час Православна Церква України утвердилася, долаючи численні виклики, і нині є найбільшим релігійним об'єднанням в нашій державі.

Від повноти Церкви ми дякуємо українському народу за підтримку, яку ми відчували і продовжуємо відчувати у своїй праці, в розбудові та у боротьбі проти агресії «руського міра».

Помісний Собор закликає Боже благословення на Сили оборони України, на всіх наших воїнів-захисників, які протистоять навалі російської імперії зла. Щоденно в наших храмах підносяться молитви за наших новітніх героїв. Ми просимо у Господа захисту і допомоги для воїнів у досягненні перемоги над агресором. Ми просимо зцілення та зміцнення духовних і фізичних сил для поранених.

Також ми молимося за спокій душ всіх, хто віддав своє життя у боротьбі за свободу України, всіх мирних мешканців, вбитих російськими загарбниками. Вічна пам'ять загиблим!

Попри численні труднощі, яких зазнає наш народ, ми віримо і переконані, що кожен день нашої згуртованості та нашого спротиву ворогу наближає нас до перемоги. Бо правда – на нашому боці, на боці українського народу, адже нам не треба чужого – ми лише захищаємо своє. А там де правда – там Бог. А де Бог – там перемога.

Ми усвідомлюємо, наскільки важкі виклики стоять перед усіма нами. Але вдивляючись в шлях України від часу відновлення Незалежності і дотепер ми бачимо, як часто здавалося, що за мить буде поразка. Але щоразу ми знаходили вихід здавалося би з безвихідного становища. Ми зупиняли намагання скувати український народ кайданами тиранії. Ми відстоювали своє рішення і свій вибір – бути вільним народом в спільноті вільних народів Європи.

Тому ми віримо, що і в цій страшній війні Бог не полишає і не полишить нас та приведе кремлівську тиранію до поразки і падіння.

Однак окрім зовнішніх викликів перед нами всіма стоять і виклики внутрішні.

Лише в єдності – наша сила. Коли ми разом – ми перемагаємо. А коли ворогу вдається нас розсварити і поділити – тоді Україна опинялася в біді.

Ми всі дуже різні, але у всіх справжніх дітей України є спільна мета – вільна, соборна, суверенна, процвітаюча Україна. Та Україна, про яку мріяли і за яку боролися численні покоління наших предків. Та Україна, за майбутнє якої зараз проливають кров наші новітні герої. Та Україна, яку ми зобов'язані зробити кращою, щоби передати наступним поколінням.

Саме тому як Церква ми знову підносимо свій голос проти гріха корупції. Це зло вражає всі суспільства та всі держави. Але в умовах, коли український народ напружує всі свої сили для досягнення перемоги, коли ціна одного дня свободи – пролита кров і обірвані життя, спокушати на корупцію – особливо аморально. Нагадуємо усім, кого мантиє до наживи біс – навіть якщо вас не покарає людський закон, перед Богом ви неодмінно дасте відповідь, і суд для вас буде суворий. Тому зупиніться, розкайтеся, не примножуйте зла!

Дорогі брати і сестри!

Ми дякуємо всім, хто сприяє звільненню України від окупації «руським міром», цієї злою і еретичною ідеологією, що виправдовує геноцид нашого народу. Перемога у цій боротьбі залежить від кожного особисто. Відкидати російську пропаганду, плекати і захищати рідну українську мову, звільняти релігійні святині і душі людські від московської омани – все це кожен з нас не лише може, але і повинен робити, щоби в цілому український народ міг досягти успіху в спротиві агресору.

Ми вдячні українській державі за вже зроблені кроки із захисту релігійного простору України від гібридної агресії. Помісний Собор засвідчує, що наступними необхідними кроками ми бачимо остаточне звільнення двох визначних православних українських святинь, Печерської та Почаївської Лавр, від контролю «руського міра», а також ухвалення законодавства, яке заборонятиме російським центрам втручатися в релігійне життя України.

Православна Церква України засвідчує свою відкритість до діалогу з тими православними в нашій державі, які поки що залишаються прив'язаними до РПЦ. Ми наполягаємо на діалозі без попередніх умов, щирому і конструктивному, метою якого має бути єднання всіх православних в Україні, як це визначене Томосом про автокефалію.

Дорогі українці!

Серед різних рішень, ухвалених Собором, є одне, про яке ми особливо хочемо сповістити вам. З 1 вересня Православна Церква України переходить на новий календарний стиль та буде використовувати для обчислення нерухомих свят новоюліанський календар, як це роблять більшість Помісних Православних Церков. Водночас ми нікого не примушуємо до календарних змін, зберігаючи за громадами право там, де цього бажає більшість, дотримуватися звичного календаря.

Дорогі брати і сестри!

Нехай Господь благословить кожного з вас і весь наш народ мудрістю, успіхом у добрих справах, одностійністю, перемогою і тривалим справедливим миром. А ми, як Помісна Церква, будемо надалі робити все від нас залежне, щоби кожен, хто бажає, міг долучитися до родини Православної Церкви України і пишатися, засвідчуючи, що це – моя Церква.

Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни!

ЛИСТ

Його Всесвятості Варфоломію, Архієпископу Константинополя – Нового Риму, Вселенському Патріарху

Ваша Всесвятосте!

Помісний Собор Православної Церкви України, як найвищий статутний орган управління Помісної Церкви України, виконуючи норму Статуту Православної Церкви України щодо п'ятирічного терміну свого проведення, зібрався на своє засідання 27 липня 2023 р. в історичному кафедральному храмі Київської Митрополії – соборі Святої Софії у складі єпископату, делегатів від духовенства, чернецтва і мирян усіх єпархій, а також духовних навчальних закладів, під головуванням Митрополита Київського і всієї України Епіфанія.

Собор засвідчив відданість всім рішенням та діям Об'єднавчого Собору 15 грудня 2018 р., зокрема прийнятому на цьому Соборі Статуту Православної Церкви України, а також врученому Вашою Всесвятістю Томосу про автокефалію Православної Церкви України, яких наша Помісна Церква дотримується без жодних змін чи виключень.

Собор свідчить повну підтримку Блаженнішому Митрополиту Київському і всієї України Епіфанію – єдиному канонічному ієрарху на Київському престолі та Предстоятелю помісної Української Православної Церкви і просить Ваших Святих молитов за нього і за повноту нашої Помісної Церкви.

Ми від імені повноти Православної Церкви України щиро і сердечно дякуємо Великій Христовій Церкві у Константинополі – нашій Матері, а також особисто Вашій Всесвятості за всебічну підтримку, яку наша Церква отримала і продовжує отримувати, особливо тепер, під час війни. Також ми засвідчуємо подяку старцю-митрополиту Халкідонському Еммануїлу, який з Вашого благословення очолював успішне проведення Об'єднавчого Собору.

Собор шанобливо нагадує про раніше надіслане звернення Архієрейського Собору щодо засудження вчення про «русскій мір», як еретичного прояву етнофілетизму, а також щодо засудження і позбавлення престолу патріарха РПЦ Кирила (Гундяєва) за поширення цього вчення та за благословення і виправдання злочинів російської агресії проти України.

Ваша Всесвятосте!

Наш Помісний Собор засвідчує мудрість, своєчасність і правильність рішень, які Вселенським Патріархатом були ухвалені щодо Церкви в Україні у 2018 році. Ми успішно розбудовуємо своє церковне життя на засадах автокефалії і робимо все від нас залежне, щоби рішенням Об'єднавчого Собору і канонічним вимогам Томоса послідували також ті православні в Україні, хто з різних причин досі залишаються в російській неканонічній юрисдикції.

Ми відкриті для безпосереднього діалогу з ними без висунення попередніх умов. Щоби виключно в дусі рішень Об'єднавчого Собору і Томосу шляхом прямого спілкування досягати подолання суперечностей. На жаль досі з іншого боку висувалися такі умови для діалогу, які би означали порушення нами канонічного права, зречення від Томоса і автокефалії, навіть від священного сану – що безперечно є завідомо неприйнятним.

Від повноти Православної Церкви України ми свідчимо вдячність за візит Вашої Всесвятості до нас у серпні 2021 року під час святкування 30-ліття відновлення Незалежності України, за Ваші молитви про Україну, за Ваші заяви з осудженням ідеології «руського міра» та диявольської російської військової агресії проти України. Ми вдячні за всі Ваші дії на підтримку жертв війни, українських біженців та вимушених переселенців, а також всього, що спрямоване на скоре завершення війни перемогою правди і справедливим миром для України.

Запевняємо Вашу Всесвятість у нашій глибокій любові та вдячності Вам, у нашій незмінній молитві про Ваше здоров'я, довголіття та успішне служіння. Просимо Ваших святих молитов про нашу Помісну Церкву і про Україну!

З любов'ю у Христі –

Від імені Помісного Собору
Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)
ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

ДЕКЛАРАЦІЯ

**Помісного Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України),
прийнята на засіданні 27 липня 2023 р.**

**«Про негативне ставлення до гріха содомії (гомосексуалізму), його пропаганди у суспільстві,
до гендерної ідеології і так званих одностатевих шлюбів (одностатевих співжиттів)»**

Божественне Одкровення, засвідчене у Біблії – Священному Писанні Старого і Нового Завіту, загалом Священне Передання, а також канонічне право Православної Церкви прямо, ясно і недвозначно осуджують одностатеві сексуальні відносини (содомію, гомосексуалізм) як богопротивні та гріховні.

Слід констатувати, що однією з провідних тенденцій останніх десятиліть у світі є прагнення докорінно переглянути суспільне ставлення до цього виду гріха шляхом поширення специфічних новітніх гендерних теорій та заснованої на них ідеології, які у своїй суті прямо заперечують природну визначеність статей (жіночої та чоловічої), підміняючи стать поняттям постійно збільшуваної кількості «гендерів» – комплексів самоідентифікації особи, відірваних від природної статі.

Все це призводить до істотного спотворення не лише християнського морального закону, але і загальнолюдських природних уявлень про мораль шляхом виправдання гріха і зла, через намагання «узаконити» аморальність і гріх шляхом внесення змін у державне законодавство для запровадження так званих одностатевих шлюбів (реєстрацію так званих одностатевих партнерств, тобто союзів співжиття, фактично прирівняних до шлюбу).

Маючи на меті в сучасних умовах ще раз публічно пояснити позицію Православної Церкви України щодо цих гріховних явищ, а також щодо прагнення частини політичних та громадських діячів їх поширювати і пропагувати; відзначаючи, що нижчевикладену позицію в цілому поділяють усі основні християнські Церкви та інші релігійні організації України, представлені у Всеукраїнській Раді Церков і релігійних організацій, про що свідчить відповідна Декларація ВРЦіРО (від 15 травня 2007 р.) –

Помісний Собор від імені Православної Церкви України декларує і свідчить наступне.

1. Людина створена Богом і наділена Творцем як правами, так і обов'язками, які тісно взаємопов'язані та покликані спрямовувати людину до добра і застерігати від зла. Кожна людина має свободу в своїх діях, але ця свобода сполучена з відповідальністю за наслідки дій. Ніхто не повинен використовувати свободу з метою творити і поширювати зло.

2. Життя – дар від Бога, який має визначену мету. Тому людина не повинна вважати власне тіло, своє життя у різних його проявах, в тому числі у статевих відносинах, а також взаємовідносини з іншими людьми предметами приватної власності, якими можна розпоряджатися як завгодно. Власне тіло, життя у різних його проявах, взаємовідносини з іншими людьми, суспільство і його інституції не повинні розглядатися тільки як інструменти для отримання задоволення, тим більше – використовуватися для поширення гріха і зла, їхнього виправдання, пропагування, заохочення до них.

3. Бог створив людину як чоловіка й жінку, благословивши їх єднатися у сім'ю. Сім'я (родина) є основою суспільства, має на меті збереження дару любові, народження та повноцінне виховання дітей, сприяє збереженню суспільної моралі, як втілення в життя Богом даного морального закону.

4. Одним з елементів сімейного життя є сексуальні відносини, як вияв любові між чоловіком і жінкою та спосіб продовження людського роду. Сексуальні відносини не можуть бути безвідповідальними та не повинні розцінюватися тільки як спосіб задовольнити свої потяги. Священне Писання Старого і Нового Завіту однозначно свідчить, що сексуальні відносини між представниками однієї статі протиприродні та є злом (дивіться, наприклад, Лев. 18:22, Рим. 1:21-32).

5. Прихильники виправдання гріха прагнуть переконати суспільство, що сексуальні відносини між особами однієї статі є нібито «вродженим варіантом норми». Насправді ж такі гріховні потяги та їхнє практичне задоволення не є ні вродженою особливістю певної людини, ні варіантом нормальної статевої поведінки.

З релігійної точки зору одностатеві сексуальні відносини є одним з проявів дії загалом вкоріненого в людській природі гріха, що є наслідком гріхопадіння прабатьків Адама і Єви. Як і у випадку вчинення всякого гріха, вчинення цього гріха є наслідком особистого вільного, але помилкового вибору людини – свідомого чи несвідомого.

Водночас Писання і вчення Церкви ясно засвідчує, що як і всякий гріх, цей гріх, з Божою допомогою, людиною може бути подоланий. І першим кроком до цього має бути визнання неприродності й гріховності одностатевих сексуальних відносин.

Маючи від Господа Ісуса Христа заповідь любити ближнього і водночас Його настанову боротися із гріхом та злом у самих собі та у оточуючому світі, християни не мають ненависті або упередженого ставлення до осіб із

гомосексуальними схильностями. Але водночас християни не можуть і не повинні миритися із гріхом як таким, зокрема із гомосексуалізмом (содомією), іншими аморальними діями та їхнім пропагуванням, як явищами духовного й суспільного життя.

Церква не виступає за дискримінацію осіб, які вважають себе гомосексуалістами, але вона категорично проти того, щоби гомосексуальний спосіб життя й поведінка трактувалися як природні, нормальні й корисні для суспільства та особистості. Ми проти того, щоби содомія пропагувалася як варіант норми статевого життя і щоби держава заохочувала своїх громадян до одностатевих сексуальних стосунків.

6. Ідейною основою для спроб зміни суспільного ставлення до низки плотських гріхів є специфічні гендерні теорії, які виправдовують різні форми протиприродних і збочених статевих відносин, у тому числі гомосексуалізм і транссексуальність (визначення статі за власним переконанням), а відтак спонукають до їхнього законодавчого захисту.

Ці теорії відкидають розуміння чоловічої і жіночої статі як даності, незмінно визначеної для людської природи, а також відкидають незмінність установлених Богом природних законів статевих відносин. Натомість вони нав'язують уявлення про чоловічу і жіночу стать винятково як про частину самоідентифікації особистості, яку особа може довільно формулювати і змінювати.

Такі уявлення виправдовують і узаконюють можливість довільно визначати межі між мораллю і аморальністю, а по суті відкидають сам принцип морального закону в статевих відносинах. Практичне застосування таких гендерних теорій веде до руйнування і навіть заперечення традиційного інституту сім'ї, як союзу чоловіка і жінки, важливе завдання якого – народження і виховання дітей.

Враховуючи, що вищезгадані гендерні теорії прямо і однозначно спотворюють Богоодкровенне біблійне вчення про людину, її природу та призначення у світі, виправдовують гріх та аморальність, Церква відкидає ці гендерні теорії як лжевчення.

7. За зло Бог карає не тільки тих, хто особисто його звершує, але й тих, хто вголос чи мовчки його схвалює. Як вся людина страждає від хвороби одного органу, так і все суспільство страждає від зла, яке чинять окремі його представники.

Тому Церква не може відсторонено спостерігати за тим, як в українському суспільстві, беручи за приклад інші країни, під виглядом боротьби за права людини й демократію, пропагується схвальне ставлення до самого явища одностатевих сексуальних відносин. Одним із проявів такого пропагування є спроби, всупереч Конституції, яка визначає шлюб, як союз чоловіка і жінки, легалізувати так звані одностатеві шлюби або запровадити зареєстровані одностатеві партнерства (тобто одностатеві союзи співжиття, фактично прирівняні до шлюбу).

8. Церква вважає неприйнятними намагання послідовно розширювати поле законодавчих заборон, пов'язаних із так званою «дискримінацією за сексуальною орієнтацією», та закликає політиків утримуватися від схвалення подібних законодавчих ініціатив. Основних причин для цієї тривоги щонайменше дві:

Найперше, таке законодавство стає лише початковим кроком до встановлення в Україні, всупереч Конституції, «одностатевих шлюбів», як це вже сталося в інших країнах.

По-друге, таке законодавство веде до переслідування, в тому числі кримінального, тих, хто публічно критикує гомосексуалізм, як гріховне явище, а також критикує політичну активність, спрямовану на пропагування і поширення цього явища. Доказом цього є історія прийняття та застосування подібних законів у інших країнах, коли під виглядом «захисту прав» порушуються фундаментальні права людини: право на свободу совісті і на свободу слова. По суті таке законодавство дає в руки меншості інструменти для дискримінації більшості, для гонінь на Церкву через її вірність біблійному вченню.

Слід зазначити, що в міжнародних загальнообов'язкових документах немає норм, які би зобов'язували Україну ухвалювати подібне законодавство. Вимоги щодо цього є політично і партійно мотивованими. Конституція України (ст. 15) встановлює, що «жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова». Це означає, що і гендерна ідеологія та конструйовані нею постулати не повинні та не можуть бути визнані в Україні, як обов'язкові.

9. Передбачені законами права й пільги, якими користуються подружжя, серед іншого є й способом заохочення громадян до утворення сім'ї, як фундаментального суспільно корисного інституту. Запровадження у законодавстві так званих одностатевих шлюбів або так званих зареєстрованих одностатевих партнерств (які фактично є шлюбом без використання цієї назви) є способом заохочення державою своїх громадян до одностатевих сексуального життя. Прирівнюючи такі «союзи» до звичайних сімей, надаючи їм навіть право усиновлення дітей, проти чого ми категорично виступаємо, держава спотворює саме поняття про суспільну мораль та стає на дуже небезпечний шлях моральної деградації та самознищення, зокрема і через поглиблення наявної в Україні демографічної кризи.

10. Шлях віддалення закону від суспільної моралі веде у прірву. Про це свідчить як історія багатьох країн у минулому, так і сьогодення. Досвід багатьох країн, у тому числі економічно розвинених, у яких спостерігається ослаблення або нівелювання природного інституту сім'ї, свідчить, що ці країни стикаються з такими проблемами, як катастрофічне падіння народжуваності, демографічна криза, критичне зниження суспільної моралі. У

найближчому часі корінному населенню цих країн загрожує повне зникнення. Все це має не тільки духовні, але й відчутні економічні наслідки.

Україна, яка вже зараз стоїть перед катастрофічними викликами війни та принесених нею численних смертей, щорічного перевищення природної смертності над народжуваністю, виїздом закордон значної частини населення, не повинна поглиблювати кризу ще і через свідоме руйнування сім'ї та моралі.

11. Маючи обов'язок свідчити слово Боже Церква нагадує всім, а особливо законодавцям, про засудження Богом Содому і Гоморри на зруйнування, а також про ту анафему (відлучення від Церкви), якій апостол Павло піддав за публічний аморальний вчинок коринфського кровозмісника – чоловіка, що взяв собі за дружину свою мачуху (див. 1 Кор., розд. 5).

Тому на підставі Священного Писання і Священного Передання, канонів Церкви засвідчуємо: кожен православної християнин, який публічно підтримує та схвалює «узаконення» содомського гріха, сам себе підводить під прокляття, якого зазнав Содом, і під анафему, яку виголосив апостол Павло, і цим відлучає себе від Церкви Христової, доки не покається.

12. Маючи за основу позицію, роз'яснену в цій Декларації, Церква виступає категорично проти законодавчого встановлення у нашій державі одностатевих шлюбів чи інституту реєстрованих одностатевих партнерств (які фактично є тими самими шлюбами), проти схвалення пропагування одностатевої сексуальності, в тому числі через проведення так званих «парадів гордості» та проти інших подібних аморальних нововведень.

Нехай Господь допоможе українському народу захистити від наступу гріха Богом даний природний моральний закон, захистити християнські за загальнолюдські духовні традиції, природні моральні та культурні цінності, право на свободу совісті та свободу слова, закріплені Конституцією норми про шлюб, як союз чоловіка і жінки, та про неприпустимість визнання гендерної ідеології, як обов'язкової.

Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни!

ПОСЛАННЯ

до пастирів Помісного Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України), 27 липня 2023 р.

Пастирське служіння у всі часи було складним, відповідальним, пов'язаним із багатьма внутрішніми викликами та із необхідністю подолання зовнішніх перешкод, позначеним боротьбою із підступами диявола та зі злом, в якому дочасно лежить світ цей. Водночас за плідне пастирське служіння Бог обіцяє велику винагороду, нев'янучий вінець слави і Свою незмінну допомогу всім пастирям, хто звершує його гідно.

В нових умовах, коли Православна Церква України розбудовує своє життя, як канонічно утверджена і визнана автокефальна Помісна Церква, долаючи внутрішній виклик попередніх розділень та численні зовнішні виклики, найбільшим з яких зараз є війна та її наслідки, на пастирів Церкви лягає особлива відповідальність.

З метою допомогти пастирям Православної Церкви України в доброму несенні свого служіння Богу, Церкві та українському народу, бажаючи в нових умовах ще раз засвідчити незмінне вчення Православної Церкви про пастирство та надати практичні настанови, Помісний Собор звертається до пастирів, які несуть своє служіння в Православній Церкві України, із цим Посланням.

«Будь взірцем для вірних у слові, в житті, в любові, в душі, у вірі, в чистоті... займайся читанням, наставлянням, повчанням. Не занедбуй дарування, що перебуває в тобі і дане тобі за пророцтвом з покладанням рук священства. Про це турбуйся, в цьому перебувай, щоб успіх твій для всіх був очевидний. Вникай в себе самого та в навчання; займайся цим постійно: бо, так роблячи, і себе спасеш і тих, що слухають тебе» (1 Тим. 4:12-16).

У цих словах святого апостола Павла до Тимофія викладені настанови для всіх пастирів, дотримуючись яких кожен, кому доручене стадо Христове, зможе і сам спастися, і паству свою привести до спасіння. Бо пастирю Сам Спаситель доручає найдорожче – Своїх овець (пор. Ін. 21:15-17). **Гідного пастиря Він винагородить найбагатшою нагородою – блаженством у Царстві Небесному:** «Хто Мені служить, нехай за Мною йде; і де Я, там і слуга Мій буде. І хто Мені служить, того вшанує Отець Мій» (Ін. 12:26). А негідного чекають покарання: «Неможливо не прийти спокусам; але горе тому, через кого вони приходять. Краще було б йому, якби жорно млинове повісили йому на шию і кинули його в море, ніж щоб він спокусив одного з малих цих» (Лк. 17:1-2), і «раб же той, який знав волю господаря свого, та не був готовий і не робив за волею його, буде багато битий» (Лк. 12:47).

I. Пастир і світ

1. Православний пастир, навіть у більшій мірі, ніж кожен християнин, повинен пам'ятати, що «весь світ лежить у злі» (1 Ін. 5:19), що світ перебуває в мирі з тими, хто живе у гріхах, і ворогує з тими, хто бореться зі спокусами: «Якби ви були від світу, то світ би любив своє: а оскільки ви не від світу, але Я обрав вас від світу,

тому ненавидить вас світ» (Ін. 15:19). Тому **пастир не повинен шукати від свого служіння ні зовнішніх нагород, ні людської слави, ні матеріальної вигоди, ні світської влади чи впливу, бо все це – тимчасове**, і якщо віддати таким речам світу цього своє серце – світ може полонити пастиря.

Саме до таких горе-пастирів, полонених принадами світу цього, вустами пророка Єзекіїля суворо промовляє Господь: «Горе пастирям..., які пасли себе самих! чи не стадо повинні пасти пастирі? Ви їли жир і вовною одягалися, відгодованих овець заколювали, а стада не пасли. Слабких не зміцнювали, і хворої вівці не лікували, і пораненої не перев'язували, і вкраденої не повертали, і загубленої не шукали, а правили ними з насильством і жорстокістю... Тому, пастирі, вислухайте слово Господнє. Живу Я! – говорить Господь Бог; за те, що вівці Мої були залишені на розкрадання і без пастиря зробилися вівці Мої поживою всякого звіра польового, і пастирі Мої не шукали овець Моїх, і **пасли пастирі самих себе, а овець моїх не пасли**, – за те, пастирі, вислухайте слово Господнє. Так говорить Господь Бог: ось, Я – на пастирів, і стягну овець моїх від руки їх, і не дам їм більше пасти овець, і не будуть більше пастирі пасти самих себе, і вивергну овець Моїх із щелеп їхніх, і не будуть вони їжею їх» (Єз. 34:2-4,7-10).

Пастир повинен усвідомлювати, що всі християни лише подорожують через цей світ до Царства Небесного «бо не маємо тут постійного міста, але шукаємо майбутнього» (Євр. 13:14). **Християнин не може перебувати одночасно і в служінні світу, і в служінні Христу**, бо не можна служити двом господарям (Мф. 6:24) і теплого Господь вивергне з вуст Своїх (Одкр. 3:15-16). Пастирство дається від Бога не заради того, щоби його носій владарював у Церкві та керував паствою на власний розсуд і збагачувався за її рахунок, а як служіння на благо ближніх – «Хто хоче бути першим, нехай буде з усіх останнім і всім слугою» (Мк. 9:35), – а також, як можливість виявити свою особливу любов до Бога (пор. Ін. 21:15-17).

2. Світ наполегливо бореться з тими, хто хоче жити за заповідями Божими. Нині він використовує безліч досягнень людської мудрості та технічного прогресу для того, щоби викоринювати правдиву віру в Ісуса Христа і відвертати віруючих від життя згідно віри. Пастир повинен усвідомлювати, що **він постійно знаходиться на передньому краї безперервної боротьби за власне спасіння та за спасіння довіреної йому пастви**. Тому сьогодні ще більше, ніж в минулому, важливі слова апостола Петра: «Будьте тверезі, пильнуйте, бо супротивник ваш диявол ходить, рикаючи, наче лев, і шукає, кого б пожерти. Станьте проти нього міцною вірою» (1 Пет. 5:8-9).

Посилення дії зла у світі, а особливо серед християнських народів, розповсюдження безбожжя, аморальності, бездуховності – все це повинно засмучувати пастиря, але **має ставати приводом не до відчаю чи зневіри, а до посиленої праці**.

3. Слід визнати, що недовгий час після поразки радянського атеїзму, коли в суспільстві повага до Церкви і її пастирів зростала, **завершується**. Безбожність у вигляді обмирщення (*секуляризму*), споживацтва та гонитви за насолодами (*гедонізму*) знову починає поступово проникати в суспільну свідомість, і, в першу чергу, в середовище молодого покоління.

Прихильники всіх цих явищ знову починають відкрито виявляти ворожість до Церкви, в тому числі використовуючи приклади негідних пастирів та виставляючи їхні гріховні вчинки напоказ. Це сталося попущенням Божим через те, що певна частина пастирів нинішні умови зовнішньої свободи, потяг людей до Церкви, пошану від владомощців **стали використовувати не для гідного звершення священнослужіння, а для того, щоби «пасти самих себе»**, будуючи за рахунок Церкви своє особисте благополуччя. Приклад таких негідних пастирів диявол розголошує для того, щоби спокусити невіруючих чи нестійких у вірі, подаючи їхні злі вчинки як щось, ніби в цілому притаманне Церкві.

Тому пастирі мають пам'ятати, що вони покликані Господом бути слугами у Його винограднику, а не бути його власниками (див. Мк. 12:1-9); що їм **належить подавати приклад побожності не тільки у проповідях, але й всім своїм життям**; діяти як мудрий і вірний раб, який постійно готовий до приходу господаря, а не як лукавий і лінивий, який занедбує те, що довірене йому, та живе для власного задоволення (див. Лк. 12:42-48). **Горе тому пастирю, через якого спокушаються віруючі та невіруючі, вчинки якого відвертають людей від Христа і Церкви!**

4. Священне Писання наголошує на тому, що служитель Божий не повинен бути п'яницею (див. 1 Тим. 3:3,8 та Тит. 1:7), і апостол Павло застерігає: «п'яниці ... Царства Божого не наслідують» (1 Кор 6:10, а також див. Гал. 5:21). Пастирям належить пам'ятати це і своїм прикладом навчати паству тверезому способу життя.

5. Пастирі Православної Церкви України не повинні заздрити чиємусь багатству, тим більше робити збагачення метою життя і служіння, розуміючи, що **матеріальні статки – палаючий вогонь, джерело багатьох спокус та причина численних негараздів у Церкві**.

Наслідуючи приклад Христа Спасителя та святих, пастир повинен так облаштовувати матеріальну сторону свого життя, щоби вона була не предметом спокуси, а прикладом для наслідування, всіляко уникаючи розкішного способу життя, прагнути найперше до духовного, а не матеріального багатства, **шукати найперше Царства Божого і правди його, а не грошей чи матеріальних благ**.

Не слід впадати у сум, а тим більше у відчай через мало сприятливі або й несприятливі обставини свого служіння. Матеріальні нестатки й убогість, гоніння та утиски від лежбратів та сильних світу цього – все це хоча

і стає причиною для скорботи, але попускається Богом і має сприйматися нами, пастирями і архіпастирями, як «вогняна спокуса», що посилається для нашого очищення (див. 1 Пет. 4:12-13). «Якщо лихословлять вас за ім'я Христове, то ви блаженні, бо Дух слави і Дух Божий спочиває на вас. Тими Він ганьбиться, а вами прославляється. Тільки б не постраждав хто з вас, як убивця, чи злодій, чи злочинець, або як той, хто зазіхає на чуже; а коли як християнин, то не соромся, а прославляй Бога за таку долю» (1 Пет. 4:14-16).

Гоніння та утиски нерозривно пов'язані з благочестивим життям у Христі, бо «усі, хто бажає жити побожно у Христі Ісусі, будуть гнані. Лихі ж люди і обманщики матимуть успіх у злому, зводячи інших і себе зводячи. А ти перебувай у тому, чого тебе навчили і що тобі довірили» (2 Тим. 3:12-14). Розуміючи це, також треба пам'ятати і про те, що Правосудний Бог для нашої користі часто накладає на нас покарання за гріхи, в тому числі за гріхи несвідомі, минулі, забуті чи таємні. А тому якщо по видимому в чомусь і страждаємо несправедливо, насправді ж частіше страждаємо за свої гріхи, які маємо очищати належним плідним покаанням. **Несправедливі ж страждання уподібнюють нас Самому Господу Ісусу Христу.**

6. Рішення Вселенського Патріархату від 2018 р. про визнання недійсними всіх покарань, несправедливо проголошених щодо українських православних архіпастирів і пастирів, рішення та діяння Об'єднавчого Собору 15 грудня 2018 р., якими було припинене розділення трьох гілок українського православ'я та утворено єдину помісну Православну Церкву України, Патріарший і Синодальний Томос про автокефалію Православної Церкви України створили нову реальність. Православна Церква України стала однією з 15 Церков-Сестер Вселенського Православ'я, рівною у своїх правах та обов'язках з іншими Помісними Церквами.

Приналежність до Православної Церкви України всіх православних архіпастирів, пастирів та вірних в Україні – визначений традицією Православної Церкви, канонічними правилами і Томосом про автокефалію обов'язок. **Подальше існування в Україні юрисдикції Московського патріархату – канонічна аномалія, порушення, яке має бути виправлене.** Тому ми закликаємо всіх пастирів та громади, які ще не послідували Томосу про автокефалію та рішенням Об'єднавчого Собору – зробити це, а пастирів Православної Церкви України – сприяти подальшому єднанню православних вірних навколо Київського престолу, навколо помісної Православної Церкви України.

II. Проповідь і навчання

1. Проповідь словом і самим життям – одне з головних завдань пастиря, який, разом з апостолом Павлом, повинен повторювати «**Горе мені, якщо не благовіствую!**» (1 Кор. 9:16). Проповідувати належить єпископам і священникам, особливо під час звершення богослужінь.

Нинішній час відзначається свободою для проповіді, а тому пастирі Церкви повинні використовувати всі можливості для її звершення. Той єпископ або священник, який, маючи можливість проповідувати, не використовує її, **грішить перед Господом, за що дасть відповідь в день Суду.**

2. Проповідь пастиря повинна бути якісною, має наповнюватися богословським та морально-практичним змістом. Під впливом проповіді людина повинна навертатися до Бога, до правдивого християнського життя, усвідомлювати необхідність постійно дбати про спасіння душі й життя вічне. Пастир повинен пояснювати значення слів Священного Писання та основ віровчення Православної Церкви, викривати гріхи та вказувати шляхи їхнього подолання, допомагати віруючим правильно розуміти сенс християнського подвигу, перенесення страждань, хвороб, життєвих негараздів.

Особливу увагу слід приділяти навчанню віруючих перед прийняттям Таїнств Хрещення і Шлюбу, робити все можливе для того, щоби ці та інші Таїнства Церкви **приймалися християнами свідомо, відповідально і з розумінням обов'язків, які вони на них накладають.**

3. Проповідь стає більш плідною, коли вона **походить від живої віри, від свідомого розуміння та переконаності самого пастиря в тому, чого він навчає народ.** Слова проповідника не повинні розходяться з його життям, а навпаки – повинні підтверджуватися ним. Якщо в апостольські часи правдивість євангельської проповіді стверджувалася чудесами і знаменнями, то нині пастир повинен всіляко дбати, щоби його слово стверджувалося особистим прикладом побожного життя.

4. Велике значення у справі настанови віруючих в християнському житті має приклад особистої поведінки священника, його пристойний зовнішній вигляд, скромність, вихованість, освіченість. Такий пастир привертає людей до Бога і до Церкви, в той час як пастир грубий, неосвічений, який має неохайний вигляд, і сам не йде до спасіння, й іншим стає приводом до спокусу.

Тому пастирям і архіпастирям слід приділяти належну увагу постійному вихованню і самовихованню пастирських якостей, богословській, моральній та церковно-практичній освіті й самоосвіті. **Пастирі, які не мають богословської освіти, повинні здобути її у богословських навчальних закладах.**

5. Сучасний пастир повинен використовувати для проповіді та настанов всі можливі й доступні форми і методи, а саме:

- дбати про організацію при парафії та належний рівень діяльності недільної школи (катехитичних курсів) для дітей і дорослих;
- сприяти викладанню у місцевих загальноосвітніх школах курсу «Основи християнської етики»;

– налагоджувати співпрацю із засобами масової інформації, завдяки яким є можливість доносити істини віри, розповідати про життя Церкви ширшій, ніж окрема парафія, аудиторії;

– активно сприяти розповсюдженню інформації загальноцерковних ЗМІ – офіційного сайту ПЦУ, газети та журналу, поширювати інформацію про офіційний застосунок «Моя Церква» для мобільних пристроїв; у разі можливості організувати власні канали поширення інформації через електронні платформи та друковані видання, тощо.

6. Пастирі повинні приділяти належну увагу розповсюдженню духовної літератури, особливо українською мовою: книг Священного Писання, молитовників та інших богословських та духовно-повчальних книг.

По можливості у храмі чи поруч з ним повинен бути на видному і доступному місці влаштований інформаційний стенд, на якому мають розміщуватися не тільки оголошення про розклад богослужінь та парафіяльні події, але й короткі духовні настанови з різних аспектів християнського життя, цитати зі Священного Писання та повчань Святих Отців, інші духовно корисні матеріали.

Разом з тим у обов'язок пастиря входить постійний пильний нагляд за тим, щоби в його громаді не розповсюджувалися різноманітні марновірства та лжевчення, в тому числі й через літературу.

7. Пастирі повинні підтримувати добру і духовно корисну традицію звершення паломництва до святинь, як в Україні, так і закордоном (наскільки це можливе в умовах воєнного стану), співпрацювати з цією метою з Паломницьким Центром Православної Церкви України та існуючими паломницькими службами, які мають належне благословення на свою роботу, переймати накопичений ними досвід роботи.

8. В наш час одним з найбільш розповсюджених приводів до спокуси у невоцерковлених або мало воцерковлених християн буває агресивна поведінка відносно них окремих парафіян, переважно жінок похилого віку. Тому **пастир повинен пильно слідкувати, щоби настанови у правилах поведінки в храмі, які подаються одними парафіянами іншим, мали не зверхній та осуджуючий, а лагідний характер**, не ставали приводом нарікання на Церкву і не відвертали людей від храмів і церковного життя.

Також, особливо після негативної інформації у цілому ряді ЗМІ, приводом для спокуси може ставати й фінансово-матеріальна сторона буття парафії. Тому **пастир повинен виявляти належну мудрість, щоби пожертви за треби та продаж церковних товарів не вводили у спокусу**, повинен і серед парафіян, і тим більше у себе самого не допускати ставлення до храму лише як до місця купівлі церковних товарів та «духовних послуг». **Категорично неприпустимою** є відмова священика від звершення Таїнств чи треб лише на тій підставі, що людина не може внести за них пожертву встановленого розміру.

9. З метою досягнення пастирських завдань необхідно співпрацювати з окремими активними мирянами, організувати з них братства і сестрицтва, в тому числі молодіжні, взаємодіяти зі світськими організаціями, які поділяють християнські переконання.

10. Пам'ятаючи, що за милосердя до хворих і ув'язнених Господь обіцяє велику нагороду в Царстві Небесному (*див. Мф. 25:36*), пастир повинен використовувати всі можливості для того, щоби звершувати своє служіння також і у лікарнях та в'язницях.

11. Внаслідок російської агресії проти України багато наших співгромадян втратили житло і майно, стали вимушеними переселенцями. Матеріальна і фінансова допомога постраждалим від війни, збір та поширення гуманітарної допомоги для потребуючих є одним з проявів любові до ближніх і милосердя, до чого всіх Своїх учнів закликає Господь. Цій діяльності пастирі повинні приділяти належну увагу.

12. В умовах війни особливе значення має духовна опіка, яка надається захисникам України та членам їхніх родин, ветеранам, пораненим військовослужбовцям, сім'ям загиблих. Церква заохочує до капеланського служіння у силах оборони України тих пастирів, які мають для цього покликання і здатність.

Незмінним обов'язком всіх пастирів Православної Церкви України є за кожною літургією та у належний час в інших богослужіннях підносити молитви за українське військо, за перемогу і справедливий мир для України, молитися за здоров'я захисників України, за спокій душ тих, хто віддав своє життя на полі бою, захищаючи нашу Батьківщину, за загиблих від російської агресії мирних мешканців.

III. Богослужіння

1. Покликання священика – бути служителем Христовим та будівничим тайн Божих (*див. 1 Кор. 4:1-2*). Тому ревне звершення всього уставного кола богослужінь – найперший з обов'язків пастиря.

Священик не тільки сам повинен виконувати своє служіння відповідно до приписів церковного уставу, але й слідкувати, щоби й інші учасники богослужіння виконували свої обов'язки – прислугування в храмі, читання, спів, тощо – належним чином і з благоговінням. Нікому не слід забувати грізні слова Писання: **«Проклятий, хто діло Господнє робить недбало»** (*Єр. 48:10*).

2. В жодному разі приводом до відмови від звершення частини уставного кола богослужінь не повинна бути мала відвідуваність храму. Пастир повинен розуміти, що він в першу чергу служить Богові, а тому присутність навіть двох-трьох осіб в храмі є вже достатньою. «Істинно також кажу вам: якщо двоє з вас дійдуть згоди на землі просити про всяку річ, то чого б вони не попросили, буде їм від Отця Мого Небесного; бо де двоє чи троє

зібрані в ім'я Моє, там Я серед них» (Мф. 18:19-20). Переконані, що Бог, бачачи ревність пастиря в богослужінні, з часом збере навколо нього паству, в той час як від недбалого пастиря розійдеться й та, яку він має.

3. З особливою ревністю та увагою пастир повинен зберігати молитовний настрій під час богослужіння. **Молитви та інші богослужбові тексти не повинні просто «вичитуватися»**, тобто прочитуватися або вимовлятися вголос механічно і бездумно, адже молитва є розмова, спілкування з Самим Богом і тому потребує належного духовного настрою, благоговіння, зосередженості на змісті молитви.

Якість звершення молитви зовсім не може бути замінена кількістю «вчитаних» молитовних текстів. Під час богослужіння пастир і його паства повинні молитися, а не просто відбувати певний уставний ритуал, а тим більше **не повинні займатися своїми справами, сторонніми розмовами**, щодо яких богослужіння сприймається лише як «звуковий фон». Священнослужителі та парафіяни мають бути живими учасниками всього богослужіння від початку до кінця, а не уподібнюватися до театральних акторів, які лише у визначені моменти виконують свою роль, а потім чекають наступного виходу.

4. З метою зробити богослужіння більш доступним і зрозумілим для пастирів та пастви Православна Церква України має усі основні богослужбові книги в перекладі літературною українською мовою. Але нерідко спосіб читання і виголошення богослужбових текстів є такий, що **навіть їхня жива українська мова стає цілком незрозумілою**. Тому обов'язок пастиря – не тільки самому читати богослужбові тексти чітко, ясно, зрозуміло для себе та парафіян, але й також вимагати цього від читців та співців.

Все православне богослужіння побудоване на використанні багатьох текстів зі Священного Писання, в першу чергу з книги Псалмів, а також текстів віровчительного та морально-повчального змісту. Уважне і вдумливе слухання богослужбових текстів сприяє кращому розумінню віруючими змісту того чи іншого святкування, засвоєнню ними істин віровчення та моральних настанов Церкви. Той, **хто виконує свої обов'язки читання і співу в храмі поспіхом і недбало – чинить гріх**, сам втрачає можливість долучитися до цінного скарбу церковного літургичного передання і парафіянам заважає в цій благій справі.

5. Православна церковна богослужбова традиція передбачає якнайменшу особисту емоційність під час читання і співу богослужбових текстів. Тексти Священного Писання, молитов та піснеспівів **впливають на віруючих своїм змістом**, сприйняттю якого зайві емоційні інтонації, різкі голосові перепади та інші артистичні прийоми лише заважають. Саме для того, щоб уникнути підміни духовних почуттів артистичними емоціями, східна православна традиція не сприймає використання під час богослужіння музичних інструментів.

Тому пастир повинен слідкувати, щоби ясність і чіткість виголошення та співу богослужбових текстів **не приносилася в жертву художнім артистичним прийомам виконання**. Особливо це важливо під час читання псалмів, Апостола і Євангелія, які є словами Божественного Одкровення, а тому мають виголошуватися з підвищеною уважністю та безперешкодно сприйматися і осмислюватися всіма парафіянами.

6. Загалом пастирю потрібно пам'ятати святоотецькі слова: «Закон віри визначається законом молитви». Формальна, суха, неуважна молитва, довільне ставлення до молитовних приписів Православної Церкви, суттєве скорочення або й повна відсутність приватної (*келійної*) молитви – все це є ознакою маловір'я, лінивства, закам'янілої нечутливості серця або інших викривлень у духовному житті. Наявність православної віри повинна підтверджуватися ділами віри, серед яких молитва – життєво необхідна і невід'ємна частина шляху християнина до спасіння. «Безперестанно моліться» (1 Сол. 5:17) – наставляє Писання, бо «як тіло без духу мертво, так і віра без діл мертва» (Як. 2:26).

7. Особливою ознакою нинішнього часу є широке розповсюдження храмового будівництва, зведення нових і реконструкція старих храмів, облаштування молитовних приміщень. Обов'язок пастиря – турбуватися про належне облаштування дому Божого. Разом з тим потрібно остерігатися спокуси за матеріальною стороною храмовбудівництва занедбати найголовніше – духовне життя. Недостойним є й те, коли священнослужитель дбайливо облаштовує своє житло і побутові умови, а про храм не турбується.

Православна Церква України має багаті традиції церковної архітектури та іконопису, які слід враховувати та відтворювати у сучасному храмовому будівництві.

* * *

Безперечно, що в цьому Посланні ми не змогли охопити всі важливі пастирські питання, а тому закликаємо пастирів до самостійного вивчення настанов Священного Писання з цієї теми, а також творинь Святих Отців та досвіду богословського осмислення пастирства Православною Церквою. Особливо духовно корисним є час від часу перечитувати «Шість слів про священство» святителя Іоанна Золотоустого, в яких глибоко і всебічно показана роль і місце пастиря в житті Церкви, його обов'язки та відповідальність.

Завершуючи це Послання, наводимо слова святого апостола Петра, який пише: «Пастирів... благаю я, співпастир, і свідок страждань Христових, і співучасник слави, що має відкритися: пасіть Боже стадо, яке у вас, доглядаючи його не примусово, а охоче і Боговгодно, не для ганебної користі, а щиро; і не пануючи над спадщиною Божою, а подаючи приклад стаду; і коли з'явиться Пастирначальник, ви одержите невід'янучий вінець слави. Також і молодші, будьте покірні пастирям: а всі, покораючись один одному, одягніться у смиренномудрість, бо Бог гордим противиться, а смиренним дає благодать» (1 Пет. 5:1-7).

Амінь!

ДОПОВІДЬ

Митрополита Київського і всієї України ЕПІФАНІЯ на розширеному засіданні Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 11 травня 2024 р.

Ваші Високопреосвященства і Преосвященства, улюблені у Христі брати і співслужителі! Христос воскрес!

Цими радісними словами великоднього вітання ми ділимося у ці святі дні вшанування Пасхи Христової, засвідчуючи нашу віру в перемогу Сина Божого над злом, над тиранією диявола і над пануванням в людстві гріха. Ми дякуємо Богові за те, що і цього року ми можемо у вільній країні, на своїй рідній землі, своєю рідною мовою піднести святкові молитви, вільно звершуючи служіння в наших храмах. Україна успішно чинить опір, захищає свою свободу і своє майбутнє – попри злобу і агресію, які щодня виявляють російські загарбники, чийм натхненником у злочинах безперечно є диявол, що за словом Євангелія «людиновбивцею був споконвіку і не стоїть в істині, бо істини немає в ньому» (Ін. 8:44).

Ми розпочали наш черговий Архієрейський Собор зі спільної молитви, під час якої просили Бога, Пречисту Діву Марію та святих угодників Божих про наше мужнє українське воїнство, про наших захисників, про дарування їм перемоги над супротивниками. Саме їм, нашим воїнам, ми завдячуємо тим, що попри всі намагання, які понад десять років російська держава здійснює, щоби знищити Україну і повернути її під кремлівське ярмо – наша держава зберігає свій суверенітет і свободу. Наш спільний обов'язок, не лише громадянський, але і християнський, духовний – всебічно підтримувати наших захисників, щоденно молитися про них, заохочувати надання їм допомоги у боротьбі. Так ми не лише на словах, але і у своїх справах будемо свідчити свою подяку тим, завдяки чьому подвигу і мужності ми живі, ми вільні та можемо в умовах свободи звершувати своє служіння Богу, Його Святейшій Церкві і рідному українському народу.

За цей час життя багатьох воїнів та мирних мешканців забрала війна. Ми схиляємо голови, згадуючи про них, і підносимо молитву за упокоєння їхніх душ в Царстві Небесному. Наш духовний центр, Михайлівський Золотоверхий монастир, на стіні якого можна бачити зображення декількох тисяч полеглих воїнів-захисників, став живим меморіалом в пам'ять про полеглих. Бо вони справді, ніби стіною, стали між нами, вільною Україною, і тією темрявою зла, яка посунула на нас з московських земель.

Тому наш обов'язок пам'ятати, якою дорогою є ціна нашої свободи, нашого життя, нашої можливості служити і працювати у відносно спокійних умовах – це є ціна самопожертви і пролитої героями на полі бою крові. Ми повинні згуртованістю, єднанням зусиль та одностайністю, плідною працею на благо Церкви та України засвідчувати, що усвідомлюємо це.

Перш ніж ми безпосередньо розпочнемо нашу роботу, я пропоную піднести молитву за душі загиблих на фронті українських воїнів, за душі замордованих російськими окупантами мирних мешканців – нехай Господь упокоїть їх у Царстві Своему! Вічна їм пам'ять!

Дорогі владики!

Сердечно вітаю усіх вас з початком роботи чергового Архієрейського Собору нашої Помісної Української Православної Церкви. У цій священній обителі, в Печерській Успенській Лаврі, ми збираємося вже вдруге на Собор, і я вірю, що це стане для нас доброю традицією.

За даними реєстрації для відкриття нашого засідання ми маємо в наявності визначений статутними нормами кворум його часників.

Як ви знаєте, за Статутом Православної Церкви України склад Архієрейського Собору обмежується лише єпархіальними архієреями. Однак від початку, від першого нашого Собору, ми проводимо його, залучаючи весь єпископат, адже це відповідає і нашим традиціям, і потребам життя Української Церкви. Тому за рішенням Священного Синоду засідання нашого Собору, як і у попередні рази, скликається у розширеному складі єпископату Православної Церкви України. Священний Синод також узгодив порядок денний, який пропонується для вашого затвердження:

1. Доповідь Предстоятеля про життя Помісної Церкви за період після Помісного Собору 27 липня 2023 р.;
2. Затвердження соборного осудження єретичного вчення «русского міра» та його головних пропагандистів;
3. Затвердження рішень Священного Синоду УПЦ (ПЦУ) за попередній період, від часу проведення Помісного Собору в липні минулого року, та рішень, що з них випливають.

Прошу підтримати і затвердити такий формат нашої роботи у розширеному складі та запропонований порядок денний.

ЦЕРКВА У ФАКТАХ

Дорогі брати!

На сьогодні Православна Церква України складається з 45 єпархій, які в Україні об'єднують близько 9000 громад і понад вісім десятків чоловічих та жіночих монастирів. Близько 500 парафій за звітний рік змінили канонічне підпорядкування, вийшли з-під влади Московського патріархату та доєдналися до Православної Церкви України. Попри складні обставини, стараннями парафіяльних громад за рік було освячено кілька десятків нових храмів.

Як і минулого року ми маємо 9 закладів вищої духовної освіти – це 5 академій (Київська, Львівська, Волинська, Ужгородська, Івано-Франківська), 1 інститут (Івано-Франківський), 3 семінарії (Львівська, Рівненська, Дніпровська). Крім того, у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, з яким Православна Церква України підписала Меморандум про співпрацю через Управління духовної освіти і богословської науки, діють освітні програми «Богослів'я» першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Загальна кількість студентів, які в них навчаються – понад 1200. При Священному Синоді нашої Церкви діє 15 синодальних установ та 6 комісій.

Протягом минулого року Київською Митрополією було здійснене нове видання Часослова, Службника у 2-х частинах та Службника великого формату, книги Богослужь у Світлий тиждень, Всенічної і Літургії для хору, Молитовника для вірян українською мовою, підготовлене до друку нове видання богослужбового і требного Євангелія та ведеться робота над новими виданнями Требника. За звітний період було перевидано працю професора митрополита Іларіона (Огієнка) «Свята Почаївська Лавра», видано два підручники для духовних навчальних закладів та два томи проповідей Предстоятеля. Видавнича діяльність Київської Митрополії буде продовжена в такому ж дусі – ми плануємо постійно збільшувати число видань богослужбових книг українською мовою, здійснених Православною Церквою України.

Окрім цього інформаційний супровід життя нашої Церкви здійснюють офіційний сайт, офіційний додаток для мобільних пристроїв «Моя Церква», який регулярно оновлюється і осучаснюється, працюють офіційні сторінки Церкви та Предстоятеля у низці соціальних мереж, відбувається регулярна трансляція богослужь Суспільним телебаченням України, а також на сторінках у мережах YouTube і Facebook, завдяки чому до молитви можуть долучатися і ті вірні, які з різних причин не беруть участь у богослужінні особисто. Здійснюється регулярне видання газети «Моя Церква» та двох журналів – офіційного вісника «Помісна Церква» та богословсько-публіцистичного «Церква і суспільство». Принагідно закликаю всіх сприяти поширенню серед духовенства і пастви інформації про наші видання, друковані та мережеві.

Також офіційними виданнями Православної Церкви України є Церковний календар та Богослужбові вказівки. У зв'язку з календарною реформою нами було здійснене видання двох варіантів календаря – за новим і за старим стилем.

Загалом служіння в нашій Церкві звершують приблизно 5700 кліриків. Ми маємо 63 архієрея – 45 єпархіальних, 10 вікарних, 3 титулярних архієрея, а також 4 архієреї перебувають на спокої. За всіма цими показниками Православна Церква України, навіть в умовах аномального існування в Україні неканонічної юрисдикції Московського патріархату, залишається однією з найбільших Помісних Церков.

З часу попереднього Собору відбулися дві архієрейські хіротонії – вікаріїв Київської єпархії преосвящених владик Арсенія (Пожарного) та Авраамія (Лотиша). Привітаємо наших співбратів: Аксіос!

ВИКЛИКИ ОБ'ЄДНАВЧОГО ПРОЦЕСУ

Одним з постійних завдань, які стоять перед нашою Помісною Церквою, є ведення об'єднавчого процесу. Норми канонічного права та Томос про автокефалію, наданий Вселенським Патріархатом Православній Церкві України, визначають, що в межах України може діяти лише одна канонічна православна юрисдикція – це Православна Церква України. Діяльність інших православних юрисдикцій будь-якого походження, якщо вона не погоджена з Православною Церквою України – є порушенням норм канонічного права і Томосу.

Виходячи з цієї загальної норми ми як Церква формуємо своє ставлення до діяльності Московського патріархату в Україні. З точки зору канонів ця діяльність є порушенням права, є аномалією. Те, що Московський патріархат не має в Україні своєї юрисдикції, зафіксовано і рішеннями Вселенського Патріархату, якими ясно стверджено, що підпорядкування Київської Митрополії під владу РПЦ 1686 р. відбулося не за приписами канонічних правил і тому є від початку не дійсним.

Одним з практичних наслідків такого стану справ є те, що духовенство і вірні, які в межах України досі перебувають в складі Московського патріархату, цим самим порушують канони. Їхній канонічний духовний обов'язок – виконати приписи Томосу Вселенського Патріарха та увійти в єднання з Православною Церквою України.

Ще одним практичним наслідком такого стану справ є те, що будь-які рішення ієрархів Московського патріархату проти священнослужителів та мирян, включно з так званими «заборонами» чи «позбавленням сану», якщо вони видані через те, що ці священнослужителі та миряни вийшли з неканонічної юрисдикції Московського патріархату, виконали припис Томосу та увійшли до складу Православної Церкви України – у такому разі всі ці «заборони» та «позбавлення сану» є не дійсними від початку та не породжують жодних наслідків для тих, проти кого

вони спрямовані. Навпаки, ті архієреї, які видають такі документи, привласнюючи собі права, які їм не належать – вони самі підпадають під суд і осудження за самочинну діяльність в чужій єпархії.

Я пропоную від імені нашого Собору в постановах наголосити на цих фактах та спрямувати заклик до духовенства і мирян, які дотепер ще залишаються в юрисдикції Московського патріархату, не боятися так званих «заборон» і «позбавлень сану» та продовжувати процес єднання з Православною Церквою України. Бо цей неправдивий страх перед московськими прокляттями досі тримає частину православних в Україні під владою РПЦ. Ми це бачимо також на практиці, коли лише менша частина священників підтримує рішення своїх громад про єднання з Православною Церквою України.

За минулий час число громад нашої Церкви збільшилося приблизно на півтисячі, також приблизно на чотириста осіб збільшилося число кліриків. Частина цих громад і духовенства долучилася до родини Помісної Церкви, вийшовши зі складу Московського патріархату. Отже об'єднавчий процес не припиняється, хоча керівництво Митрополії МП в Україні на чолі з митрополитом Онуфрієм роблять все для того, щоби перешкоджати єднанню.

За минулий рік у їхній офіційній позиції нічого не змінилося – як і раніше, вони відкидають будь який діалог з Православною Церквою України, висуваючи для нього завідомо неприйнятні умови, а саме:

- визнати, що ми не маємо рукоположення і сану;
- визнати, що ми не є автокефальною Церквою;
- визнати за структурою МП монопольне «кріпосне право» на розпорядження долею поки що підлеглих їй релігійних громад.

Це не умови для діалогу, а умови, спрямовані на підрич самої можливості для діалогу. Для нас вони цілком неприйнятні. Ми зі свого боку не висуваємо для початку діалогу жодних попередніх умов і готові, як і раніше, розпочати його тоді, коли повноважні представники з іншого боку будуть здатні зробити крок назустріч, щоби розпочати спілкування.

Як і раніше, ми фіксуємо ключові принципи, якими ми зі свого боку керуємося, говорячи про діалог з представниками структури Московського патріархату в Україні:

1. Мета діалогу з нашого боку – об'єднання українського православ'я. Ми не бачимо сенсу вести діалог, якщо його метою буде консервація стану розділення Церкви в Україні, особливо на умовах життя українського православ'я до Томосу про автокефалію, як цього хочуть в МП.

2. Визнання рішення Вселенського Патріархату від жовтня 2018 р. у справі апеляцій з України щодо неканонічних рішень РПЦ. Відтак першим кроком з боку Митрополії МП в Україні має бути відкликання рішень щодо розриву свого спілкування зі Вселенським Патріархатом та рядом Помісних Церков. Бо хіба можна вірити запевненням про бажання діалогу з нами тих, хто заперечує спілкування зі Вселенським Патріархатом та іншими беззаперечно визнаними Православними Церквами?

3. Ми готові вести діалог лише зберігаючи приписи Томосу про автокефалію, в якому визначено, що всі єпархії, монастирі, парафії та інші православні церковні установи повинні бути в юрисдикції автокефальної Православної Церкви України. Існування юрисдикції Московського патріархату в Україні, як і будь-який інший спосіб, який передбачає окреме від ПЦУ існування православних церковних структур в нашій державі – канонічна аномалія, порушення, яке раніше чи пізніше має бути виправлене.

Ми готові, у разі виявлення бажання з іншої сторони, говорити про конкретні способи здійснення єднання, з дотриманням цих ключових принципів.

Водночас слід відверто зазначити, що не лише спротив єднанню, який чинить керівництво МП в Україні, є фактором, який впливає на загальну ситуацію. Ще одним вагомим чинником є дедалі все більш негативне ставлення в українському суспільстві до структури МП, як до організації, яка системно сприяла, і багато в чому навіть зараз продовжує сприяти, поширенню ідей «руського міра». Численні факти співпраці архієреїв та духовенства МП в Україні з агресором, включно зі сприянням у здійсненні окупації, шпигунською діяльністю, з розпалюванням релігійної ворожнечі та іншими протиправними діями, набули широкого розголосу в суспільстві. Це не поодинокі випадки, адже йдеться про сотні таких фактів, причетними до яких є зокрема і вищі ієрархи. Наші опоненти постійно підкреслюють, що за ці факти їхня структура в цілому не несе відповідальності. Але чому ж тоді вона, в особі їхнього глави митрополита Онуфрія та його синоду, за весь цей час не вчинила жодної дії, щоби покарати колаборантів, зокрема через відсторонення з керівних посад? Натомість у публічних заявах структура МП в Україні намагається всіяко виправдати таких осіб, захищає їх.

Відтак слід констатувати, що об'єднавчий процес наражається не лише на спротив зі сторони структури МП в Україні. Українське суспільство, а також наш духовенство і вірні справедливо ставлять питання, що єднання з тими, хто винен у підтримці російської агресії, з пропагандистами ідеології «руського міра» – неможливе. Тож нам слід публічно зафіксувати позицію нашої Церкви: ми, як християни, віримо в можливість щирого розкаяння грішників, але також знаємо, що щирість покаяння засвідчується не словами, а діями. Тому, в разі наявності конкретних фактів колаборації з російським агресором, ми як Церква залишаємо за собою право, після дослідження прохань, відмовляти ієрархам і духовенству зі складу МП в прийнятті до Православної Церкви України доти, доки вони не засвідчать реальну зміну своєї свідомості та свого негативного ставлення до ідеології та практики «руського міра».

Ще одним питанням, яке слід відзначити у контексті об'єднавчого процесу, є питання звільнення храмів та інших споруд, які належать громадам і які, після рішення громад вийти з юрисдикції МП, прихильники Московського патріархату намагаються незаконно утримувати, провокуючи силове протистояння, бійки, влаштовуючи судову тяганину, поширюючи брехню в медійному просторі.

Найперше, слід підкреслити, що здійснення громадами свого права на зміну юрисдикції відповідає українському законодавству та є невід'ємною частиною загального права людини на свободу совісті. Хочу нагадати, що і Верховний Суд України рішенням своєї Великої палати підтвердив, що прийняте загальними зборами релігійної громади рішення про зміну юрисдикції є законним.

Відтак протизаконними є перешкоджання здійсненню громадою свого права на вибір підлеглості та перешкоджання громаді в користуванні її майном – храмом та іншими будівлями, які їй належать на правах власності, оренди чи користування. Ми, як Церква, виступали і виступаємо проти розпалення ворожнечі, проти вчинення насильства. Але ми також вважаємо неприпустимим, щоби невеликі групи прихильників МП брали в заручники цілу громаду, окупували її храм, силою і шантажем перешкоджаючи громаді у здійсненні її законних прав. Ми вважаємо неприпустимим, щоби шантажем і погрозами, в тому числі із залученням закордонних діячів, Московський патріархат в Україні перешкоджав здійсненню законних прав громад на визначення своєї канонічної підлеглості.

ЗМІНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА

У логічному зв'язку з попереднім питанням тісно стоїть питання остаточного ухвалення змін до законодавства України, якими має бути заборонено російським релігійним центрам мати свою юрисдикцію в Україні. Ви знаєте, що у першому читанні відповідний урядовий законопроект було ухвалено ще в жовтні минулого року. За регламентом парламент мав би ще до кінця минулого року ухвалити закон в цілому, але досі цього не було зроблено, значною мірою з суб'єктивних причин, зокрема через зовнішній тиск та активну діяльність прихильників Московського патріархату.

Ми, як Церква, не раз закликали парламент прискорити цей процес. Адже йдеться не про втручання в релігійне життя, а про захист духовного простору України від російської гібридної агресії та про захист релігійних організацій України від використання в якості інструментів російського впливу.

Протягом попереднього часу для всіх, хто має совість та здоровий глузд, стало остаточно очевидним, що головні російські релігійні об'єднання, в першу чергу Московська патріархія, не просто взаємодіють з кремлівською диктатурою – вони стали частиною російського державного апарату, виконуючи завдання з ведення гібридної війни проти України. Наша держава заборонила діяльність російських медіа, російських банків, проросійських партій, розірвала інші зв'язки з країною-агресором. Тому заборона на законодавчому рівні російським релігійним центрам мати у своєму підпорядкуванні релігійні організації в Україні – це справа захисту нашої національної безпеки від гібридної агресії і спосіб захистити реальну свободу совісті.

Ми повинні ще раз закликати парламент невідкладно підготувати урядовий законопроект до другого читання, врахувати обґрунтовані зауваження до нього, зокрема висловлені експертами щодо того, щоби закон був справедливим і не входив у суперечність з міжнародною практикою, і якомога швидше ухвалити його. Бо саме відсутність такого закону дозволяє структурам МП в Україні дурити суспільство, державу і власних вірних, публічно на словах заперечуючи свою підлеглість Московській патріархії, але в реальності продовжуючи її зберігати.

Потреба такого закону підтримується релігійною спільнотою України та українським суспільством, про що твердо свідчать дані соціологічних опитувань, а зволікання у цьому процесі лише примножує проблеми.

ОСУДЖЕННЯ ВЧЕННЯ «РУССКОГО МІРА»

В тісному зв'язку з двома попередніми темами стоїть тема необхідності осудження вчення та практики ідеології «руського міра», її творців та пропагандистів.

Рішенням нашого Архієрейського Собору два роки тому вже було висловлене загальне осудження цієї ідеології, як близької до ересі етнофілетизму. На цій підставі також було затверджене припинення поминання імені російського патріарха в Диптиху і спрямовано лист до Вселенського Патріарха з проханням розпочати осудження Кирила Гундяєва та позбавлення його патріаршого престолу.

За час, що минув відтоді, ситуація лише погіршилася. Керівництво Московської патріархії та особисто Кирил Гундяєв послідовно публічно підтримують російську військову агресію проти України та намагаються дати їй релігійне обґрунтування.

Нещодавно ідеологія «руського міра» отримала певною мірою публічно оформлений вигляд в ухваленому в березні цього року «наказі» XXV так званого Всесвітнього російського народного собору з назвою «Сьогоднішня та майбутнє русського міра». Ця організація хоча і має громадський характер, але створена безпосередньо РПЦ, за статутом її очолює російський патріарх і у своїй діяльності від середини 1990-х років і дотепер вона працює цілком суголосно з російською державою та Російською Церквою. Документи зібрання цієї організації, де російська агресія проти України названа «священною війною», були офіційно поширені сторінками РПЦ, як її власні.

Київська православна богословська академія із залученням провідних фахівців, в тому числі закордонних, провела круглий стіл, за підсумками якого були сформульовані певні висновки та пропозиції. Подібні наукові за-

ходи провели також Волинська православна богословська академія та Ужгородська українська богословська академія.

На підставі аналізу наказу так званого «собору» «російський мір» можна визначити як світоглядний нацизм. За логікою «наказу», Україна не може бути самостійною державою, українців та білорусів не існує (вони – частини російського народу), а Росія є «духовною цивілізацією», що веде боротьбу зі «світовим злом Заходу». Попри сильний акцент на укоріненні Росії у традиціях православ'я, текст «наказу» не містить жодних згадок про Бога і Христа, Богородицю, Церкву, святих тощо. Замість цих засадничих категорій християнської віри документ апелює до абстрактних «духовно-моральної точки зору», «традиційних цінностей» та таких світських ідеологем, як «російська цивілізаційна ідентичність», «колективний Захід», «єдиний російський простір», «триєдність російського народу» та «боротьба із глобалізмом і колективним Заходом» тощо.

Маючи відверто антихристиянський характер, пропагуючи ксенофобію та насильство заради чергового соціального експерименту, документ водночас заявляє про особливу месіанську роль російської держави, російського народу і «русского міра» як «утримувача» («катехона»), який, нібито, творить «особливу цивілізацію» та «російську цивілізаційну ідентичність» на противагу «впалому у сатанізм Заходу». Сьогодні «російський мір» – це фактично євразійська політична ідеологія неоімперської агресії та війни із використанням окремих елементів християнського соціального вчення.

Ідеологія «русского міра» має виразний єретичний характер. Відхід московського православ'я від християнського вчення чітко проявлений у пропагуванні культу насильства й виправданні («прощення гріхів») насильників, використанні Церкви як засобу досягнення світським керівництвом Росії своєї політичної мети (локальної – захоплення України, глобальної – знищення «колективного ворога», тобто євроатлантичної цивілізації), нагнітанні апокаліптичних настроїв серед вірян, у готовності до знищення світу (ядерний шантаж) заради досягнення уявної перемоги тощо. У такий спосіб відбувається підміна віронавчальних істин християнства та вчення Церкви на історичні й політичні міфи з метою політичної сакралізації державної влади кремлівського режиму та його неоімперської геополітики.

Науковці та богослови констатують, що нинішня версія ідеології «русского міра» вже перейшла навіть межі етнофілетичної ересі та стрімко віддаляється від християнського віровчення. За своїм змістом ця система тяжіє до дуалістичних релігій – зороастризму, маніхейства чи навколохристиянських гностичних рухів, де провідну роль відіграє те саме «єдине зле начало» в його вічній боротьбі з добром.

Створення Московською патріархією нового «богослів'я війни» («священної війни») все більше уподібнюється до створення нової «громадянської релігії» із культом «Московської / Російської держави» та «святої (триєдиної) Русі», де християнські цінності свідомо відсуваються на другий план заради досягнення агресивних завдань політичного керівництва Російської Федерації.

Ця нова громадянська (політична) релігія використовує православний контекст як одну зі сфер поширення задля легітимації власного панування.

Зважаючи на це, «російський мір» несе загрозу не лише всьому християнському світу, але й людству загалом. На це неодноразово звертали увагу відомі богослови зі всього світу, якими було підписано документ з назвою «Декларація про вчення «російського світу» (Русский мир) / «A Declaration on the «Russian World» (Russkii mir Teaching)».

Учасники круглого столу та інших заходів надіслали звернення до Архієрейського Собору Православної Церкви України з проханням надати богословську оцінку ідеології «русского міра» («російського світу») не тільки як етнофілетичної ересі, але й як вчення, що виводить не лише керівництво, але й всю РПЦ, яка нині активно підтримує цю ідеологію (чи, швидше, «громадянську релігію»), за межі православного християнства.

Ми маємо відгукнутися на ці виклики, та в межах своєї компетенції, як Помісна Церква, вчинити певні кроки з метою захисту православ'я в Україні від лжевчення «русского міра», яке має єретичний характер, виправдовує людиновбивство, агресивну війну та акти геноциду, що їх чинить російська держава на українській території проти українського народу.

Пропоную Архієрейському Собору наступні рішення:

1. Ухвалити і надіслати лист до Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія та Святого і Священно-го Синоду Вселенського Патріархату з проханням, виконуючи євангельське правило (Мф. 18:15-17), звернутися до Кирила Гундяєва з вимогою публічно відректися від лжевчення «русского міра», засудити і відкликати наказ так званого «собору», в якому містяться елементи цього лжевчення.

Вважати, що доки Кирил Гундяєв не виконає цього заклику «і Церкви не послухає, то нехай він буде [...] як язичник і митар» (Мф. 18:17), так само, як і всі, хто підтримує це вчення, пропагує його та керується ним в церковному житті.

2. Ще раз засвідчити, що Православна Церква України відкидає і засуджує вчення «русского міра» як базоване на єретичних засадах етнофілетизму, маніхейства та гностицизму. Активні пропагандисти вчення «русского міра» та керівники Московської патріархії, зокрема постійні члени Священного Синоду РПЦ, підпадають під осудження, висловлені Церквою щодо цих єретичних вчень, доки публічно не зречуться його.

3. Не маючи безпосередніх канонічних повноважень щодо формального відлучення від Церкви (анафематствування) осіб, які не належать і не належали до ПЦУ та перебувають поза її канонічною територією, але також беручи до уваги загальне православне християнське вчення про нерозкаяні смертні гріхи, які відлучають людину від Бога і Церкви, зважаючи на особливу тяжкість, публічність та вперту нерозкаяність злочинів проти Бога, Церкви Христової та людства, вчинених мирянином РПЦ Володимиром Володимировичем Путіним, наш Собор міг би засвідчити, що ця особа своїми злочинами і впертим та свідомим нерозкаянням в публічних гріхах сама себе відлучила від Церкви. Про нього можна сказати словами Псалма 108: «Нехай дні його будуть короткими і достоїнство його перейме інший... Він полюбив прокляття, воно і прийде на нього; не побажав благословення, – і воно одійшло від нього. Нехай він одягнеться в прокляття, наче в одяг, і нехай увійде воно, як вода, в утробу його і, як олива, в кості його; і нехай буде воно йому як одяг, в яку він одягається, і як пояс, яким він завжди підперізується» (Пс. 108:8, 17-19). Нехай справедливий Божий суд скоро здійсниться над тим, про кого можна сказати словами Євангелія, що його «батько є диявол» (Ін. 8:44).

ЗОВНІШНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Дорогі владики!

Перейдемо до інших питань, які також торкаються життя нашої Помісної Церкви, зовнішніх та внутрішніх.

Щодо зовнішньої діяльності Церкви, то про всі основні події, які відбулися за звітний період, вам відомо з інформаційних повідомлень, які було опубліковано на офіційній сторінці в мережі. Коротко зупинюся лише на кількох найбільш важливих подіях.

З нагоди початку Нового церковного року у вересні 2023 р. Предстоятель відвідав резиденцію Вселенського Патріархату на Фанарі в Константинополі, мав плідне братнє спілкування з Його Всесвятістю Вселенським Патріархом Варфоломієм. Також плідна розмова з Патріархом відбулася під час візиту Предстоятеля до Болгарії для участі в похованні спочилого Болгарського Патріарха Неофіта в березні цього року. Окрім цього за поточний період двічі офіційний представник Вселенського Патріархату старець-митрополит Халкидонський Еммануїл відвідував Київ.

Восени минулого року Православна Церква України стала повноправним членом Конференції Європейських Церков, делегація якої нещодавно з візитом також перебувала в Україні. Ця міжхристиянська екуменічна організація є важливою платформою взаємодії з Православними, протестантськими, англіканськими та старокатолицькими Церквами Європи.

Предстоятель мав міжнародні візити до Праги, де брав участь у конференції з питань захисту релігійної свободи, до Швеції та Фінляндії, де мав зустрічі з місцевими лютеранськими і Православними Церквами. Також у Києві Предстоятель приймав іноземні делегації, дипломатів, релігійних та світських діячів. Особливо слід підкреслити зустріч, проведену в Митрополічному домі в Києві з духовним главою Церкви Англії та англіканської світової спільноти Архієпископом Кентерберійським Джастіном Велбі.

Вже було згадано про візит Предстоятеля до Болгарії, на якому я хочу зупинитися трошки докладніше. Цей візит був офіційно погоджений і на державному, і на церковному рівні, та враховуючи всі попередні обставини, які були, може вважатися успішним. Найперше, було належним чином вшановано пам'ять спочилого Предстоятеля Болгарської Православної Церкви Патріарха Неофіта, який у своїй публічній заяві засудив російську агресію проти нашої держави та підтримав спротив українського народу. Пропоную також соборно від єпископату нашої Церкви виголосити спочилому Патріарху Неофіту: «Вічна пам'ять!»

Візит засвідчив істотне зрушення в ставленні Болгарської Православної Церкви та народу Болгарії до українського церковного питання. Предстоятель Православної Церкви України був офіційно зустрінутий світськими представниками та представниками Болгарського Патріархату, мав визначене за Диптихом місце під час заупокійного богослужіння, спілкувався з тимчасовим главою Синоду БПЦ. Попри намагання російських представників вчинити провокації, жоден з офіційних представників БПЦ ні під час візиту Предстоятеля, ні після його завершення не підтримав їх у цих справах.

Отже, ми маємо сподівання, що наші відносини з Болгарською Православною Церквою будуть розвиватися у позитивному напрямку, зокрема після того, як наприкінці червня цього року Собор БПЦ здійснить обрання нового Болгарського Патріарха.

Також ми маємо певні зрушення у відносинах зі Всесвітньою Радою Церков. Два роки тому ми подали заяву щодо набуття членства у цій міжнародній організації. Певні обставини, які можна пояснити також спротивом з боку РПЦ та її союзників, ускладнюють процес набуття членства. Але ми сподіваємося, що після візиту Предстоятеля до Женеві і зустрічі з Генеральним секретарем і провідними особами ВРЦ, яка відбулася у квітні цього року, процес взаємодії стане більш інтенсивним. Ми позитивно оцінюємо публічну заяву ВРЦ, зроблену після нашої зустрічі, в якій прозвучало осудження рішень московського «народного собору», зокрема того факту, що російську агресію проти України там названо «священною війною».

Окремим великим викликом у зовнішній діяльності для нашої Церкви є питання духовної підтримки українців, які опинилися закордоном. Синодальним рішенням було утворено Капеланську місію. Через її механізм та

в рамках взаємодії з місцевою компетентною церковною владою цілком можливо, хоча у низці випадків дуже не просто, налагоджувати духовну працю на місцях. У країнах Північної Європи та Балтії, наприклад, є налагоджені механізми взаємодії. Натомість у Польщі місцева церковна православна влада не лише не допомагає нам, а навпаки – робить все можливе для створення перешкод.

Питання це є чутливим і часто використовується з різних сторін для дискредитації нашої Церкви. Тому і як Предстоятель, і як голова Управління зовнішніх церковних зв'язків хочу підкреслити, що утворення нових громад від імені Православної Церкви України не може відбуватися самоуправно, за власним рішенням того чи іншого священика чи навіть архієрея. Є визначення нашого Священного Синоду щодо діяльності Капеланської місії, і його усім слід дотримуватися.

У цьому контексті хочу нагадати базове 34 Апостольське правило, яке приписує всі справи, які виходять за встановлені межі єпархії, а тим більше за межі Помісної Церкви, вирішувати архієреям лише з відома та благословення Предстоятеля, а не на власний розсуд, щоби не стати порушником тієї обіцянки на вірність канонічним правилам, яку кожен складав перед рукоположенням. Архієреїв та священиків РПЦ, які без належного канонічного дозволу стали діяти в межах Олександрійського Патріархату, Священний Синод цього Патріархату позбав сану. Синод Вселенського Патріархату свого часу розірвав стосунки з Патріархатом Єрусалимським за втручання в його парафії закордоном, а винного архієрея навіть позбавив сану. На ці історичні прецеденти треба зважати.

ВНУТРІШНІ ПИТАННЯ

Що стосується питань нашого внутрішнього життя, то з радістю маємо констатувати, що рішення, які були ухвалені нашим Собором минулого року, успішно були сприйняті Церквою, тобто пройшли рецепцію, чим було доведено, що вони були вірними та своєчасними. Йдеться про два важливих наших рішення – щодо календарної реформи та щодо ухвалення Положення про управління. Обидва цих рішення були підтверджені Помісним Собором Православної Церкви України та втілені в життя.

Переважна більшість парафій нашої Церкви цілком органічно сприйняли календарну реформу, також ми бачимо, що вона знайшла позитивний відгук в українському суспільстві. Попри окремі намагання спровокувати якісь непорозуміння, враховуючи давність і складність календарного питання ми можемо констатувати, що його вирішення було правильним. Ми надали можливість визначитися добровільно і бачимо, що навіть серед тих громад, які спочатку вирішили дотримуватися надалі юліанського календаря, з часом більшість перейшли на новий. На прикладі Лаври, яка кілька місяців після реформи здійснювала богослужіння за старим стилем, можна побачити, що запиту на це серед парафіян не було, вірні очікували на свята вже за новим стилем, і тому було надано благословення для Лаври перейти на новий стиль.

Також успішним можемо вважати і ухвалення Положення про управління, в якому було зібрано в одному документі ті норми, за якими наша Церква і так вже жила і які були окремо схвалені в типових статутах різних церковних інституцій. Церква є живим організмом, який розвивається, перед яким постають нові виклики, тому удосконалення механізмів внутрішнього адміністрування – це природний процес, особливо коли йдеться про нашу Помісну Церкву, яка у новій якості визнаної автокефальної Церкви має лише п'ять років свого буття.

Загалом церковне управління є складною справою, і кожен з вас на своєму власному досвіді знає про це. Тож цілком природно, що якимись рішеннями одні задоволені більше, інші – менше. Але емоції не можуть і не повинні зупиняти розвиток Церкви чи тим більше призводити до анархії. Тому у визначених канонічними нормами і статутними документами ПЦУ рамках, через відповідні керівні та дорадчі інституції, ми і надалі маємо працювати на благо Церкви та України, як брати допомагаючи один одному та підтримуючи церковну єдність.

З особливо нагальних питань, які слід підкреслити, хочу привернути увагу Собору до подолання дефіциту духовенства загалом і дефіциту військового духовенства, капеланів, зокрема. З об'єктивних обставин кількість громад нашої Церкви зростає більше, ніж кількість духовенства. Тому обов'язком нашим, як архієреїв, є шукати кандидатів, зокрема серед воцерковлених чоловіків, для підготовки до священнослужіння. На відміну від початку 1990-х років, коли у Церкві була дещо подібна ситуація, зараз ми вже маємо розвинену мережу духовних навчальних закладів, де потенційні кандидати очно або заочно можуть здобути необхідну фахову підготовку, до чого їх слід заохочувати.

Також хочу нагадати про «Послання до пастирів», документ, ухвалений нашим Помісним Собором, в якому подані практичні рекомендації для священнослужителів щодо церковної праці та особистого життя.

У зв'язку з війною, зі змінами у законодавстві та іншими викликами, наша служба військового духовенства теж потребує і особливої уваги, і підтримки. Ми працюємо над тим, щоби вирішувати поточні питання на центрально-му рівні, але важливо, щоби і на місцях, в кожній єпархії, цій праці приділялася належна увага.

Ще одна дуже вагома тема – благодійна праця Церкви. Я хочу подякувати всім, хто активно служить у цій сфері, хто збирає і передає гуманітарну допомогу. Хочу відзначити і наше Синодальне управління на чолі з владикою Сергієм, і благодійну організацію «Елеос», як її центральну структуру, так і структури на місцях. Хочу подякувати місії Київської єпархії «Параволан», яка вже кілька років займається евакуацією – медичною, гуманітарною, вивезенням поранених. Продовжує втілювати благодійні проекти Митрополичий фонд Православної Церкви України.

Ми знаємо, що з плином часу знаходити благодійників все складніше, а потреби лише зростають. Однак і в цих умовах наприклад лише один гуманітарний хаб, яким опікується в м. Дніпро владика Сергій, зміг залучити і поширити допомоги від партнерів на майже півмільярда гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ

Тож, підсумовуючи свою доповідь, я представляю на розгляд Собору наступні пропозиції, які мають бути, у разі підтримки, зафіксовані у соборних рішеннях і постановах:

1. Дати оцінку діяльності Київської Митрополії та Предстоятеля за час, що минув від Помісного Собору.
2. Затвердити прийняті Священним Синодом УПЦ (ПЦУ) від часу попереднього Помісного Собору (27 липня 2023 р.) рішення, відображені у відповідних синодальних документах.
3. Знову засвідчити бажання і готовність нашої Помісної Церкви вести діалог, мета якого – досягнення єдності українського православ'я навколо Київського престолу на засадах Томосу про автокефалію та згідно з викладеними принципами.

Наголосити на тому, що юрисдикція МП в Україні є канонічним порушенням і аномалією та спрямувати заклик до духовенства і мирян, які дотепер ще залишаються в юрисдикції Московського патріархату, продовжувати процес єднання з Православною Церквою України і не боятися так званих «заборон» і «позбавлень сану», бо вони є неканонічними.

4. Затвердити рішення, пов'язані із засудженням вчення «руського міра» та його головних пропагандистів.
5. Підтримати викладені у цій доповіді оцінки та пропозиції і взяти їх до уваги у подальшій праці з розбудови Помісної Церкви.

Дякую всім вам за увагу!

Нехай Бог благословить нас на плідну соборну працю, корисне обговорення та ухвалення вірних рішень, а Україні нехай дає перемогу над агресором і справедливий мир.

Христос воскрес!

ПОСТАНОВИ

Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) у розширеному складі під головуванням Блаженнішого ЕПІФАНІЯ, Митрополита Київського і всієї України, від 11 травня 2024 р.

Зібравшись згідно з рішенням Священного Синоду на своє чергове засідання та провівши його у розширеному складі єпископату Української Православної Церкви (Православної Церкви України), Архієрейський Собор підносить подяку Богові за Його численні милості та благодіяння для Православної Церкви України, зокрема явлені протягом часу від попереднього засідання.

Собор підносить молитви за українських воїнів, які захищають Батьківщину від російської агресії, просить для них, для мирних мешканців, які страждають від атак ворога, для біженців та вимушених переселенців, для наших співгромадян, які перебувають в окупації, Господньої допомоги та опіки. Закликаємо благословення Боже на Президента України, Верховного Головнокомандувача Збройних сил України Володимира Олександровича Зеленського, на мужнє українське військо, на державну і місцеву владу і на весь наш народ у боротьбі за перемогу над російським агресором і встановлення справедливого миру.

Ми низько схиляємо голови, шануючи пам'ять про полеглих захисників України та мирних мешканців, вбитих російськими агресорами, і підносимо свої молитви за упокоєння їхніх душ.

Собор підносить молитви за військових капеланів, а також за братів архієреїв, за духовенство і вірних, які постраждали від війни, перебувають в умовах окупації або були вимушені полишити місце свого проживання.

Собор висловлює незмінну сердечну подяку Вселенському Патріархату, Олександрійському Патріархату, Церквам Кіпру та Греції за підтримку в час важких випробувань війною, а також щиро цінує підтримку з боку християнських Церков, релігійних спільнот та всіх людей доброї волі.

Собор підносить молитву за упокоєння душі спочилого Патріарха Болгарського і Митрополита Софійського Неофіта та молитовно бажає братній Болгарській Православній Церкві успішного обрання його гідного наступника.

Заслухавши та обговоривши доповідь Предстоятеля, Митрополита Київського і всієї України Епіфанія, про діяльність від часу Помісного Собору (27 липня 2023 р.), Архієрейський Собор постановляє:

1. Схвалити роботу Предстоятеля, Митрополита Київського і всієї України Епіфанія за період від попереднього засідання Помісного Собору (27 липня 2023 р.) та Київської Митрополії УПЦ (ПЦУ). Засвідчити повну

підтримку Предстоятелю, Блаженнішому Епіфанію, Митрополиту Київському і всієї України.

2. Затвердити всі рішення, ухвалені Священним Синодом УПЦ (ПЦУ) за період з часу Помісного Собору (з 27 липня 2023 р.), відображені в синодальних документах.

3. Знову, як і у попередні роки, засвідчити бажання і готовність нашої Помісної Церкви вести діалог, мета якого – досягнення єдності українського православ'я навколо Київського престолу на засадах Томосу про автокефалію.

Висловити глибокий жаль з приводу ультимативних відмов керівництва Митрополії Московського патріархату в Україні від такого діалогу, водночас засвідчивши його успішність на рівні релігійних громад.

Наголосити на тому, що поширення Московською патріархією своєї юрисдикції в Україні є канонічним порушенням і аномалією. Собор закликає духовенство і мирян, які дотепер ще залишаються в юрисдикції Московського патріархату, продовжувати процес єднання з Православною Церквою України і не боятися так званих «заборон» і «позбавлень сану», бо вони є неканонічними, від початку нікчемними і не дійсними.

Собор вдячний православним громадам і духовенству, які за власним вільним рішенням протягом попереднього часу послідували Томосу про автокефалію і увійшли в родину Православної Церкви України, адже це відповідає канонічному порядку, благу Православ'я в Україні та має тверду законну основу, що підтверджене і рішенням Верховного Суду України.

4. Підтримати зусилля української держави щодо захисту релігійної спільноти і всього суспільства від ворожого іноземного впливу, від намагань з-за кордону під виглядом релігійної діяльності втручатися у внутрішні справи України, руйнувати її через нав'язування неоімперської ідеології. Ці зусилля є особливо актуальними у світлі використання кремлівською диктатурою релігійних інструментів у гібридній агресії Росії проти України.

У зв'язку з цим Собор послідовно підтримує необхідність запровадження законодавчої заборони підлегlosti релігійних організацій в Україні релігійним об'єднанням з центром у державі-агресорі та звертається до парламенту України з проханням, після внесення необхідних доповнень, ухвалити підтриманий релігійною спільнотою України урядовий законопроект з цього питання.

5. Ухвалити запропонований Священним Синодом проект і надіслати лист до Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія та Святого і Священного Синоду Вселенського Патріархату з проханням, виконуючи євангельське правило (Мф. 18: 15-17), звернутися до Кирила Гундяєва з вимогою публічно відректися від лжевчення «русского міра», засудити і відкликати наказ так званого «Всесвітнього російського народного собору», в якому містяться елементи цього лжевчення.

Вважати, що доки Кирил Гундяєв не виконає цього заклику «і Церкви не послухає, то нехай він буде [...] як язичник і митар» (Мф. 18: 17), так само, як і всі, хто підтримує це вчення, пропагує його та керується ним в церковному житті.

6. Ще раз засвідчити, що Православна Церква України відкидає і засуджує вчення «русского міра» як базоване на єретичних засадах етнофілетизму, маніхейства та гностицизму. Активні пропагандисти вчення «русского міра» та керівники Московської патріархії, зокрема постійні члени Священного Синоду РПЦ, падають під осудження, висловлені Церквою щодо цих єретичних вчень, доки публічно не зречуться його.

7. Не маючи безпосередніх канонічних повноважень щодо формального відлучення від Церкви (анафематствування) осіб, які не належать і не належали до ПЦУ та перебувають поза її канонічною територією, але також беручи до уваги загальне православне християнське вчення про нерозкаяні смертні гріхи, які відлучають людину від Бога і Церкви, зважаючи на особливу тяжкість, публічність та вперту нерозкаяність злочинів проти Бога, Церкви Христової та людства, вчинених мирянином РПЦ Владіміром Владіміровичем Путіним, Собор засвідчує, що ця особа своїми злочинами і впертим та свідомим нерозкаянням в публічних гріхах сама себе відлучила від Церкви.

Про нього можна сказати словами Псалма 108: «Нехай дні його будуть короткими і достоїнство його перейме інший... Він полюбив прокляття, воно і прийде на нього; не побажав благословення, – і воно одійшло від нього. Нехай він одягнеться в прокляття, наче в одяг, і нехай увійде воно, як вода, в утробу його і, як олива, в кості його; і нехай буде воно йому як одіж, в яку він одягається, і як пояс, яким він завжди підперізується» (Пс. 108: 8, 17-19). Нехай справедливий Божий суд скоро здійсниться над тим, про кого можна сказати словами Євангелія, що його «батько є диявол» (Ін. 8: 44).

8. Підтримати викладені у Доповіді Митрополита Київського і всієї України Епіфанія на Соборі оцінки та пропозиції і взяти їх до уваги у подальшій праці з розбудови Помісної Церкви.

Завершуючи свою працю Архієрейський Собор підносить молитви за Помісну Українську Православну Церкву, за перемогу і справедливий мир в Україні та закликає Боже благословення на духовенство і вірних та на весь український народ.

СОБОРНИЙ ЛИСТ

**Архієрейського Собору Православної Церкви України
Вселенському Патріарху ВАРФОЛОМІЮ,
ухвалений 11 травня 2024 р., Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра**

Всесвятійший Архієпископе Константинополя – Нового Риму, Вселенський Патріарше, у Христі Богові вельми любий та бажаний брате та співслужителю нашого смирення, владико ВАРФОЛОМІЮ, Вашу Всесвятість у Господі міцно обіймаємо та щиро й радісно вітаємо.

Архієрейський Собор Православної Церкви України, який мав своє чергове річне засідання 11 травня 2024 року в стінах Святої Лаври Печерської в Києві, звертається до Вас і до Святого та Священного Синоду Великої Христової Церкви у Константинополі, до Першого престолу і нашої люблячої Матері-Церкви, із цим листом у справі осудження вчення про «руській мір», як такого, що суперечить православному християнському вченню.

Богословські академії нашої Помісної Церкви провели аналіз цього вчення, особливо після ухвалення в березні нинішнього року «наказу» XXV так званого Всесвітнього російського народного собору з назвою «Сьогоднішня та майбутнє руського міра». Ця організація хоча і має громадський характер, але створена безпосередньо РПЦ, за статутом її очолює російський патріарх і у своїй діяльності від середини 1990-х років і дотепер вона працює цілком суголосно з російською державою та Російською Церквою. Документи зібрання цієї організації, де російська агресія проти України названа «священною війною», були офіційно поширені сторінками РПЦ, як її власні.

Архієрейський Собор Православної Церкви України взяв до уваги пропозиції, зроблені нашими Богословськими академіями після дослідження цієї справи, і прийшов до наступних висновків.

На підставі аналізу наказу так званого «собору» та інших джерел, зокрема численних публічних виступів Кирила Гундяєва, «руській мір» можна визначити як світоглядний нацизм. За логікою «наказу», Україна не може бути самостійною державою, українців та білорусів не існує (вони – частини російського народу), а Росія є «духовною цивілізацією», що веде боротьбу зі «світовим злом Заходу». Попри сильний акцент на укоріненні Росії у традиціях православ'я, текст «наказу» не містить жодних згадок про Бога і Христа, Богородицю, Церкву, святих тощо. Замість цих засадничих категорій християнської віри документ апелює до абстрактних «духовно-моральної точки зору», «традиційних цінностей» та таких світських ідеологем, як «російська цивілізаційна ідентичність», «колективний Захід», «єдиний російський простір», «триєдність російського народу» та «боротьба із глобалізмом і колективним Заходом» тощо.

Маючи відверто антихристиянський характер, пропагуючи ксенофобію та насильство заради чергового соціального експерименту, документ водночас заявляє про особливу месіанську роль російської держави, російського народу і «русского міра» як «утримувача» («катехона»), який, нібито, творить «особливу цивілізацію» та «російську цивілізаційну ідентичність» на протигагу «впалому у сатанізм Заходу». Сьогодні «руській мір» – це фактично євразійська політична ідеологія неоімперської агресії та війни із використанням окремих елементів християнського соціального вчення.

Ідеологія «русского міра» має виразний еретичний характер. Відхід московського православ'я від християнського вчення чітко проявлений у пропагуванні культу насильства й виправданні («прощення гріхів») насильників, використанні Церкви як засобу досягнення світським керівництвом Росії своєї політичної мети (локальної – захоплення України, глобальної – знищення «колективного ворога», тобто євроатлантичної цивілізації), нагнітанні апокаліптичних настроїв серед вірян, у готовності до знищення світу (ядерний шантаж) заради досягнення уявної перемоги тощо. У такий спосіб відбувається підміна віронавчальних істин християнства та вчення Церкви на історичні й політичні міфи з метою політичної сакралізації державної влади кремлівського режиму та його неоімперської геополітики.

Науковці та богослови констатують, що нинішня версія ідеології «русского міра» вже перейшла навіть межі етнофілетичної ересі та стрімко віддаляється від християнського віровчення. За своїм змістом ця система тяжіє до дуалістичних релігій – зороастризму, маніхейства чи навколохристиянських гностичних рухів, де провідну роль відіграє те саме «єдине зле начало» в його вічній боротьбі з добром.

Створення Московською патріархією нового «богослів'я війни» («священної війни») все більше уподібнюється до створення нової «громадянської релігії» із культом «Московської / Російської держави» та «святої (триєдиної) Русі», де християнські цінності свідомо відсуваються на другий план заради досягнення агресивних завдань політичного керівництва Російської Федерації.

Ця нова громадянська (політична) релігія використовує православний контекст як одну зі сфер поширення задля легітимації власного панування.

Зважаючи на це, «русский мір» несе загрозу не лише всьому християнському світу, але й людству загалом. На це неодноразово звертали увагу відомі богослови зі всього світу, якими було підписано документ з назвою «Декларація про вчення «російського світу» (Русский мир)» / «A Declaration on the «Russian World» (Russkii mir) Teaching»).

Беручи до уваги все вище зазначене Архієрейський Собор Православної Церкви України вважає справедливим визначати ідеологію «русского міра» («російського світу») не тільки як етнофілетичну ересь, але й як вчення, що виводить не лише керівництво, але й всю РПЦ, яка нині активно підтримує цю ідеологію (чи, швидше, «громадянську релігію»), за межі православного християнства.

Тому ми просимо Вашу Всесвятість та Святий і Священний Синод Вселенського Патріархату, виконуючи євангельське правило (Мф. 18: 15-17), звернутися до Кирила Гундяєва з вимогою публічно відректися від лжевчення «русского міра», засудити і відкликати наказ так званого «собору», в якому містяться елементи цього лжевчення.

Ми вважаємо, що доки Кирил Гундяєв не виконає цього заклик «і Церкви не послухає, то нехай він буде [...] як язичник і митар» (Мф. 18: 17), так само, як і всі, хто підтримує це вчення, пропагує його та керується ним в церковному житті. Тому ми не можемо з такими мати церковне спілкування.

Ми ще раз засвідчуємо, як це було зроблене два роки тому нашим Архієрейським Собором, що Православна Церква України відкидає і засуджує вчення «русского міра» як базоване на еретичних засадах етнофілетизму, маніхейства та гностицизму. На нашу думку, активні пропагандисти вчення «русского міра» та керівники Московської патріархії, зокрема постійні члени Священного Синоду РПЦ, підпадають під осудження, висловлені Церквою щодо цих еретичних вчень, доки публічно не зречуться його.

Не маючи безпосередніх канонічних повноважень щодо формального відлучення від Церкви (анафематствування) осіб, які не належать і не належали до ПЦУ та перебувають поза її канонічною територією, але також беручи до уваги загальне православне християнське вчення про нерозкаяні смертні гріхи, які відлучають людину від Бога і Церкви, зважаючи на особливу тяжкість, публічність та вперту нерозкаяність злочинів проти Бога, Церкви Христової та людства, вчинених мирянином РПЦ Владіміром Владіміровичем Путіним, Архієрейський Собор Православної Церкви України засвідчує, що ця особа своїми злочинами і впертим та свідомим нерозкаянням в публічних гріхах сама себе відлучила від Церкви.

Про нього можна сказати словами Псалма 108: «Нехай дні його будуть короткими і достоїнство його перейме інший... Він полюбив прокляття, воно і прийде на нього; не побажав благословення, – і воно одійшло від нього. Нехай він одягнеться в прокляття, наче в одяг, і нехай увійде воно, як вода, в утробу його і, як олива, в кості його; і нехай буде воно йому як одяг, в яку він одягається, і як пояс, яким він завжди підперізується» (Пс. 108: 8, 17-19). Нехай справедливий Божий суд скоро здійсниться над тим, про кого можна сказати словами Євангелія, що його «батько є диявол» (Ін. 8: 44).

Ваша Всесвятосте!

З любов'ю у Христі та незмінною повагою ми передаємо всі ці рішення для розгляду Вами, як Першому серед Патріархів, який єдиний має особливі канонічні права у питаннях, що стосуються Повноти Православ'я, та просимо Вас і Святий та Священний Синод Вселенського Патріархату вчинити те, що необхідне для захисту чистоти Християнської Православної віри від еретичних викривлень, які завдають шкоди Церкві та мають своїми плодами війну, численні вбивства невинних і страждання народу Божого.

Просимо Ваших святих молитов за перемогу правди і справедливий мир для України і запевняємо Вашу Всесвятість у нашій незмінній любові та молитві про Вас!

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України),
23 травня 2023 р.

ПОСТАНОВА №58

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про Свято-Троїцький Іонинський монастир»

На пропозицію Блаженнішого Єпіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє**:

1. Утворити у складі релігійного об'єднання Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Троїцький Іонинський чоловічий монастир Київської Митрополії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Троїцький Іонинський чоловічий монастир Київської Митрополії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)», визначивши, що він має безпосереднє пряме підпорядкування Предстоятелю Православної Церкви України Митрополиту Київському і всієї України, як священноархімандриту релігійної організації «Свято-Троїцький Іонинський чоловічий монастир Київської Митрополії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №23

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 24 травня 2023 р.»

Розглянувши пропозицію щодо проведення засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 24 травня 2023 р. Священний Синод **вирішив**:

1. Виконуючи попереднє рішення щодо скликання 24 травня 2023 р. засідання Архієрейського Собору – провести засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 24 травня 2023 р. у Трапезному храмі преподобних Антонія і Феодосія Печерських Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври у розширеному складі за участю єпархіальних, вікарних та титулярних архієреїв Православної Церкви України.

2. Схвалити наступний порядок денний засідання Архієрейського Собору 24 травня 2023 р.:

– Доповідь Предстоятеля Православної Церкви України Митрополита Київського і всієї України Єпіфанія про життя Помісної Церкви за період після Архієрейського Собору 24 травня 2022 р.;

– Затвердження рішень Священного Синоду УПЦ (ПЦУ) за період від попереднього засідання Архієрейського Собору 24 травня 2022 р. та рішень, що з них випливають;

– Затвердження Статуту (положення) про управління Української Православної Церкви (Православної Церкви України), поданого Синодальною статутною комісією та попередньо схваленого Священним Синодом;

– Питання календарної реформи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України,

РІШЕННЯ №24

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про проведення 27 липня 2023 р. Помісного Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Виконуючи припис Статуту Православної Церкви України (розділ II, п. 2) щодо Помісного Собору Православної Церкви України Священний Синод **вирішив**:

1. Відповідно до визначеного Статутом Православної Церкви України п'ятирічного періоду – скликати у м. Києві 27 липня 2023 року Помісний Собор Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

2. Визначити наступний склад членів Помісного Собору:

2.1. єпархіальні, вікарні та титулярні архієреї Православної Церкви України (у разі неможливості з об'єктивних обставин архієрею взяти участь у роботі Собору за його заявою його особу може представляти повноважний представник, який користується від його імені правами члена Собору);

2.2. два делегати від духовенства і чернецтва та мирян кожної єпархії, обрані в єпархіях Православної Церкви України: один представник від духовенства та чернецтва і один представник від мирян кожної єпархії;

2.3. делегати від вищих духовних навчальних закладів Православної Церкви України, у кількості одного представника від вищого духовного навчального закладу;

2.4. представники від чернецтва особливо значних історичних монастирів Православної Церкви України (по одній особі): Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври, Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря м. Києва, Хрестовоздвиженського Манявського скита, Свято-Миколаївського Жидичинського монастиря, Михайлівського Видубицького монастиря м. Києва.

Списки обраних делегатів Помісного Собору подаються до Київської Митрополії не пізніше 1 липня 2023 р.

На засідання Помісного Собору за рішенням його голови, Митрополита Київського і всієї України Єпіфанія, можуть бути запрошені спостерігачі та гості без права вирішального голосу.

3. Голова Помісного Собору Митрополит Київський і всієї України Єпіфаній очолює підготовчу роботу до Собору, у якій йому допомагають Секретаріат Священного Синоду та Секретаріат Київської Митрополії.

4. Порядок денний Помісного Собору 27 липня 2023 р.:

– Доповідь Предстоятеля Православної Церкви України Митрополита Київського і всієї України Єпіфанія про життя Помісної Церкви за період після Об'єднаного Помісного Собору 15 грудня 2018 р.;

– Затвердження рішень Священного Синоду УПЦ (ПЦУ) та Архієрейського Собору УПЦ (ПЦУ) за період після Об'єднаного Помісного Собору 15 грудня 2018 р. та рішень, що з них випливають;

– Затвердження Статуту (положення) про управління Української Православної Церкви (Православної Церкви України), прийнятого Архієрейським Собором;

– Затвердження рішення про календарну реформу, прийнятого Архієрейським Собором.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №34

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення митрополита Білоцерківського Євстратія заступником голови Синодальної статутної комісії»

1. Призначити Преосвященного Євстратія, митрополита Білоцерківського, професора Київської православної богословської академії, кандидата богослов'я, заступником голови Синодальної статутної комісії.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №35

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження Митрополита Київського і всієї України Єпіфанія керівником (священноархімандритом) релігійної організації «Свято-Троїцький Іонинський чоловічий монастир Київської Митрополії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Затвердити Митрополита Київського і всієї України Єпіфанія (в миру – Думенка Сергія Петровича) керівником (священноархімандритом) релігійної організації «Свято-Троїцький Іонинський чоловічий монастир Київської Митрополії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №36

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення ігумена Феодосія керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколаївський Ков'ягівський чоловічий монастир Харківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити ігумена Феодосія (в миру – Ганзія Євгенія Миколайовича) керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколайівський Ков'ягівський чоловічий монастир Харківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України,

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 14 липня (шляхом телеконференції) та 26 липня 2023 р.

РІШЕННЯ №25

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін до Церковного календаря Православної Церкви України»

За поданням синодальної Календарної комісії Священний Синод вирішив:

1. Внести до офіційного Церковного календаря Православної Церкви України зміни згідно до пропозицій синодальної Календарної комісії (за додатком).

2. У зв'язку з рішенням про впровадження з 1 вересня 2023 р. в Православній Церкві України новоюліанського календаря, яке має бути затверджене Помісним Собором, запропонувати громадам пам'ять Усікновення глави Іоана Хрестителя перенести з 11 вересня на 30 серпня 2023 р. – в постовий день, який є найближчим до дати за новоюліанським календарем (29 серпня).

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

ДОДАТОК ДО РІШЕННЯ №25

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін до Церковного календаря Православної Церкви України»

1. Щодо днів пам'яті святих, які упокоїлися після 1918 року, врахувати, що після введення в Українській народній республіці григоріанського календаря за новоюліанським календарем дати збігаються, тому ці дні пам'яті мають одну дату з новоюліанським календарем.

2. Враховуючи богослужбову навантаженість святковими спогадами дня 1 січня – день пам'яті святителя Петра (Могили), митрополита Київського, Галицького і всієї Руси, перенести на 31 грудня за новоюліанським календарем, щоби окремо і належно вшанувати великого українського святителя.

3. Встановити два додаткових дні вшанування для Вишгородської ікони Божої Матері – 8 липня та 22 жовтня за новоюліанським календарем.

4. День пам'яті св. прав. Петра (Калнишевського) Багатостраждального встановити 31 жовтня за новоюліанським календарем у день його упокоєння.

5. День пам'яті прп. Лаврентія Чернігівського встановити за новоюліанським календарем 19 січня, у день його упокоєння.

6. День пам'яті прп. Никодима Святогорця встановити 1 липня за новоюліанським календарем, у день його упокоєння.

7. За поданням Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія внести до церковного календаря прмц. Марію (Скобцову) Паризьку (1945) – днем пам'яті встановити 31 березня за новоюліанським календарем, у день мученицької кончини.

8. За проханням митрополита Черкаського і Чигиринського Іоана внести до церковного календаря мч. Даниїла (Кушніра) Мліївського (1766) – днем пам'яті встановити 29 липня за новоюліанським календарем, у день мученицької кончини.

9. За проханням митрополита Івано-Франківського і Галицького Іоасафа встановити день пам'яті прпп. Іова і Феодосія Манявських 7 липня за новоюліанським календарем.

10. За проханням митрополита Івано-Франківського і Галицького Іоасафа встановити днем вшанування Манявської ікони Божої Матері «Ізбавителька» – 25 червня за новоюліанським календарем.

11. Внести до церковного календаря спогад мч. Парфенія Жовківського, Римського (+250) – давнього мученика, мощі якого вже близько 300 років зберігаються в м. Жовква на Галичині – днем пам'яті встановити 19 травня за новоюліанським календарем, у день його мученицької кончини.

Ухвалено на засіданні Священного Синоду
14 липня 2023 року

ПОСТАНОВА №59

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про Спасо-Преображенський монастир»

На пропозицію Блаженнішого Епіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) постановляє:

1. Утворити у складі Київської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Спасо-Преображенський чоловічий монастир Київської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Спасо-Преображенський чоловічий монастир Київської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №37

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження керівника релігійної організації «Спасо-Преображенський чоловічий монастир Київської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Затвердити Митрополита Київського і всієї України Епіфанія (в миру – Думенка Сергія Петровича) керівником (священноархімандритом) релігійної організації «Спасо-Преображенський чоловічий монастир Київської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №60

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття жіночого монастиря у Чернівецькій єпархії»

На прохання Преосвященного Даниїла, митрополита Чернівецького і Буковинського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) постановляє:

1. Утворити у складі Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Преображення Господнього жіночий монастир Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Преображення Господнього жіночий монастир Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №38

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження монахині Анисії керівницею (настоятелькою) релігійної організації «Преображення Господнього жіночий монастир Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Затвердити монахиню Анисію (в миру – Томчук Людмилу Василівну) керівницею (настоятелькою) релігійної організації «Преображення Господнього жіночий монастир Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №61

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін та доповнень до статуту монастиря Івано-Франківсько-Галицької єпархії»

На прохання Преосвященного Іоасафа, митрополита Івано-Франківського і Галицького, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє**:

1. Внести зміни та доповнення до статуту релігійної організації «БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ГОЛИНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР ІВАНО-ФРАНКІВСЬКО-ГАЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

2. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №62

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін та доповнень до статуту монастиря Запорізької єпархії»

На прохання Преосвященного Фотія, єпископа Запорізького і Мелітопольського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє**:

1. Змінити офіційне найменування РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР ЗАПОРІЗЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ» (код ЄДРПОУ: 40168286):

Повне найменування українською мовою: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР ЗАПОРІЗЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: РО «СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР ЗАПОРІЗЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту релігійної організації «СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТІР ЗАПОРІЗЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ» (код ЄДРПОУ: 40168286) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №63

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про приведення у відповідність адреси місцезнаходження та викладення статуту в новій редакції «Управління Вінницько-Тулчинської єпархії УПЦ (ПЦУ)»

На прохання Преосвященного Михаїла, архієпископа Вінницького і Тулчинського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє**:

1. Привести у відповідність адресу місцезнаходження «УПРАВЛІННЯ ВІННИЦЬКО-ТУЛЧИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 24902055) та визначити нове місцезнаходження за адресою: 21022, Вінницька обл., місто Вінниця, проїзд Павла Корнелюка, будинок 7А.

2. Внести зміни та доповнення до статуту «УПРАВЛІННЯ ВІННИЦЬКО-ТУЛЧИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 24902055) шляхом викладення його в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РІШЕННЯ №26

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про надання благословення на місцеве шанування мироточивих ікон»

За поданням синодальної Богословсько-літургійної комісії Священний Синод **вирішив**:

1. Надати благословення на місцеве шанування в межах Рівненської єпархії – ікони Пресвятої Богородиці «Одигітрія-Дорогобузька», встановивши день святкування 2 липня (нового стилю).

2. Затвердити богослужбові тексти, присвячені іконі Пресвятої Богородиці «Одигітрія-Дорогобузька»:

Тропар, гл. 7

Засяяла як зірка світлосяйна / чудотворна ікона Твоя, Богородице, Одигітрія-Дорогобузька / для пастви рівненської і всієї землі Української. / Виливаєш бо струмки цілющого мира / для рабів Твоїх, Благодатна, / визволяючи від бід і скорбот тих, / хто звертається до Тебе, Богородице, Діво, // бо Ти еси чесний Покров рабам Твоїм.

Кондак, гл. 8

Виливаєш Ти потоки благодатного мира / для рабів Твоїх, Пречиста Одигітріє-Богородице, / показуючи через мироточіння милість Свою до роду християнського. / Тому, маючи Тебе як Благодатну Провідницю життя нашого, / з розчуленням взиваємо до Тебе: / Радуйся, Пресвята Богородице Діво, // Пречиста Заступнице і Покровителько землі Української.

Молитва до Пресвятої Богородиці перед її чудотворною іконою «Одигітрія-Дорогобузька»

О, Пречиста Діво Богородице, Пресвята Одигітріє, із щирим і розчуленим серцем звертаємось до Тебе перед чудотворною іконою Твоею молячись. Ублагай, Мати Преблага, Сина Твого Христа-Вседержителя, щоб зглянувся на молитовне зітхання нас грішних і недостойних рабів Твоїх.

Царице Небесна, будь Благодатною Провідницею для нас у цьому житті тимчасовому і в майбутньому віці, щоб під Твоїм чесним Покровом перебуваючи, досягли ми Царства вічної слави, де голоси невимовні тих, що славлять Всечесне і Величне ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа – Єдиного Бога, Йому ж належить честь і поклоніння на віки віків. Амінь.

3. Надати благословення на місцеве шанування в межах Закарпатської єпархії ікони «Спас Мироточивий», встановивши день святкування 1 жовтня (нового стилю).

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РІШЕННЯ №27

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про тропар і кондак святителю Рафаїлу, митрополиту Київському»

За поданням синодальної Богословсько-літургійної комісії Священний Синод **вирішив**:

Надати благословення на використання наступних текстів тропаря і кондака святителю Рафаїлу (Заборовському), митрополиту Київському:

Тропар, глас 4

Віри православної наставнику, / і просвіченню духовного сяючого богонатхненний, / святителю Рафаїле премилостивий, / Церкви нашої святийнику. / У досконалій святості любові до Христа / всім життям своїм прославився, / у простоті і лагідності явилась слава твоєї проповіді. / Кораблем церковним мудро кермуючи, / моли Христа Бога, / щоб Він дарував нам мир та велику милість.

Кондак, глас 4

Благовіснику земний дороги спасительної, / сясав Ти на свічнику Митрополії Київської; / стаду, врученому тобі, став ти, славний, / зразком і провідником, / і добрим пастирем для всього народу українського. / Святителю христовий Рафаїле, / предстоячи перед Отцем Небесним, / в молитвах не переставай благувати за паству свою, / у вірі православної нас зберігаючи.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РІШЕННЯ №28

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження чинів возведення в сан»

За поданням синодальної Богословсько-літургійної комісії Священний Синод **вирішив**:

Надати благословення на використання текстів чинів на возведення в сан протодиякона (архидиякона), протоієрея, ігумена, архимандрита (за додатком) та на вміщення їх у Чинovníку архієрейського служіння.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ДОДАТОК

до Рішення № 28 Священного Синоду від 26 липня 2023 р.

«Про затвердження чинів возведення в сан»

Молитва на возведення у сан протодиякона (архидиякона)

Коли якийсь диякон чи ієродиякон за побожне служіння Церкві визнаний буде достойним нагороди, але не буде призначений на керівну посаду, з благословення Предстоятеля приймаючи сан протодиякона (а для дияконів у чернецтві – архидиякона) лише як почесне звання, то під час Божественної літургії, коли відбувається вхід з Євангелієм, приводить його старший диякон посеред церкви. Той, хто приймає нагороду, вклоняється поясным поклоном спочатку до Святого Вівтаря, з хресним знаменням, а потім вклоняється до Архієрея поясным поклоном, без хресного знамення. І ставши прямо перед Архієреем, лише схилив голову. Архієрей же знаменує хрестовидно його голову рукою тричі. Коли ж старший диякон виголосить «Господу помолимося», то Архієрей, тримаючи правицю на голові того, хто возводиться, голосно промовляє молитву цю:

Владико Господи Боже наш, Ти через апостола Твого Павла сказав: ті, що добре служать, готують собі вищий ступінь і велике дерзновення у вірі в Христа Ісуса; і устами премудрого Соломона Ти сповістив: нагорода людині – за ділами рук її, і тому, хто сіє правду, – нагорода певна; Сам і нині раба Твого цього, диякона (ієродиякона) (ім'я), який у служінні своєму добре потрудився, благослови, і як нагороду за гідну працю свою нехай він достойним буде честі серед інших служителів Твоїх, подаючи зразок вірою і добрими ділами у всі дні життя свого. І так у житті цьому належно послуживши, правдивої нагороди від Тебе нехай він удостоїться у Царстві Твоєму навіки. Амінь.

Потім Архієрей, тримаючи правицю на голові того, кого возводить, виголошує:

Благословенний Господь! Ось цей раб Божий (ім'я) є протодияконом (архидияконом) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Акіос!

І всі виголошують тричі: **Акіос!**

Той, кого возведено, стає на місце згідно з чиним своїм і далі звершується вхід з Євангелієм як звичайно.

Якщо ж одночасно буде двоє чи більше дияконів возводитися, то все зазначене звершується над ними разом, окрім виголосу Архієрея: «Благословенний Господь! ...», що звершується щодо кожного окремо. У такому випадку слова молитви Архієрей змінює у множині, промовляючи її над усіма разом, поклавши руку на голову старшого з нагороджуваних, але сан та ім'я кожного, хто приймає нагороду, називає окремо, в цей час хрестовидно знаменуючи голову названого.

Молитва на возведення у сан протоієрея (ігумена)

Коли якийсь ієрей чи ієромонах за побожне служіння Церкві визнаний буде достойним нагороди, але не буде призначений на керівну посаду, з благословення Предстоятеля приймаючи сан протоієрея (а для священників у чернецтві – ігумена) лише як почесне звання, то під час Божественної літургії, коли відбувається вхід з Євангелієм, приводить його старший диякон посеред церкви. Той, хто приймає нагороду, вклоняється поясным поклоном спочатку до Святого Вівтаря, з хресним знаменням, а потім вклоняється до Архієрея поясным поклоном, без хресного знамення. І ставши прямо перед Архієреем, лише схилив голову. Архієрей же знаменує хрестовидно його голову рукою тричі. Коли ж старший диякон виголосить «Господу помолимося», то Архієрей, тримаючи правицю на голові того, хто возводиться, голосно промовляє молитву цю:

Владико Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти через апостола Твого Павла сказав: ті, що добре служать, готують собі вищий ступінь і велике дерзновення у вірі в Христа Ісуса; і устами премудрого Соломона Ти сповістив: нагорода людині – за ділами рук її, і тому, хто сіє правду, – нагорода певна; і про священників Твоїх через апостола Павла Ти дав повеління, кажучи: пресвітерам, які начальствують достойно, належить виявляти особливу честь, надто тим, що трудяться в слові і навчаннях. Сам і нині раба Твого цього, ієрея (ієромонаха) (ім'я), який у служінні своєму добре потрудився, благослови, і як нагороду за гідну працю свою нехай він достойним буде честі серед інших служителів Твоїх, подаючи зразок вірою і добрими

ділами у всі дні життя свого. І так у житті цьому належно послуживши, правдивої нагороди від Тебе нехай він удостоїться у Царстві Твоєму навіки. Амінь.

Потім Архієрей, тримаючи правицю на голові того, кого возводить, виголошує:

Благословенний Господь! Ось цей раб Божий (ім'я) є протоієреем (ігуменом) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Акіос!

І всі виголошують тричі: **Акіос!**

Той, кого возведено, стає на місце згідно з чиним своїм і далі звершується вхід з Євангелієм як звичайно.

Якщо ж одночасно буде двоє чи більше священників возводитися, то все зазначене звершується над ними разом, окрім виголосу Архієрея: «Благословенний Господь! ...», що звершується щодо кожного окремо. У такому випадку слова молитви Архієрей змінює у множині, промовляючи її над усіма разом, поклавши руку на голову старшого з нагороджуваних, але сан та ім'я кожного, хто приймає нагороду, називає окремо, в цей час хрестовидно знаменуючи голову названого.

Слід також знати, що коли ієромонах возводиться в сан ігумена лише заради нагороди, то ігуменський жезл йому не дається. Якщо ж обраний ігумен поставляється очолювати чернечу громаду, то над ним звершується інший визначений чин.

Молитва на возведення у сан архимандрита

Коли якийсь ігумен за побожне служіння Церкві та досконале чернече життя визнаний буде достойним нагороди, але не буде призначений на керівну посаду, з благословення Предстоятеля приймаючи сан архимандрита лише як почесне звання, то під час Божественної літургії, коли відбувається вхід з Євангелієм, приводить його старший диякон посеред церкви. Той, хто приймає нагороду, вклоняється поясным поклоном спочатку до Святого Вівтаря, з хресним знаменням, а потім вклоняється до Архієрея поясным поклоном, без хресного знамення. І ставши прямо перед Архієреем, лише схилив голову. Архієрей же знаменує хрестовидно його голову рукою тричі. Коли ж старший диякон виголосить «Господу помолимося», то Архієрей, тримаючи правицю на голові того, хто возводиться, голосно промовляє молитву цю:

Владико Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти через апостола Твого Павла сказав: пресвітерам, які начальствують достойно, належить виявляти особливу честь, надто тим, що трудяться в слові і навчаннях; і устами премудрого Соломона Ти сповістив: нагорода людині – за ділами рук її, і тому, хто сіє правду, – нагорода певна. Для тих, хто бажає бути досконалим, Ти через отців правила і закони чернецтва встановив, щоби вони, склавши обітницю перед Тобою, через їхнє виконання угодне Тобі чинили і для інших прикладом у чеснотах були. Сам і нині раба Твого цього, священномонаха (ім'я), який у чернечому житті та пресвітерському служінні своєму добре потрудився, благослови, і як нагороду за гідну працю свою нехай він достойним буде честі серед інших служителів Твоїх, подаючи зразок вірою, чернечими подвигами і добрими ділами у всі дні життя свого. І так у житті цьому належно послуживши, правдивого вінця нетлінної слави від Тебе нехай він удостоїться у Царстві Твоєму навіки. Амінь.

Потім Архієрей, тримаючи правицю на голові того, кого возводить, виголошує:

Благословенний Господь! Ось цей раб Божий (ім'я) є архимандритом в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Акіос!

І всі виголошують тричі: **Акіос!**

Тоді, тримаючи перед собою в руках митру, Архієрей знову виголошує: **Акіос!** Возведений же в сан архимандрита хреститься, цілує образ на митрі та руку Архієрея, який покладає митру на його голову. І всі виголошують тричі: **Акіос!**

Після цього той, кого возведено, стає на місце згідно з чиним своїм і далі звершується вхід з Євангелієм як звичайно.

Якщо ж одночасно буде двоє чи більше священномонахів возводитися, то все зазначене звершується над ними разом, окрім виголосу Архієрея: «Благословенний Господь! ...», що звершується щодо кожного окремо, і кожному окремо дається митра. У такому випадку слова молитви Архієрей змінює у множині, промовляючи її над усіма разом, поклавши руку на голову старшого з нагороджуваних, але сан та ім'я кожного, хто приймає нагороду, називає окремо, в цей час хрестовидно знаменуючи голову названого.

Слід також знати, що коли священномонах возводиться в сан архимандрита лише заради нагороди, то ігуменський жезл йому не дається. Якщо ж обраний архимандрит поставляється очолювати чернечу громаду, то над ним звершується інший визначений чин.

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)
7 листопада 2023 р.

ПОСТАНОВА №64

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про звільнення на спокій Преосвященного Данила, митрополита Чернівецького і Буковинського»

Заслухавши прохання Преосвященного Данила, митрополита Чернівецького і Буковинського, про звільнення його на спокій за станом здоров'я та віком, у зв'язку з викладеними в проханні обставинами, заслухавши його особисті пояснення Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Преосвященного Данила, митрополита Чернівецького і Буковинського, звільнити від управління Чернівецькою єпархією на спокій. Визначити місцем перебування на спокій зазначене у його проханні особисте житло.

2. Згідно до канонічної традиції Преосвященний митрополит Данило (Ковальчук) користується титулом «колишній Чернівецький і Буковинський».

3. Висловити Преосвященному митрополиту Данилу (Ковальчуку) подяку від імені Священного Синоду за багатолітнє архієрейське служіння та працю на чолі Чернівецької єпархії.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №65

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення тимчасово керуючого Чернівецькою єпархією»

За поданням Блаженнішого Епіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Призначити Преосвященного Іоасафа, митрополита Івано-Франківського і Галицького, тимчасово керуючим Чернівецькою єпархією, з 8 листопада 2023 р.

2. Ім'я Преосвященного митрополита Іоасафа, як тимчасово керуючого архієрея, підноситься за богослужіннями у всіх храмах Чернівецької єпархії відповідно до чину.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №66

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про зміну титулу вікарного єпископа Київської єпархії»

За поданням Блаженнішого Епіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

На заміну титулу «Богуславський» визначити для вікарія Київської єпархії Преосвященного архієпископа Олександра (Решетняка) титул «Яготинський».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №67

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про вікарного єпископа Київської єпархії»

За поданням Блаженнішого Епіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

Обрати єпископом Богуславським, вікарієм Київської єпархії, архієпископом Арсенія (Пожарного), намісника Свято-Миколаївського чоловічого монастиря м. Богуслава, клірика Київської єпархії.

Наречення і хіротонія архієпископа Арсенія (Пожарного) на єпископа Богуславського звершити в м. Києві.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №68

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого монастиря у Чернівецько-Кіцманській єпархії»

На прохання Преосвященного Онуфрія, архієпископа Чернівецького і Кіцманського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Чернівецько-Кіцманської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Чернівецько-Кіцманської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Чернівецько-Кіцманської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №69

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого Свято-Троїцького монастиря у Хмельницькій єпархії»

На прохання Преосвященного Павла, єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Троїцький чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №70

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого Різдва Пресвятої Богородиці монастиря у Хмельницькій єпархії»

На прохання Преосвященного Павла, єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Різдва Пресвятої Богородиці чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Різдва Пресвятої Богородиці чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №39

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення архієпископа Миколая керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Чернівецько-Кіцманської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити архієпископа Миколая (в миру – Бузенка Сергія Івановича) керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Чернівецько-Кіцманської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №40

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення єпископа Павла керівником (настоятелем) релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського Павла (в миру – Юристого Василя Володимировича) керівником (на-

стоятелем) релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №41

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення єпископа Павла керівником (настоятелем) релігійної організації «Різдва Пресвятої Богородиці чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»»

вічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського Павла (в миру – Юристого Василя Володимировича) керівником (настоятелем) релігійної організації «Різдва Пресвятої Богородиці чоловічий монастир Хмельницької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)
2 лютого 2024 р.

ПОСТАНОВА №71

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття жіночого монастиря у Тернопільській єпархії»

На прохання Преосвященного Нестора, митрополита Тернопільського і Кременецького, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Тернопільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Жіночий монастир Святої Великомучениці Варвари Тернопільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Жіночий монастир Святої Великомучениці Варвари Тернопільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №72

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття жіночого монастиря у Дніпропетровській єпархії»

На прохання Преосвященного Симеона, архієпископа Дніпровського і Січеславського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Дніпропетровської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Благовіщенський жіночий монастир Дніпропетровської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Благовіщенський жіночий монастир Дніпропетровської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №73

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого монастиря у Мукачівсько-Карпатській єпархії»

На прохання Преосвященного Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Мукачівсько-Карпатської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Мукачівсько-Карпатської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Мукачівсько-Карпатської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №74

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого монастиря у Рівненсько-Волинській єпархії»

На прохання Преосвященного Гавриїла, єпископа Рівненського і Сарненського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Рівненсько-Волинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Троїцький чоловічий монастир Рівненсько-Волинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Рівненсько-Волинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №75

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про утворення Вишгородської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Заслухавши інформацію Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити в адміністративних межах Вишгородського району Київської області Вишгородську єпархію Української Православної Церкви (Православної Церкви України), виділивши її зі складу Київської єпархії УПЦ (ПЦУ).

2. Єпархіальному архієрею – керуючому Вишгородською єпархією мати титул «Вишгородський».

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №76

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення Преосвященного Агапіта (в миру – Гуменюка Павла Зіновійовича), архієпископа Вишгородського, керуючим Вишгородською єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України), керівником Управління Вишгородської єпархії»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. За підсумками голосування Преосвященного Агапіта, архієпископа Вишгородського, обрати архієпископом Вишгородським – керуючим новоутвореною Вишгородською єпархією, звільнивши його від обов'язків вікарія Київської єпархії, залишивши його на посаді намісника Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря м. Києва.

2. Призначити Преосвященного Агапіта (в миру – Гуменюка Павла Зіновійовича), архієпископа Вишгородського, керуючим Вишгородською єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

3. У зв'язку зі зміною керівника (єпархіального архієрея) релігійної організації «УПРАВЛІННЯ ВИШГОРОДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21705957), звільнити з посади керівника (єпархіального архієрея) вказаної релігійної організації митрополита Львівського Макарія (в миру – Малетича Миколу Івановича), останнім днем виконання функціональних обов'язків вважати 02 лютого 2024 року.

4. Призначити Преосвященного Агапіта, архієпископа Вишгородського (в миру – Гуменюка Павла Зіновійовича) керівником (єпархіальним архієреєм) релігійної організації «УПРАВЛІННЯ ВИШГОРОДСЬКОЇ

ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21705957), першим днем виконання функціональних обов'язків вважати 03 лютого 2024 року.

Провести державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію «УПРАВЛІННЯ ВИШГОРОДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21705957), що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника даної юридичної особи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №77

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про внесення змін та доповнень до статуту релігійного Управління Консисторія Київської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування РЕЛІГІЙНОГО УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (код ЄДРПОУ: 21705957):

Повне найменування українською мовою: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «УПРАВЛІННЯ ВИШГОРОДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: РО «УПРАВЛІННЯ ВИШГОРОДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту РЕЛІГІЙНОГО УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (код ЄДРПОУ: 21705957) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №78

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про вікарного єпископа Київської єпархії»

За поданням Блаженнішого Епіфанія, Митрополита Київського і всієї України, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

Обрати єпископом Бориспільським, вікарієм Київської єпархії, архимандрита Авраамія (Лотиша), виконуючого обов'язки намісника Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври (чоловічого монастиря) УПЦ (ПЦУ), клірика Київської єпархії.

Наречення і хіротонія архимандрита Авраамія (Лотиша) на єпископа Бориспільського звершити в м. Києві.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №79

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про призначення Преосвященного Феогноста (в миру – Бодоряка Ярослава Івановича), єпископа Чернівецького і Буковинського, керуючим Чернівецькою єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. За підсумками голосування Преосвященного Феогноста, єпископа Богородчанського, обрати єпископом Чернівецьким і Буковинським, звільнивши його з посади вікарія Івано-Франківсько-Галицької єпархії.

2. Призначити Преосвященного Феогноста (в миру – Бодоряка Ярослава Івановича), єпископа Чернівецького і Буковинського, керуючим Чернівецькою єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

3. У зв'язку зі зміною керівника (єпархіального архієрея) «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859), звільнити з посади тимчасово виконуючого обов'язки керівника (єпар-

хіального архієрея) вказаної релігійної організації Преосвященного Іоасафа, митрополита Івано-Франківського і Галицького (в миру – Василюка Івана Кузьмича), останнім днем виконання функціональних обов'язків вважати 02 лютого 2024 року.

4. Призначити Преосвященного Феогноста (в миру – Бодоряка Ярослава Івановича) керівником (єпархіальним архієреем) «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859), першим днем виконання функціональних обов'язків вважати 03 лютого 2024 року.

Провести державну реєстрацію змін до відомостей про «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859), що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника даної юридичної особи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №80

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про утворення Кам'янець-Подільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Заслухавши інформацію Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та Преосвященного Павла, єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити в адміністративних межах Кам'янець-Подільського району Хмельницької області (за виключенням Закупленської, Чемеровецької, Гуківської об'єднаних територіальних громад) та частини Хмельницького району Хмельницької області (в межах Зіньківської, Солобковецької, Вінковоцької об'єднаних територіальних громад) Кам'янець-Подільську єпархію Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

2. Єпархіальному архієрею – керуючому Кам'янець-Подільською єпархією мати титул «Кам'янець-Подільський і Новоушицький».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №81

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про призначення Преосвященного Германа (в миру – Семанчука Павла Святославовича), архієпископа Кам'янець-Подільського і Новоушицького, керуючим Кам'янець-Подільською єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. За підсумками голосування Преосвященного Германа, архієпископа Чернівецького і Хотинського, обрати архієпископом Кам'янець-Подільським і Новоушицьким, звільнивши його з посади керуючого Чернівецько-Хотинською єпархією.

2. Призначити Преосвященного Германа (в миру – Семанчука Павла Святославовича), архієпископа Кам'янець-Подільського і Новоушицького, керуючим Кам'янець-Подільською єпархією Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №82

**Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)**

«Про внесення змін і доповнень та викладення в новій редакції Статуту «Управління Чернівецько-Хотинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)», передбачивши зміну назви цієї юридичної особи на «Управління Кам'янець-Подільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»» (втратила чинність згідно рішення Священного Синоду від 07.03.2024 р.)

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування «Управління Чернівецько-Хотинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (код ЄДРПОУ: 38453119):

Повне найменування українською мовою: «Управління Кам'янець-Подільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»;

Скорочене найменування українською мовою: «Управління Кам'янець-Подільської єпархії УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту «Управління Чернівецько-Хотинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (код ЄДРПОУ: 38453119) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №83

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про зміну титулу єпархіального архієрея у зв'язку зі зміною меж Хмельницької єпархії»

У зв'язку зі зміною меж Хмельницької єпархії Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

Єпископу Хмельницькому і Кам'янець-Подільському Павлу мати титул «Хмельницький і Шепетівський».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №84

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про об'єднання паралельних єпархіальних структур в Чернівецькій області»

Заслухавши інформацію Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та прохання духовенства Православної Церкви України на Буковині щодо об'єднання трьох єпархій УПЦ (ПЦУ) в Чернівецькій області в одну єпархію, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

Послідуючи канонічному порядку та враховуючи позицію більшості духовенства Православної Церкви України на Буковині щодо необхідності об'єднання трьох паралельних єпархіальних структур УПЦ (ПЦУ) в Чернівецькій області в одній єпархії – об'єднати Чернівецько-Кіцманську єпархію УПЦ (ПЦУ) та Чернівецько-Хотинську єпархію УПЦ (ПЦУ) з Чернівецькою єпархією УПЦ (ПЦУ) в єдину Чернівецьку єпархію УПЦ (ПЦУ).

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №85

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про викладення в новій редакції Статуту «Управління Чернівецької єпархії УПЦ (ПЦУ)»» (втратила чинність згідно рішення Священного Синоду від 07.03.2024 р.)

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Внести зміни та доповнення до статуту «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859) шляхом викладення його в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

2. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №86

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення титулярного архієпископа Кіцманського»

Взявши до уваги ухвалене рішення про об'єднання паралельних єпархіальних структур в Чернівецькій області та за згодою Преосвя-

щенного архієпископа Онуфрія (Хаврука) Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Преосвященного Онуфрія (Хаврука) звільнити з посади керуючого Чернівецько-Кіцманською єпархією УПЦ (ПЦУ), висловивши подяку за понесені труди.

2. Призначити Преосвященного Онуфрія (Хаврука) титулярним архієпископом Кіцманським, настоятелем собору Різдва Христового в м. Чернівці Чернівецької області у підпорядкуванні Предстоятеля ПЦУ.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ № 42

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення голови та заступника голови Синодального управління медичного капеланства»

1. Звільнити протоієрея Сергія Дмитрієва, клірика Київської єпархії, від виконання обов'язків голови Синодального управління медичного капеланства, призначивши його заступником голови зазначеного управління.

2. Головою Синодального управління медичного капеланства призначити протоієрея Сергія Кирилюка, клірика Львівсько-Сокальської єпархії, кандидата медичних наук.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №43

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про зміни у складі Синодальної Календарної комісії»

1. На підставі подання протоієрея Олександра Трофимлюка, голови Синодальної Календарної комісії, включити до складу зазначеної комісії священника Ореста Жигала, викладача Київської православної богословської академії, клірика Київської єпархії.

2. Призначити священника Ореста Жигала заступником голови Синодальної Календарної комісії.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №84

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення ігумена Іоасафа (в миру – Стасюка Василя Васильовича) керівником (намісником) Великокоститського Хрестовоздвиженського Манявського чоловічого монастиря»

1. У зв'язку зі зміною керівника (намісника) та виключенням підписанта (представника) релігійної організації «Великоститський Хрестовоздвиженський Манявський чоловічий монастир Івано-Франківсько-Галицької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 25669158), звільнити з посади керівника та виключити підписанта (представника) вказаної релігійної організації митрополита Івано-Франківського і Галицького Іоасафа (в миру – Василюка Івана Кузьмича), останнім днем виконання обов'язків вважати 02 лютого 2024 року, призначити на посаду керівника (намісника) релігійної організації «Великоститський Хрестовоздвиженський Манявський чоловічий монастир Івано-Франківсько-Галицької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 25669158) ігумена Іоасафа (в миру – Стасюка Василя Васильовича), першим днем виконання обов'язків вважати 03 лютого 2024 року.

2. Провести державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію «Великоститський Хрестовоздвиженський Манявський чоловічий монастир Івано-Франківсько-Галицької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 25669158), що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника та виключенням підписанта (представника) даної юридичної особи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №85

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення монахині Анастасії (в миру – Дідух Оксани Мирославівни) керівницею (ігуменею) релігійної організації «Жіночий монастир Святої Великомучениці Варвари»

Тернопільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити монахиню Анастасію (в миру – Дідух Оксану Мирославівну) керівницею (ігуменею) релігійної організації «Жіночий монастир Святої Великомучениці Варвари Тернопільської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №46

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення ігумені Єлізавети (в миру – Юска Ганна Андріївна) керівницею (настоятельницею) релігійної організації «Благовіщенський жіночий монастир Дніпропетровської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити ігуменю Єлізавету (в миру – Юска Ганна Андріївна) керівницею (настоятельницею) релігійної організації «Благовіщенський жіночий монастир Дніпропетровської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №47

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення архімандрита Спиридона (в миру – Дудина Василя Івановича) керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Мукачівсько-Карпатської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити архімандрита Спиридона (в миру – Дудина Василя Івановича) керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Миколаївський чоловічий монастир Мукачівсько-Карпатської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №48

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження Преосвященного Гавриїла, єпископа Рівненського і Сарненського, керівником (настоятелем) релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Рівненсько-Волинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Затвердити Преосвященного Гавриїла, єпископа Рівненського і Сарненського (в миру – Кризину Ярослава Васильовича), керівником (настоятелем) релігійної організації «Свято-Троїцький чоловічий монастир Рівненсько-Волинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №49

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про затвердження архімандрита Авраамія, обраного на єпископа Бориспільського, намісником Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври (чоловічого монастиря) Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Затвердити архімандрита Авраамія, обраного на єпископа Бориспільського (в миру – Лотиша Михайла Михайловича), намісником Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври (чоловічого монастиря) Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №29

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про деякі питання богослужбового Церковного календаря Православної Церкви України (щодо незастосування Воздвиженської переступки / відступки)»

На Помісному Соборі 27 липня 2023 року Православна Церква України ухвалила рішення про перехід на новоюліанський календар у

богослужбовому житті. Одним з питань, яке постало нині перед літургістами, є вживання Воздвиженської переступки (відступки).

Євангельські зачала, що читають щодня впродовж року за Божественною літургією, є точно окресленим колом. За характером читань їх поділяють на три цикли: перший містить у собі зачала Пасхи і тижнів від Воскресіння Христового до П'ятдесятниці; другий починається від першої неділі після П'ятдесятниці і продовжується до Великого посту; до третього циклу належать євангельські зачала, що читають в неділі та седмиці Великого посту. Згадок Воздвиженської переступки (відступки) у Типіконі немає, натомість з усього комплексу уставних книг вона присутня лише у вказівках, що містяться у самому богослужбовому Євангелії.

Лекціонарні системи, тобто порядок розподілу богослужбового читання Священного Писання упродовж року, є однією з головних характеристик богослужбового обряду. Лекціонарні системи як константинопольського, так і єрусалимського уставів мали певну перехідну точку у вересні, яку можна вважати історичною основою для сучасної Воздвиженської відступки.

Для єрусалимського уставу такою перехідною точкою було свято Енкенії 13 вересня («Оновлення»), тобто освячення храму Воскресіння Христового в Єрусалимі, більш відомого сьогодні як храм Гробу Господнього), після якого у недільні дні аж до Богоявлення читали Євангеліє від Марка, а після Богоявлення і в період Чотиридесятиці – Євангеліє від Луки. У константинопольському богослужінні перехідною точкою служило 23 вересня, коли у церковному календарі встановлений спогад першої події, описаної в Євангелії від Луки, – зачаття Іоана Предтечі. Остаточне формування лекціонарної системи відбулося тоді, коли встановили практику щоденного служіння Божественної літургії (у соборі Святої Софії у Константинополі приблизно в XI столітті, у монастирях це відбулося трохи раніше). Після остаточного формування уставу богослужіння моментом переходу з читання Євангелія від Матфея до читання Євангелія від Луки почали вважати свято Воздвиження, що набуло більш важливого значення, ніж єрусалимська Енкенія чи свято Зачаття Іоана Предтечі.

На початку XX ст. у церковній літературі постало питання Воздвиженської переступки і відступки. Це було зумовлене ранньою Пасхою (4 квітня 1915 року), породивши непорозуміння щодо порядку читання Євангелія. У 1915 році київський «Проповідницький листок» опублікував статтю «Про відступки в читаннях Євангелії у нинішньому році» (за редакцією професора Київської духовної академії М. М. Скабаллановича), в якій автор надав пояснення, що читання Євангелія від Луки має починатися не раніше свята Воздвиження і запропонував таблицю читань.

Воздвиженська переступка / відступка за юліанським календарем визначається таким правилом: після неділі по Воздвиженню починають читання з Євангелія від Луки: одразу читають рядові Євангелія 18-го тижня (у понеділок – Лк. 10 зач. тощо), а потім наступних неділь і тижнів за порядком. Цього правила треба дотримуватися незалежно від того, який порядковий номер поточного року має неділя після Воздвиження і які євангельські зачала читали до цього. Якщо Пасха рання (до 12 квітня) – то може бути відступка: повторюються читання одного або двох уже прочитаних тижнів; якщо Пасха пізня (від 20 квітня по 8 травня) – то відбувається переступка: читання від одного до трьох тижнів пропускають і ніяк не компенсують. Якщо ж Пасха трапляється в діапазоні між 13 та 19 квітня, то немає ні переступки, ні відступки.

Щодо переступки, то, наприклад, 2024 року пропускатимемо аж п'ять тижнів євангельських читань через переступку. У 2025 році Пасха теж пізня (20 квітня), тож, зважаючи на Воздвиженську переступку, Євангельських читань вистачатиме якраз до неділі по Митаря і фарисея, і Богоявленська відступка в силу не вступатиме.

За богослужбовою практикою Церков грецької традиції та інших Помісних Церков Воздвиженська переступка відсутня взагалі, а читання неділь продовжуються підряд до початку Тріоди постової, використовуючи лише Богоявленську переступку / відступку.

Загалом на практиці найкраще євангельські і апостольські зачала продовжувати читати всі посліп, незважаючи на Воздвиженську переступку, тоді щороку будуть прочитуватись всі зазначені читання і нічого не буде упущено.

Беручи до уваги вище зазначене за поданням Синодальної Календарної комісії Священний Синод вирішив:

При підготовці наступних видань богослужбового Церковного календаря Православної Церкви України Воздвиженську переступку / відступку не застосовувати.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №30

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про деякі зміни у Церковному календарі Православної Церкви України»

Розглянувши подання Синодальної Календарної комісії Священний Синод **встановив:**

1. Щороку в четверту суботу листопада українці звершують поминання всіх, в Україні голодом заморених. Найвідомішим і визнанням на міжнародному рівні голодомором є масове вимирання українців у 1932 – 1933 роках, спричинене зумисними діями сталінської влади і спрямоване на геноцид українського народу. Також цього дня згадуються жертви масового голоду 1921 – 1923 та 1946 – 1947 років.

2. Преподобний Стилиан Пафлагонський (VI ст.) – святий давньої Церкви. Народився у місті Адріанополі у Пафлагонії, у Малій Азії, у V столітті. Досягши повноліття, він роздав своє майно бідним та прийняв чернечий постриг в одному з малоазійських монастирів. Завдяки суворій аскезі він набув чесноти нестяжання, чистоти та слухняності. Потім, бажаючи ще ближче підійти до досконалості, він попросився з братами і пішов у безлюдну пустелю, де оселився в печері. Дні та ночі він проводив у молитві та славослів'ї Бога. Господь дарував йому благодать заступництва за малюків.

Матері з довколишніх міст і сіл, здалеку приносили йому своїх хворих дітей, і святий зцілював їх. Досягши печери, матері падали перед святим навколішки, славили Бога і благали про дитину. Святий Стилиан брав її на руки, зі сльозами просив у Бога зцілення, і Господь дарував його. Крім того, молитвами святого безплідні жінки ставали багатодітними матерями.

Упокоївся святий Стилиан у глибокій старості близько 550 року. Вшанування преподобного Стилиана поширилося далеко за межі рідної області і залишається сильним особливо у Церквах грецької традиції. В українських землях його ім'я лишалося маловідомим. На іконах святий зображується з немовлям, яке тримає на руках.

3. Культ вшанування князя Олександра Ярославича Новгородського (Невського) тісно пов'язаний з прославленням московської княжої династії, адже він був батьком першого удільного князя московського, а також з російським державним культом імперського милітаризму. Саме як символ російської військової сили та завойовник земель біля Балтійського моря князь Олександр Ярославич Новгородський став особливо урочисто вшановуватися в правління першого російського імператора Петра Романова. Сучасна російська агресивна військова пропаганда продовжує використовувати культ князя Олександра Новгородського, зокрема і для виправдання війни проти України.

Беручи до уваги вище зазначене за поданням Синодальної Календарної комісії Священний Синод **вирішив:**

1. Встановити поминальну суботу в пам'ять всіх в Україні голодом заморених щороку у четверту суботу листопада та внести відповідний день пам'яті в Церковний календар Православної Церкви України.

2. Включити день пам'яті преподобного Стилиана Пафлагонського 26 листопада до Церковного календаря Православної Церкви України.

3. Перенести день пам'яті святого прп. Юстина Челійського (Поповича) у Церковному календарі Православної Церкви України з 1 червня на 7 квітня, на день його блаженної кончини.

4. Встановити 3 лютого свято знайдення мощей святителя Рафаїла (Заборовського), митрополита Київського і всієї Русі, та внести його у Церковний календар Православної Церкви України.

5. Вилучити з Церковного календаря Православної Церкви України день пам'яті блгв. кн. Олександра Новгородського (Невського), в схими Олексія, 23 листопада.

Встановити 23 листопада додатковий день святкування пам'яті преподобного Олександра, першоначальника обителі «Невсипущих» (бл. 430), та внести його у Церковний календар Православної Церкви України.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №31

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про Молитву святителю Київському Рафаїлу (Заборовському)»

За поданням синодальної Богословсько-літургійної комісії Священний Синод **вирішив:**

Надати благословення на використання тексту Молитви святителю Київському Рафаїлу (Заборовському):

«Молитва до святителя Київського РАФАІЛА (Заборовського)»

О, дивний і славний святителю Рафаїле, великий угоднику Христовий і ревний архіпастирю Київський! У служінні твоему про доручене від Господа словесне стадо старанно піклувався ти, словом проповіді і напоумлення, а найбільше – прикладом власного добродісного життя народ Божий навчаючи. Окрасо пастирів і світочу благочестя, що нині стоїш біля престолу Божого, моли Передвічного Господа за народ наш український, паству твою, хто нині вшановують тебе і твого заступництва потребують.

Ти Божественну Премудрість ревно шанував, допоможи нині і усім християнам, що припадають до тебе, істину божественну пізнати та мудрість життєву здобути. Лагідний, незлобивий і милостивий святителю, навчи нас завжди прощати ближнім провини їхні та не осуджувати нікого, віддаючи весь суд Єдиному Всевишньому Судді.

О преславний отче наш Рафаїле! Бувши сам посудиною обраною, сповненою запашного мира любові християнської, яка є запорукою досконалості, розділених примиряє і за заповіддю Христовою єднає, ти всіх православних вірних в Україні навколо престолу Київського об'єднав. Ти нестяжанням і милосердям своїм всіх дивував, блаженний Рафаїле, будь і нині утішителем для засмучених, для бідних помічником, покровом для нагих, для вдів і сиріт захисником, благаючи Всещедрого Бога про всякого, хто милості потребує і за заступництвом до тебе у молитві звертається.

Перебуваючи нині на небесах з ликами ангелів та всіх святих, споглянь милостивим оком і на людей, що у храмі цьому стоять біля раки твоїх чесних мощей [або перед образом твоїм] і про допомогу до тебе взивають. Вимолви у Христа Бога всім нам здоров'я душевне і тілесне, а Україні нашій – мирне і спокійне життя, землі родючість і в усьому всякий достаток і благоденство. Щоби твоїми молитвами шлях цього життя гідно подолавши ми досягли блаженного життя вічного і разом з тобою прославляли Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.»

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №32

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про Чин богослужіння з причастям вірних»

За Переданням і канонічним порядком Святої Православної Церкви священник може звершити лише одну літургію протягом дня, бо під час неї має обов'язково причаститися Святих Таїн і спожити Святі Дари, що залишилися. Коли ж священник має потребу того самого дня заради свята, неділі чи з якоїсь іншої вагомій причини звершити служіння також в іншому храмі, де вірні бажатимуть причаститися Святих Таїн, то не може служити там ще одну Божественну Літургію, бо лише раз на день, і не більше, йому належить причащатися. Тому задля спільної молитви і подання Святих Таїн вірним має бути встановлений окремий чин богослужіння, в основу якого покладено чин Божественної літургії.

Розглянувши проект такого чину, поданий Синодальною Богословсько-літургійною комісією, Священний Синод **вирішив:**

Надати благословення на використання **Чину богослужіння з причастям вірних** і включити його до богослужбових книг Православної Церкви України.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №33

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про звіти єпархій Православної Церкви України за 2023 р.»

Заслухавши звіти єпархій Православної Церкви України за 2023 рік Священний Синод **вирішив:**

Звіти єпархій Православної Церкви України за 2023 рік взяти до відома.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)
7 березня 2024 р.

ПОСТАНОВА №87

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого монастиря у Вінницько-Барській єпархії»

На прохання Преосвященного Симеона, митрополита Вінницького і Барського, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Вінницько-Барської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Вознесенський чоловічий монастир Вінницько-Барської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Вознесенський чоловічий монастир Вінницько-Барської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №88

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення керівника Управління Консисторія Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. У зв'язку зі зміною керівника (єпархіального архієрея) релігійної організації «РЕЛІГІЙНЕ УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (код ЄДРПОУ: 35014001), звільнити з посади керівника (єпархіального архієрея) вказаної релігійної організації Гука Ростислава Володимировича.

2. Призначити Преосвященного Германа, архієпископа Чернівецького і Хотинського (в миру – Семанчука Павла Святославовича) керівником (єпархіальним архієреєм) релігійної організації «РЕЛІГІЙНЕ УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (код ЄДРПОУ: 35014001).

3. Провести державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника даної юридичної особи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №89

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін та доповнень до статуту Управління Консисторія Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування релігійної організації «РЕЛІГІЙНЕ УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (код ЄДРПОУ: 35014001):

Повне найменування українською мовою: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «УПРАВЛІННЯ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: РО «УПРАВЛІННЯ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту релігійної організації «РЕЛІГІЙНЕ УПРАВЛІННЯ КОНСИСТОРІЯ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ» (код ЄДРПОУ: 35014001) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №90

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін та доповнень до статуту «Управління Чернівецької єпархії УПЦ (ПЦУ)»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859):

Повне найменування українською мовою: «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО – БУКОВИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО – БУКОВИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 21434859) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №91

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про внесення змін та доповнень до статуту Рівненської духовної семінарії»

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування РЕЛІГІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ВИЩОЇ ДУХОВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «РІВНЕНСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ» (код ЄДРПОУ: 24170283):

Повне найменування українською мовою: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «РІВНЕНСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: РО «РІВНЕНСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту релігійної організації «ВИЩОЇ ДУХОВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «РІВНЕНСЬКА ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ» (код ЄДРПОУ: 24170283) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №34

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про текст «Звершення Божественної літургії за чином свт. Іоана Золотоустого в польових умовах»

В умовах війни виникає потреба звершення Божественної літургії в польових умовах, там де немає постійно облаштованого місця богослужіння для військовослужбовців, а також для інших мирян. З метою надання вказівки для священнослужителів і хору, як звершувати Божественну літургію свт. Іоана Золотоустого в подібних екстраординарних умовах, при можливій небезпеці нападу ворогів, розглянувши проект такого чину, поданий Синодальною Богословсько-літургійною комісією, Священний Синод **вирішив:**

Надати благословення на використання тексту «Звершення Божественної літургії за чином свт. Іоана Золотоустого в польових умовах» і включити його до богослужбових книг Православної Церкви України.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РІШЕННЯ №35

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про Чин молитовний під час поховання померлої людини»

В сучасних умовах виникає пастирська потреба звершення православної молитви під час поховання померлої людини тоді, коли з канонічних причин не може бути звершений звичайний чин відспівування. З метою надання вказівки для священнослужителів і хору, як звершувати молитву в подібних екстраординарних умовах, розглянувши проект такого чину, поданий Синодальною Богословсько-літургійною комісією, Священний Синод **вирішив**:

Надати благословення на використання тільки за виключних обставин «Чину молитовного під час поховання померлої людини», за дозволом архієрея, коли з канонічних причин не може бути звершений звичайний чин відспівування. Включити його до богослужбових книг Православної Церкви України.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №50

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про склад Синодальної Комісії з питань канонізації святих»

Затвердити Синодальну Комісію з питань канонізації святих у складі:

- Голова: митрополит Вінницький і Барський Симеон;
- Заступники: митрополит Рівненський і Острозький Іларіон; єпископ Рівненський і Сарненський Гавриїл;
- Члени комісії:
  - єпископ Ужгородський і Хустський Кирил;
  - протоієрей Віталій Голоскевич, Вінницько-Барська єпархія, секретар комісії;
  - протоієрей Віталій Лотоцький, Рівненська єпархія;
  - протоієрей Віталій Клос, КПБА;
  - протоієрей Ігор Бурмилло, Львівська єпархія;
  - архимандрит Маркіян (Каюмов), Львівсько-Сокальська єпархія;
  - протоієрей Богдан Огульчанський, Переяславсько-Вишневська єпархія;
  - протоієрей Миколай Цап, Волинська єпархія;
  - протодиякон Владислав Демченко, Вінницько-Барська єпархія.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №51

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення архимандрита Софронія (в миру – Чуприна Максима Вікторовича) керівником (настоятелем) релігійної організації «Свято-Вознесенський чоловічий монастир Вінницько-Барської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»»

1. Призначити архимандрита Софронія (в миру – Чуприна Максима Вікторовича) керівником (настоятелем) релігійної організації «Свято-Вознесенський чоловічий монастир Вінницько-Барської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №52

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про призначення єпископа Чернівецького і Буковинського Феогноста (в миру – Бодоряка Ярослава Івановича) керівником (настоятелем) чоловічого монастиря св.вмч Пантелеймона Чернівецької єпархії»

1. У зв'язку зі зміною керівника (намісника) релігійної організації «Чоловічий монастир св.вмч Пантелеймона Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 38375759), звільнити з посади керівника вказаної релігійної організації Кульчицького Володимира Анатолійовича, останнім днем виконання обов'язків вважати 07 березня 2024 року, призначити на посаду керівника (настоятеля) релігійної організації «Чоловічий монастир св.вмч Пантелеймона Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 38375759) єпископа Чернівецького і Буковинського Феогноста (в миру – Бодоряка Ярослава Івановича), першим днем виконання обов'язків вважати 08 березня 2024 року.

2. Провести державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію «Чоловічий монастир св.вмч Пантелеймона Чернівецької єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (ідентифікаційний код: 38375759), що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника даної юридичної особи.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ЗАЯВА

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

щодо захисту релігійної свободи та протидії використанню релігійних інституцій російською державою-агресором

Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) засвідчує, що російська держава, яка внаслідок збройного вторгнення тимчасово окупувала частину території України, є відповідальною за систематичне порушення на окупованих територіях основних прав і свобод людини, включаючи фактичне ігнорування права на свободу совісті та віросповідання. Відмова українських священнослужителів та вірних, які опинилися в окупації, від співпраці з російською владою, від виконання її незаконних вимог, має наслідком заборону на діяльність релігійних організацій, переслідування і терор щодо священнослужителів і активних членів громад, включаючи викрадення, арешти, тортури та інші акти фізичного і психологічного насильства, ув'язнення, депортацію.

Глибоким болем відгукнулося в наших серцях вбивство замученого російськими окупантами до смерті протоієрея Степана Ярославовича Подольчака, настоятеля парафії Православної Церкви України в селищі Каланчак Скадовського району Херсонської області. 13 лютого 2024 р. він був викрадений окупантами зі свого помешкання, а 15 лютого його дружину було викликано на впізнання тіла вбитого. Протягом попереднього часу представники окупаційної влади неодноразово тероризували священника і громаду, вимагали їхнього переходу в юрисдикцію російського патріархату.

Численні акти терору, залякування, переслідувань, тортур або погроз тортурами та інші види систематичних порушень основних прав людини на окупованих територіях вчиняються російськими окупантами не лише щодо священнослужителів Православної Церкви України і членів їхніх родин, активних членів громад. Їх зазнають практично всі служителі та вірні українських релігійних громад, які не виявляють публічного схвалення російської окупації українських земель. Про це заявляють представники українських католицьких громад східного та латинського обрядів, протестантських і євангельських об'єднань, мусульманських та юдейських спільнот. Ці факти зафіксовані у документах незалежних правозахисних організацій, зокрема Інституту релігійної свободи (Київ).

Частиною політики систематичного утиску релігійної свободи на тимчасово окупованих російською державою українських землях є примусове рішення про зміну юрисдикції православних релігійних громад і включення їх безпосередньо до структур РПЦ з прямим підпорядкуванням Московській патріархії, а не Митрополії у Києві, яку очолює митрополит Онуфрій (Березовський). Подібна практика щодо примусового включення українських релігійних громад і об'єднань у російські релігійні структури здійснюється і щодо інших сповідань.

Московська патріархія та особисто її очільник Кирил (Володимир Гундяєв) є співвідповідальними за російський терор і релігійні гоніння на тимчасово окупованих територіях України. Адже вони систематично публічно підтримують, схвалюють, благословляють, заохочують і виправдовують агресивну політику кремлівського режиму, російські воєнні злочини на українській землі. Фактично структура Московської патріархії, як і структури інших головних релігійних об'єднань у російській державі, стали частиною державного апарату, є цілком залежні від російської влади та виконують її злочинні накази.

Священний Синод Православної Церкви України продовжує наполягати на необхідності широкого міжнародного і релігійного, і суспільного та державного засудження як самої практики повної інтеграції основних російських релігійних об'єднань в структуру кремлівської диктатури та заохочення і виправдання ними злочинів цього терористичного режиму, так і конкретно винних в цьому осіб. Підлягає міжнародним санкціям, осудженню та позбавленню патріаршого престолу РПЦ її нинішній очільник Кирил (Володимир Гундяєв). Московська патріархія повинна бути так само міжнародно засуджена за сприяння злочинам російської держави, як була осуджена Голландська рефор-

матська церква у Південній Африці, яка підтримувала злочинну систему апартеїду в цій країні, а також німецькі конфесії, які підтримували і виправдовували нацистський режим.

Враховуючи все це, а також беручи до уваги беззаперечний факт, що основні релігійні об'єднання в російській державі де-факто і на рівні керівних структур, і на рівні особисто їхніх керівників повністю інтегровані в систему російської тоталітарної влади, провадять її злочинну політику як у самій країні, так і поза її межами, зокрема сприяють російській військовій агресії проти України, заохочують та виправдовують її – моральний обов'язок віруючих та релігійних громад в Україні повністю позбутися будь-якої підлеглості цим російським де-факто державним структурам. В першу чергу це стосується підлеглості українських православних громад структур Російської Православної Церкви. Подальше перебування у підлеглості Московській патріархії є моральною співучастю в її гріхах та злочинах, завдає шкоди і Православній Церкві, і українському народові.

Тому ми закликаємо всі православні громади в Україні, які дотепер з будь-яких причин ще зберігають приналежність до структур Московської патріархії, які продовжують визнавати Кирила (Володимира Гундяєва) своїм патріархом і у якості свого релігійного зверхника, а не заблудлого грішника і беззаконника, прославляють його на своїх богослужіннях – якнайшвидше припинити це. Нехай для всіх православних в Україні Гундяєв і очолювана ним патріархія будуть за настановою Христовою «як язичник і митар» (Мф. 18: 17).

Як Священний Синод помісної Православної Церкви України вкотре засвідчуємо, що Московський патріархат і будь-які його структури та представники не мають в Україні ніякої канонічної влади і юрисдикції. Тому ніякі відлучення, заборони, рішення про позбавлення сану чи

інші подібні дії, видані архієреями Московського патріархату в Україні щодо духовенства і вірних, які бажають вийти з російської церковної юрисдикції та послідувати Томосу про автокефалію і долучитися до родини Православної Церкви України – від початку не мають ані дійсності, ані канонічної сили, ані будь-якого значення.

Навпаки, архієреї та священнослужителі, які піддають православних українських вірних переслідуванням і залякують їх своїми заборонами, змушуючи у такий спосіб залишатися у неканонічній підлеглості Московському патріархату – самі підлягають церковному осудженню, як порушники правди, канонічного порядку і правил.

Враховуючи все це Священний Синод Православної Церкви України підтримує рішення Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Верховної Ради України щодо винесення на остаточне затвердження українським парламентом урядового проекту закону №8371, ухваленого в першому читанні, щодо заборони підлеглості будь-яких українських релігійних організацій російським релігійним, а де-факто – державним центрам. Цей урядовий законопроект жодним чином не обмежує право на свободу віросповідання та не перешкоджає діяльності релігійних громад, але захищає релігійну свободу в Україні від російського ворожого державного впливу і від використання релігійних структур країни-агресора як інструментів такого впливу. Така позиція також неодноразово публічно підтримана релігійною спільнотою України – християнськими, мусульманськими та юдейськими релігійними об'єднаннями.

Священний Синод ПЦУ закликає Верховну Раду України якнайшвидше прийняти законопроект №8371 у другому читанні та в цілому, а Президента України – підписати його.

Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни!

ДОКУМЕНТИ

засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 10 травня 2024 р.

ПОСТАНОВА №92

Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)

«Про відкриття чоловічого монастиря в Івано-Франківській єпархії»

На прохання Преосвященного Андрія, митрополита Галицького, керуючого Івано-Франківською єпархією, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Утворити у складі Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України) релігійну організацію «Свято-Юріївський чоловічий монастир Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

2. Прийняти Статут релігійної організації «Свято-Юріївський чоловічий монастир Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №53

Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)

«Про призначення керівника (намісника) релігійної організації «Свято-Юріївський чоловічий монастир Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)»

1. Призначити ігумена Ювеналія (в миру – Зінченка Юрія Станіславовича) керівником (намісником) релігійної організації «Свято-Юріївський чоловічий монастир Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)».

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

ПОСТАНОВА №93

Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)

«Про внесення змін і доповнень та викладення в новій редакції статуту»

На прохання Преосвященного Германа, архієпископа Кам'янець-Подільського і Новоушицького, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє:**

1. Змінити офіційне найменування «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО-ХОТИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРА-

ВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 38453119):

Повне найменування українською мовою: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЮАНО-ПРЕДТЕЧЕНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)»;

Скорочене найменування українською мовою: РО «ЮАНО-ПРЕДТЕЧЕНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ (ПЦУ)».

2. Внести зміни та доповнення до статуту «Управління Чернівецько-Хотинської єпархії Української Православної Церкви (Православної Церкви України)» (код ЄДРПОУ: 38453119) шляхом викладення в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про релігійну організацію, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

ЕПІФАНІЙ,

Митрополит Київський і всієї України

РОЗПОРЯДЖЕННЯ №54

Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України)

«Про призначення архімандрита Луки намісником монастиря»

1. У зв'язку зі зміною керівника та виключенням підписанта (представника) «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО-ХОТИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 38453119), яке змінило найменування шляхом викладення та затвердження статуту в новій редакції на релігійна організація «ЮАНО-ПРЕДТЕЧЕНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (ідентифікаційний код: 38453119), звільнити з посади керівника вказаної релігійної організації архієпископа Кам'янець-Подільського і Новоушицького Германа (в миру – Семанчука Павла Святославовича), останнім днем виконання функціональних обов'язків вважати 10 травня 2024 року.

2. Призначити архімандрита Луку (в миру – Грубняка Михайла Миколайовича) керівником «УПРАВЛІННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКО-ХОТИНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 38453119), яке змінило найменування шляхом викладення та затвердження статуту в новій редак-

ції на релігійна організація «ІОАНО-ПРЕДТЕЧЕНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (ідентифікаційний код: 38453119), першим днем виконання функціональних обов'язків вважати 11 травня 2024 року.

3. Провести державну реєстрацію змін до відомостей про вказану релігійну організацію, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, пов'язаних зі зміною керівника та виключенням підписанта (представника) даної юридичної особи.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ПОСТАНОВА №94

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про приведення у відповідність адреси місцезнаходження та викладення статуту в новій редакції»

На прохання Преосвященного Федора, митрополита Полтавського і Кременчуцького, Священний Синод Української Православної Церкви (Православної Церкви України) **постановляє**:

1. Привести у відповідність адресу місцезнаходження «УПРАВЛІННЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 25161684) та визначити нове місцезнаходження за адресою: 36020, Полтавська область, Полтавський район, місто Полтава, Соборний Майдан, будинок 1.

2. Внести зміни та доповнення до статуту «УПРАВЛІННЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)» (код ЄДРПОУ: 25161684) шляхом викладення його в новій редакції. Прийняти зазначений Статут в новій редакції.

3. Провести державну реєстрацію внесення змін до статуту (шляхом викладення його у новій редакції), а також державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, відомості про яку містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РІШЕННЯ №36

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про встановлення місцевого святкування у Київській єпархії»

Розглянувши подання Синодальної Календарної комісії Священний Синод **вирішив**:

Встановити у Київській єпархії 16 липня, на другий день після святкування пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира, щорічне святкування Собору Київських святих.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

РІШЕННЯ №37

Священного Синоду Української Православної Церкви
(Православної Церкви України)

«Про засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 11 травня 2024 р.»

Розглянувши пропозицію щодо проведення засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 11 травня 2024 р. Священний Синод **вирішив**:

1. Виконуючи попереднє рішення щодо скликання 11 травня 2024 р. засідання Архієрейського Собору – провести засідання Архієрейського Собору Української Православної Церкви (Православної Церкви України) 11 травня 2024 р. у Трапезному храмі преподобних Антонія і Феодосія Печерських Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври у розширеному складі за участю єпархіальних, вікарних та титулярних архієреїв Православної Церкви України.

2. Схвалити наступний порядок денний засідання Архієрейського Собору 11 травня 2024 р.:

- Доповідь Предстоятеля про життя Помісної Церкви за період після Помісного Собору 27 липня 2023 р.;
- Затвердження соборного осудження єретичного вчення «русско-го міра» та його головних пропагандистів;
- Затвердження рішень Священного Синоду УПЦ (ПЦУ) за попередній період, від часу проведення Помісного Собору 27 липня 2023 р., та рішень, що з них випливають.

*ЕПІФАНІЙ,
Митрополит Київський і всієї України*

ДОВІДНИК

ПРО КИЇВСЬКУ МИТРОПОЛІЮ, СИНОДАЛЬНІ УСТАНОВИ ТА ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ)

КИЇВСЬКА МИТРОПОЛІЯ

**Блаженніший Митрополит Київський
і всієї України ЕПІФАНІЙ (Думенко)**

День народження: 03.02.1979 р.

День тезоіменитства: 12 травня.

День архієрейської хіротонії: 15.11.2009 р.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Email: info@pomisna.info

Тел.: (044) 278-41-45.

**Секретар Київської митрополії
архієпископ Вишгородський АГАПІТ (Гуменюк)**

День народження: 23.05.1980 р.

День тезоіменитства: 01 червня.

День архієрейської хіротонії: 08.08.2010 р.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (044) 278-41-45.

СИНОДАЛЬНІ УСТАНОВИ

Секретаріат Священного Синоду

Головний секретар Священного Синоду:

митрополит Симеон (Шостацький).

Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162.

Тел.: (0432) 55-78-01

Email: synodpcu@ukr.net

**Заступник Головного секретаря Священного
Синоду:**

митрополит Євстратій (Зоря).

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Завідувач канцелярії Священного Синоду:

протодиякон Владислав Демченко.

Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162.

Тел.: (067) 448-12-90

Email: synodpcu@ukr.net

Управління зовнішніх церковних зв'язків

Голова: Блаженніший Митрополит Епіфаній.

Заступник голови: митрополит Іларіон (Процик).

Заступник голови: митрополит Євстратій (Зоря).

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (044) 278-41-45.

Управління духовної освіти і богословської науки

Голова: протоієрей Олександр Трофимлюк.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел./факс: (044) 278-80-44

Email: osvita@pomisna.info

Синодальне управління військового духовенства

Голова: митрополит Іоан (Яременко).

Секретар: протоієрей Олексій Гончаренко.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4б.

Тел.: (044) 270-69-55, (096) 883-40-65

Email: suvdpacu@gmail.com

Управління соціального служіння та благодійності

Голова: митрополит Сергій (Горобцов).

Заступник голови: протоієрей Сергій Дмитрієв.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4б.

Тел./факс: (044) 270-69-02, (095) 277-11-83

Email: eleos.ukraine@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/eleos.ukraine

**Синодальне управління взаємодії з молодіжно-
патріотичними громадськими об'єднаннями**

Голова: митрополит Нестор (Писик).

Адреса: 46008, м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 19.

Тел.: (03252) 42-40-38

Email: admin@cerkva.te.ua

Управління у справах молоді

Голова: митрополит Федір (Бубнюк).

Адреса: 36000, м. Полтава, Соборний Майдан, 1.

Тел.: (066) 102-50-57, (098) 038-66-30, (097) 818-95-47

Email: usmolodi@gmail.com

**Синодальне управління недільних шкіл
та катехизації**

Голова: архімандрит Макарій (Папіш).

Адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 14.

Тел.: (096) 965-07-86

Email: makariote@gmail.com

Синодальне управління у справах сім'ї

В. о. голови: протоієрей Іван Гишук.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (098) 908-00-90

Email: pray4family@ukr.net

Facebook: www.facebook.com/Pray4family

Синодальне видавничо-просвітницьке управління

Голова: протоієрей Богдан Тимошенко.

Заступник голови: протоієрей Іван Сидор.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (073) 909-11-05

Email: ivan.sydor@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/synod.knyga

**Синодальне управління у справах душпастирства
у пенітенціарних закладах**

Голова: архієпископ Симеон (Зінкевич).

Адреса: 49101, м. Дніпро, вул. Січових стрільців, 3а.

Тел.: (068) 564-33-64

Email: dnepreparhiy@i.ua

Перший заступник голови: протоієрей Павло Основенко.

Адреса: 02000, м. Київ, Дарницький бульвар, 11а.

Тел./факс: (044) 549-00-09

Email: Osnovenko@i.ua

Синодальна статутна комісія

Голова: Блаженніший Митрополит Епіфаній.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (044) 278-41-45.

Email: info@pomisna.info

Синодальне управління медичного капеланства

Голова: протоієрей Сергій Кирилюк.

Тел.: (093) 772-41-72 (messengers)

Офіс – менеджер голови: Анастасія Германівна Химович

Тел.: (097) 772-41-72 (voice, messengers)

Заступник голови: протоієрей Сергій Дмитрієв

Тел./факс: (044) 270-69-02

Адреси: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4б (центральний офіс).

79005, м. Львів, вул. Ольги Басараб, 2 (кафедра психіатрії і психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, корпус Стационарного цілодобового відділення №2 КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний психоневрологічний диспансер»; науково - дослідницька база медичного капеланства ПЦУ).

Email: sumkups@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/sumk.com.ua/> (офіційна сторінка Синодального управління медичного капеланства)

<https://www.facebook.com/meditserve/> (офіційна сторінка Голови Синодального управління медичного капеланства)

<https://www.facebook.com/kryza.stan/> (офіційна сторінка Консультативного Центру кризових станів, психосоматичних розладів, депресій та узалежнень «illiotropion - Ukraine»)

Сайти: <https://medkapelan.com.ua/> (Асоціація капеланів в охороні здоров'я України – міжконфесійний сайт у видавничій мережі Синодального управління медичного капеланства)

<https://meditserve.com> (Сайт Голови Синодального управління медичного капеланства)

Консультативний Центр кризових станів, психосоматичних розладів, депресій та узалежнень «illiotropion – Ukraine» (іліотропіон – Україна)

Голова: PhD, MD, лікар – психіатр, психоаналітик, протоієрей Сергій Кирилюк (Fr. Dr. Serhii Kyryliuk)

Тел.: (093) 772-41-72 (messengers)

Синодальна комісія з міжхристиянських відносин

Голова: митрополит Димитрій (Рудюк).

Заступник голови: митрополит Олександр (Драбинко).

Секретар: священник Ростислав Воробій.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (067) 509-07-53

Email: cicr.ocu@gmail.com

Синодальна комісія у справах монастирів та чернецтва

Голова: митрополит Михаїл (Зінкевич).

Заступник: архієпископ Агапіт (Гуменюк).

Адреса: 43025, м. Луцьк, Градний узвіз, 1.

Тел./факс: (0332) 72-44-64

Email: volynkonsystorija@ukr.net

Синодальна комісія з питань канонізації святих

Голова: митрополит Симеон (Шостацький).

Секретар: прот. Віталій Голоскевич

Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162.

Тел.: (0432) 55-78-01

Email: kks_pcu@ukr.net

Синодальна богословсько-літургічна комісія

Голова: митрополит Євстратій (Зоря).

Секретар: протоієрей Андрій Дудченко.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (067) 772-51-23

Email: a.dudchenko@gmail.com

Синодальна календарна комісія

Голова: протоієрей Олександр Трофимлюк.

Заступник голови: священник Орест Жигало.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел./факс: (044) 278-80-44

Email: bk.komisia@gmail.com

Православна місія допомоги жертвам порушення прав людини та особам, позбавленим волі

Голова: митрополит Климент (Куш).

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4б.

Тел.: (095) 399-92-70

Email: climentorto@gmail.com

**Паломницький центр
Православної Церкви України**

Голова: протоієрей Роман Когут.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4б.

Тел.: (050) 352-52-36 (Viber, Telegram, WhatsApp)

Інститут церковної історії

Голова: митрополит Димитрій (Рудюк).

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (050) 850-51-91

Email: instytutistorij@gmail.com

Секретар: протоієрей Віталій Клос.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Тел.: (066) 350-71-29

Email: vita1108@ukr.net

КИЇВСЬКА ЄПАРХІЯ

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України ЕПІФАНІЙ (Думенко)

День народження: 03.02.1979 р.

День тезоіменитства: 12 травня.

День архієрейської хіротонії: 15.11.2009 р.

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Єпархіальне управління

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Email: info@pomisna.info

Тел.: (044) 278-41-45.

Секретар єпархії: прот. Михаїл Лесюк.

Відділ благодійності та соціального служіння: Роман Холодов

Тел.: (096) 558-24-62

Відділ військового духовенства: прот. Богдан Тимошенко.

Тел.: (050) 414-20-25.

Відділ у справах дітей, сім'ї та молоді: прот. Костянтин Мадзяновський

Тел.: (067) 442-77-05.

Інформаційно-просвітницький відділ: прот. Іван Сидор.

Тел.: (097) 777-74-34.

Відділ з архітектури, будівництва та охорони пам'яток: прот. Михаїл Ткач.

Тел.: (067) 402-37-82.

Відділ пастирської опіки пенітенціарної системи: прот. Андрій Галавін.

Тел.: (050) 237-63-01.

Вікарій Київської єпархії

архієпископ Яготинський ОЛЕКСАНДР (Решетняк)

День народження: 25.12.1954 р.

День тезоіменитства: 23 листопада.

День архієрейської хіротонії: 16.01.1994 р.

Адреса: м. Київ, Контрактова площа 1, Храм Успіння Божої Матері (Пирогоща).
Тел.: (044) 425-48-42.

**Вікарій Київської єпархії
архієпископ Макарівський ІЗЯСЛАВ (Карга)**

День народження: 31.07.1949 р.
День тезоіменитства: день всіх святих землі Української.

День архієрейської хіротонії: 11.09.1994 р.
Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.
Тел.: (096) 668-78-00.

**Титулярний архієпископ Кіцманський
ОНУФРІЙ (Хаврук)**

День народження: 25.06.1966 р.
День тезоіменитства: 12 червня.
День архієрейської хіротонії: 30.10.2005 р.
Адреса: 58009, м. Чернівці, вул. Небесної сотні, 32.
Email: arhiepiskop_onufrij@ukr.net
Тел.: (067) 302-83-07, (099) 611-33-37.

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Білогородський ІОАН (Швець)**

День народження: 22.11.1955 р.
День тезоіменитства: 26 вересня.
День архієрейської хіротонії: 29.10.2010 р.
Адреса: 03146, м. Київ, вул. Якуба Коласа, 25А.

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Фастівський ВОЛОДИМИР (Черпак)**

День народження: 01.07.1952 р.
День тезоіменитства: 15 липня.
День архієрейської хіротонії: 16.11.2010 р.
Адреса: 04070, м. Київ, вул. Покровська, 7.

**Титулярний єпископ Боярський
ГЕРОНТІЙ (Оляньський)**

День народження: 14.09.1979 р.
День тезоіменитства: 01 квітня.
День архієрейської хіротонії: 14.09.2014 р.
Адреса: 81467, с. Велика Білина, Самбірський р-н, Львівська обл.
Тел.: (098) 634-16-43; (050) 589-78-75, (095) 697-12-85.

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Ольвійський ЕПІФАНІЙ (Дімітріу)**

День народження: 12.01.1963 р.
День тезоіменитства: 12 травня.
День архієрейської хіротонії: 26.05.2019 р.
Адреса: Antonopoulou 206, Volos 382 21, Греція
Тел.: 00306951099808
Email: epiolvias@gmail.com.

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Васильківський ЄФРЕМ (Хом'як)**

День народження: 03.02.1990 р.
День тезоіменитства: 07 березня.
День архієрейської хіротонії: 26.02.2023 р.
Адреса: 01001, вул. Трьохсвятительська, 8, м. Київ

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Богуславський АРСЕНІЙ (Пожарний)**

День народження: 07.11.1987 р.
День тезоіменитства: 28 лютого.
День архієрейської хіротонії: 08.11.2023 р.
Адреса: 09700, Київська область, м. Богуслав, вул. Озерна, 35.

**Вікарій Київської єпархії
єпископ Бориспільський АВРААМІЙ (Лотиш)**

День народження: 29.04.1985 р.
День тезоіменитства: 21 серпня.

День архієрейської хіротонії: 03.02.2024 р.
Адреса: 01015, вул. Лаврська, 15, м. Київ

Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра

Адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 15.
Тел.: (098) 44-33-150
Намісник: єпископ Авраамій (Лотиш).

**Свято-Михайлівський Золотоверхий
чоловічий монастир**

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 6.
Тел.: (044) 228-87-20
Намісник: архієпископ Агапіт (Гуменюк).

**Свято-Феодосіївський ставропігійний
чоловічий монастир**

Адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 14.
Тел.: (044) 280-48-88, (096) 965-07-86.
Намісник: архімандрит Макарій (Папіш).

**Свято-Михайлівський Видубицький
чоловічий монастир**

Адреса: 01014, м. Київ, вул. Видубицька, 40.
Тел./факс: (044) 285-47-13.
Тел.: (044) 285-35-81.
Email: vdmonastyr@ukr.net
В.о. намісника монастиря: архімандрит Миколай (Коваль)

**Свято-Миколаївський Богуславський
чоловічий монастир**

Адреса: 09700, Київська область, м. Богуслав, вул. Озерна, 35.
Тел.: (04561) 5-56-05.
Намісник: єпископ Арсеній (Пожарний).

Свято-Пантелеймонівський чоловічий монастир

Адреса: 81467, с. Велика Білина, Самбірський р-н, Львівська обл.
Тел.: (098) 634-16-43; (050) 589-78-75, (095) 697-12-85.
Email: Vasul.t.1551@gmail.com
Намісник: єпископ Геронтій (Оляньський)

**Свято-Онуфріївський
ставропігійний чоловічий монастир**

Адреса: 82548, Львівська обл., Самбірський район, село Межигір'я
Тел.: (098) 611-88-19, (050) 200-64-47
Намісник: архімандрит Севастіан (Деркач).

Журнал «Помісна Церква»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.
Тел.: (097) 777-74-34.
Email: ivan.sydor@gmail.com
Головний редактор: прот. Іван Сидор.

Журнал «На крильцях ангела»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.
Тел.: (096) 077-07-06.
Email: m.omelian@pomisna.info
Голова редакційної ради: прот. Михайло Омелян.

Газета «Моя Церква»

Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.
Тел.: (096) 077-07-06.
Email: m.omelian@pomisna.info
Головний редактор: прот. Михайло Омелян.

БІЛОЦЕРКІВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Білоцерківський
ЄВСТРАТІЙ (Зоря)**

День народження: 21.10.1977 р.
День тезоіменитства: 28 березня.
День архієрейської хіротонії: 25.05.2008 р.

Єпархіальне управління

Адреса: 09100, Київська обл., м. Біла Церква, просп. князя Володимира, 3.
Секретар єпархії: прот. Микола Гопаїнич.
Тел.: (096) 773-38-39.
Email: bila.tserkva.eparchy@gmail.com

Спасо-Преображенський кафедральний собор

Адреса: 09100, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Млинова, 10.
Тел.: (096) 773-38-39.
Настоятель: прот. Микола Гопаїнич.

ВИШГОРОДСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Вишгородський
АГАПІТ (Гуменюк)**

День народження: 23.05.1980 р.
День тезоіменитства: 01 червня.
День архієрейської хіротонії: 08.08.2010 р.
Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: протоієрей Віталій Клос
Тел.: (066) 350-71-29.
Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 8.
Відділ військового капеланства
Голова відділу: прот. Тарас Кобевка
Тел.: (067) 494-23-93

Відділ благодійності та соціального служіння

Голова відділу: прот. Олег Петльович
Тел.: (096) 264-77-71

Відділ катехизації та недільних шкіл

Голова відділу: прот. Богдан Николин.
Тел.: (067) 783-69-03

Відділ у справах сім'ї та молоді

Голова відділу: прот. Іван Славич
Тел.: (067) 177-75-19.

Спасо-Преображенський Межигірський чоловічий монастир

Адреса: 07354, Київська область, с. Нові Петрівці, вул. Івана Франка, 19, Національний парк «Межигір'я»
Тел.: (097) 395-84-35
Намісник: архімандрит Спиридон (Матіяшук).

ВІННИЦЬКО-БАРСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Вінницький і Барський
СИМЕОН (Шостацький)**

День народження: 03.11.1962 р.
День тезоіменитства: 01 вересня.
День архієрейської хіротонії: 04.05.1996 р.
Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162.
Тел.: (0432) 55-78-01.

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: протодиякон Владислав Демченко.
Тел.: (067) 448-12-90.
Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162.
Тел.: (0432) 55-78-01 (секретар), факс: 55-78-02.
Email: vinpcu@ukr.net (архієрей), vineu.kanc@ukr.net (канцелярія)
Завідуючий канцелярією: протодиякон Сергій Боярський
Тел.: (097) 601-16-52
Відділ релігійної освіти та катехизації: ієрей Анатолій Блащук.
Тел.: (096) 945-75-07.
Відділ із соціального служіння та благодійності: прот. В'ячеслав Буданевич.
Тел.: (067) 448-13-44.
Відділ у справах молоді: архімандрит Софроній (Чуприна).
Тел.: 098-114-98-95
Відділ у справах сім'ї: прот. В'ячеслав Буданевич.
Тел.: (067) 448-13-44.
Відділ по взаємодії зі Збройними силами України: прот. Віктор Чверкун.
Тел.: (098) 536-44-18.
Прес-служба: архімандрит Софроній (Чуприна).
Тел.: (098) 114-98-95.

Спасо-Преображенський кафедральний собор

Адреса: 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 23.
Тел.: (097) 216-80-60.
Настоятель: митрополит Симеон (Шостацький).
Ключар: прот. Віталій Голоскевич.
Тел.: (097) 396-83-45.

Жіночий монастир на честь

Благовіщення Пресвятої Богородиці

Настоятелька: ігуменя Єлїконида (Воевода)
Адреса: 21020, м. Вінниця, вул. Магістратська, 162
Тел.: (097) 247-93-30

Свято-Вознесеньський чоловічий монастир

Настоятель: архімандрит Софроній (Чуприна)
Адреса: 23250, Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Іванівка, вул. Українська, 10
Адреса для листування: 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 23.
Тел.: (093) 131-30-29.
Email: monasteryocu@gmail.com

ВІННИЦЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Вінницький і Брацлавський
РОМАН (Балашук)**

День народження: 24.03.1953 р.
День тезоіменитства: 01 жовтня.
День архієрейської хіротонії: 22.05.1990 р.
Тел.: (096) 719-55-39.

Єпархіальне управління

Адреса: 21036, м. Вінниця, вул. А. Медвідь, 2.
Тел./факс: (0432) 66-21-65.
Секретар єпархії: прот. Сергій Москальчук.
Тел.: (098) 996-49-78; (067) 986-41-86.
Email: vinuapts@gmail.com

Кафедральний собор

ікони Божої Матері «Всіх скорботних Радість»
Адреса: 21036, м. Вінниця, вул. А. Медвідь, 2
Настоятель: митрополит Роман (Балашук).

ВІННИЦЬКО-ТУЛЬЧИНСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Вінницький і Тульчинський
МИХАІЛ (Бондарчук)

День народження: 22.07.1968 р.
День тезоіменитства: 08 листопада.
День архієрейської хіротонії: 01.01.2006 р.
Адреса: 21022, м. Вінниця, проїзд Павла Корнелюка, 7-а.
Email: cerkvavin@gmail.com
Офіційний сайт: www.cerkva.vn.ua

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Ігор Сіранчук.
Тел.: (096) 966-89-71, (098) 357-97-25
Паломницький центр «Воскресіння»: прот. Роман Петрик.
Тел.: (067) 588-00-97.
Молодіжний відділ: прот. Андрій Грабар.
Тел.: (097) 743-03-60.
Відділ військового духовенства: прот. Богдан Лащенко.
Тел.: (097) 820-12-53.
Відділ з духовного виховання у місцях позбавлення волі: ієрей Ігор Токар

Кафедральний собор Нерукотворного образу Господа нашого Ісуса Христа

Адреса: 21022, м. Вінниця, проїзд Павла Корнелюка, 7-а.
Благочинний храму: прот. Микола Мельник.
Тел.: (067) 838-83-91.

Спасо-Преображенський чоловічий монастир

Адреса: 24240, Вінницька область, Томашпільський район, смт Вапнярка, вул. Лесі Українки, 40.
Тел.: (098) 225-34-60
Намісник: ігумен Амфілохій (Шестопал)
Email: feodormon@gmail.com.

ВОЛИНСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Луцький і Волинський
МИХАІЛ (Зінкевич)

День народження: 09.05.1966 р.
День тезоіменитства: 30 вересня.
День архієрейської хіротонії: 22.10.2000 р.
Адреса: Градний узвіз, 1, Луцьк, 43025.
Тел./факс: (0332) 72-44-64.
Email: volynkonsystoriia@ukr.net

Єпархіальне управління

Канцлер: прот. Микола Цап.
Тел.: (0332) 72-53-63, (096) 677-48-44
Інформаційно-видавничий центр: прот. Віталій Собко.
Тел.: (0332) 72-21-82; (050) 661-56-68.
Email: infosluzhba@ukr.net
Капеланська служба: прот. Олександр Безкоровайний.
Тел.: (0332) 72-21-82.
Інспектор з питань місійної діяльності: прот. Юрій Близнюк.
Тел.: (095) 538-05-87.

Кафедральний собор Святої Трійці

Адреса: Градний узвіз, 1, Луцьк, 43025.
Тел.: (0332) 72-34-48.
Декан: прот. Микола Нецькар.

Жіночий монастир Покрови Пресвятої Богородиці

Адреса: вул. Шкільна, 3, с. Тростянець Ківерцівського р-ну Волинської обл., 45214.
Тел.: (050) 988-15-08.
Старша сестра: монахиня Галина (Стець)

Жіночий монастир Святителя Василя Великого

Адреса: просп. Волі, 2, Луцьк, 43025.
Тел.: (050) 694-91-23, (068) 625-26-36.
Намісниця: ігуменя Анастасія (Заруденець).

Братський чоловічий монастир Воздвиження Хреста Господнього

Адреса: вул. Йова Кондзелевича, 5, Луцьк, 43016.
Тел.: (050) 339-85-34.
Намісник: ієромонах Никодим (Смілий).

Замковий Свято-Архангельський чоловічий монастир

Адреса: вул. Кафедральна, 16, Луцьк, 43025.
Тел.: (0332) 21-04-49.
Намісник: ігумен Святополк (Канюка).

Чоловічий монастир

Святителя Миколая Чудотворця

Адреса: вул. Ковельська, 1, с. Жидичин, Ківерцівського р-ну Волинської обл., 45240.
Тел.: (096) 781-80-59.
Намісник: архімандрит Костянтин (Марченко).

Чоловічий монастир

Успіння Пресвятої Богородиці

Адреса: вул. Олександра Богачука, 10, с. Сокіл Рожищенського р-ну Волинської обл., 45113.
Тел.: (050) 208-20-13.
Намісник: ігумен Яків (Мільян).

Паломницький центр «Україна»

Керівник: Лариса Савчук
Тел.: (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79.

Газета «Волинські єпархіальні відомості»

Головний редактор: Віталій Клімчук.
Тел.: (0332) 72-21-82.
Email: hazeta.vyev@gmail.com

Телестудія «Собор»

Головний редактор: дяк. Сергій Панащук
Тел.: (066) 777-63-13.

Радіостудія «Благо»

Головний редактор: прот. Віктор Пушко.
Тел.: (095) 126-40-77.
Email: blaho@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі»

Завідувач: Дмитро Головенко.
Тел.: (0332) 29-94-01.
Тел.: (050) 339-73-66, (067) 570-57-97.
Email: kljuchi@ukr.net

Луцьке Хрестовоздвиженське братство

Голова: Бурчак Ігор.
Адреса: вул. Кондзелевича, 5, 43016.
Тел.: (0332) 72-33-31, 24-41-53.

ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Володимирський і Нововолинський
МАТФЕЙ (Шевчук)**

День народження: 06.09.1973 р.

День тезоіменитства: 16 листопада.

День архієрейської хіротонії: 17.12.2006 р.

Адреса: 44701, Волинська обл., м. Володимир, вул. Миколаївська, 14.

Тел.: (066) 271-58-54.

Email: matfey@bigmir.net

Спархіяльне управління

Адреса: 44701, Волинська обл., м. Володимир, вул. Миколаївська, 14.

Офіційний сайт: www.cerkva-vv.info

Email: cerkva.vv@gmail.com

Секретар єпархії: прот. Юрій Зінчук.

Тел.: (067) 913-24-62.

Діловод єпархіяльного управління: Зінчук Зоряна Іванівна

Тел.: (093) 997-66-20

Казначей єпархіяльного управління: Зінчук Зоряна Іванівна

Тел.: (093) 997-66-20

Інформаційний відділ: прот. Василь Мельничук.

Тел.: (067) 792-20-23

Відділ сім'ї та молоді: прот. Богдан Мурований

Тел.: (096) 432-29-65

Відділ гуманітарної допомоги та соціального служіння: прот. Михайло Нідзельський

Тел.: (097) 254-15-44

Паломницький відділ: протодиякон Тарас Процюк

Тел.: (063) 350-80-74

Відділ капеланського служіння: прот. Ігор Бігун

Тел.: (067) 768-84-28

Відділ з питань охорони здоров'я та пастирської опіки медичних закладів: прот. Микола Рижук

Тел.: (067) 254-79-73

Кафедральний собор Різдва Христового

Адреса: 44700, Волинська обл., м. Володимир, вул. Миколаївська, 12.

Настоятель: архієпископ Матфей (Шевчук).

Тел.: (066) 271-58-54

Благочинний: прот. Ігор Бігун.

Ключар: прот. Микола Удуд

Тел.: (093) 789-33-00

Чоловічий монастир на честь дванадцяти апостолів

Адреса: 44700, Волинська обл., м. Володимир, вул. Миколаївська, 14.

Настоятель: архієпископ Матфей (Шевчук).

Намісник монастиря: ігумен Трофим (Ханас)

Тел.: (098) 515-27-83

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Дніпровський і Січеславський
СИМЕОН (Зінкевич)**

День народження: 05.05.1979 р.

День тезоіменитства: 28 вересня

День архієрейської хіротонії: 21.11.2009 р.

Email: dnepreparhiy@ukr.net

Спархіяльне управління:

Секретар єпархії: прот. Віталій Лопушанський.

Тел.: (097) 295-35-54

Email: hramrizdva@i.ua

Адреса: 49044, м. Дніпро, вул. Січових Стрільців 3-а;

Завідувач канцелярією: Галина Лопушанська.

Канцелярія єпархіяльного управління:

Тел.: (067) 996-27-11

Email: dnepreparhiy@ukr.net

Інформаційно-просвітницький відділ:

Голова: свящ. Андрій Пунько

Тел.: (067) 119-14-09

Email: dniproep_presc@ukr.net

Молодіжний духовно-культурний центр «Українське подвір'я»: директор Пустиннікова Анна.

Тел.: (068) 620-82-93

Web-сайт: www.voskresna.dp.ua

Відділ співпраці з військовими формуваннями, патриотичного виховання та капеланського служіння: прот. Димитрій Поворотний.

Тел.: (097) 010-03-60

Відділ співпраці з козацькими організаціями: прот. Михаїл Стіньо.

Тел.: (096) 934-52-05

Відділ організації благодійності та соціального служіння: ієрей Андрій Марчук.

Тел.: (098) 072-31-64

Відділ з питань охорони здоров'я та пастирської опіки медичних закладів: прот. Сергій Крамаренко.

Тел.: (050) 982-60-31

Відділ у справах душпастирства у пенітенціарних закладах

Голова: ієромонах Ігнатій (Костюк)

Тел.: (068) 641-08-87

Відділ духовної освіти і катехизації: прот. Ярослав Матюнка.

Тел.: (097) 343-63-49

Відділ місіонерства: Бабій Василь Михайлович.

Тел.: (096) 600-24-35

Координаційний відділ з питань проектування та будівництва церков єпархії:

Андрій Миколайович Карпенко.

Тел.: (067) 565-96-38

Духівник спілки пасічників Дніпропетровщини: ієрей Володимир Баранець.

Тел.: (067) 791-51-95

Свято-Благовіщенський жіночий монастир

Настоятелька: ігумена Єлизавета (Юска)

Адреса: м. Дніпро, вул. Огієнка, 36

Тел.: (068) 688-33-76

Рубанівський Свято-Покровський чоловічий монастир

Настоятель: архімандрит Василій (Пишний);

Адреса: с. Рубанівське, Синельниківський район, Дніпропетровської області.

Тел.: (067) 523-89-92

Центральний єпархіяльний склад-магазин «Омофор»

Головний адміністратор: Надія Стратій;

Тел.: (067) 633-60-01

Web-сайт: omofor.dp.ua

Спархіяльна пошивна майстерня

Головний адміністратор: Людмила Цигікало;

Тел.: (097) 669-46-63

Офіційні інтернет-ресурси єпархії

Офіційний сайт: http://cerkva.dp.ua/

facebook: https://www.facebook.com/dp.kiev.patriarchate

ДОНЕЦЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Донецький і Маріупольський
СЕРГІЙ (Горобцов)**

День народження: 27.07.1972 р.
День тезоіменитства: 07 жовтня.
День архієрейської хіротонії: 14.12.2002 р.
Адреса: м. Маріуполь, вул. Відкрита, 21.
Тел.: (050) 478-60-81.

Вікарій Донецької єпархії

Єпископ Слов'янський ВСЕВОЛОД (Матвієвський)

День народження: 28.07.1942 р.
День тезоіменитства: 11 лютого.
День архієрейської хіротонії: 06.04.2003 р.
Адреса: м. Маріуполь, вул. Відкрита, 21.
Тел.: (095) 545-95-75.

**Грецький чоловічий монастир
Святителя Ігнатія Маріупольського**

Адреса: 86000, Донецька область, Тельманівський район, с. Кам'янка
Намісник: архімандрит Христофор (Хрімлі)

**Грецький жіночий монастир
Святої Тройці**

Адреса: 87120, Донецька область, Тельманівський район, смт. Андріївка
Старша сестра: монахиня Олена (Вишневецька)

Будинок милосердя

Адреса: 87171, Донецька обл., Тельманівський р-н, с. Греково-Олександрівка, вул. Ювілейна.
Тел.: (06279) 2-62-16.

Офіційні інтернет-ресурси єпархії

Email: donbassorthodox@gmail.com
Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100008930616342>

ДОНЕЦЬКО-СЛОВ'ЯНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Донецький і Слов'янський
САВВА (Фризюк)**

День народження: 18.10.1979 р.
День тезоіменитства: 05 грудня.
День архієрейської хіротонії: 14.05.2017 р.
Тел.: (099) 063-67-79.

Єпархіальне управління

Адреса: 84122, м. Слов'янськ, вул. Центральна, 29.

Свято-Андріївський кафедральний храм

Адреса: 84122, м. Слов'янськ, вул. Центральна, 29.

ДРОГОБИЦЬКО-САМБІРСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Дрогобицький і Самбірський
ЯКІВ (Макарчук)**

День народження: 20.06.1952 р.
День тезоіменитства: 23 жовтня.
День архієрейської хіротонії: 08.11.1998 р.
Адреса: 82108, м. Дрогобич, вул. Б. Лепкого 17/1.
Тел./факс: (03244) 3-10-87.

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Андрій Безушко.
Тел.: (03244) 3-10-88; (067) 774-13-34.

Email: drogobych.eparh@ukr.net

Відділ духовно-патріотичного виховання у Збройних силах та інших військових формуваннях:

прот. Ярослав Фабіровський.

Тел.: (096) 229-90-59.

Відділ у справах молоді: прот. Ігор Ткачів.

Тел.: (0967) 584-08-04.

Інформаційний відділ: диякон Віталій Ковалишин.

Тел.: (098) 661-00-89.

Прес-секретар: іподиякон Роман Гром

Тел.: (097) 030-99-78.

Економ єпархії: прот. Павло Кузьович

Тел.: (067) 975-82-11.

Редакція газети «Духовна криниця»

Редактор: прот. Володимир Городецький.

Тел.: (097) 380-88-84.

ЖИТОМИРСЬКО-ПОЛІСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Житомирський і Поліський
ВОЛОДИМИР (Шлапак)**

День народження: 03.08.1979 р.

День тезоіменитства: 15 липня.

День архієрейської хіротонії: 21.06.2009 р.

Тел.: (067) 928-19-88, (066) 781-65-52

Email: lexsus_460@ukr.net

Єпархіальне управління

Адреса: 10030, м. Житомир, вул. Київська, 53.

Email: uapc.zt.ua@gmail.com

Завідуючий канцелярією: ієрей Олексій Максимець

Тел.: (067) 458-98-27

Адміністративно-фінансовий відділ: Яворський А.І.

Тел.: (096) 110-51-60

Господарський відділ: прот. Володимир Ситницький

Тел.: (096) 374-97-15

Відділ охорони здоров'я та медичного капеланства: іподияк. Федорук Євген

Тел.: (068) 704-71-37

Паломницький відділ: ієрей Олексій Тищенко

Тел.: (098) 752-59-56

Відділ благодійності: прот. Павло Гуцалюк

Тел.: (097) 548-93-00

Молодіжний відділ: ієрей Олексій Тищенко

Тел.: (098) 752-59-56

Відділ військового капеланства: прот. Антоній Старцев

Тел.: (096) 770-96-65

Прес-служба єпархіального управління: свящ. Володимир Чмуда

Тел.: (096) 292-53-30

Просвітницький відділ: прот. Іван Бачук

Тел.: (067) 412-59-32

Місіонерський відділ: прот. Олександр Могила

Тел.: (098) 461-47-97

Волонтерський відділ: Яворський Ярослав Іванович

Тел.: (067) 980-67-16

Юридичний відділ: Богатирчук В.М.

Тел.: (097) 947-00-85

Відділ охорони церковних пам'яток та інфраструктури: свящ. Олександр Дмитрук

Тел.: (097) 890-43-93

Кафедральний храм св. рівноап. Марії Магдалини

Адреса: м. Житомир, проспект Миру, 20.
Ключар: протоієрей Володимир Ситніцький
Тел.: (096) 374-97-15

ЖИТОМИРСЬКО-ОВРУЦЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Житомирський і Овруцький ПАІСІЙ (Кухарчук)

День народження: 11.02.1984 р.
День тезоіменитства: 15 листопада.
День архієрейської хіротонії: 29.01.2017 р.
Адреса: 10014, м. Житомир, вул. Київська, 18.
Тел.: (097) 742-20-19.

Єпархіальне управління

Помічник керуючого єпархією: свящ. Роман Федорчук.
Тел.: (098) 464-49-70.

В.о. секретаря єпархії: протодиякон Алім Мельник.
Тел.: (097) 742-20-19;
Email: zt.eparkh.kp@gmail.com

Юридичний відділ: Юрченко-Хлань Світлана Володимирівна

Тел.: (096) 391-99-73

Інформаційний відділ: свящ. Роман Федорчук.
Тел.: (098) 464-49-70.

Відділ по співпраці з органами державної влади та органів місцевого самоврядування: прот. Юрій Кирилюк

Тел.: (067) 734-53-26

Місійний відділ: прот. Олександр Стахурський.
Тел.: (067) 966-82-36.

Відділ по співпраці в сфері медицини: прот. Василь Сорохтей.
Тел.: (063) 167-79-11.

Відділ військового духовенства: прот. Володимир Янчук.
Тел.: (067) 470-51-22, (099) 107-53-44.

Відділ у справах молоді: прот. Богдан Бойко
Тел.: (067) 251-87-81

Відділ пастирської опіки пенітенціарної системи: свящ. Андрій Коробков.
Тел.: (096) 909-48-41.

Відділ по співпраці з національною скаутською організацією «Пласт»: свящ. Павло Кобзар
Тел.: (093) 085-26-36

Свято-Михайлівський кафедральний собор м. Житомира

Адреса: 10014, м. Житомир, вул. Київська, 18.
Тел.: (067) 251-87-81.
Email: Boyko_2014@ukr.net
Настоятель: прот. Богдан Бойко.
Сайт собору: smk-sobor.org.ua

Свято-Володимирський кафедральний собор м. Житомира

Адреса: 10025, м. Житомир, Площа Польова, 3
Настоятель: єпископ Паїсій (Кухарчук)
Ключар: прот. Юрій Кирилюк
Тел.: (067) 734-53-26

Свято-Троїцький чоловічий монастир

Адреса: 10014, м. Житомир, пров. Покровський, 5.
Тел.: (097) 742-20-19.
Настоятель: єпископ Паїсій (Кухарчук).

Свято-Духівський чоловічий монастир

Адреса: 12523, Житомирська обл., Коростишівський р-н., с. Гороцьке.
Тел.: (097) 301-56-90.
Намісник: архімандрит Антоній (Гойко).

Чоловічий монастир преподобного Паїсія Величковського

Адреса: 12100, вул. Ватутіна 50, смт Хорошів, Хорошівський р-н, Житомирська обл.
Тел.: (050) 272-07-82; (097) 437-36-47
Благочинний: ігумен Даміан (Янченко)

Свято-Пантелеймонівський чоловічий монастир

Адреса: с. Корчмище, Андрушівського району, Житомирська обл.
Намісник: єпископ Паїсій (Кухарчук)
Тел.: (050) 272-07-82; (097) 437-36-47
Благочинний: ігумен Даміан (Янченко)

ЗАКАРПАТЬСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Ужгородський і Закарпатський ВАРСОНОФІЙ (Руднік)

День народження: 20.07.1984 р.
День тезоіменитства: 06 лютого.
День архієрейської хіротонії: 25.01.2015 р.
Адреса: 89600, м. Мукачево, вул. Д. Галицького, 57/38.
Email: varsonofiy@ukr.net
Тел.: (050) 771-07-17.

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Сергій Ємець.
Тел.: (050) 372-16-62.

Благочинний єпархії: прот. Михайл Ягнюк
Тел.: (067) 744-69-70.

Відділ військового духовенства: прот. Ігор Войтович.
Тел.: (099) 148-76-36.

Відділ сім'ї, молоді та співпраці з національною скаутською організацією «Пласт»: прот. Сергій Потюк.
Тел.: (095) 364-02-65.

Відділ по співпраці в сфері медицини: прот. Степан Біляк
Тел.: (050) 534-38-43.

Відділ благодійності та соціального служіння, благодійна організація «Благодійний фонд «ЕЛЕОС-Закарпаття»»: свящ. Андрій Сусол
Тел.: (099) 759-18-35.

Інформаційний відділ: свящ. Андрій Сусол
Тел.: (099) 759-18-35.

Паломницький центр «АГІОС»: свящ. Павло Михальчук.
Тел.: (097) 774-54-77.

ЗАПОРІЗЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Запорізький і Мелітопольський ФОТІЙ (Давиденко)

День народження: 20.08.1980 р.
День тезоіменитства: 12 серпня.
День архієрейської хіротонії: 17.12.2014 р.
Адреса: 69040, м. Запоріжжя, вул. Святоволодимирівська, 101а.

Тел.: (095) 124-44-78.
Email: tzerkva@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Василь Пасічник.
Тел.: (066) 281-31-31, (098) 120-36-37.
Благочинний єпархії: прот. Василь Калин.
Тел.: (095) 873-70-99, (067) 289-29-79.
Завідуючий канцелярії: прот. Ігор Бащій
Відділ соціального служіння: прот. Валентин Кваша
Відділ взаємодії зі Збройними силами, правоохоронними органами та установами виправної системи: прот. Віктор Тчак
Відділ взаємодії з козацькими та громадськими організаціями: прот. Василь Терно
Відділ у справах молоді: Суслов Антон
Юридичний відділ: Озерчук С.В.
Інформаційно-видавничий відділ:
Голова: ієрей Діонісій Кравчук
Заступник: ієрей Артемії Саранча

Кафедральний собор Святої Тройці

Адреса: 69040, м. Запоріжжя, вул. Святоволодимирівська, 101а.
Благочинний: прот. Ігор Бащій.
Тел.: (095) 124-44-78.

Православне братство Святої Тройці

Адреса: 69000, м. Запоріжжя, вул. Святоволодимирівська, 101а.
Тел.: (0612) 95-16-81.
Голова: Суслов Антон Ігорович.

Чоловічий монастир

на честь святиителя Миколая Чудотворця

Адреса: 71761, Запорізька область, Пологівський район, с. Виноградне.
Намісник: ігумен Пахомій (Безгалов)

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Галицький АНДРІЙ (Абрамчук)

День народження: 21.01.1949 р.
День тезоіменитства: 30 листопада.
День архієрейської хіротонії: 07. 04. 1990 р.
Тел.: (0342) 75-06-13;
Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5
Email: pcsu.if.ua@gmail.com
Офіційний сайт: pcsu.if.ua

Вікарій Івано-Франківської єпархії Єпископ Коломийський ПАВЛО (Мисак)

День народження: 28.06.1971 р.
День тезоіменитства: 29 червня.
День архієрейської хіротонії: 15.02.2018 р.
Тел.: (067) 687-77-33

Єпархіальне управління

Секретар (канцлер): прот. Богдан Романюк
Тел.: (0342) 75-06-13; (095) 841-48-70; (067) 893-70-25
Помічник секретаря (віце-канцлер): прот. Роман Козак
Тел.: (0342) 75-06-13; (050) 728-89-83; (096) 698-97-98
Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5.
Email: pcsu.if.ua@gmail.com, kozak.roman77@gmail.com

Відділ військового духовенства і взаємодії із Збройними силами і правоохоронними органами:

Голова: прот. Микола Белей.

Тел.: (050) 286-56-10.
Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Відділ благодійного і соціального служіння:

прот. Михайло Смушак.

Тел.: (098) 962-48-45.
Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Відділ у справах сім'ї та молоді.

Голова: свящ. Олександр Онишкевич

Тел.: (098) 220-01-08.
Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Інформаційно-видавничий відділ: прот. Роман Яцушак.

Тел.: (095) 484-66-05; (097) 307-34-83.

Email: yatsushcakroman@gmail.com; ridna.cerkva@ukr.net

Господарсько-економічний відділ: прот. Іван Стефанків.

Тел.: (050) 246-17-06.

Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Єпархіальний церковний суд: прот. Роман Козак.

Тел.: (050) 728-89-83; (096) 698-97-98.

Email: kozak.roman77@gmail.com

Юридичний відділ: прот. Роман Козак.

Тел.: (050) 728-89-83; (096) 698-97-98.

Email: kozak.roman77@gmail.com

Ревізійна комісія: прот. Василь Стадник.

Тел.: (066) 358-95-75; (098) 508-97-85.

Email: vasyi.stadnyk54@gmail.com

Бухгалтерія:

Голова: протоієрей Олег Мосяк

Тел.: (095) 101-62-16; (096) 976-75-03

Email: djakon@i.ua; pcsu.if.ua@gmail.com

Свято-Покровський кафедральний собор

Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Вірменська, 5.

Тел.: (0342) 75-06-13

Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Настоятель: митрополит Андрій (Абрамчук).

Спасо-Преображенський Угорницький чоловічий монастир

Адреса: 78230, с. Угорники, Коломийський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (050) 259-61-87; (068) 197-72-03.

Email: monastyr.if@gmail.com

Намісник: єпископ Павло (Мисак).

Свято-Серафимівський чоловічий монастир

Адреса: 77733, с. Кривець, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (067) 437-27-57.

Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Намісник: архімандрит Максим (Волошенюк)

Свято-Троїцький чоловічий монастир

Адреса: 78610, с. Баня-Березів, Косівський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (098) 477-36-84.

Email: otecafnaijj@gmail.com

Намісник: архімандрит Афанасій (Лазарович).

Свято-Михайлівський чоловічий монастир

Адреса: 77352, с. Підмихайля, Калуський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (095) 825-18-16.

Email: pcsu.if.ua@gmail.com

Намісник: архімандрит Михаїл (Гринів).

Свято-Юріївський чоловічий монастир

Адреса: 78660, с. Кобаки, Косівський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (050) 925-46-77.

Email: monastyr.if@gmail.com

Скитоначальник: ігумен Ювеналій (Зінченко).

Свято-Покровський скит

Спасо-Преображенського Угорницького чоловічого монастиря

Адреса: 78310, с. Кулачківці, Снятинський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (096) 963-59-71.

Email: monastyr.if@gmail.com

Скитоначальник: схиархімандрит Адам (Перванчук)

Журнал «Рідна Церква»

Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5.

Тел.: (095) 484-66-05; (097) 307-34-83.

Email: yatsushcakroman@gmail.com; ridna.cerkva@ukr.net

Головний редактор: прот. Роман Яцуцак.

Братство святого апостола

Андрія Першого

Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5.

Тел.: (066) 108-80-73, (097) 293-70-15

Email: lagosortodox@gmail.com

Голова: прот. Микола Куцук.

Товариство святого рівноапостольного князя

Володимира Великого

Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5.

Тел.: (097) 206-12-20.

Email: pcsu.if.eparchy@gmail.com

Голова: Ходорович Ольга Миколаївна.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКО-ГАЛИЦЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Івано-Франківський і Галицький ІОАСАФ (Василиків)

День народження: 07.02.1955 р.

День тезоіменитства: 04 березня.

День архієрейської хіротонії: 06.04.1997 р.

Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Email: eparhia.if@gmail.com

Тел.: +38 (0342) 53-14-51

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Іван Лапка

Тел.: (0342) 53-14-51, (096) 092-77-38

Відділ по зв'язках з громадськістю: прот. Ігор Ільків.

Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Тел.: (050) 735-77-45.

Email: eparhia.if@gmail.com

Відділ духовно-патріотичного виховання у зв'язках із військовими формуваннями України:

Адреса: 76015, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Керівник: прот. Іоан Креховецький

Email: eparhia.if@gmail.com

Тел.: +38 (067) 188-60-91

Відділ у справах сім'ї, молоді та катехизації: прот. Миколай Гунько

Тел.: (0342) 53-14-51, +38 (098) 792-07-22

Email: eparhia.if@gmail.com

Відділ соціального служіння: прот. Юрій Гречанюк

Тел.: (0342) 53-14-51, +38 (096) 692-92-80

Відділ у зв'язках із пенітенціарними закладами:

прот. Віталій Валіхновський.

Тел.: (0342) 53-14-51, (067) 756-70-58.

Email: eparhia.if@gmail.com

Літературно-богословський відділ:

прот. Іоан Телятинський

Заступник: ієром. Онуфрій (Петрів)

Тел.: (0342) 53-14-51.

Відділ по зв'язках із закладами охорони здоров'я:

прот. Любомир Малофій

Заступник: Іван Романюк

Тел.: (0342) 53-14-51.

Юридичний відділ: Мирослав Якіблюк

Тел.: (0342) 53-14-51.

Email: eparhia.if@gmail.com

Інформаційно-видавничий відділ: протоієрей Юрій Гречанюк

Адміністратор веб-сайту: Піддубчак Роман

Тел.: +38 (096) 692-92-80

Email: eparhia.if@gmail.com

Відділ у справах екології: протодиякон Петро Стецюк

Тел.: (099) 033-21-53

Паломницький відділ: прот. Миколай Марусяк

Тел.: (0342) 53-14-51

Господарський відділ: прот. Ігор Ільків.

Тел.: (050) 735-77-45

Свято-Троїцький кафедральний собор

Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 1.

Email: sobor.if@gmail.com

Тел.: (068) 330-54-64.

Настоятель: прот. Іоан Телятинський.

Манявський Хресто-Воздвиженський чоловічий монастир

Адреса: 77772, вул. Скитова, 14, с. Манява, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Сайт: skytmaniava.if.ua

Email: mayava.monastery@gmail.com

Тел.: (03471) 6-80-37, +38 (096) -092-77-38

Намісник: ігумен Іоасаф (Стасюк).

Спасо-Преображенський скит Манявського монастиря

Адреса: 77772, вул. Скитова, 14, с. Манява, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (096) 861-13-46.

Email: afonskut1@gmail.com

Начальник скита: ігумен Амфілохій (Ковалюк).

Свято-Вознесенський скит Манявського монастиря

Адреса: 77772, вул. Скитова, 14, с. Манява, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: +38 (097) 755-38-92

Начальник скита: ієромонах Аліпій (Малій)

Свято-Михайлівський скит Манявського монастиря

Адреса: 77503, вул. Привокзальна, 12, м. Долина, Калуський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: +38 (097) 621-61-69

Начальник скита: ігумен Феодот (Костюк).

Свято-Миколаївський скит Манявського монастиря

Адреса: 78340, с. Тулухів, Снятинський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (067) 360-30-80.

Начальник скита: архимандрит Миколай (Бузенко).

Голинський Свято-Благовіщенський монастир

Адреса: с. Голинь, Калуський р-н, Івано-Франківська обл.

Намісник: митрополит Данило (Ковальчук).

Тел.: (066) 104-81-26.

Благочинний: ієромонах Йосиф (Зеліско).

Свято Іллінський жіночий скит

Адреса: 77772, вул. Скитова, 14, с. Манява, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (03471) 6-80-37.

Настоятельниця: ігуменя Євгенія (Микита)

Калуське православне молодіжне братство імені преподобних Іова і Феодосія Манявських

Адреса: м. Калуш, вул. Б. Хмельницького, 64.

Сайт: kalushbratstvo.if.ua

Тел.: (03472) 7-97-02; (095) 255-57-81.

Голова: прот. Федір Мороз.

Молодіжне православне братство імені святителя Миколая

Адреса: 77471 с. Чорнолізці, Тисменицький р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (097) 205-77-91.

Голова: прот. Василій Качур.

Спархіяльна газета «Голос Церкви»

Адреса: 76015, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Тел.: (0342) 53-14-51; +38 (096) 692-92-80

Email: eparhia.if@gmail.com

Головний редактор: прот. Юрій Гречанюк

Молодіжне православне братство імені ап. і св. Іоана Богослова

Адреса: 77772, вул. Скитова, 14, с. Манява, Богородчанський р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: +38 (098) 792-07-22

Голова: прот. Миколай Гунько.

Свято-Введенське молодіжне православне братство

Адреса: с. Делева, Тлумацький р-н, Івано-Франківська обл.

Тел.: (068) 424-39-79.

Голова: прот. Іоан Стефанюк.

Благодійний фонд «Живоносне джерело»

Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Тел.: (096) 294-22-48.

Email: eparhia.if@gmail.com

Голова: прот. Юрій Гречанюк.

Благодійний фонд «Eleos - Івано-Франківськ»

Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3.

Email: eparhia.if@gmail.com

Тел.: (098) 724-30-36

Голова: свящ. Писарчук Олексій

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Кам'янець-Подільський і Новоушицький ГЕРМАН (Семанчук)

День народження: 27.10.1973 р.

День тезоіменитства: 27 липня.

День архієрейської хіротонії: 16.11.2009 р.

Тел.: (068) 578-51-21; (050) 527-89-69.

Email: abpgerman@gmail.com

Титулярний єпископ Дунаєвецький МАРК (Гринчевський)

День народження: 18.01.1978 р.

День тезоіменитства: 25 квітня.

День архієрейської хіротонії: 17.12.2009 р.

Адреса: 32461, Хмельницька обл., Дунаєвецький р-н, с. Дем'янківці, вул. Лесі Українки, 15.

Тел.: (096) 741-87-86.

Спархіяльне управління

Адреса: 32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, площа Вірменський ринок, 4

Секретар єпархії: архимандрит Лука (Грубняк).

Тел.: (050) 674-66-09.

Іоано-Предтеченський чоловічий монастир

Адреса: 32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, площа Вірменський ринок, 4

Намісник: архимандрит Лука (Грубняк).

Тел.: (050) 674-66-09.

КРОПИВНИЦЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Кропивницький і Голованівський МАРК (Левків)

День народження: 20.11.1979 р.

День тезоіменитства: 29 грудня.

День архієрейської хіротонії: 01.02.2009 р.

Адреса: 25019, м. Кропивницький, вул. 5-а Лінія, 25.

Тел.: (050) 905-31-58.

Спархіяльне управління

Секретар управління: прот. Іван Шубин.

Тел.: (097) 758-67-70.

Email: shubyn@ukr.net

Чоловічий монастир Преподобного Федора Студита

Адреса: 27250, Кіровоградська область, Бобринецький район, с. Сорочанове

Тел.: (068) 533-34-34.

Намісник: ігумен Феоктист (Майстренко).

КОЛОМІЙСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Коломийський і Косівський ЮЛІАН (Гатала)

День народження: 29.03.1980 р.

День тезоіменитства: 16 березня

День архієрейської хіротонії: 19.02.2012 р.

Адреса: 78200, Івано-Франківська обл., м. Коломия, вул. Є. Коновальця, 27.

Тел.: (03433) 2-44-16.

Email: ep.sayt@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Юрій Бровчук.

Тел.: (067) 735-72-89

Інформаційно-видавничий та по зв'язкам із засобами масової інформації відділ (прес-служба):

прот. Віталій Козак.

Тел.: (067) 682-23-19.

Email: vital.kozak@gmail.com

Канцелярія єпархіального управління: свящ. Іван Венгрин

Тел.: (096) 273-98-04

Відділ у справах сім'ї, молоді та катехизації: прот. Петро Данильчик.

Тел.: (096) 126-89-19

Email: skelyadan@gmail.com

Літургіко-богословський відділ: прот. Василь Вепрук.

Тел.: (097) 373-12-65.

Паломницький відділ: прот. Ростислав Близнюк

Тел.: (098) 560-45-50.

Відділ по зв'язкам із громадськістю та представниками влади: прот. Василь Струк.

Тел.: (067) 358-68-50.

Відділ у справах церковного будівництва, архітектури та збереження пам'яток сакральної спадщини: прот. Василь Кіндратюк

Тел.: (068) 053-42-23.

Відділ по взаємодії з органами охорони здоров'я та медицини: прот. Ярослав Олійник.

Тел.: (097) 517-36-12.

Відділ по взаємодії з навчально-освітніми та виховними закладами: прот. Мирослав Пушкарук.

Тел.: (097) 741-36-22.

Відділ по взаємодії зі Збройними силами та правоохоронними органами: прот. Михаїл Возняк.

Тел.: (097) 668-17-71.

Відділ пастирської опіки пенітенціарної системи: прот. Володимир Озарчук

Тел.: (068) 053-42-23

Кафедральний собор Преображення Господнього

Адреса: 78200, Івано-Франківська обл., м. Коломия, вул. І. Мазепи, 56 а.

Тел.: (096) 454-21-31, (066) 780-65-22.

Настоятель: архієпископ Юліан (Гатала).

Кафедральний собор святого апостола і євангеліста Іоана Богослова

Адреса: 78200, Івано-Франківська обл., м. Коломия, площа Привокзальна, 14.

Тел.: (098) 963-82-46, (068) 620 57 94.

Настоятель: архієпископ Юліан (Гатала).

Газета «Коломийський вісник»

Адреса: 78200, Івано-Франківська обл., м. Коломия, вул. Є. Коновальця, 27.

Тел./факс: (03433) 2-75-86.

Головний редактор: архієпископ Юліан (Гатала).

Журнал «Лоза виноградна»

Адреса: 78700, Івано-Франківська обл., смт. Верховина, вул. І. Франка, 107.

Тел./факс: (03432) 2-12-32.

Тел.: (03432) 2-10-52.

Головний редактор: прот. Іван Рибарук.

КРИМСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Сімферопольський і Кримський
КЛИМЕНТ (Куц)**

День народження: 09.04.1969 р.

День тезоіменитства: 25 листопада.

День архієрейської хіротонії: 23.07.2000 р.

Адреса: 05000, Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 17-А.

Тел.: (095) 399-92-70, +79788064283.

Email: climentorto@gmail.com

ЛУГАНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Архієпископ Луганський і Старобільський
ЛАВРЕНТІЙ (Мигович)**

День народження: 14.12.1959 р.

День тезоіменитства: 10 серпня.

День архієрейської хіротонії: 13.12.2004 р.

Тел.: (067) 500-84-44.

Єпархіальне управління

Тимчасова адреса: 01015, м. Київ, вул. Лаврська, 14.

Тел.: (067) 500-84-44.

Email: upckplavr@gmail.com

Секретар єпархії: прот. Анатолій Назаренко.

Тел.: (095) 291-12-33.

Свято-Троїцький кафедральний собор

Адреса: 91009, м. Луганськ, вул. Короленка, 92.

Старший священик: прот. Анатолій Назаренко.

Тел.: (095) 291-12-33.

Єпархіальний храм пророка Божого Іллі

Адреса: 93404, м. Северодонецьк, вул. Б. Ліщини, 21А, Луганська обл.

Свято-Мотронинський жіночий монастир

Настоятелька: монахиня Віра (Комплектова).

ЛЬВІВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Львівський
МАКАРІЙ (Малетич)**

День народження: 01.10.1944 р.

День тезоіменитства: 01 травня.

День архієрейської хіротонії: 03.11.1996 р.

Адреса: 79008, м. Львів, вул. Федорова, 11.

Email: lvivkonsustorija@ukr.net

Тел.: (067) 379-86-33.

Єпархіальне управління

Канцлер єпархії: прот. Володимир Целень.

Тел.: (097) 371-60-95.

Секретар: прот. Руслан Матвієнко.

Тел.: (067) 797-60-25.

Email: m_met@ukr.net

Бухгалтер єпархії: прот. Садовський Михайло.

Тел.: (067) 265-53-93.

Email: myhsadovsky@gmail.com

Касир єпархіального управління: прот. Петрик Андрій.

Тел.: (096) 664-49-85.

Email: a23081985@gmail.com

Єпархіальний суд: прот. Мирослав Кінас
Тел.: (067) 775-58-43
Секретар: прот. Дмитро Малетич
Тел.: (067) 787-33-48
Фінансово-господарська комісія: прот. Іван Сас
Тел.: (097) 815-77-99
Секретар: прот. Василь Осінчук
Тел.: (097) 049-09-17
Комісія у справах духовності, освіти і катехизації: прот. Василь Луцишин
Тел.: (067) 476-05-19
Інформаційно-видавнича комісія: диякон Іван Федів
Тел.: (067) 392-07-41
Секретар: прот. Роман Сотник
Тел.: (096) 276-04-12
Комісія зі взаємодії зі Збройними силами України: прот. Олег Древняк
Тел.: (067) 664-01-30
Секретар: прот. Руслан Матвієнко
Тел.: (067) 797-60-25
Комісія з церковної благодійності та соціального служіння: прот. Мирослав Попович
Тел.: (067) 769-28-13
Секретар: прот. Володимир Олинець
Тел.: (097) 308-15-32
Комісія у справах душпастирського служіння у пенітенціарній системі: прот. Ярослав Яворський
Тел.: (067) 926-21-10
Комісія у справах душпастирського служіння у медичних закладах: прот. Микола Біляк
Тел.: (067) 607-57-48
Секретар: прот. Михайло Гачан
Тел.: (067) 722-71-69
Комісія у справах молоді: прот. Богдан Возняк
Тел.: (096) 453-80-70
Секретар: прот. Тарас Солук
Тел.: (067) 671-13-30
Комісія у справах сім'ї: архім. Миколай (Мартин)
Тел.: (097) 592-36-80
Секретар: прот. Ярослав Лотиш
Тел.: (097) 717-75-20

Чоловічий монастир Покладення чесної ризи Пресвятої Богородиці у Влахерні на Святій Горі
Адреса: урочище Свята гора, Золочівський р-н., Львівська обл.
Тел.: (03265) 52-915.
Намісник: митрополит Макарій (Малетич).
Тел.: (098) 337-46-47.

Свято-Воскресенський Ново-Афонський чоловічий монастир
Адреса: 79010, м. Львів, вул. Пекарська, 59-А
Тел.: (093) 424-36-14.
Намісник: ігумен Іов (Ольшанський).
Офіційний сайт: newafon.lviv.ua
Email: info@newafon.lviv.ua

Редакція журналу «Православна Галичина»
Адреса: 79008, м. Львів, вул. Федорова, 11.
Тел.: (032) 235-44-99, тел./факс: (032) 235-48-48.
Засновник: єпархіальне управління Львівської єпархії.
Редактор: прот. Сотник Роман.
Тел.: (067) 775-56-18.
Email: sotnykr@gmail.com

Львівське крайове ставропігієне братство св. ап. Андрія Первозваного
Адреса: 79008 м. Львів-8, вул. Руська, 3/1.
Тел.: (032) 235-52-02.

Email: vegauaoc@gmail.com
Голова братства: диякон Юрій Федів.
Тел.: (067) 392-07-41; (067) 341-79-02.

Редакція газети «Успенська вежа»
Адреса: 79008 м. Львів-8, вул. Руська, 3/1.
Тел.: (032) 235-52-02.
Засновник: Львівське крайове ставропігієне братство.

Львівсько-Сокальська єпархія Митрополит Львівський і Сокальський ДИМИТРІЙ (Рудюк)

День народження: 13.11.1971 р.
День тезоіменитства: 21 вересня.
День архієрейської хіротонії: 16.07.2000 р.
Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.
Тел.: (032) 261-61-22 (керуючий єпархією).
Моб. тел.: (050) 850-51-91.
Email: lvividomosti@ukr.net

Єпархіальне управління
Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.
Секретар єпархії: прот. Володимир Бачинський.
Тел.: (098) 472-20-68, (032) 261-58-25.
Завідувач канцелярією: прот. Артемій Бабленюк.
Тел.: (098) 966-81-75, (032) 261-29-90.
Email: bablenuk@ukr.net

Головний редактор єпархіального вебсайту та сторінки у Facebook: диякон Орест Палько.
Вебсайт єпархії: <https://www.gradleva.com>
Facebook: <https://www.facebook.com/lviv.eparchy>
Email: info@gradleva.com
Тел.: (066) 680-76-50.

Єпархіальний відділ військового духовенства
Голова: прот. Олег Грициняк.
Тел.: (097) 383-77-71.
Email: grytsyniak.ua@gmail.com

Єпархіальний відділ катехизації та недільних шкіл: прот. Іван Хомин.
Тел.: (097) 212-74-92.
Email: ivankhomyn75@gmail.com

Єпархіальний відділ у справах молоді: прот. Артемій Бабленюк.
Тел.: (098) 966-81-75.
Email: bablenuk@ukr.net

Єпархіальний видавничий відділ: ігумен Кипріан (Лозинський).
Тел.: (067)767-52-03.
Email: lozynsky1982@gmail.com

Кафедральний собор Покрови Пресвятої Богородиці
Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.
Ключар: прот. Михайло Сивак.
Тел.: (097) 196-11-95, (032) 261-55-37.
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/2729275827171798>
Email: Sivakmv@ukr.net

Свято-Іоано-Золотоустівський чоловічий монастир
Адреса: 81092, м. Львів, вул. Лисенка, 43
Намісник: ігумен Кипріан (Лозинський).
Тел.: (067)767-52-03.
Email: lozynsky1982@gmail.com

Львівські братські студії

Духівник братських студій: прот. Михайло Сивак.
Координатор: Іван Притула.
Тел.: (097) 196-11-95.
Facebook: <https://www.facebook.com/bs.lviv>
Email: Sivakmv@ukr.net

Православне радіо «Град Лева»

Адреса: 79005, м. Львів, вул. Грушевського, 2.
Головний редактор: прот. Віктор Кайда.
Тел.: (067) 680-03-74.
Email: gradleva@ua.fm
Вебсайт: <http://radiogradleva.online/>

Єпархіальний паломницький центр «Покров»

Голова: прот. Роман Мануляк.
Тел.: (067) 810-66-28.
Email: o.manulak@gmail.com

Консультативний Центр кризових станів, психосоматичних розладів, депресій та узалежнень «Illiotropion – Lviv»

(іліотропіон – Львів) при Львівсько – Сокальській єпархії (науково - дослідницька база медичного капеланства ПЦУ)

Керівник Центру: PhD, MD, лікар – психіатр, психоаналітик, протоієрей Сергій Кирилук (Fr. Dr. Serhii Kyryliuk)
Тел.: (093) 772-41-72 (messengers)

Офіс – менеджер керівника: Анастасія Германівна Химович

Тел.: (097) 772-41-72 (voice, messengers)

Координатор Центру: медичний капелан, протоієрей Олексій Саків

Тел.: (097) 197-29-59 (voice, messengers)

Адреса: 79005, м. Львів, вул. Ольги Басараб, 2 (кафедра психіатрії і психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, корпус Стационарного цілодобового відділення №2 КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний психоневрологічний диспансер»)
Email: sumkupc@gmail.com

Сайти: <https://medkapelan.com.ua/>

<https://meditserve.com>

<https://www.facebook.com/kryza.stan/>

[https://scholar.google.com.ua/citations?user=N-](https://scholar.google.com.ua/citations?user=N-2dpOwAAAAJ&hl=ru&oi=ao)

[2dpOwAAAAJ&hl=ru&oi=ao](https://scholar.google.com.ua/citations?user=N-2dpOwAAAAJ&hl=ru&oi=ao)

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-psyhiatriyi-i-psyhoterapiyi-fpdo/>

Миколаївська єпархія

Митрополит Миколаївський і Богоявленський ВОЛОДИМИР (Ладика)

День народження: 05.01.1956 р.

День тезоіменитства: 15 липня.

День архієрейської хіротонії: 13.03.1993 р.

Адреса: 54055, м. Миколаїв, вул. Садова, 12.

Тел./факс: (0512) 36-13-68.

Email: hram.nikolaev@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Роман Дідора.

Тел.: (0512) 36-13-68; (097) 539-25-29

Email: romandidora@ukr.net

Прес-служба: дяк. Олег Зеленов.

Тел.: (096) 128-56-57.

Email: hram.nikolaev@gmail.com

Молодіжна служба: прот. Василь Мазурик.

Email: mazyruk777@ukr.net

Тел.: (050) 650-33-09.

Старший капелан: прот. Василь Борисевич.

Тел.: (067) 931-87-85.

Відділ релігійної освіти і катехизації: свящ. Андрій Коваль.

Відділ соціального служіння: прот. Миколай Молофій.

Кафедральний собор

Касперівської ікони Божої Матері

Адреса: 54055, м. Миколаїв, вул. Садова, 12.

Тел./факс: (0512) 36-13-68, (097) 539-25-29

Старший священник: прот. Роман Дідора.

МУКАЧІВСЬКО-КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

**Єпископ Мукачівський і Карпатський
ВІКТОР (Бедь)**

День народження: 05.05.1964 р.

День тезоіменитства: 18 квітня

День архієрейської хіротонії: 14.08.2015 р.

Тел.: (063) 159-78-02

Email: aau_2006@ukr.net.

Єпархіальне управління

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4.

Email: mke.pcu@gmail.com

Офіційний сайт: www.keuapc.org

Секретар: прот. Юрій Гал

Тел.: (095) 670-67-75

Email: gal-jurek@ukr.net

Перший помічник керуючого єпархією: старший іподиякон Віктор Понзель

Тел.: (066) 319-45-12

Email: viktor.ponzel.00@gmail.com

Помічник керуючого єпархією: іподиякон Іван Келечен

Тел.: (099) 304-73-34

Email: shugay7979@gmail.com

Відділ місіонерства та паломництва: Віктор Понзель

Тел.: (066) 319-45-12

Email: viktor.ponzel.00@gmail.com

Керівник прес-служби: Едуард Довбиш

Тел.: (050) 999-75-94

Email: edward.dovbysh@gmail.com

Бухгалтер-касир: Любов Зозулинець

Тел.: (095) 021-94-59

Email: mke.pcu@gmail.com

Відділ у справах чернецтва: архім. Спиридон (Дудин)

Тел.: (097) 452-45-38

Email: mke.pcu@gmail.com

Відділ військового духовенства: прот. Василь Осадчук

Email: mke.pcu@gmail.com

Відділ української духовної культури, освіти, у справах молоді та сім'ї: Марія Жабляк

Тел.: (068) 747-27-22

Email: zhablyakmd@gmail.com

Кафедральний собор апостола

Андрія Першого

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4.

Настоятель: єпископ Віктор (Бедь)

Тел.: (063) 159-78-02
Email: aau_2006@ukr.net; mke.pcu@gmail.com
Священнослужителі: ієрей Петро Ференц
Тел.: (050) 936-52-69
 ієрей Віталій Пронюк
Тел.: (099) 043-41-65
 протодиякон Іван Жабляк
Тел.: (050) 701-07-28

Свято-Миколаївський чоловічий монастир снт. Чинадієво

Адреса: 89640, Закарпатська область, Мукачівський район, снт Чинадієво, вул. Санаторна, 89 – 89а.
Священноархіандрит: єпископ Віктор (Бедь)
Тел.: (063) 159-78-02
Намісник: архіандрит Спиридон (Дудин)
Тел.: (097) 452-45-38
Email: mke.pcu@gmail.com

ОДЕСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Одеський і Балтський АФНАСІЙ (Яворський)

День народження: 08.08.1976 р.
День тезоіменитства: 02 травня.
День архієрейської хіротонії: 21.08.2011 р.
Адреса: 65023, м. Одеса, вул. Пастера, 5.
Тел.: (066) 744-35-47.
Email: cerkvainfo@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Теодор Оробець.
Тел.: (098) 244-15-48.
Email: oteodor@ukr.net
Відділ співпраці з козацькими та військовими організаціями, голова управління військового духовенства «Південь»: архієпископ Афанасій (Яворський)
Відділ по роботі у місцях позбавлення волі: прот. Димитрій Краснобаєв
Тел.: (067) 485-53-33
Відділ духовно-патріотичного виховання молоді: прот. Володимир Чорний
Тел.: (068) 059-19-68
Відділ благодійницької роботи та співпраці з волонтерськими організаціями: прот. Василь Єдин
Тел.: (067) 782-20-41
Прес-служба офіційного сайту єпархії: архієпископ Афанасій (Яворський)
Тел.: (098) 244-15-48.
Email: cerkvainfo@gmail.com

Кафедральний собор Різдва Христового

Адреса: 65023, м. Одеса, вул. Пастера, 5.
Тел.: (098) 244-15-48.
Настоятель: прот. Теодор Оробець

ПЕРЕЯСЛАВСЬКО-ВИШНЕВСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Переяславський і Вишневський ОЛЕКСАНДР (Драбинко)

День народження: 18.03.1977 р.
День тезоіменитства: 30 серпня.
День архієрейської хіротонії: 19.12.2007 р.
Адреса: 03191 Україна, м. Київ, вул. Самійла Кішки, 3-А.

Єпархіальне управління

Адреса: 03191 Україна, м. Київ, вул. Самійла Кішки, 1-В.
Тел.: (096) 982-42-76.
Email: poshta@pereyaslav-eparchia.kiev.ua
Секретар єпархії: ігумен Вікентій (Козак)
Тел.: (067) 265-89-55
Духівник єпархії: архіандрит Іоан (Шевченко)
Завідувач канцелярії: Ярослав Миколайчук.
Літургійний та Паломницький відділи: прот. Андрій Дудченко.
Тел.: (067) 772-51-23.
Комісія зі сприяння єдності християн: прот. Павло Лисенко.
Тел.: (097) 931-90-02.
Відділ по зв'язках із МВС та військовослужбовцями: прот. Валерій Жигуц.
Тел.: (097) 282-03-33.
Відділ з міжконфесійних міжрелігійних питань та екуменічного співробітництва: ієродияк. Іустин (Шелудько).
Тел.: (067) 833-34-33.
Відділ в справах чернецтва: архім. Кирил (Мандзич)
Відділ інформації, зв'язків з громадськістю і ЗМІ: дияк. Максим Кречетов
Відділ психологічної допомоги: прот. Юрій Чічак
Просвітницький відділ: прот. Віктор Мартиненко.
Тел.: (097) 951-78-56.
Відділ у справах молоді та культури: Дар'я Кириченко
Відділ хорового співу: протод. Дмитро Самойленко.
Тел.: (097) 646-35-97.
Богословсько-канонічна комісія: прот. Іоан Гичун.
Тел.: (097) 742-55-67.
Відділ капеланства та роботи з ветеранами АТО:
Голова: свящ. Сергій Педько
Тел.: (067) 252-22-25.
Заступник: дияк. Андрій Воевода.
Тел.: (097) 559-99-22.
Медичний відділ: Дудченко Поліна Володимирівна.
Тел.: (097) 339-71-97.
Видавничий відділ: Бурдейна Марина Володимирівна.
Тел.: (097) 646-35-97.
Юридичний відділ: Волинець Валентин Феодосійович
Місія «Рукописна і стародруківана спадщина Київської Церкви: архіви, бібліотеки і музеї»: Бурдейна Марина Володимирівна.
Тел.: (097) 646-35-97.
Відділ благодійності та соціального служіння: ієром. Кипріан (Хімяк).
Заступник: прот. Миколай Павленко
Тел.: (097) 388-38-08.

Кафедральний Спасо-Преображенський собор

Адреса: 03198, Україна, м. Київ, вул. Самійла Кішки, 3-А.
Тел.: (098) 376-35-97.

Чоловічий монастир

на честь свт. Нектраія Егінського

Адреса: 08172, Україна, Київська обл., Києво-Святошинський район, с. Лісники, ЖК Хутір Ясний.
Ігумен: митрополит Олександр (Драбинко).

Музей і Фонд пам'яті

Блаженнішого Митрополита Володимира

Адреса: 03191 Україна, м. Київ, вул. Самійла Кішки, 3-А.
Тел.: (098) 441-98-98.
Email: mitrvfund@gmail.com
Духівник: митрополит Олександр (Драбинко).
Директор: Заріцька Ольга Михайлівна.

ПОЛТАВСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Полтавський і Кременчуцький
ФЕДІР (Бубнюк)**

День народження: 21.07.1978 р.
День тезоіменитства: 11 серпня.
День архієрейської хіротонії: 12.11.2006 р.
Адреса: 36000, м. Полтава, Соборний Майдан, 1.
Офіційний сайт: <http://www.cerkva.pl.ua/>

Спархіяльне управління

Завідуюча канцелярії: Йосипенко Валентина Володимирівна
Тел./факс: (0532) 60-88-73 (канцелярія)
Email: eparhia.pl@gmail.com
Юрист: Дмитро Бондаревський
Тел.: (066) 185-10-37
Головний капелан: ієромонах Іоан (Луценко).
Тел.: (099) 776-34-92.
Email: luts_ortodox@i.ua
Відділ роботи з молоддю: прот. Анатолій Куліш
Тел.: (098) 898-80-44

Свято-Успенський кафедральний собор

Адреса: 36020, м. Полтава, Соборний майдан, 1.
Тел.: 093-519-30-26
Facebook: <https://surl.li/wgaogp>

Свято-Георгіївський жіночий монастир

Адреса: с. Білоцерківці, Пирятинського р-ну, Полтавської обл.
Намісниця: ігуменя Марія (Луценко).
Тел.: (098) 418-43-78

Різдво-Богородичний чоловічий монастир

Адреса: 38751, Полтавська обл., Полтавський район, с. Горбанівка
Намісник: ієромонах Іоан (Луценко).
Тел.: (099) 776-34-92.
Email: luts_ortodox@i.ua

Збірник «Полтавські єпархіяльні відомості»

Головний редактор: прот. Миколай Храпач.
Адреса: 36020, м. Полтава, Соборний майдан, 1.
Тел.: (050) 633-86-41

Волонтерський центр –

БО «Полтавський батальйон небайдужих»

Голова: Гранчак Наталія Степанівна.
Адреса: 36020, м. Полтава, Соборний майдан, 1.
Facebook: facebook.com/pl.volonter/
Email: pvolonter@gmail.com

Дитячий православний табір «Джерело»

Директор: митрополит Федір (Бубнюк)
Адреса: с. Ключівка, Новосанжарського р-н, Полтавська обл.
Email: dgerelo.pl@gmail.com

РІВНЕНСЬКА ЄПАРХІЯ

**Митрополит Рівненський і Острозький
ІЛАРІОН (Процик)**

День народження: 08.11.1980 р.
День тезоіменитства: 21 жовтня
День архієрейської хіротонії: 14.05.2008 р.
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел.: (0362) 26-17-21.
Email: rivne-cerkva@ukr.net

Спархіяльне управління

Секретар єпархії: прот. Петро Мартинюк.
Інформаційно-видавничий відділ: прот. Василь Рудницький.
Тел.: (097) 639-71-36.
Email: rivne-cerkva@ukr.net
Відділ військового духовенства: прот. Тарас Климович.
Тел.: (098) 446-01-23.
Відділ у справах молоді: прот. Валентин Гордіюк.
Тел.: (050) 956-45-28.
Відділ у зв'язках із пенітенціарними закладами: прот. Григорій Горбач.
Адреса: 33025, м. Рівне, вул. Басівкутська, 60.
Тел.: (0362) 68-14-50.
Паломницький центр «Воскресіння»: прот. Миколай Капітула.
Тел.: (097) 481-89-20.
Паломницька служба «Метеора»: прот. Василь Рудницький
Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.
Тел.: (097) 639-71-36, (096) 745-21-99
Facebook: <https://www.facebook.com/MeteoraRv>
Telegram-канал: <https://t.me/MeteoraRv>
Viber-група: <https://tinyurl.com/yccq3ne6>

Свято-Воскресенський кафедральний собор

Адреса: 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 39.
Тел.: (0362) 26-66-39.
Настоятель: митрополит Іларіон (Процик).

Свято-Покровський кафедральний собор

Адреса: 33023, м. Рівне, вул. Соборна, 6.
Тел.: (0362) 26-24-24.
Настоятель: митрополит Іларіон (Процик).

Свято-Варваринський жіночий монастир

Адреса: 35600, м. Дубно, Рівненська обл., вул. Шевченка, 51.
Настоятелька: ігуменя Анна (Кулінець).

Свято-Георгіївський чоловічий монастир на Козацьких Могилах

Адреса: 35511, с. Пляшева, Радивилівський р-н, Рівненська обл., вул. Козацької слави, 26.
Тел.: (03633) 2-87-22.
Намісник: архімандрит Софроній (Бордюк).

Свято-Воскресенський чоловічий монастир на Повстанських Могилах (урочище Гурби)

Адреса: 35752, с. Мости, Здолбунівський р-н, Рівненська обл., вул. Лісна, 1.
Намісник: архімандрит Онуфрій (Ляда).

Свято-Миколаївський чоловічий монастир

Адреса: 35600, м. Дубно, Рівненської обл., вул. Д. Галицького, 28.
Тел.: (03656) 4-17-83.
Намісник: архімандрит Меркурій (Бікіра).

Хрестовоздвиженський (Чесно-Хрестський) чоловічий монастир

Адреса: 35600, с. Панталія, Дубенський р-н, Рівненська обл.
Намісник: ієромонах Даниїл (Шишканинець)

Пересопницький Різдва Пресвятої Богородиці чоловічий монастир

Адреса: 35337, с. Пересопниця, Рівненський р-н, Рівненська обл., вул. Старослов'янська, 10 в.
Намісник: архімандрит Григорій (Нерета).

Газета «Духовна нива»

Адреса: 33028, м. Рівне, вул. 16 липня, 4А.

Тел./факс: (0362) 26-17-21.

Головний редактор: Якимович Михайло Іванович.

РІВНЕНСЬКО-ВОЛИНСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Рівненський і Сарненський

ГАВРИІЛ (Кризина)

День народження: 06.03.1973 р.

День тезоіменитства: 13 липня.

День архієрейської хіротонії: 02.09.2018 р.

Тел.: (067) 758-76-20.

Email: havryil73@gmail.com

Єпархіальне управління

Адреса: 33028, Рівненська обл., м. Рівне, вул. Словацького, 12.

Секретар єпархії: прот. Павло Краєвський.

Тел.: (097) 443-66-78.

Email: uaocduh@gmail.com

Секретар архієрея: дяк. Тарас Видюк.

Тел.: (096) 602-15-00.

Email: rve02@ukr.net

Видавничий відділ: прот. Олександр Королюк.

Тел.: (068) 067-33-10.

Відділ по зв'язкам з громадськістю та представниками влади: прот. Павло Сабара.

Тел.: (097) 241-06-22.

Паломницький відділ: свящ. Руслан Палій.

Тел.: (096) 749-88-17.

Відділ по взаємодії зі Збройними силами та капеланського служіння: прот. Назарій Момотюк.

Тел.: (097) 704-17-46.

Відділ у справах сім'ї та молоді: свящ. Олександр Ясковець.

Тел.: (098) 825-19-69.

Відділ релігійної освіти, катехизації та місіонерства: свящ. Іван Давидюк.

Тел.: (095) 600-86-91.

Інформаційно-просвітницький відділ: дяк. Тарас Видюк.

Тел.: (096) 602-15-00.

Офіційний сайт єпархії: rivne-volyn.com

Facebook: www.facebook.com/pcurivnevolyun

Кафедральний собор Вознесіння Господнього

Адреса: 33024, Рівненська обл., м. Рівне, вул. В'ячеслава Липинського, 20.

Настоятель: прот. Данило Бринчак.

Тел.: (097) 607-82-55.

Кафедральний храм Почаївської ікони Пресвятої Богородиці

Адреса: 34503, Рівненська обл., м. Сарни, вул. Котляревського, 62 Б.

Настоятель: прот. Віталій Коврига.

Тел.: (097) 061-91-03.

Свято-Троїцький чоловічий монастир

Адреса: 34640, Рівненська обл., Рівненський район, с. Балашівка.

Намісник: ієромонах Миколай (Васевич).

Тел.: (068) 161-30-25.

Братство прп. Нестора Літописця

Адреса: 33020, Рівненська обл., м. Рівне, вул. Кулика і Гудачека, 24 В.

Голова: єпископ Гавриїл (Кризина).

Тел.: (067) 758-76-20.

СУМСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Сумський і Охтирський
МЕФОДІЙ (Срібняк)

День народження: 08.06.1957 р.

День тезоіменитства: 11 травня.

День архієрейської хіротонії: 06.06.2004 р.

Адреса: 40004, м. Суми, вул. Холодногорська, 6.

Тел.: (050) 342-79-26.

Email: Klekit2006@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Петро Попадинець.

Тел.: (096) 613-08-05.

Обласний благочинний: прот. Богдан Козенко.

Тел.: (097) 791-47-84.

Прес-секретар: свящ. Артем Шевченко

Тел.: (050) 916-65-23

Email: artemiyshevchenko@ukr.net

Єпархіальний відділ у справах молоді: свящ. Назарій Ковальов

Тел.: (068) 030-80-09

Єпархіальний відділ військового духовенства:

прот. Андрій Бринчак

Тел.: (095) 750-16-63

Заступник голови: прот. Сергій Сагер.

Тел.: (066) 635-39-33

Єпархіальний відділ по зв'язках із закладами охорони здоров'я: свящ. Тарасій Злиденний

Тел.: (050) 577-40-79

Єпархіальний відділ по роботі у місцях позбавлення волі: свящ. Родіон Дученко

Тел.: (095) 846-58-72

Заступник голови: прот. Володимир Коваленко

Тел.: (068) 257-02-71.

Паломницький центр «Православний мандрівник»

Голова: прот. Роман Кулішов

Тел.: (095) 146-49-52

Свято-Воскресенський кафедральний собор

Адреса: 40030, м. Суми, пл. Незалежності, 19.

Тел.: (0542) 22-54-26.

Монастир св. прав. Петра Багатостраждального

Адреса: с. Костянтинів, Недригайлівський район, Сумська обл.

Тел.: (0542) 22-54-26.

Монастир св. прав. Петра Багатостраждального

Адреса: с. Беєве, Липоводолинський район, Сумська обл.

Тел.: (0542) 22-54-26.

Спасо-Преображенський жіночий монастир

Адреса: с. Беєве, Липоводолинський район, Сумська обл.

Тел.: (0542) 27-32-97.

Братство св. ап. Андрія Першоозваного

Голова відділення: свящ. Артем Шевченко

Тел.: (050) 916-65-23

ТАВРИЙСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Херсонський і Каховський
БОРИС (Харко)

День народження: 04.04.1979 р.

День тезоіменитства: 24 липня.

День архієрейської хіротонії: 23.08.2015 р.

Тел.: (098) 531-89-50.

Єпархіальне управління

Адреса: 73020, м. Херсон, вул. Католицька, 38, корпус 3.

Тел.: (098) 531-89-50.

Email: tavia_eparchy@ukr.net
Канцлер єпархії: прот. Юрій Курило.
Тел.: (097) 987-12-67
Економ єпархії: прот. Василь Смаль.
Тел.: (050) 830-69-53
 Богослужіння звершуються в єпархіальному храмі Похвали Богородиці та в каплиці Покрови Богородиці.
Щорічне видання: альманах «Таврійський індікціон».

Тимчасовий кафедральний собор – Свято-Михайлівська парафія смт. Лазурне
Адреса: смт. Лазурне, вул. Жовтнева, 59-а (на тимчасово окупованій території)

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Тернопільський і Кременецький НЕСТОР (Писик)

День народження: 22.05.1979 р.
День тезоіменитства: 27 жовтня
День архієрейської хіротонії: 05.03.2006 р.
Адреса: 46008, м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 19.
Тел.: (0352) 44-40-38
Email: eparhia@cerkva.te.ua

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Олексій Головацький.
Тел.: (097) 020-52-90.
Завідувач канцелярії: прот. Володимир Зубілевич.
Тел.: (097) 744-81-38.
Обласний благочинний: прот. Борис Солтис.
Тел.: (067) 583-59-55.
Відділ із взаємодії зі Збройними силами: прот. В'ячеслав Кізілов.
Тел.: (097) 275-32-64.
Відділ у справах сім'ї та молоді: прот. Вадим Криворучко.
Тел.: (097) 793-39-11.
Відділ із взаємодії з установами виправної системи: прот. Володимир Борис.
Тел.: (067) 350-48-56.
Відділ у справах сім'ї та родини: Зубілевич Оксана Василівна.
Тел.: (097) 668-10-28.
Інформаційно-видавничий відділ, прес-служба: Савчук Віра Володимирівна.
Тел.: (067) 143-63-93.
Email: vira@cerkva.te.ua

Газета «Лампада Православ'я»

Адреса: 46008, м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 19.
Тел.: (097) 744-81-38.
Email: gazeta@cerkva.te.ua
Головний редактор: прот. Володимир Зубілевич

Кафедральний собор святих рівноапостольних Костянтина і Олени

Адреса: м. Тернопіль, на розі вулиць Київська-Тарнавського
Настоятель: митрополит Нестор (Писик).
Ключар: прот. Володимир Зубілевич.
Тел.: (097) 744-81-38.

Свято-Юріївський чоловічий монастир

Адреса: 47023, хутір Вірля, Кременецький р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (068) 246-87-71.
Намісник: архімандрит Полікарп (Касько).

Свято-Амфілохіївський чоловічий монастир
Адреса: 47110, с. Мала Іловиця, Шумський р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (068) 838-96-00.
Насельник монастиря: ієромонах Митрофан (Присмак)

Свято-Миколаївський чоловічий монастир
Адреса: 48664, с. Зозулинці, Заліщицький р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (068) 377-24-71.
Намісник: архімандрит Всеволод (Кочергін).

Свято-Вознесенський чоловічий монастир
Адреса: 48773, с. Монастирок, Борщівський р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (097) 159-46-23.
Намісник: ігумен Миколай (Хмарний).

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-БУЧАЦЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Тернопільський і Бучацький ТИХОН (Петранюк)

День народження: 19.10.1976 р.
День тезоіменитства: 13 серпня.
День архієрейської хіротонії: 22.11.2009 р.
Тел.: (067) 114-00-07.

Єпархіальне управління

Адреса: 46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 22.
Тел./факс: (0352) 52-23-46.
Email: uapc_te@ukr.net
Секретар єпархії: прот. Петро Заяць.
Тел.: (068) 033-82-83.
Email: petrozajaz@ukr.net
Відділ релігійної освіти і катехизації: прот. Богдан Антонюк
Відділ із взаємодії зі Збройними силами, правоохоронними органами та установами виправної системи: прот. Василь Божаківський
Юридичний відділ: Кудінова Тетяна Ігорівна

Кафедральний собор Різдва Христового

Адреса: м. Тернопіль, вул. Руська, 22.
Настоятель: архієпископ Тихон (Петранюк)
Тел.: (097) 239-00-61.

Кафедральний храм Воздвиження Чесного Хреста Господнього

Адреса: м. Тернопіль, вул. Над Ставом, 16.
Настоятель: прот. Дмитро Лисак.
Тел.: (097) 057-26-15.

Свято-Петропавлівський чоловічий монастир
Адреса: 48630, Урочище «Червоне», с. Нирків, Заліщицький р-н., Тернопільська обл.
Тел.: (03254) 3-53-35, (03254) 3-52-03.
Священноархімандрит: архієпископ Тихон (Петранюк).
Благочинний Заліщицького району: прот. Олексій Паленичка.
Тел.: (067) 124-62-35.

ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ТЕРЕБОВЛЯНСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Тернопільський і Теребовлянський ПАВЛО (Кравчук)

День народження: 26.09.1965 р.
День тезоіменитства: 29 червня.

День архієрейської хіротонії: 29.03.2009 р.
Адреса: 48164, с. Кобиловолоки, Терехівський р-н, Тернопільська обл.
Тел.: (097) 771-79-67.

Єпархіальне управління

Адреса: 48501, Тернопільська область, м. Чортків, вул. О. Теліги, 16.

Секретар єпархії: прот. Михайло Левкович

Тел.: (097) 008-38-48

Завідуючий канцелярією: прот. Андрій Левкович

Бухгалтер: диякон Вадим Олійник

Відділ у справах сім'ї та молоді: прот. Мирон Заяць

Тел.: (068) 009-43-91

Свято-Воскресенський чоловічий монастир

Адреса: 48509, Тернопільська область, Чортківський район, с. Шульганівка.

Намісник: ієромонах Мелетій (Савка)

Тел.: (097) 408-82-07

Благодійна організація

Благодійний фонд "Покрова Чортків"

Керівник: прот. Андрій Левкович

Заступник: Любомир Махомет

Секретар: Олена Скалій

Тел.: (098) 660-33-44

Громадська організація "Елеос Тернопіль"

Адреса: м. Тернопіль, вул. Руська, 17

Керівник: прот. Андрій Гаджала

Тел.: (067) 938-74-49

УЖГОРОДСЬКО-ХУСТЬСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Ужгородський і Хустський

КИРИЛ (Михайлюк)

День народження: 05.12.1963 р.

День тезоіменитства: 09 червня.

День архієрейської хіротонії: 03.08.2003 р.

Тел.: (066) 312-93-27, (098) 710-15-41.

Єпархіальне управління

Адреса: 88005, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Залізнична, 22.

Email: zak_eparkhiya@mail.ua

Завідуючий канцелярією: прот. Василь Бритвак

Юридичний відділ: Олександр Биркович

Місіонерський відділ: прот. Дмитро Попович

Відділ релігійної освіти і катехизації: єпископ Кирил (Михайлюк)

Відділ у справах сім'ї та молоді: прот. Валерій Велегіцький

Відділ соціального служіння: прот. Роман Півторак

Відділ співпраці із Збройними силами України: прот. Дмитро Попович

Інформаційно-видавничий відділ: прот. Іван Дяків

Відділ у справах чернецтва: архім. Антоній (Хвіц)

Свято-Кирилівський чоловічий монастир

Адреса: 89412, Закарпатська область, Ужгородський район, с. Оноківці.

Священноархімандрит: єпископ Кирил (Михайлюк).

Намісник: архімандрит Антоній (Хвіц)

Свято-Пантелеймонівський чоловічий монастир

Адреса: 90540, Закарпатська область, Тячівський район, с. Нересниця.

Намісник: ієромонах Фадей (Савко)

Жіночий монастир свв. рівноап. Костянтина і Олени

Адреса: 90532, Закарпатська область, Тячівський район, с. Калини

ХАРКІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Харківський і Слобожанський МИТРОФАН (Бутинський)

День народження: 17.06.1978 р.

День тезоіменитства: 04 червня.

День архієрейської хіротонії: 25.08.2013 р.

Адреса: 61093, м. Харків, вул. Семінарська, 4.

Тел.: (057) 372-38-56; (067) 676-72-89.

Email: admin-mytrofan@ukr.net

Єпархіальне управління

Адреса: вулиця Семінарська, 4, м. Харків, 61093

Тел/факс: (057) 372-38-56

Email: pomisna.kharkiv@gmail.com

Сайт: cerkva.kharkov.ua

Facebook: facebook.com/PomisnaKharkiv/

Twitter: twitter.com/PomisnaKharkiv

Instagram: instagram.com/pomisnakharkiv/

Telegram: t.me/PomisnaKharkiv

Секретар єпархії: прот. Дмитро Шаповалов

Тел.: (096) 018-04-82

Email: dimitrisocu@gmail.com

Відділ військового духовенства: архієпископ Митрофан (Бутинський)

Тел.: (067) 676-72-89

Email: admin-mytrofan@ukr.net

Відділ пастирської опіки пенітенціарних закладів: свящ. Максим Інкін

Тел.: (099) 320-09-96

Відділ медичного капеланства: прот. Павло Куц

Тел.: (067) 570-62-45

Інформаційно-просвітницького відділу: прот. Леонід Коренський

Тел.: (068) 534-38-38

Відділ благодійності та соціального служіння: ігумен Феодосій (Ганзій)

Тел.: (067) 532-10-96

Відділ у справах молоді: свящ. Іван Кобець

Тел.: (067) 572-18-80

Храм св. ап. і єв. Іоана Богослова

Адреса: 61017, м. Харків, вул. Велика Панасівська, 105А.

Тел.: (057) 712-43-23.

Настоятель: прот. Віктор Маринчак.

Чоловічий монастир

святителя Миколая Чудотворця

Адреса: 63021, Харківська область, Богодухівський район, смт. Ков'яги.

Намісник: ігумен Феодосій (Ганзій)

Тел.: (050) 075-99-29

ХАРКІВСЬКО-ПОЯТІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Харківський та Ізюмський АФАНАСІЙ (Шкурупій)

День народження: 20.08.1954 р.

День тезоіменитства: 02 травня.

День архієрейської хіротонії: 15.11.2009 р.

Тел.: (097) 832-07-74, (050) 146-25-42.

Email: vladukapl@ukr.net

Єпархіальне управління

Адреса: 36041, м. Полтава, вул. Волонтерська, 79.

Email: uaockhp@i.ua

Секретар: архім. Антоній (Бондарець).

Тел.: (097) 754-60-11.

Видавничий відділ: архім. Антоній (Бондарець).

Тел.: (097) 754-60-11.

Паломницький відділ: ієрей Дмитро Шаповалов.

Тел.: (068) 183-83-38.

Email: dimitrisocu@gmail.com

Відділ комунікацій з громадськістю та ЗМІ:

прот. Олександр Горай

Тел.: (097) 590-00-21.

Email: uaockhp_press@ukr.net

Кафедральний храм

святого архістратига Михаїла

Адреса: 36041, м. Полтава, вул. Волонтерська, 79.

Настоятель: прот. Олександр Горай.

Свято-Богоявленський чоловічий монастир

Адреса: 37207, Полтавська область, Миргородський район, с. Харківці.

Намісник: архім. Діонісій (Федоров)

ХЕРСОНЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Херсонський і Таврійський НИКОДИМ (Кулигін)

День народження: 10.12.1968 р.

День тезоіменитства: 31 жовтня.

День архієрейської хіротонії: 04.12.2019 р.

Адреса: 73011, м. Херсон, вул. Василя Стуса, 45.

Тел.: (050) 777-73-80.

Email: nicodemus.ocu@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Іоан Замараєв.

Тел.: (050) 927-28-18.

Адреса: 73011, м. Херсон, вул. Василя Стуса, 45.

Email: kherson.ocu@gmail.com

Відділ соціального служіння ГО «Елеос-Херсон»:

Муценко Дмитро Валентинович.

Тел.: (050) 396-44-26.

Відділ по взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування та правоохоронними органами: архім. Григорій (Семеряк).

Тел.: (099) 673-65-77.

Відділ взаємодії зі Збройними Силами і капеланського служіння: прот. Максим Бервінов.

Тел.: (093) 383-11-58.

Відділ по взаємодії з закладами охорони здоров'я: прот. Олег Стецюк.

Тел.: (099) 059-35-18.

Кафедральний собор Стрітення Господнього

Адреса: 73011, м. Херсон, вул. Стрітенська, 58-а.

Тел.: (095) 424-11-43.

Email: ioann@pravoslav.tv

Настоятель: прот. Іоан Замараєв.

Тел.: (050) 927-28-18.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ЄПАРХІЯ

Архієпископ Хмельницький і Шепетівський ПАВЛО (Юристий)

День народження: 01.01.1980 р.

День тезоіменитства: 29 червня.

День архієрейської хіротонії: 28.01.2018 р.

Адреса: 29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 69.

Єпархіальне управління

Адреса: 29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 69.

Тел.: (068) 326-89-36.

Email: pomisna.km@gmail.com

Секретар єпархії: прот. Володимир Марущак.

Тел.: (097) 227-40-85.

Завідувач канцелярії: свящ. Мар'ян Кошіль

Тел.: (095) 218-11-97

Інформаційний відділ:

Голова: свящ. Захарій Залізний

Тел.: (068) 326-89-36

Старший капелан єпархії: архім. Даниїл (Тарнавський)

Тел.: (067) 565-08-75

Паломницький центр «Подільський пілігрим»: прот.

Василь Крисак

Тел.: (067) 598-41-39

Заступник: прот. Михайло Дмитрів.

Тел.: (095) 089-06-45.

Відділ соціального служіння «Елеос-Хмельницький»: свящ. Вадим Янович

Тел.: (067) 875-97-97

Свято-Покровський кафедральний собор

Адреса: 29001, м. Хмельницький, вул. Володимирська, 113.

Настоятель: архієп. Павло (Юристий)

Благочинний: прот. Володимир Ільчишин.

Тел.: (097) 239-00-61

Свято-Андріївський кафедральний собор

Адреса: 29009, м. Хмельницький, вул. Козацька, 69.

Тел.: (0382) 72-08-30, (067) 756-51-65

Настоятель: прот. Іван Марущак.

ЧЕРКАСЬКА ЄПАРХІЯ

Митрополит Черкаський і Чигиринський ІОАН (Яременко)

День народження: 12.09.1967 р.

День тезоіменитства: 4-та неділя Великого посту.

День архієрейської хіротонії: 30.03.2003 р.

Адреса: 18002, м. Черкаси, вул. Слави, 10.

Єпархіальне управління

Адреса: 18002, м. Черкаси, вул. Слави, 10.

Тел.: (0472) 51-25-60.

Email: c-zaiko@ukr.net

Секретар єпархії: прот. Василь Макогін.

Тел.: (096) 418-84-75.

Канцлер: Сергій Володимирович Зайко.

Тел.: (067) 470-90-62.

Інформаційний відділ: прот. Андрій Шпунт.

Тел.: (096) 994-13-21.

Email: andrij0584@gmail.com

Старший військовий священник: свящ. Назарій Засанський.

Тел.: (096) 956-33-81.

Відділ соціального служіння: свящ. Дмитро Ярославський

Тел.: (096) 236-66-91.

Відділ релігійної освіти і катехизації: прот. Василь Паплик

Тел.: (097) 966-26-08

Відділ у справах сім'ї і молоді: свящ. Володимир Рідний

Тел.: (063) 878-75-50

Свято-Троїцький кафедральний собор

Адреса: 18002, м. Черкаси, вул. Слави, 10.

Тел.: (0472) 51-25-28.

Благочинний: прот. Василій Макогін.

ЧЕРНІВЕЦЬКО-БУКОВИНСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Чернівецький і Буковинський ФЕОГНОСТ (Бодоряк)

День народження: 11.08.1989 р.

День тезоіменитства: 14 березня.

День архієрейської хіротонії: 13.02.2022 р.

Адреса: 58000, м. Чернівці, вул. Заньковецької, 22.

Тел.: (097) 718-07-99.

Email: eparhia.cv@gmail.com

Єпархіальне управління

Адреса: 58002, м. Чернівці, вул. Заньковецької, 22.

Email: eparhia.cv@gmail.com

Вебсайт єпархії: <https://www.pomisna-ch.info/>

Facebook: <https://www.facebook.com/bukpcu/>

Адміністратор єпархії: прот. Іоан Чокалюк.

Тел.: (050) 920-06-09.

Email: pravosbuk@ukr.net

Обласний благочинний: прот. Микола Семелюк.

Тел.: (099) 750-69-82.

Секретар-референт: прот. Ігор Луцан.

Тел.: (097) 664-22-38.

Email: i.lutsan@chnu.edu.ua

Завідувач канцелярії: свящ. Віталій Кость.

Тел.: (068) 311-58-31.

Email: kostvitalic69@gmail.com

Відділ у справах молоді: прот. Іван Папушак.

Тел.: (050) 826-52-08.

Email: ivan089@ukr.net

Заступник голови: свящ. Мирослав Палагнин.

Тел.: (096) 151-51-44.

Email: palagnin90@gmail.com

Заступник голови зі співпраці з молодіжними патріотичними організаціями: дяк. Микола Іліка.

Тел.: (066) 481-74-79.

Email: ilikamikola@gmail.com

Відділ недільних шкіл та катехизації: ієрей Олег Петров.

Тел.: (099) 558-00-26.

Email: oleg101oleg1998@gmail.com

Заступник голови: прот. Володимир Григорович.

Тел.: (050) 275-50-15.

Email: vladimirfrancovich@gmail.com

Відділ військового духовенства: прот. Богдан Хомашук.

Тел.: (099) 188-89-33.

Email: bb508206@gmail.com

Заступник голови: прот. Микола Остапович.

Тел.: (099) 726-72-68.

Email: kolya86@ukr.net

Відділ у справах сім'ї: ієрей Дмитро Гром.

Тел.: (097) 263-88-35.

Email: dimagrom95@gmail.com

Відділ соціального служіння: прот. Дмитро Шора

– директор шелтеру святої княгині Ольги м. Хотин (ГО «Елеос-Україна»).

Тел.: (097) 931-55-94.

Email: odmutro@gmail.com

Видавничий відділ: прот. Роман Гришук.

Тел.: (068) 121-75-02.

Email: roman.gr@i.ua

Інформаційно-просвітницький відділ: прот. Ігор Луцан.

Тел.: (097) 664-22-38.

Email: i.lutsan@chnu.edu.ua

Паломницький відділ: прот. Степан Будзан.

Тел.: (096) 423-13-74.

Email: ivanbudzan1997@gmail.com

Заступниця голови: Ірина Радуляк.

Тел.: (050) 961-66-03.

Кафедральний собор

преподобної Параскеви Сербської

Адреса: 58002, м. Чернівці, вул. Заньковецької, 24.

Тел.: (0372) 52-38-98, 52-65-72, 58-58-41.

Настоятель: прот. Микола Семелюк.

Тел.: (099) 750-69-82.

Свято-Пантелеймонівський чоловічий монастир

Адреса: 59341, с. Шипинці, Чернівецький район (уроцище Кадіб).

Настоятель: єпископ Феогност (Бодоряк).

Тел.: (097) 718-07-99.

Петропавлівський чоловічий монастир

Адреса: 59017, с. Косованка, Чернівецький район.

Настоятель: архімандрит Захарій (Карлійчук).

Тел.: (050) 800-70-10.

Свято-Миколаївський чоловічий монастир

Намісник: архімандрит Миколай (Бузенко).

Email: eparhia.cv@gmail.com

Спасо-Преображенський жіночий монастир

Адреса: 59451, с. Васловівці, вул. Гакмана, 2, Чернівецький район (садиба першого митрополита Буковини Євгена Гакмана).

Старша сестра (керівник): монахиня Анисія (Танчук).

Тел.: (066) 090-09-54.

Духівник: архімандрит Євген (Гончарук).

Тел.: (099) 441-76-45.

Свято-Прокопівський жіночий монастир

Адреса: 59451, с. Ликечі, Вижницький район.

Настоятелька: ігуменя Філофея (Урванець).

Тел.: (095) 047-49-40, (097) 312-76-58.

Духівник: прот. Іван Гузак.

Тел.: (097) 274-11-63.

Газета: «Благодатний вогонь»

Адреса: 58002, м. Чернівці, вул. Заньковецької, 22.

Редактор: прот. Роман Гришук.

Тел.: (068) 121-75-02.

Email: roman.gr@i.ua

ЧЕРНІГІВСЬКА ЄПАРХІЯ

Єпископ Чернігівський і Ніжинський АНТОНІЙ (Фірлей)

День народження: 16.09.1978 р.

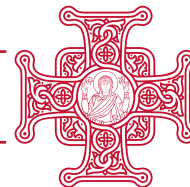
День тезоіменитства: 10 липня.

День архієрейської хіротонії: 02.06.2022 р.

Адреса: 14000, м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 37.

Тел.: (0462) 67-77-11.

Email: chernihiv.eparchy@gmail.com

Єпархіальне управління

Секретар єпархії: прот. Роман Кіник.

Тел.: (096) 459-57-29.

Завідуючий канцелярією: свящ. Петро Олекшій

Тел.: (096) 872-03-21

Відділ соціального служіння: прот. Роман Кіник.

Тел.: (096) 459-57-29.

Відділ у справах молоді: прот. Миколай Апанасенко

Тел.: (097) 682-41-58

Відділ зі взємодії із Збройними силами України:

прот. Дмитро Нікітенко

Тел.: (068) 284-13-94

Обласний благочинний: прот. Сергій Чечин

Тел.: (068) 784-95-40

Кафедральний собор в м. Катерини

Адреса: 14000, м. Чернігів, проспект Миру, 6-а.

Тел.: (0462) 93-67-89.

Настоятель: прот. Роман Кіник.

Митрополит Богородський АДРІАН (Старина)

День народження: 13.12.1943 р.

День тезоіменитства: 8 вересня

День архієрейської хіротонії: 06.02.1994 р.

Тел.: +7 (49651) 5-82-98; +7(926) 379-23-33.

Email: mitropolit.adrian@gmail.com

Viber: +7 (925) 479-16-26

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ДУХОВНОЇ ОСВІТИ

Київська православна богословська академія

Ректор: прот. Олександр Трофимлюк.
Тел./факс: (044) 278-80-44.
Email: rector@kpba.edu.ua
Проректор з наукової роботи: прот. Віталій Клос.
Тел.: (044) 278-89-53.
Email: science@kpba.edu.ua
Учений секретар: прот. Сергій Колот.
Тел./факс: (044) 278-80-44.
Email: info@kpba.edu.ua
Адреса: 01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 6.
Тел./факс: (044) 278-80-44.
Email: info@kpba.edu.ua

Львівська православна богословська академія

Ректор: прот. Ярослав Ощудляк.
Проректор: прот. Михайл Сивак.
Декан богословського факультету: ігум. Кипріан (Лозинський).
Учений секретар: прот. Любомир Хомин.
Адреса: 79000, м. Львів, вул. Лисенка, 43.
Тел.: (032) 276-54-94 (ректор), (032) 276-54-93 (канцелярія).
Email: lpba.lysenka@gmail.com

Волинська православна богословська академія

Ректор: прот. Володимир Вакін.
Декан богословського факультету: прот. Ігор Скиба.
Проректор з наукової роботи: прот. Владислав Фульмес.
Проректор з виховної роботи: ієромонах Іларіон (Зборовський).
Учений секретар: прот. Корнелій Хрущ.
Адреса: 43000, м. Луцьк, Градний узвіз, 5
Тел.: (0332) 72-44-77.
Email: info@vpba.org

Івано-Франківська вища богословська академія

Ректор: митрополит Галицький Андрій (Абрамчук).
Проректор: протоієрей Євген Шувар.
Адреса: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Мельничука, 5.
Тел.: (0342) 50-80-83; (067) 603-78-53.
Тел.: prorektorvba@ukr.net

Івано-Франківський богословський інститут

Ректор: протоієрей Миколай Гунько
Проректор: протоієрей Іоан Телятинський
Учений секретар: Кушнірчук Володимир Михайлович
Адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 3
Email: bogoslov.if@gmail.com
Тел. моб.: +38 (098) 792-07-22

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Освітньо-професійна програма «богослов'я» першого рівня (бакалаврського) вищої освіти за спеціальністю № 041 богослов'я.
Гарант ОП: прот. Микола Щербань.
Email: m.shcherban@chnu.edu.ua

Освітньо-професійна програма «богослов'я» другого рівня (магістерського) вищої освіти за спеціальністю № 041 богослов'я.

Гарант ОПП: прот. Миколай Лагодич.
Email: m.lahodych@chnu.edu.ua
Адреса: 58000, м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
Тел.: (0372) 58-47-29.
Email: bogoslovcv@ukr.net

Львівська духовна семінарія

Ректор: прот. Василь Луцишин.
Тел.: (067) 476-05-19.
Адреса: 79008 м. Львів, вул. Федорова, 11.
Тел.: (032) 225-70-81.
Email: lvivkonsustorija@ukr.net

Рівненська духовна семінарія

Ректор: прот. Віталій Лотоцький.
Проректор з науково-методичної роботи: прот. Віталій Кузін.
Проректор з навчально-виховної роботи: прот. Петро Мартинюк.
Адреса: 33000, м. Рівне, вул. 16 Липня, 4А.
Тел.: (0362) 62-03-88.
Email: seminariarv@ukr.net

Дніпровська духовна семінарія

В. о. ректора: прот. Сергій Нарольський.
Тел.: (068) 605-58-80.
Проректор: Бабій Василь Михайлович
Адреса: 49019, м. Дніпро, проспект Свободи, 89.
Email: seminaria.dp@gmail.com

Дяківсько-регентське відділення Івано-Франківської духовної семінарії

Ректор: митрополит Галицький Андрій (Абрамчук).
Тел.: (098) 484-93-33.
Завідувач відділенням: єпископ Коломийський Павло (Мисак)
Тел.: (050) 259-61-87; (068) 197-72-03.
Адреса: 78230, с. Угорники, Коломийський р-н., Івано-Франківська обл. Угорницький Спасо-Преображенський чоловічий монастир
Email: prorektorvba@ukr.net

Ужгородська українська богословська академія

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4.
Email: uzuuba@gmail.com
Сайт: www.uuba.org.ua
Приймальна комісія:
Тел.: (099) 369-33-77.
Голова опікунської ради: професор, єпископ Віктор (Бедь)
Тел.: (067) 310-88-80.
Email: aau_2006@ukr.net, mke.pcu@gmail.com
Ректор: професор, прот. Сергій Урста
Тел.: (066) 415-35-17.
Email: usv-uuba@ukr.net, mke.pcu@gmail.com
Перший проректор: прот. Олександр Смолін
Тел.: (066) 373-28-05.
Email: mke.pcu@gmail.com

**Богословсько-філософський факультет
Карпатського університету
імені Августина Волошина**

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород,
вул. Ю. Гойди, 4.

Email: kau7av@gmail.com

Сайт: www.kau.com.ua

Приймальна комісія:

Тел.: (099) 369-33-77.

Ректор: професор, єпископ Віктор (Бедь)

Тел.: (067) 310-88-80.

Email: aau_2006@ukr.net

Проректор з навчальної та виховної роботи: про-
фесор Марина Дуб

Тел.: (050) 737-30-23.

Email: marina.dub@ukr.net

**Ужгородський богословський коледж
Ужгородської української
богословської академії**

Адреса: 88000, Закарпатська область,
м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4.

Email: uzuuba@gmail.com

Сайт: www.uuba.org.ua

Приймальна комісія:

Тел.: (099) 369-33-77.

Ректор: професор, прот. Сергій Урста

Тел.: (066) 415-35-17.

Email: usv-uuba@ukr.net

Директор: професор Марина Дуб

Тел.: (050) 737-30-23.

Email: marina.dub@ukr.net

ПАСХАЛЯ НА 2025 - 2038 рр.

Роки	Тривалість м'ясниць		Неділя про митаря і фарисея (початок Постової Трійді)	Неділя м'ясопусна	Неділя сиропусна (Прощена неділя)	Благовіщення (25 березня) припадає на:	Неділя Ваї (Вербна)	ПАСХА	Переполовня	Вознесіння Господнє	День Святої Трійці, П'ятидесятниця	Тривалість Петрового посту	
	тиж.	днів										тиж.	днів
2025	6	6	9 лютого	23 лютого	2 березня	вівторок 4 тижня	13 квітня	20 квітня	14 травня	29 травня	8 червня	1	6
2026	5	5	1 лютого	15 лютого	22 лютого	середа 5 тижня	5 квітня	12 квітня	6 травня	21 травня	31 травня	3	-
2027	8	4	21 лютого	7 березня	14 березня	четвер 2 тижня	25 квітня	2 травня	26 травня	10 червня	20 червня	-	1
2028	6	3	6 лютого	20 лютого	27 лютого	субота 4 тижня	9 квітня	16 квітня	10 травня	25 травня	4 червня	2	3
2029	5	1	28 січня	11 лютого	18 лютого	5 неділя посту	1 квітня	8 квітня	2 травня	17 травня	27 травня	3	3
2030	8	-	17 лютого	3 березня	10 березня	понеділок 3 тижня	21 квітня	28 квітня	22 травня	6 червня	16 червня	-	5
2031	5	6	2 лютого	16 лютого	23 лютого	вівторок 5 тижня	6 квітня	13 квітня	7 травня	22 травня	1 червня	2	6
2032	8	5	22 лютого	7 березня	14 березня	четвер 2 тижня	25 квітня	2 травня	26 травня	10 червня	20 червня	-	1
2033	7	3	13 лютого	27 лютого	6 березня	п'ятниця 3 тижня	17 квітня	24 квітня	18 травня	2 червня	12 червня	1	2
2034	5	2	29 січня	12 лютого	19 лютого	субота 5 тижня	2 квітня	9 квітня	3 травня	18 травня	28 травня	3	2
2035	8	1	18 лютого	4 березня	11 березня	2 неділя посту	22 квітня	29 квітня	23 травня	7 червня	17 червня	-	4
2036	7	-	10 лютого	24 лютого	2 березня	вівторок 4 тижня	13 квітня	20 квітня	14 травня	29 травня	8 червня	1	6
2037	4	5	25 січня	8 лютого	15 лютого	середа 6 тижня	29 березня	5 квітня	29 квітня	14 травня	24 травня	3	6
2038	7	4	14 лютого	28 лютого	7 березня	четвер 3 тижня	18 квітня	25 квітня	19 травня	3 червня	13 червня	1	1

ІМЕНА СВЯТИХ

ЩО ЗГАДУЮТЬСЯ В КАЛЕНДАРІ, З ВКАЗІВКОЮ НА ДНІ ЇХНЬОЇ ПАМ'ЯТІ ЗА НОВИМ СТИЛЕМ
ТА З ПЕРЕКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОЮ МООВОЮ ЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ ІМЕН

Скорочення: січ. – січень, лют. – лютий, бер. – березень, квіт. – квітень, трав. – травень, черв. – червень, лип. – липень, серп. – серпень, вер. – вересень, жовт. – жовтень, лист. – листопад, груд. – грудень.

Числа при скороченнях означають дні, в які святкується пам'ять святого, напр.: Авакум – груд. 2, лип. 6.

Знаком* позначені імена святих, які відсутні під числами в місяцеслові, але згадуються в богослужбових книгах

ІМЕНА ЧОЛОВІЧИ

А

*ААРОН, праотець, брат Мойсея Боговидця: Неділі свв. праотців і свв. отців (д.-євр.)
АБО Тбіліський, мч.: січ. 08 (груз.)
*АВВАКІР Єгипетський, прп.: субота сиропусна
АВАКУМ (АБАКУМ) – любов Бога (євр.)
 • Персянин, Римський, мч.: лип. 06
 • пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 02
АВГУСТИН Іппонійський, еп., блаж.: черв. 15 – (величний, священний)
АВДА Перський, еп., сщмч.: бер. 31 – слуга (халд.)
АВДЕЛАЙ Селевкійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 17 (перс.)
АВДИКІЙ Перський, диякон, сщмч.: квіт. 10 – який заперече (перс.)
АВДИФАКС Перський, Римський, мч.: лип. 06 (перс.)
АВДІЄС Перський, мч.: квіт. 09 – слуга Ісуса (євр.)
АВДІЙ (ОВДІЙ) – слуга Господній (євр.)
 • (Авид) Перський, мч.: вер. 05
 • пророк, з 12-ти малих пророків: лист. 19
АВДОН Перський, Римський, кн., мч.: лип. 30 – слуга (євр.)
*АВЕЛЬ син Адама: неділі Свв. праотців; Свв. отців – печаль (д.-євр.)
АВЕНІР Індійський, цар, прп.: лист. 19
АВЕРКІЙ (ОВЕРКІЙ) – який утримує, віддаляє (лат.)
 • Іерапольський, рівноап., еп.: жовт. 22
 • мч., син ап. Алфея: трав. 26
АВІВ – колос (євр.)
 • Готський, мч.: бер. 26
 • Едеський, диякон, сщмч.: лист. 15
 • Єрусалимський, прав., син законовчителя Гамаліла: серп. 02
 • Олександрійський, диякон, сщмч.: вер. 06
 • Самосатський, мч.: січ. 29
АВИД – робітник (перс.) – див. Авдій Перський
АВИМ Маккавей, мч.: серп. 01 – колос зелений (євр.)
АВКСЕНТІЙ (ОВКСЕН) – примноження (грец.)
 • Віфінійський, самітник, пресвітер, прп.: лют. 14
 • Севастійський, Аравійський, пресвітер, сщмч.: груд. 13
 • Халкідський, прп., спов.: квіт. 18
АВІКТ Амфіпольський (Македонський), мч.: лист. 07 – примножений (грец.)
АВРААМ, старозавітний патріарх, прав.: жовт. 09 – батько багатьох [народів] (євр.)
АВРААМІЙ – великий отець (євр.)
 • Арвільський, еп., сщмч.: лют. 04
 • Затворник, Хіданський, пресвітер: жовт. 29
 • Каррійський, еп.: лют. 14

• Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: 2 Неділя Вел. посту, вер. 28
 • Печерський, Працелюбний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 21
АВТОНОМ Італійський, еп., сщмч.: вер. 12 – самостійний (грец.)
АВУДИМ Тенедоський, мч.: лип. 15
АВУНДІЙ – багатий, щедрий (лат.)
 • Інтерамський (Італійський), прав.: лип. 30
 • Римський, мч.: серп. 13
АВЦІЙ – див. Рикс
АГАВ, апостол від 70-ти, сщмч.: квіт. 08, січ. 04 – сарана (євр.)
АГАВА Ізраїльтянин, Сирійський, прп.: лист. 22
АГАПІЙ – любов (грец.)
 • Ватопедський (Афонський), прп.: 2 Нед. після П'ятдес.
 • Газький, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15
 • Едеський, мч.: сер. 21
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: сер. 19
 • Римський, мч.: вер. 20
 • Севастійський, мч.: лист. 03
 • Сицилійський, прмч.: січ. 24
АГАПІТ – улюблений (грец.)
 • *наставник прп. Євфросинії Олександрійської, прп.: субота сиропусна
 • Печерський, лікар безвідплатний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: черв. 01
 • Римський, диякон, сщмч.: серп. 10
 • І Римський, папа: квіт. 17
 • Синадський (Фрігійський), еп., спов.: лют. 18
 • *учень прп. Савви Освяченого, прп.: субота сиропусна
АГАФАНГЕЛ – добрий вісник (грец.)
 • Есфігменський, прмч.: 2 Нед. після П'ятдесятниці.
 • Римлянин, мч.: січ. 23
АГАФОДОР – благий дар (грец.)
 • Сардійський, мч.: жовт. 13
 • Херсонський, еп., сщмч.: бер. 07
АГАФОН (АГАТОН) – добрий (грец.)
 • Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах, прп.: лют. 20
 • Римський, папа, прп.: лют. 20
 • Скитський (Єгипетський), пустельник: бер. 02
АГАФОНІК Нікомідійський, Силіврійський, мч.: серп. 22 – благопереможець (грец.)
АГАФОПОД Солунський (Фессалонікійський), диякон, сщмч.: квіт. 05 – доброногий (грец.)
АГАФОПУС Критський, мч.: груд. 23 – доброногий (грец.)
АГЕЙ (ОГІЙ) пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 16 – урочистий, святковий (євр.)
АГЛАЙ Севастійський, мч.: бер. 09 – блискучий (грец.)
АГН Готський, мч.: бер. 26 – агнець (лат.)
АДАВКТ – див. Давид
АДАМ – червона людина, земля (грунт) (д.-євр.)
 • *першолюдина: Неділі свв. праотців і свв. отців

• Синайський, прмч.: січ. 14
АДРІАН (АНДРІАН, АНДРІАН) – з Адрії (італійського міста), або той, хто живе на Адриатичному морі
 • Ванейський, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 03
 • Коринфський, мч.: квіт. 17
 • Нікомідійський, мч.: серп. 26
АЕТІЙ – орел (грец.)
 • Амморійський (Фрігійський), мч.: бер. 06
 • Севастійський, мч.: бер. 09
АЗА Ісаврійський, мч.: лист. 19 – чорнота, міць (євр.)
АЗАДАН Перський, диякон, сщмч.: квіт. 10 – слух (перс.)
АЗАРІЯ – поміч Бога (євр.)
 • Вавилонський, отрок, прав.: груд. 17
 • пророк: лют. 03
АЗАТ – скопець (перс.)
 • Гадіабський (Перський), мч.: лист. 20
 • Перський, мч.: квіт. 14, 17
АІФАЛ – приніс Богу (перс.)
 • Арбеський (Перський), мч.: груд. 11
 • Перський, диякон, сщмч.: вер. 1
 • Арбельський, Перський, диякон, сщмч.: лист. 3
АКАКІЙ – невинний, незлобивий (грец.)
 • Апамейський, Мілетський, мч.: лип. 28
 • Каппадокієць, Візантійський, сотник, мч.: трав. 07
 • Мелітинський, еп., спов.: вер. 15
 • Мелітинський, еп.: квіт. 17
 • Новий, Кавсокалівіт, прп.: 2 Нед. після П'ятдесятниці.
 • Новий, Сярський, Афонський, прмч.: трав. 01
 • Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: трав. 19
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Синайський, прп.: лип. 07; груд. 29
АКЕСІЙ Арбеський (Перський), мч.: груд. 11 – непохитний (грец.)
АКЕСИМ – глузливий (перс.)
 • Антіохійський, Сирійський, пресвітер, самітник, прп.: лист. 03
 • Наессонський (Анісський), Арбельський, Перський, еп., сщмч.: лист. 03
АКИЛА – орел (лат.)
 • апостол від 70-ти, еп. Гераклейський, сщмч.: лип. 14, січ. 04
 • Трапезундський, мч.: січ. 21
АКИНДІН – безпечний (грец.)
 • Нікомідійський, Потамський (Фракійський), мч.: квіт. 18; серп. 22
 • Перський, мч.: лист. 02
 • Печерський, архім., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: 2 Неділя Вел. посту, серп. 28.
АКУТІОН Путольський, мч.: квіт. 21 – гострий (лат.)
АЛВІАН (АЛЬВІАН) Анейський, еп., сщмч.: трав. 04 – багатий (грец.)
АЛІМ Маккавей, мч.: серп. 01

АЛІПІЙ – безжурний (грец.)

• Печерський, іконописець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 17; вер. 28

• Стовпник, Адріанопольський, прп.: лист. 26

***АЛОНІЙ ЄГИПЕТСЬКИЙ**, прп.: субота сиропусна

АЛФЕЙ – зміна (євр.)

• Калутинський (Калитський), мч.: вер. 28

• Капернаумський, апостол від 70-ти, батько апостолів Якова Алфеєва і Матфея євангеліста: трав. 26

• Кесарійський (Палестинський), мч.: лист. 18

АЛФІЙ Бастійський (Месопольський), мч.: трав. 10

АМВРОСІЙ (Амброзій) – безсмертний, боже-ственний (грец.)

• Медіоланський, еп.: груд. 07

АММОН – піщаний (егип.); митець, майстер, художник (євр.)

• (Амун) Нітрійський, Єгипетський, прп.: жовт. 04

• Печерський, мандрівник, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 04

***АММОНА** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

***АММОНАФА** Єгипетський, пустельник, прп.: субота сиропусна

***АММОНІЙ** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

АММУН – піщаний (егип.); митець, художник (євр.)

• Іраклійський, диякон, сщмч.: вер. 01

• Нітрійський – див. Аммон Нітрійський

***АМОН** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

АМОНІТ Мелітинський, мч.: лист. 07

АМОС пророк, з 12-ти малих пророків: черв. 15 – тягар, сила, твердість (євр.)

АМПЛІЙ, апостол від 70-ти, еп. Діоспольський, сщмч.: жовт. 31, січ. 04 – великий, широкий (лат.)

АМФІАН Патарський, Кесарійський (Олександрійський), мч.: квіт. 02 – окружний (грец.)

АМФІЛОХІЙ – важкородний; який сидить у засідці, з Амфілохії (грец.)

• Іконійський, еп.: лист. 23

• Іллірійський, мч.: бер. 23

• Печерський, Володимиро-Волинський, еп.: жовт. 10

• Почаївський, прп.: трав. 12

АНАНІЯ (Ананій) – Бог милостивий, благодать Божа, кого Бог дарував (євр.)

• апостол від 70-ти, еп. Дамаський, сщмч.: жовт. 01, січ. 04

• Вавилонський, отрок, прав.: груд. 17

• Персянин, мч.: груд. 01

• Селевкійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 17

• Фінкійський, пресвітер, сщмч.: січ. 26

АНАСТАСІЙ – воскресіння, воскресенний (грец.)

• Аквилейський, Салонський, мч.: жовт. 25; груд. 05

• Єгипетський, прмч.: січ. 08

• Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15

• Персянин, прмч.: січ. 22, 24

• Печерський, диякон, сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 22

• Римський, Константинопольський, прп., слов.: січ. 21

• І Синаїт, Антіохійський, патріарх: квіт. 20

• Синайський, ігумен: квіт. 20

АНАТОЛІЙ – східний (грец.)

• Константинопольський, патріарх: лип. 03

• Нікейський, мч.: лист. 20

• Нікомідійський, мч.: квіт. 23

• Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 03

• Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 03

АНГЕЛЯР Охридський, рівноап.: лип. 27 – вісник (грец.); ангельський (болг.)

АНГІЙ Севастійський, мч.: бер. 09 – посудина (грец.)

АНДРІЙ – мужній (грец.)

• Ефеський, пресвітер, сщмч.: вер. 21

• Константинопольський, юродивий заради Христа: жов. 02

• Критський, архієп.: лип. 04

• Критський, прмч.: жовт. 17

• Лампсакійський, мч.: трав. 18

• Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15

• Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 12; груд. 02

• Першоюванний, апостол з 12-ти, брат ап. Петра: лист. 30; чер. 30

• Сиракузький, мч.: вер. 23

• Смоленський, Переяславський, кн.: жовт. 27

• Стратилат, Таврійський, мч.: серп. 19

АНДРОНІК – переможець мужів (грец.)

• Аназарвський, мч.: жовт. 12

• Антіохійський, Єгипетський, прп.: жовт. 09

• Апостол від 70-ти, еп. Паннонійський: січ. 04; трав. 17; серп. 30

АНЕКТ Коринфський, мч.: бер. 10 – терпимий (грец.)

АНЕМОДИСТ Перський, мч.: лист. 02 – безперешкодний (грец.)

АНИКИТА – непереможний (грец.)

• Мелітинський, мч.: лист. 07

• Нікомідійський, мч.: серп. 12

• Нікопольський – див. Іанікит

АНИН Халкідонський, ієром., прп.: бер. 13, 18

АНТІОХ – той, хто чинить опір; той, хто їде назустріч (грец.)

• *прп.: субота сиропусна

• Севастійський, лікар, мч.: лип. 16

• Сирійський, пустельник, прп.: лип. 23

АНТИПА (Антип) – упертий, міцний, проти усього (грец.)

• Валаамський (Афонський), прп.: січ. 10

• Пергамський, еп., сщмч.: квіт. 11

АНТИПАТР Кизицький, мч.: квіт. 29 – замість батька (грец.)

АНТОНІЙ (Антін, Антон) – здобуття навзамін (грец.)

• Апамейський, мч.: лист. 09

• Великий, Єгипетський, прп., засновник пустельництва: січ. 17

• Віленський (Литовський), мч.: квіт. 14

• Димський, прп.: січ. 17; черв. 24

• Єгипетський, пресвітер, сщмч.: січ. 10

• Константинопольський, патріарх: лют. 12

• Марткобський, Іверський, стовпник, один із засновників грузинського чернецтва: січ. 19; трав. 07

• мученик: бер. 01

• Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10

• Олександрійський, мч.: серп. 09

• Печерський, засновник Києво-Печерської Лаври, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 10; 2 Нед. Вел. посту; вер. 28

• Римлянин, Новгородський, прп.: серп. 03

• Римський, мч.: лип. 06

АНТОНІН

• Анкірський, мч.: лист. 07

• Ефеський: серп. 04; жовт. 22

• Кесарійський (Палестинський), пресвітер, сщмч.: лист. 13

• Маккавей, мч.: серп. 01

• Нікомідійський, мч.: квіт. 19

• Римський, мч.: черв. 07

• Сиракузький, мч.: вер. 23

• Сирійський, пустельник, прп.: лют. 23

АНУВІЙ Єгипетський, пустельник, прп.: черв. 05 – Анубіс, ім'я єгипетського бога (егип.)

АНФІМ – вкритий квітами (грец.)

• Кілікійський, мч.: жовт. 17

• Нікомідійський, еп., сщмч.: вер. 06

• *учень прп. Савви Освяченого, прп.: субота сиропусна

АНФІР Римський, папа, сщмч.: серп. 05 – квітучий (грец.)

АПЕЛЛЕС – див. Аpellій, апостол

АПЕЛЛІЙ – який належить до зібрання (грец.); непокликаний (лат.)

• (Апеллес), апостол від 70-ти, еп. Іраклійський: січ. 04

• (Фракійський): січ. 04; вер. 10; жовт. 31

• Олександрієць – див. Аполлос Олександрієць

АПОЛЛІНАРІЙ Равеннійський, еп., сщмч.: лип. 23 – Аполлонові присвячений (грец.)

АПОЛЛОН Єгипетський, мч.: черв. 05 – губитель (грец.)

АПОЛЛОНІЙ – Аполлонів (грец.)

• Антіноійський, мч.: груд. 14

• Єгипетський, Фіваїдський, пустельник: бер. 31

• Іконійський, мч.: лип. 10

• Інтерамський (Італійський), мч.: лип. 30

АПОЛОС – губитель (грец.)

• (Апеллій) Олександрієць, апостол від 70-ти, еп. Критський, Кесарійський, Смирнський: січ. 04; бер. 30; вер. 10; груд. 10

• Нікомідійський, мч.: квіт. 21

АПРОНІАН Римський, мч.: черв. 07 – непередбачений (грец.)

АРДАЛІОН, мч.: квіт. 14 – посудина для окроплення, забруднений (грец.); метушливий (лат.)

АРЕФА – орел (араб.)

• Негранський, градоправитель, мч.: жовт. 24

• Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 24; вер. 28

АРИС – за ім'ям бога війни (грец.)

• *Єгипетський, прп.: субота сиропусна

• Єгиптянин, мч.: груд. 19

АРИСТАРХ апостол від 70-ти, еп. Апамейський, сщмч.: січ. 04; квіт. 15; вер. 27

АРИСТІОН Олександрійський, еп., сщмч.: вер. 03 – найкращий; нагорода (грец.)

АРИСТОВУЛ, апостол від 70-ти, еп. Вританійський (Британський): січ. 04; бер. 16; жовт. 31 – кращий радник (грец.)

АРИСТОКЛІЙ – прекрасний, доброславний (грец.)

• Саламінський (Кіпрський), пресвітер, сщмч.: чер. 20

АРИАН Антіноійський, мч.: груд. 14 – левів (євр.)

АРИЙ Єгипетський, мч.: черв. 05 – хоробрий (грец.); лев (євр.)

АРКАДІЙ – пастух; з Аркадії (грец.)

• Кіпрський, прп.: бер. 06

• Константинопольський, Палестинський, прп.: січ. 26

АРОНОС Римський, мч.: лип. 06 (грец.)

АРПИЛА Готфський, прмч.: бер. 26

АРСЕНІЙ (Арсен, Арсентій) – мужній, чоловік (грец.)

• Великий, прп.: трав. 08

• Керкирський, архієп.: січ. 19

• Латрійський, ігумен: груд. 13

• Печерський, Працелюбний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: трав. 10; серп. 28

• Ростовський, митр., сщмч.: лют. 28

• І Сербський, архієп.: жовт. 28

• Тверський, еп.: бер. 02

АРТЕМА – здоровий (грец.)

• апостол від 70-ти, еп. Лістрійський: січ. 04; жовт. 30

• Кизицький, мч.: квіт. 29
АРТЕМІЙ (Артем) – здоровий (грец.)
 • Антіохійський, воєначальник, вмч.: жовт. 20
 • (Артемон) Солунський (Селевкійський), еп.: бер. 24
АРТЕМОН – вітрило (грец.)
 • Лаодикійський, пресвітер, сщмч.: квіт. 13
 • Солунський – див. Артемії Солунський
АРХИП – конюх (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Колоський, сщмч.: січ. 04; лют. 19; лист. 22
 • Херотопський (у Хонех), паламар, прп.: вер. 06
АРХІЛІЙ Римський, ієрей, сщмч.: квіт. 06 – начальник сонця (грец.)
АРЧИЛ ІІ Іверський, цар, мч.: чер. 21 (груз.)
АСИНКРИТ (Асигкрит), апостол від 70-ти, еп. Гірканський, сщмч.: січ. 04; квіт. 10 (грец.)
 ***АСИР**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Свв. праотців; Свв. отців
АСКАЛОН Антіонійський, мч.: трав. 20 – небережливий (грец.)
АСКОЛЬД – див. Оскольд
АСКЛІПІДОТ, мч.: лип. 03 – дар Ескулапа (бога врачування) (грец.)
АСТЕРІЙ – зоряний (грец.)
 • Егейський, мч.: трав. 20
 • Кашкаранський – див. Аксії
 • Кілікійський, мч.: жовт. 29
 • Римлянин, мч.: лип. 06
 • Синклітик, Кесарійський (Палестинський), мч.: сер. 07
АСТІЙ Диррахійський, еп., сщмч.: черв. 04 – міський (грец.)
АСТІОН Алміриський, прмч.: лип. 07 – привітний (грец.)
АТТІЙ Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 01 – нападаючий (грец.)
АТТИК – сусід; з Аттики (грец.)
 • *Константинопольський, архієп.: субота сиропусна
 • Севастійський, мч.: лист. 03
АФАНАСІЙ (Атанас, Атанасій, Панас) – безсмертний (грец.)
 • Афонський, ігумен: лип. 05
 • Брестський, ігумен, прмч.: лип. 20; вер. 06
 • Великий, Олександрійський, патріарх: січ. 18; трав. 02
 • коментарисій (доглядач в'язниць), мч.: січ. 04
 • І Константинопольський, патріарх: жовт. 24
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
 • Мідійський, прп.: жовт. 26
 • Павлопетрійський, прп., спов.: лют. 25
 • ІІІ Паталарій, Сидячий, Константинопольський, Лубенський, патріарх: трав. 02
 • Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28; груд. 02
 • Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; груд. 02
 • Саламінський (Кіпрський), мч.: чер. 20
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Тарсійський (Кілікійський), еп., сщмч.: серп. 22
АФІНОГЕН Підхатнійський, Севастійський, еп., сщмч.: лип. 16 – з Афін (грец.)
АФІНОДОР – дар богині Афін (грец.)
 • Месопотамський, прмч.: груд. 07
 • *учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
АФР Єгипетський, прп.: субота сиропусна
АФОНІЙ – достаток (грец.)
 • Перський, мч.: лист. 02
АФРИКАН – африканський
 • мученик: жовт. 28
 • Петрійський (Африканський), мч.: бер. 13; квіт. 10
АФРОДСІЙ, учень прп. Савви Освяченого,

прп.: субота сиропусна
АХАЗ Праведний: квіт. 01 – володар (євр.)
АХАЙК, апостол від 70-ти: січ. 04 – ахейський (грец.); сумний (євр.)
АХІЛА Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 04; серп. 28 (грец.)
 *прп.: субота сиропусна
АХИЛЛІЙ Ларисійський, свт.: трав. 15 – що належить Ахіллесові; круглоустий; що приносить скорботу війську (грец.)
АХІЯ Силомлянин, прор.: лист. 12 – друг Господній (євр.)

Б

БИДЗИНА Ксанський, кн., мч.: вер. 18 (груз.)
БОГДАН – див. Феодот
БОГОЛІП (слов.) – див. Феопрепій
БОРИС (слов.)
 • (у хрещенні Михаїл) Болгарський, рівноап. цар (хреститель Болгарії): трав. 02
 • (у хрещенні Роман), стрп., кн.: трав. 02; лип. 24
БОЯН Болгарський, кн., мч.: бер. 28 (болг.)

В

БАВИЛА (Вавило, Вавил) – змішання (сир., євр.)
 • Антіохійський, еп., сщмч.: вер. 04
 • Нікомідійський, мч.: вер. 04
 • Сицилійський, ієрей, самітник, сщмч.: січ. 24
 • *Тарсійський, прп.: субота сиропусна
ВАДИМ Перський, архім., прмч.: квіт. 09 (перс.)
ВАКХ – бог виноробства (грец.)
 • Римлянин, мч.: жовт. 07
 • Фракійський, мч.: трав. 06
ВАЛЕНТ (Уалент) – міцний, сильний (лат.)
 • Кесарійський (Палестинський), диякон, сщмч.: лют. 16
 • Севастійський, мч.: бер. 09
ВАЛЕНТИН – сильний (лат.)
 • Доростольський, мч.: квіт. 24
 • Інтерамський (Італійський), еп., сщмч.: лип. 30
 • Римлянин, пресвітер, сщмч.: лип. 06
ВАЛЕРІАН – з міста Валерії (лат.)
 • Римський, мч., чоловік мц. Кікілії Римської: лист. 22
 • Римський, мч.: черв. 01
 • Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 13
 • Трапезундський, мч.: січ. 21
ВАЛЕРІЙ – бадьорий, міцний (лат.)
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
 • Севастійський, мч.: бер. 09
ВАПТОС Антіохійський (Пісидійський), мч.: лют. 10 – занурений (грец.)
ВАРАДАТ Сирійський, пустельник, прп.: лют. 22 (сир.)
 ***ВАРАК** вождь єврейський: Неділя свв. праотців
ВАРАХІЛ, Архангел: лист. 08 – Богом благословенний (євр.)
ВАРАХІЙ Мелітинський, мч.: лист. 07 – Богом благословенний (євр.)
ВАРАХІСІЙ Перський, мч.: бер. 28 (перс.)
ВАРВАР – грубий, іноземець (грец.)
 • Луканський, мч., що був розбійник: трав. 06
 • Фракійський, мч.: трав. 06
ВАРИПСАВ, мч.: вер. 10 – недоторканий (грец.)
ВАРЛААМ – син Божий (халд.)
 • Антіохієць, Кесарійський (Каппадокійський), мч.: лист. 19
 • Індійський, ієрей, пустельник: лист. 19
 • Печерський, ігумен (1-й), у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28; лист. 19
ВАРНАВА – син утішення (євр.)
 • (Іосія), апостол від 70-ти, еп. Медіоланський, Кіпрський, сщмч.: січ. 04; черв. 11
 • Ветлузький, прп.: черв. 11

ВАРСАВА (Іосій, Йосип, Іуст), апостол від 70-ти, еп. Єлевферопольський, сщмч.: січ. 04; жовт. 30
ВАРСИС Едеський, еп., спов.: серп. 24
ВАРСОНОФІЙ
 • Великий, прп.: лют. 06
 • Дамаський – див. Іоанн (Варсонофій)
ВАРУЛ Антіохійський, отрок, мч.: лист. 19 – раб Божий (сир.)
ВАРУХ, прор.: вер. 28 – благословенний (євр.)
ВАРФОЛОМІЙ (Бартоломій, Нафанаїл), апостол з 12-ти: квіт. 22; черв. 11; черв. 30; серп. 24 – син Толомея (євр.)
ВАСИЛІД – царствений (грец.)
 • Критський, мч.: груд. 23
 • мученик: квіт. 01
 • Нікомідійський, мч.: січ. 20
ВАСИЛІЙ – царський (грец.)
 • Амасійський, еп., сщмч.: квіт. 26, 30
 • Анкірський, Кесарійський, мч.: січ. 01
 • Анкірський, пресвітер, сщмч.: бер. 22
 • Афінянин, Аполлонадський (Македонський), мч.: лип. 06
 • Великий, Кесарійський (Каппадокійський), архієп.: січ. 01; січ. 30
 • Візантійський, мч.: лист. 28
 • Декаполіт, прп., спов.: лют. 28
 • * ієрей, що з послуху в труну вселився, прп.: субота сиропусна
 • Константинопольський – див. Вассіан Константинопольський
 • Мангазейський, мч.: бер. 23
 • Новий, Константинопольський, прп., спов.: бер. 26
 • Парійський, еп., спов.: квіт. 12
 • Печерський, ієром., прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28; серп. 11
 • рівноап. – див. Володимир рівноап. кн.
 • Романович – див. Олег
 • Херсонський, еп., сщмч.: бер. 07
ВАСИЛІСК Команський, мч.: бер. 03, трав. 22 – царюк (грец.)
ВАСОЙ Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 06
ВАСС Нікомідійський, мч.: січ. 20
ВАССІАН
 • (Василій) Константинопольський, ігумен: жовт. 10
 • Лавдійський, еп.: черв. 10
ВАТ (ВАТА) Персіянин, прмч.: трав. 01 – купина (грец.)
ВАФУСІЙ Готфський, пресвітер, сщмч.: бер. 26
ВАХТІСІЙ Бет-Нікторський (Перський), еп., сщмч.: трав. 18
ВЕНДИМІАН Віфінійський, пустельник: лют. 01 – виноградар (лат.)
ВЕНЕДИКТ (Бенедикт) Нурсійський, ігумен, прп.: бер. 14 – благословенний (лат.)
ВЕНЕДИМ Афінянин, мч.: трав. 18
ВЕНІАМІН – син десниці (євр.)
 • *Нітрійський, прп.: субота сиропусна
 • *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. праотців, свв. отців
 • Перський, диякон, сщмч.: бер. 31; жовт. 13
 • Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; жовт. 13
 • Синайський, прмч.: січ. 14
ВЕРК Готфський, пресвітер, сщмч.: бер. 26
ВІАНОР Пісидійський, мч.: лип. 10 – сильний (грец.)
ВІВІАН Севастійський, мч.: бер. 09 – який живе (лат.)
ВІКЕНТІЙ Августопольський (Сарагоский),

Валенсійський, диякон, сщмч.: лист. 11 – який перемагає (лат.)

ВІКТОР – переможець (лат.)

- Дамаський, мч.: лист. 11
- Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
- Нікомідійський, мч.: квіт. 18
- (Фотин), Римський, мч.: бер. 20
- Халкідонський, мч.: вер. 16

ВІКТОРИН – переможний (лат.)

- Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10
- Римський, мч.: груд. 18

ВІЛ Сирійський, мч.: жовт. 28 – старий (грец.)

ВІРИЛАД Нікопольський (Вірменський), мч.: лист. 10 (грец.)

ВІССАРИОН Єгипетський, пустельник: черв. 06 – лісовий (грец.)

ВІТ Римський, мч.: трав. 16, черв. 15 – переможений (лат.)

ВІТАЛІЙ – життєвий (лат.)

- Керкирський, мч.: квіт. 28
- Олександрійський, прп.: квіт. 22
- Римлянин, мч.: січ. 25

***ВІТІМІЙ** Єгипетський, прп.: субота сиропусна

ВІФОНІЙ, мч.: квіт. 03 – глибинний (грец.)

ВЛАДИСЛАВ Сербський, кн.: вер. 24 (слов.)

ВЛАСІЙ (ВЛАС, УЛАС) – простий, грубий (грец.)

- (Вукол) Кесарійський (Каппадокійський), спов.: лют. 03
- Севастійський, еп., сщмч.: лют. 11

ВОЛОДИМИР (слов.)

- (у хрещенні Василій) рівноап., вел. кн.: лип. 15
- (Іоан) Сербський, кн., мч.: трав. 22

ВОНІФАТІЙ (Боніфатій) – благодворець (лат.)

- Милостивий, Ферентійський, еп.: груд. 19
- Тарсійський, мч.: груд. 19

ВСЕВОЛОД (у хрещенні Гавриїл), Новгородський, Псковський, блгв. кн.: лют. 11, квіт. 22, лист. 27 – який усім володіє (слов.)

ВУКОЛ – пастух (грец.)

- Кесарійський – див. Власій Кесарійський
- Смирнський, свт.: лют. 06

В'ЯЧЕСЛАВ Чеський, блгв. кн., стрп.: бер. 04, вер. 28 (слов.)

Г

ГАВДЕЛАС – див. Гаведай

ГАВЕДАЙ (Гавделас) Перський, царевич, мч.: вер. 29

ГАВИНІЙ Римський, пресв., сщмч.: серп. 11 (лат.)

ГАВРИІЛ – муж Божий, кріпость Божа (євр.)

- Адріанопольський, пресвітер, сщмч.: січ. 22
- Архангел: бер. 26; лип. 13; лист. 08
- Афонський, архім., прп.: лип. 09
- Білостоцький, Слуцький, немовля, мч.: квіт. 20
- Лісовський, прп.: січ. 15
- Новгородський – див. Всеволод Новгородський
- Ольгович – див. Ігор
- Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: жов. 19

• Самтаврійський (Ургебадзе), прп.: лист. 2

***ГАД**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців – щастя (євр.)

ГАЙЙ – земний (грец.)

- апостол від 70-ти, еп. Ефеський: січ. 04; лист. 05

• Нікомідійський, мч.: жовт. 21

- *прп.: субота сиропусна
- Олександрійський, диякон, сщмч.: жовт. 04
- Римський, папа, сщмч.: серп. 11
- Садонський, Анкірський, мч.: черв. 23
- Севастійський, мч.: бер. 09

ГАЛАКТИОН – молочний (грец.)

- Ємеський (Фінікійський), мч.: лист. 05
- мученик: черв. 22

ГАЛИК, мч.: квіт. 03

ГАМАЛІЛ, іудейський законоучитель, прав.: серп. 02 – нагорода Божа (євр.)

***ГЕДЕОН** суддя Ізраїльський: Нед. свв. праотців – руйнівник (євр.)

ГЕЛАСІЙ – той, що сміється (грец.)

- Критський, мч.: груд. 23
- *Палестинський, прп.: субота сиропусна.

ГЕМЕЛЛ Пафлагонянин, Анкірський, Багатотраждальний, мч.: груд. 10 – близнюк, двійник (лат.)

ГЕННАДІЙ – благородний (лат.)

• Константинопольський, патріарх: серп. 31

ГЕОРГІЙ (ЮРІЙ) – хлібороб (грец.)

- Амастрідський, еп.: лют. 24
- Антіохійський (Псидійський), еп., спов.: квіт. 19
- Девельтський, Адріанопольський, еп., сщмч.: січ. 22

• Константинопольський, спов.: трав. 13

• І Константинопольський, патріарх: серп. 05

• Лімніот (озерник), прп., спов.: серп. 24

• ІІ Мітиленський, еп.: трав. 16

• Мітиленський, митр., спов.: квіт. 07

• (Мхеїдзе), архім., спов.: вер. 08

• Новий, Серб, Софійський, Болгарський, мч.: трав. 26

• Ольгович – див. Ігор

• Пелопонеський, Малеїн, прп.: квіт. 04

• Побідоносець, вмч.: квіт. 23; лист. 03, 10; лист. 25

• Святогорець, Іверський (Афонський), ктитор, перекладач Св. Письма грузинською мовою: черв. 27

• Хозевіт, прп.: січ. 08

• Хоробрий – див. Мстислав Хоробрий

ГЕРАСИМ – шановний (грец.)

• Вологодський, прп.: бер. 04

• Йорданський, прп.: бер. 04

ГЕРВАСІЙ Медіоланський, мч.: жовт. 01 – спиноносець (герм.)

ГЕРМАН – єдиноутробний (лат.)

• Алякинський, прп.: лип. 27

• *Віфлеємський, прп.: субота сиропусна

• Диррахійський, мч.: лип. 07

• Кесарійський (Палестинський), мч.: лист. 13

• Константинопольський, патріарх: трав. 12

ГЕРМОГЕН – див. Єрмоген (грец.)

ГЕРОНТІЙ – престарілий (грец.)

• мученик: квіт. 01

• Печерський, канонарх, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; квіт. 01

ГІГАНТІЙ Мелітинський, мч.: лист. 07 – велетенський (грец.)

ГІМНАСІЙ Візантійський, мч.: вер. 27 – той, хто робить вправи (грец.)

ГЛИКЕРІЙ Нікомідійський, пресвітер, сщмч.: груд. 28 – солодкий (грец.)

ГЛІБ (слов.)

• (у хрещенні Давид), стрп., кн.: трав. 02; лип. 24; вер. 05

ГОБРОН (у хрещенні Михаїл) Кахетинський, кн., мч.: лист. 17 – мужній, хоробрий (араб.)

ГОРАЗД (болг.)

• Богемський і Мораво-Сілезький (Сербський), еп., сщмч.: серп. 22

• Охридський (Болгарський), рівноап., еп., спов.: серп. 27

ГОРГІЙ (Гордій) Єгипетський, мч.: черв. 05 – грізний, швидкий (грец.)

ГОРГОНІЙ – який належить Богові (грец.)

• Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28

• Севастійський, мч.: бер. 09

ГОРДІАН Новодунський, мч.: вер. 13 – із м. Гордія (грец.)

ГОРДІЙ – гордієць (грец.)

- Єгипетський – див. Горгій
- Каппадокійський, сотник, мч.: січ. 03

ГРИГОРІЙ – який пильнує (грец.)

- Акрагантійський, еп.: лист. 23
- Акритський, прп.: січ. 05
- Антіохійський, патріарх: квіт. 20

• Богослов, Назіанзін, Молодший, Константинопольський, патріарх: січ. 25, 30

• Великий, Двоєслов, папа: бер. 12

• Візантійський, мч.: лист. 28

• Візантійський, мч. (інший): лист. 28

• Вірменський, еп., сщмч., просвітитель Великої Вірменії: вер. 30

• (Даскелу), Валашський, митр., свт.: черв. 09

• Декаполіт, прп.: лист. 20

• Кіпрський, еп.: бер. 04

• V Константинопольський, патріарх, сщмч.: квіт. 10

• Ніський, еп.: січ. 10

• Олександрійський, архієп., спов.: лист. 05

• Оміритський, еп.: груд. 19

• Палама, Солунський (Фессалонійський), архієп.: у 2-у Нед. Великого посту; лист. 14

• Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 08; серп. 28

• Печерський, іконописець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 08; вер. 28

• Печерський, прмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 08; вер. 28

• Хандзойський (Грузинський), архім.: жовт. 05

• Чудотворець, Неокесарійський, еп.: лист. 17

ГУРІЙ – левеня (євр.)

• Едеський, мч.: лист. 15

• Маккавей, мч.: серп. 01

Д

ДАВИД – улюблений (євр.)

• Арагветський, кн., мч.: жовт. 02

• III Відновитель, цар Іверії і Абхазії: січ. 26

• Гареджийський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07; четвер після Вознесіння

• Грузинський, мч.: трав. 18

• Ермопольський, прп., що був розбійником: вер. 06

• Палестинський, прмч.: квіт. 12

• Псалмоспівець, цар Ізраїльський, пророк: у Неділю після Р. Х.; свв. праотців; свв. отців

• Солунський (Фессалонійський), самітник: черв. 26

• стрп., – див. Гліб стрп.

ДАВИКТ (Адавкт) Ефеський, Мелітинський, мч.: жовт. 04 – примножений (лат.)

ДАДА – факел (грец.)

• Доростольський, Озовійський, мч.: квіт. 28

• Перський, мч.: вер. 29

ДАЛМАТ Далматський (Константинопольський), ігумен: серп. 03 – (з м. Далматії)

ДАЛМАТОЙ (Матой), прп.: субота сиропусна

ДАМІАН – приборканий (грец.)

• Азійський, безсрібник: лист. 01

• Аравійський, Кілійський, безсрібник, мч.: жовт. 17

• Есфигменський, Сирійський, прп.: лют. 23

• Печерський, пресвітер, цілитель, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28, жовт. 05

• Римський, безсрібник, мч.: лип. 01

***ДАН**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців; свв. отців – суддя (євр.)

ДАНАКТ Іллірійський, чтець, мч.: січ. 16 – цар, бог (грец.)

ДАНИІЛ – суддя Божий (євр.)
 • Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
 • (у схимі Стефан) Нівертський, Єгипетський, прп., спов.: груд. 17
 • Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10
 • Переяславський, архім.: квіт. 07
 • Печерський, старець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28
 • пророк: груд. 17
 • Сербський, архієп.: серп. 30
 • II Сербський, архієп.: груд. 20
 • *Скитський, прп.: субота сиропусна
 • Стовпник, прп.: груд. 11
ДАСІЙ – пустий, кудлатий (грец.)
 • Дамаський, мч.: лист. 01
 • Доростольський, мч.: лист. 20
 • Нікомідійський, мч.: жовт. 21
ДІАДОХ Фотійський, еп.: субота сиропусна
ДИДИМ – близнюк (грец.)
 • Лаодикійський (Сирський), мч.: вер. 11
 • Олександрійський, мч.: трав. 27
ДИМИТРИАН – який належить богині родючості (грец.)
 • (Димитрій) Саламінський (Кіпрський), диякон, сщмч.: черв. 20
 • Скепсійський (Геллеспонтський), мч.: вер. 11
ДИМИТРИЙ (Дмитро) – який належить Деметрі (богині землеробства) (грец.)
 • Басарбовський (Бассарабовський), Болгарський, прп.: жовт. 26
 • Дабудський, мч.: лист. 15
 • Константинопольський, мч.: серп. 09
 • (Туптало) Ростовський, митр.: вер. 21; жовт. 28
 • Саламінський – див. Димитріан Саламінський
 • Скепсійський (Геллеспонтський), кн., мч.: вер. 11
 • Солунський (Фессалонікійський), Мироточивий, вмч.: жовт. 26
ДИСАН Перський, еп., сщмч.: квіт. 09 (перс.)
ДИСИДЕРІЙ Путеольський, мч.: квіт. 21 – жаданий, бажаний (лат.)
ДІЙ – божественний (грец.)
 • Константинопольський, ігумен: лип. 19
 • мученик: квіт. 03
ДІОДОР – Божий дар (грец.)
 • Афродисійський (Карійський), мч.: квіт. 29
 • Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10
 • Лаодикійський (Сирський), мч.: вер. 11
 • Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 03
 • (Діор) Римський, мч.: лип. 06
 • Римський, пресвітер, сщмч.: бер. 19
ДІОДОТ Мелітинський, мч.: лист. 07 – Богом дарований (грец.)
ДІОМИД – порада Божа (грец.)
 • мученик: лип. 03
 • Тарсянин, Нікейський, мч.: серп. 16
ДІОН Римський, мч.: лип. 06 (грец.)
ДІОНІСІЙ – бог виноробства (грец.)
 • Ареопіт, апостол від 70-ти, еп. Афіньський, сщмч.: січ. 04; жовт. 03
 • Ватопедський, прп.: лип. 18
 • Візантійський, мч.: черв. 03
 • Ефеський: серп. 04; жовт. 22
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15
 • Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): бер. 15
 • Коринфський, мч.: бер. 10
 • Коринфський, мч. (інший): бер. 10
 • Лампсакійський, мч.: трав. 18
 • Олександрійський, еп., спов.: жовт. 05
 • Пергійський (Памфілійський), мч.: квіт. 21
 • Печерський, Щєпа, ієром., затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; жовт. 03

• Суздальський, архієп.: чер. 26
 • Требійський, мч.: серп. 18
 • Фракійський, мч.: трав. 06
ДІОР – див. Діодор Римський
ДІОСКОР Пергійський (Памфілійський), мч.: квіт. 21 – син Зевса (грец.)
ДОДО Гареджийський, Грузинський, прп.: у середу після Вознесіння (груз.)
ДОМЕНТІАН (Дементій) Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)
ДОМЕТІАН – приборкувач (лат.)
 • Мелітинський, еп.: січ. 10
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • *учень прп. Савви Освяченого, прп.: субота сиропусна
ДОМЕТІЙ – приборкувач (лат.)
 • Персянин, прмч.: бер. 08
 • Персянин, Сирійський, ієродиякон, прмч.: серп. 07
ДОМН – пан (лат.)
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Синайський, прмч.: січ. 14
ДОМНІН Солунський (Фессалонікійський), мч.: жовт. 01 – пан (лат.)
ДОНАТ Єврейський, свт.: квіт. 30 – подарований (лат.)
ДОРІМЕДОТ (Дормидонт) Синадський (Фрігійський), мч.: вер. 19 – на списках носимий (цар) (грец.)
ДОРОФЕЙ (Дорофій) – дар Божий (грец.)
 • Єгипетський, пустельник, пресвітер: вер. 16
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
 • Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28
 • Палестинський, авва: черв. 05
 • Тирський, еп., сщмч.: черв. 05
ДОСИФЕЙ – даний Богом (грец.)
 • Київський – див. Досифея Київська
 • Палестинський, прп.: лют. 19
 • Печерський, архімандрит, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28
ДРАГУТИН (у чернецтві Феоктист) Сербський, король, прп.: жовт. 30 (серб.)
ДУКИТІЙ Мелітинський, мч.: лист. 07 – поступливий (лат.)
ДУЛА – раб (грец.)
 • Єгипетський, прп., стрпн.: черв. 15
 • Кілікійський, мч.: черв. 15

Е

ЕВАРЕСТ – благоугодний (грец.)
 • Критський, мч.: груд. 23
 • Студит, прп.: груд. 26
ЕВОД – добродушний, благоуспішний (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Антіохійський, сщмч.: вер. 07; січ. 04
 • Нікейський, мч.: груд. 22
 • Нікомідійський, мч.: вер. 01
ЕВКЛЕЙ Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 01 – благославний (грец.)
ЕВНИКІАН Критський, мч.: груд. 23 – благопереможний (грец.)
ЕВПОР Критський, мч.: груд. 23 – багатий (грец.)
ЕДЕСІЙ Патарський, Олександрійський, мч.: квіт. 02 – радість (сир.)
ЕКДИКІЙ (ЕКДИТ) Севастійський, мч.: бер. 09 – який роздягнувся (грец.)
ЕКСАКУСТОДІАН (Костянтин) Ефеський, мч.: серп. 04; жовт. 22 – полковий суддя (грец.)
ЕЛЛАДІЙ – з Еллади (грец.)
 • Аназарвський, мч.: лют. 05
 • *Келлійський, прп.: субота сиропусна
 • Лівійський, мч.: січ. 08
 • Печерський, затворник, посник, у Близніх (Антонієвих) печерах: вер. 28, жовт. 04

• Східний, еп., сщмч.: трав. 28
ЕЛЕЗВОЙ Ефіопський, цар, затворник, прав.: жовт. 24 (грец.)
ЕЛІЙ Єгипетський, прп.: лип. 14 – сонце (грец.)
ЕЛПІДОФОР – який приносить надію (грец.)
 • мученик: квіт. 03
 • Перський, мч.: лист. 02
ЕЛПІДІЙ – надія (грец.)
 • мученик: лист. 15
 • Херсонесський, еп., сщмч.: бер. 07
ЕМІЛІАН – який належить Емілію (приємному в слові) (грец.)
 • Доростольський, мч.: лип. 18
 • Італійський, прп.: бер. 07
 • Кизицький, еп., спов.: січ. 08; серп. 08
 • Требійський, еп., сщмч.: серп. 18
*ЕНОС, допотопний патріарх: Нед. свв. праотців; свв. отців
*ЕНОХ, допотопний патріарх: Нед. свв. праотців; свв. отців
ЕПАФРАС, апостол від 70-ти, еп. Колоський та Ієрапольський, сподвижник ап. Павла: січ. 04 – приємний (грец.)
ЕПАФРОДИТ, апостол від 70-ти, еп. Адріакський, сподвижник ап. Павла: січ. 04; бер. 30; груд. 08 – люб'язний (грец.)
ЕПЕНЕТ апостол від 70-ти, еп. Карфагенський: січ. 04; лип. 30 – похвальний (грец.)
ЕПІКТЕТ Алміриський, пресвітер, сщмч.: лип. 07 – здобутий (грец.)
ЕПІФАНІЙ – явлення (грец.)
 • Кіпрський, еп.: трав. 12
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
ЕПИМАХ Новий, Олександрійський, мч.: бер. 11; жовт. 31 – войовничий (грец.)
ЕПОЛОНІЙ Антіохійський, мч.: вер. 04 (грец.)
ЕРАЗМ – улюблений (грец.)
 • Печерський, прп., у Близніх (Антонієвих) печерах: лют. 24; вер. 28
 • Римський, мч.: трав. 10
 • Формійський (Кампанійський), еп., спов.: трав. 04
ЕРАСТ, апостол від 70-ти, еп. Панадський: січ. 04; лист. 10 – люблячий (грец.)
ЕРМИНИНГЕЛЬД Готфський, царевич, мч.: лист. 01 (нім.)
ЕСПЕР Атталійський (Памфілійський), мч.: трав. 02 – вечір (грец.)

Є

ЄВАГРІЙ Аназарвський, мч.: лют. 05 – щасливий на полюванні (грец.)
ЄВАНГЕЛ Томський (Кюстендзьський), еп., сщмч.: лип. 07 – благий вісник (грец.)
ЄВГЕНІЙ – благородний (грец.)
 • Антіохійський, Мавританський, пресвітер, сщмч.: лют. 19
 • Віфінський, прп.: лют. 12
 • Севастійський, мч.: груд. 13
 • Трапезундський, мч.: січ. 26
 • Херсонесський, еп., сщмч.: бер. 07
ЄВГРАФ Олександрійський, мч.: груд. 10 – благописаний (грец.)
ЄВДОКИМ Каппадокієць, прав.: лип. 31 – слашний (грец.)
ЄВДОКІЙ – благославний (грец.)
 • Мелітинський, мч.: вер. 06
 • Севастійський, мч.: лист. 03
ЄВЕЛПІСТ Римський, мч.: черв. 01 – благонадійний (грец.)
*ЄВЛАЛІЙ (Євлавій) Кесарійський (Каппадокійський), еп.: субота сиропусна
ЄВЕНТІЙ – див. Ювентин

ЄВИЛАСІЙ Кизицький, мч.: лип. 06 – поблажливий (грец.)

ЄВКАРПІЙ Нікомідійський, мч.: бер. 18 – благоплідний (грец.)

ЄВЛАМПІЙ – благосвітлий (грец.)

- мученик: лип. 03
- Нікомідійський, мч.: жовт. 10
- Палестинський, мч.: бер. 05

ЄВЛОГІЙ – благословення (грец.)

- Едеський, еп., спов.: серп. 25
- Олександрійський, архієп.: лип. 13
- Палестинський, мч.: бер. 05
- Печерський, старець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28
- Странноприємець, Фіваїдський: квіт. 27
- *Фіваїдський, прп.: субота сиропусна

ЄВМЕНІЙ Гортинський, свт.: вер. 18 – доброзичливий, милостивий (грец.)

ЄВНОІК Севастійський, мч.: бер. 09 – доброзичливий (грец.)

ЄВПЛ Катанський (Сицилійський), архідиякон, сщмч.: серп. 11 – благоплаваючий (грец.)

ЄВПСИХІЙ – благодушний (грец.)

- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: квіт. 09
- Кесарійський (Каппадокійський), мч. (інший): вер. 07

ЄВСЕВІЙ – благочестивий (грец.)

- Керкирський, мч.: квіт. 28
- Лаодикійський, еп., сщмч.: жовт. 04
- Нікомідійський, мч.: січ. 20
- Нікомідійський, мч. (інший): квіт. 24
- Самосатський, еп., сщмч.: черв. 22
- Синайський, прмч.: січ. 14
- Сирійський, пустельник: лип. 15
- Фінікійський, мч.: вер. 21

ЄВСЕВОН Маккавей, мч.: серп. 01 – благоговючий (грец.)

ЄВСИГНІЙ Антіохійський, мч.: серп. 05 – благознаменний (грец.)

ЄВСТАФІЙ – який твердо стоїть (грец.)

- Анкірський, мч.: лип. 28
- Антіохійський, патріарх, спов.: лют. 21
- Віленський (Литовський), мч.: квіт. 14
- Кійський (Віфінський), еп., спов.: бер. 29
- Мцхетський, Тифліський, мч.: лип. 29
- Нікейський, мч.: лист. 20
- Печерський, у Близніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
- Плакіда, Римський, полководець, вмч.: вер. 20
- І Сербський, архієп.: січ. 04

ЄВСТОХІЙ – влучний, гострий на язик (грец.)

- мученик: лист. 15
- Садонський, Анкірський, пресвітер, сщмч.: черв. 23

ЄВСТРАТІЙ – добрий воїн (грец.)

- Печерський, прмч., у Близніх (Антонієвих) печерах: бер. 28; серп. 17
- Севастійський, военачальник, мч.: груд. 13
- Тарсійський, ігумен: січ. 09

ЄВСХИМОН (ЄВСХИМ) Лампсакійський, свт., спов.: бер. 14 – благовидний (грец.)

ЄВТИХІАН – щасливий (грец.)

- Іллірійський, мч.: груд. 22
- Нікомідійський, мч.: серп. 17

ЄВТИХІЙ – щасливий (грец.)

- єпископ, сщмч.: серп. 24
- Константинопольський, патріарх: квіт. 06
- Мелітинський, еп., сщмч.: трав. 28
- Мелітинський, мч.: лист. 07
- Нікомідійський, мч.: січ. 20
- Нурсійський, Італійський, ігумен: серп. 23
- Путеольський, мч.: квіт. 21
- Севастійський, мч.: бер. 09

ЄВТРОПІЙ – добродесний (грец.)

- Амасійський, мч.: бер. 03
- Кілійський, мч.: жовт. 17
- Константинопольський, читець, мч.: черв. 16

ЄВУЛ Ванейський, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 03 – благосовісний (грец.)

ЄВФИМІЙ – добродушний (грец.)

- Ватопедський (Афонський), ігумен, сщмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Великий, іером.: січ. 20
- Дохіарський (Афонський), прп.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Зографський (Афонський), прмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- (Кереселідзе), ігумен, спов.: січ. 19
- Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28
- Новий, Афонський, Константинопольський, прмч.: трав. 01
- Новий, Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: трав. 13
- Новий, Солунський (Фессалонікійський), ієродиякон: жовт. 15
- Печерський, ієросхим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 20; серп. 28
- Сардійський, еп., сщмч.: груд. 26

ЄВФРАСІЙ Керкирський, мч.: квіт. 28 – веселий (грец.)

ЄВФРОСИН – розсудливий (грец.)

- Палестинський, прп.: вер. 11

ЄЗЕКАЛЬ, прор.: лип. 21 – що Богом зміцнюється (євр.)

*ЄЗЕКІЯ, цар Іудейський: Нед. свв. праотців; свв. Отців

ЄЛЕАЗАР – Божа поміч (євр.)

- *старозавітний первосвященик: Нед. свв. праотців
- Єрусалимський, мч., учитель мучеників Маккавєїв: серп. 01
- Маккавей, мч.: серп. 01

ЄЛЕВСИП Лангонійський, мч.: січ. 16 – вершник (грец.)

ЄЛЕВФЕРІЙ – вільний (грец.)

- Іллірійський, Римський, еп., сщмч.: груд. 15
- кувікулярій (постільничий), Візантійський, мч.: серп. 04; груд. 15
- мученик: серп. 08
- Паризький, диякон, сщмч.: жовт. 03

ЄЛИЗБАР Ксанський, мч., кн.: вер. 18 (груз.)

ЄЛИМА Вавилонський, Кордульський, пресвітер, сщмч.: лип. 30 – мовчання (євр.)

ЄЛИСЕЙ – якого спасіння – Бог (євр.)

- Лавришевський, прп.: жовт. 23
- пророк: черв. 14
- Сумський, прп.: черв. 14

ЄРАКС – сокіл (грец.)

- Єгипетський, пустельник, прп.: субота сиропусна
- Римський, мч.: черв. 01
- Сирійський, мч.: жовт. 28

ЄРЕМІЙ

- Римський, мч.: квіт. 06
- учен прп. Савви Освяченого, прп.: субота сиропусна

ЄРЕМІЯ (ЯРЕМА) – піднесений Богом (євр.)

- Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
- Печерський, Прозорливий, у Близніх (Антонієвих) печерах: вер. 28, жовт. 05
- пророк: трав. 01
- Синайський, прмч.: січ. 14

ЄРМ – вісник (грец.)

- (Єрмії), апостол від 70-ти, еп. Далматський, сщмч.: груд. 22; квіт. 21; трав. 31
- (Єрма), апостол від 70-ти, еп, Филипопольський: січ. 04; бер. 08; лист. 05
- Римський, мч.: серп. 18

ЄРМА – див. Єрм, апостол

ЄРМЕЙ пресвітер, сщмч.: лист. 04 – прибутковий (грец.)

ЄРМИЛ Сингидонський (Белградський), диякон, сщмч.: січ. 13

ЄРМІЙ – вісник (грец.)

- апостол – див. Єрм, апостол
- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06
- Команський, мч.: трав. 31

ЄРМИП – кінь Гермеса (грец.)

- Нікомідійський, ієрей, сщмч.: лип. 26
- Требійський, мч.: серп. 18

ЄРМОГЕН (ГЕРМОГЕН) – нащадок Гермеса (грец.)

- Нікомідійський, мч.: вер. 01
- Олександрійський, єпарх, мч.: груд. 10

ЄРМОКРАТ (ГЕРМОКРАТ) Нікомідійський, ієрей, сщмч.: лип. 26 – який затримує вісника (грец.)

ЄРМОЛАЙ Нікомідійський, ієрей, сщмч.: лип. 26 – вісник народу (грец.)

ЄРОН Мелітинський, мч.: лист. 07 – посвячений (грец.)

ЄРОНИМ (ІЄРОНИМ) – священноіменний (грец.)

- Печерський, затворник, чудотворець, у Близніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
- Стридонський, прп.: черв. 15

ЄРОС Паремвольський, мч.: чер. 24 – любов, хтивість (грец.)

ЄРОФЕЙ (ІЄРОФЕЙ) – освячений Богом (грец.)

- Афіський, еп., сщмч.: жовт. 04
- Новий, Каламський, Іверянин, ієром.: 2 Нед. після П'ятдесят.
- Туркійський, Угорський, свт.: серп. 07

ЄФЕРІЙ Херсонський, еп., сщмч.: бер. 07 – повітряний (грец.)

ЄФИВ Інтрамський (Італійський), мч.: лип. 30 – юнак (грец.)

ЄФРЕМ – плодовитий (євр.)

- Антіохійський, патріарх: черв. 08
- Печерський, Переяславський, еп., у Близніх (Антонієвих) печерах: січ. 28; вер. 28
- Печерський, пресвітер, у Близніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
- II Сербський, патріарх: черв. 15
- Сирін, Едеський, ієродиякон: січ. 28
- Угрин, архім.: січ. 28; черв. 11
- Херсонський, еп., сщмч.: бер. 07

3

*ЗАВУЛОН один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців; свв. отців

ЗАКХЕЙ Гадаринський, Кесарійський (Палестинський), диякон, сщмч.: лист. 18 – праведний, справедливий (сир.)

ЗАХАРІЯ – пам'ять Господня (євр.)

- Єгиптянин, Скитський, прп.: груд. 05
- Відверстий, затворник: бер. 24
- Печерський, послик, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 24; серп. 28
- праведний, священик, пророк, батько Іоанна Предтечі: вер. 05
- Серповидець, пророк, з 12-ти малих пророків: лют. 08

ЗЕВИН Сирійський, пустельник, прп.: лют. 23 (грец.)

ЗЕНОН (Зінон) Ікалтойський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07 (груз.)

ЗИНОН – божественний (грец.)

- Африканський (Карфагенський), мч.: квіт. 10; бер. 03
- Веронійський, еп., спов.: квіт. 12
- Ікалтойський – див. Зенон

• Каппадокійський, прп.: січ. 30
 • Керкирський, мч.: квіт. 28
 • Мелітінський, мч.: вер. 06
 • Нікомідійський, воєначальник, мч.: груд. 28
 • Нікомідійський, мч.: квіт. 18
 • Нікомідійський, мч. (інший): вер. 03
 • Печерський, послик, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 30; серп. 28
 • *прп.: субота сиропусна
 • (Зіновій) Тирський (Сидонський), пресвітер, щмч.: вер. 17
 • Філадельфійський (Аравійський), мч.: черв. 22
ЗІНА – божественний (грец.)
 • Законник, апостол від 70-ти, еп. Діоспольський (Ліддський): січ. 04; вер. 27
 • Філадельфійський (Аравійський), мч.: черв. 22
ЗІНОВІЙ – який живе богоугодно (грец.)
 • Егейський (Кілійський), еп., щмч.: жовт. 30
 • Тирський – див. Зінон Тирський
ЗОІЛ – той, що любить тварин (грец.) прав.: бер. 03
 *прп.: субота сиропусна
*ЗОРОВАВЕЛЬ, вождь іудейський: Нед. свв. праотців
ЗОСИМА – життєвий (грец.)
 • Аполлоніадський, Кононейський, мч.: черв. 19
 • Вавилонський (Єгипетський), еп.: черв. 04
 • Ворбозомський, прп.: квіт. 04; лист. 07
 • Калутинський (Калитський), мч.: вер. 28
 • Кілійський, пустельник, спов.: січ. 01; вер. 19
 • Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
 • Палестинський, самітник: квіт. 04
 • Сиракузький, еп.: бер. 30
 • Фінкійський, прп.: черв. 08
ЗОТИК – животворний, оживляючий, повний життя (грец.)
 • Критський, мч.: груд. 23
 • Нікомідійський, Потамський (Фракійський), мч.: квіт. 18; серп. 22
 • Нікомідійський, мч. (інший): жовт. 21
 • Сиріт годовальник, Константинопольський, пресвітер, щмч.: груд. 30

I

ІАДОР, мч.: лют. 04 – дар фіалки (грец.)
ІАКИНФ – яхонт (грец.)
 • Амастрідський, мч.: лип. 19
 • Римський, мч.: лип. 03
 • Римський, прмч.: груд. 24
ІАКИСХОЛ Керкирський, мч.: квіт. 28 – учень Ваха (грец.)
ІАМВЛИХ Ефеський: серп. 04; жовт. 22 – який любить вірші (грец.)
ІАНИКТ (Аникита) Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10 – непереможний (грец.)
ІАСОН – цілитель (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Тарсійський, Керкирський: січ. 04; квіт. 28
 • Римський, мч.: бер. 19
*ІВИСТИОН прп.: субота сиропусна
ІВХІРІОН Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)
ІГАФРАКС Готфський, мч.: бер. 26 – міцно обгороджений (грец.)
ІГНАТІЙ (грец.)
 • Богоносець, Антіохійський, еп., щмч.: січ. 29; груд. 20
 • Глибочоріченський (Каппадокійський), ігумен: вер. 27
 • Константинопольський, патріарх: жовт. 23
 • Новий, Афонський, Константинопольський, прмч.: трав. 01
 • Печерський, архім., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; груд. 20

ІГОР (у хрещенні Георгій, у чернецтві Гавриїл) Ольгович, Чернігівський і Київський, вел. кн.: черв. 05; вер. 19 (слов.)
ІЄГУДІЛ, Архангел: лист. 08 – який славить Бога (євр.)
ІЄССЕЙ
 • *батько царя Давида: Нед. свв. праотців; свв. отців
 • Цилканський – див. Ісе
ІЄРЕМІЙ, Архангел: лист. 08 – піднесення до Бога (євр.)
*ІЄФФАЙ, суддя Ізраїльський: Нед. свв. праотців; свв. отців
ІЗРАЇЛЬ – див. Яків, син Ісаака
ІСУС – спаситель (євр.)
 • Навин, прав., праотець, наступник Мойсея Боговидця: вер. 01
 • *син Іоседеків: Нед. свв. праотців
ІЛАРІЙ Калитський, мч.: лип. 12 – тихий, радісний (грец.)
ІЛАРІОН – тихий, радісний (грец.)
 • Великий, прп.: жовт. 21
 • Грузинський, ієром.: лист. 19
 • Зографський (Афонський), прмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
 • Київський, митр., у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28, жовт. 21
 • Критянин, Афонський, прмч.: 2 Нед. після П'ятдесят.
 • Меглинський, еп.: жовт. 21
 • Мелітінський, мч.: лист. 07
 • Новий, Далматський, ігумен, спов.: черв. 06
 • Новий, Пелікітський, ігумен, прмч.: бер. 28
 • Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28; жовт. 21
 • Требійський, ієром., прмч.: серп. 18
ІЛІАН Севастійський, мч.: бер. 09 – сонячний (грец.)
ІЛІЙ Севастійський, мч.: бер. 09 – сонце (грец.)
ІЛІОДОР – дар сонця (грец.)
 • Магдський (Памфілійський), мч.: лист. 19
 • Маромілійський, мч.: вер. 28
ІЛЛЯ (Ілія) – сила Господня (євр.)
 • Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
 • Єгиптянин, мч.: груд. 19
 • Єгипетський, пустельник: січ. 08
 • Муромець, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 19
 • Синайський, прмч.: січ. 14
 • Тирський, мч.: вер. 17
 • Томаський (Кюстендзьський), мч.: вер. 13
 • Фесвитянин, пророк: лип. 20
ІЛЛІРИК Марсіонський (Пелопоннеський), прп.: квіт. 03 – з Іллірії (грец.)
ІНДСІ Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28 (грец.)
ІННА Новодунський, Слов'янин, мч.: січ. 20; сильна вода (готф.)
ІНОКЕНТІЙ – невинний (лат.)
 • Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06
 • Іркутський, еп.: лют. 09; лист. 26
 • Херсонський, архієп.: трав. 25
ІОАД, прор.: бер. 30 – своєчасний (євр.)
ІОАКИМ – Бог поставив (євр.)
 • Богоотець, прав.: вер. 09
 • (Пані), Олександрійський патр.: вер. 17
ІОАН (Іван) – благодать Божа (євр.)
 • Адріанопольський, пресвітер, щмч.: січ. 22
 • (Марк), апостол від 70-ти – див. Марк (Іоанн)
 • Безмовник (Мовчальник), Савваїт, еп.: бер. 30; груд. 03
 • Бет-Селевкійський (Перський), еп., щмч.: лист. 01

• Богослов, апостол з 12-ти, євангеліст: трав. 08; вер. 26
 • Візантійський, мч.: лист. 28
 • Віленський (Литовський), мч.: квіт. 14
 • Влах (Валах), Румунський, мч.: трав. 12
 • Воїн: лип. 30
 • Галатійський, мч.: трав. 24
 • Готфський, еп.: трав. 19
 • Дамаскін, прп., піснепісець: груд. 04
 • (Варсонофій) Дамаський, Нітрійський, еп., пустельник: лип. 29
 • Ефеський: серп. 04; жовт. 22
 • Єгипетський, пустельник: бер. 29
 • Золотоустий, Константинопольський, патріарх: січ. 27, 30; вер. 14; лист. 13
 • Константинопольський, мч.: сер. 09
 • Константинопольський, Палестинський, прп.: січ. 26
 • V Константинопольський, патріарх: серп. 18
 • Кукузель, Афонський піснепісець: жов. 1
 • Лістичник, Синайський, ігумен: бер. 30
 • Милостивий, Олександрійський, патріарх: лист. 12
 • Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 12; груд. 02
 • Олександрійський, лікар безвідплатний, мч.: січ. 31; черв. 28
 • Палестинський, прмч.: квіт. 12
 • Палестинський, прп., співпосник прп. Симеона юродивого: лип. 21
 • Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 29
 • Печерський, отрок, першомученик Київський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 12
 • Печерський, Багатостраждальний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 18
 • Печерський, послик, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 07
 • Полівотський, еп.: груд. 02
 • Посник, Константинопольський, патріарх: серп. 30; вер. 02
 • Прозорливий, Єгипетський, прп.: бер. 27
 • Пророк, Предтеча і Хреститель Господній: січ. 07; лют. 24; трав. 25; черв. 24; серп. 29; вер. 23
 • Психаїт, прп., спов.: трав. 26
 • Рильський, прп.: сер. 18; жовт. 19
 • Руський, спов.: трав. 27
 • Савваїт, прмч.: бер. 20
 • Самітник, Палестинський, прп.: черв. 19
 • Святогорець, Іверський (Афонський), прп.: лип. 12
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Сиракузький, мч.: вер. 23
 • Сирійський, пустельник: лют. 23
 • Солунський (Фессалонійський), прп.: квіт. 11.
 • (Максимович) Тобольський, митр.: черв. 10
 • (Максимович), Шанхайський і Сан-Франциський, архієп., чудотворець: лип. 02
ІОАНИКІЙ (грец.)
 • Великий, прп.: лист. 04
 • II Сербський, патріарх: вер. 03
ІОАСАФ – Господь є суддя (євр.)
 • Горленко, Білгородський, еп.: вер. 04; груд. 10
 • Індійський, царевич, прп.: лист. 19
 • Снітногорський, прмч.: бер. 04
ІОВ – переслідуваний (євр.)
 • Багатостраждальний: трав. 06
 • Борецький, митр. Київський, свт.: бер. 02
 • Манявський, (Княгиницький), прп.: груд. 29, лип. 7
 • Почаївський, ігумен: трав. 06, серп. 28; жовт. 28
 • Угольський, прп.: лип. 28
ІОІЛЬ – Господь Бог (євр.)
 • прор., з 12-ти малих пророків: жовт. 19

ІОНА – голуб (євр.)
 • Київський, прп.: січ. 9
 • Ліпсійський, прмч.: неділя після 14 червня
 • Ліпсійський, прмч. (інший): неділя після 14 червня
 • Палестинський, ієром.: вер. 22
 • Перський, мч.: бер. 28
 • пророк, з 12-ти малих пророків: вер. 22
ІОСИФ (Йосиф, Йосип) – примножений (євр.)
 • Алавердський, еп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07; вер. 15
 • Аналітин, Раїфський, прп.: січ. 14
 • апостол – див. Варсава
 • Аримафейський, таємний учень Христа: у Неділю св. жон-мироносиць
 • *Єгипетський, учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна
 • Нелюбович-Тукальський, митр. Київський: лип. 26
 • Перський, мч.: лист. 20
 • Перський, пресвітер, сщмч.: лист. 03
 • Піснеписець, пресвітер: квіт. 04
 • Печерський, Багатостраждальний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: квіт. 04
 • Праведний, Обручник Пресвятої Богородиці: в Неділю після Р. Х.
 • *Прекрасний, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: понеділок Страсного тижня
 • Солунський (Фессалонікійський), архієп., слов., піснеписець: січ. 26
 • Феодосіопольський (Ерзерумський), мч.: вер. 16
ІОСІЯ (євр.)
 • апостол – див. Варнава, апостол
 • Римський, мч.: бер. 20
 • *цар Іудейський: Нед. свв. праотців
ІПАТІЙ – високий (грец.)
 • Візантійський, мч.: черв. 03
 • Гангрський, еп., сщмч.: бер. 31
 • Ефеський, еп., сщмч.: вер. 21
 • Перський, еп., сщмч.: лист. 20
 • Печерський, цілитель, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 31
 • Руфанський, ігумен: бер. 31
 • Синайський, прмч.: січ. 14
 • Триполійський, мч.: черв. 18
ІПЕРЕХІЙ – який перевершує (грец.)
 • Єгипетський, мч.: черв. 05
ІПЕРИХІЙ Самосатський, мч.: січ. 29 – який переважає (грец.)
ІПОЛИТ – той, хто розпрягає коней (грец.)
 • Остинський, Римський, еп., сщмч.: січ. 30
 • Римський, мч.: сер. 13
ІРАКЛАМВОН – див. Іраклемон
ІРАКЛЕМОН (Іраклемон) Оксиридський (Єгипетський), прп.: черв. 12; груд. 02 – геркулесів (грец.)
ІРАКЛІЙ
 • Адріанопольський, мч.: жовт. 22
 • Афінянин, мч.: трав. 18
 • Севастійський, мч.: бер. 09
ІРИНАРХ – начальник світу (грец.)
 • Севастійський, мч.: лист. 28
ІРИНЕЙ – мирний (грец.)
 • Ліонський, еп., сщмч.: серп. 23
 • Римський, мч.: сер. 13
 • Сирмійський (Сремський), Сербський, еп., сщмч.: бер. 26
ІРИНІЙ Єгипетський, мч.: черв. 05
ІРОДІОН – геройський, рожевий (грец.)
 • апостол – див. Родіон
ІСААК – сміх (євр.)
 • Бет-Селевкійський (Перський), еп., сщмч.: трав. 18

• Синайський, прмч.: січ. 14
 • Сирін, Ніневійський, еп.: січ. 28
 • Сирін, Сполетський (Італійський), прп.: квіт. 12
 • *син Авраама, старозавітний патріарх: Нед. свв. праотців
 • Феодосіопольський (Ерзерумський), мч.: вер. 16
ІСААКІЙ – сміх (євр.)
 • Далматський, ігумен, спов.: бер. 22; трав. 30; сер. 03
 • Кіпрський, еп.: вер. 28
 • Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 14
ІСАВР Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), диякон, сщмч.: лип. 06 – з Ісаврії (євр.)
ІСАЯ – спасіння Господнє (євр.)
 • Египтянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
 • Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 15
 • пророк: трав. 09
 • Синайський, прмч.: січ. 14
 • *Скитський, прп.: субота сиропусна
ІСЕ (ІЄССЕЙ) Цилканський, еп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07; груд. 02 (груз.)
ІСИДОР (грец.) (з абзацу)
 • Пелусіот, прп.: лют. 04
 • Римський, мч.: лип. 06
 • Самтавійський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07
 • Хіоський, мч.: трав. 14
 • Юр'ївський (Дерптський), пресвітер, сщмч.: січ. 08
ІСИХІЙ – тихий (грец.)
 • Адріанопольський, мч.: лист. 19
 • Антіохійський, мч.: трав. 10
 • Віфінський, посник, прп.: бер. 05
 • Диррахійський, мч.: лип. 07
 • Мелітинський, мч.: лют. 07
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Хорівіт, безмовник (сіхаст), прп.: жовт. 03
ІСКОЙ Готфський, мч.: бер. 26
ІСМАІЛ – чує Бог (євр.)
 • Персянин, Халкідонський, мч.: черв. 17
ІССАХАР, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців
ІСХІРІОН, прп.: субота сиропусна
ІСТУКАРІЙ Севастійський, мч.: лист. 03
ІУДА – слашний (євр.)
 • Яковлів (Леввей, Фаддей), апостол з 12-ти брат Господніх: лип. 2
 • *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців.

К

КАЛІМАХ – прекрасний борець (грец.)
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
 • Фракійський, мч.: трав. 06
КАЛІНИК – добрий переможець (грец.)
 • Галатійський, мч.: трав. 24
 • Кесарійський (Віфінський), мч.: груд. 14
 • Кілійський, Гангрський, мч.: лип. 29
 • І Константинопольський, патріарх: вер. 05
 • Мелітинський, мч.: лист. 07
КАЛІОПІЙ Помпеопольський, мч.: квіт. 07 – прекрасний співець (грец.)
КАЛІСТ – найпрекрасніший (грец.)
 • Амморейський (Фрігіійський), мч.: бер. 06
 • *прп.: субота сиропусна
КАЛІСТРАТ Візантійський, мч.: вер. 27 – добрий воїн (грец.)
КАЛУФ Єгиптянин, мч.: трав. 19
КАНДИД – білий (лат.)
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Трапезундський, мч.: січ. 21
КАНДИДІЙ – див. Кандидій
КАНТИДІАН Єгипетський, мч.: сер. 05
КАНТИДІЙ (Кандидій) Єгипетський, мч.: сер. 05
КАПИК Римський, мч.: лип. 06
КАПІТОН – головастиий, упертий (лат.)
 • Оліврійський (Константинопольський), мч.: сер. 12
 • Херсонеський, еп., сщмч.: бер. 07
КАРІОН Скитський, Єгипетський, прп.: груд. 05 – карієць
КАРП – плід (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Берійський (Македонський), сщмч.: трав. 26
 • Фіатірський, Пергамський, еп., сщмч.: жов. 13
КАРТЕРІЙ – терплячий, мужній (грец.)
 • Кесарійський (Каппадокійський), пресвітер, сщмч.: січ. 08
 • Севастійський – див. Катерій
КАССИАН – порожній, пустий (лат.)
 • Іоанн-Кассіан, Римлянин, ієром.: лют. 29
 • Печерський, затворник у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 29
КАСТОР – блискучий, чудовий, начальник, бобер (грец. і лат.)
 • мученик: вер. 18
 • *прп.: субота сиропусна
КАСТОРИЙ Римський, мч.: груд. 18 – бобровий (грец. і лат.)
КАСТРИКІЙ Мелітинський, мч.: лист. 07
КАСТУЛ Римський, мч.: груд. 18 – озброєний (лат.)
КАТЕРІЙ (Картерій) Севастійський, мч.: лист. 03 – руйнівний (грец.)
КАТУН Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 01
КВАДРАТ – див. Квадрат
КВАРТ – див. Куарт
КВІНТ – див. Коінт
КВІНТИЛІАН (Кінтіліан) Доростольський, Озовійський, мч.: квіт. 28 – п'ятий (лат.)
КЕЛЕСТИН І Римський, папа, свт.: квіт. 08 – небесний (лат.)
КЕЛСІЙ – високий (лат.)
 • Єгипетський, мч.: січ. 08
 • Медіоланський, мч.: жов. 14
КЕНСОРИН Римський, мч.: січ. 30 – цензорський (лат.)
КЕСАРІЙ – царський
 • Дамаський, мч.: лист. 01
 • Назіанзін, лікар: бер. 09
 • Терракінський, диякон, сщмч.: жов. 07
КЕСАР, апостол від 70-ти, еп. Диррахійський: бер. 30; груд. 08
КИНДЕЙ – рухливий (грец.)
 • Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 01
 • Сидський (Памфілійський), пресвітер, сщмч.: лип. 11
КИР Олександрійський, лікар безвідплатний, мч.: січ. 31; черв. 28 – володар (грец.); сонце (євр.)
КИРИК (Кириак) – вісник (грец.)
 • Тарсійський, немовля, мч.: лип. 15
КИРИЛ (Кирило) – сонце (перс); панч (грец.)
 • Бастійський – див. Кипріан Бастійський
 • Гортинський, еп., сщмч.: лип. 09; вер. 06
 • Єрусалимський, патріарх: бер. 18
 • Іліопольський, диякон, сщмч.: бер. 29
 • Катанський (Сицилійський), еп.: бер. 21
 • Олександрійський, патріарх: січ. 18; черв. 09
 • (Приймак), Василівський, сщмч.: квіт. 13
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Туровський, еп.: квіт. 28
 • (Костянтин) Філософ, Моравський, рівноап.: лют. 14; трав. 11

КИРІАК – панський (грец.)

- Атталійський (Памфілійський), мч.: трав. 02
- Єрусалимський, патріарх, сщмч.: жовт. 28
- Зиганський, мч.: черв. 24
- Олександрійський, мч.: вер. 06
- Палестинський, самітник: вер. 29
- Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 01
- Римський, диякон, сщмч.: черв. 07

КИРІН – пагорб у Римі (лат.)

- Бастійський – див. Кипріан Бастійський
- Римлянин, мч.: лип. 06
- Римський, мч.: черв. 07

КИРІОН Севастійський, мч.: бер. 09 – жрець, депутат (лат.)

КИФА, апостол від 70-ти, еп. Іонійський (Колофонський): бер. 30; груд. 08 – камінь (сир.)

КІНТИЛІАН – див. Квінтиліан

КІОН Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 04

КИПРІАН – з острова Кіпр

- Антіохійський, Нікомідійський, еп., сщмч.: жов. 12
- (Кирін, Кирило) Бастійський, Месопольський, мч.: трав. 10

• Карфагенський, еп., сщмч.: серп. 31

• Коринфський, мч.: бер. 10

• Київський і всієї Русі, митр.: трав. 27; вер. 16

• Нікомідійський, мч.: серп. 17

КЛАВДІАН – Клавдій (лат.)

• Мелітинський, мч.: лист. 07

• Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 03

КЛАВДІЙ – кульгавий (лат.)

• Візантійський, мч.: черв. 03

• Кілікійський, мч.: жовт. 29

• Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10

• Римський, коментарісій (доглядач темниць), мч.: груд. 18

• Римський, мч.: черв. 07

• Римський, сановник, мч.: серп. 11

• Римський, трибун, мч.: бер. 19

• Севастійський, мч.: бер. 09

КЛЕОНИК Амасійський, мч.: бер. 03 – славний переможець (грец.)

КЛЕОПА, апостол від 70-ти, брат Йосифа Обручника, сщмч.: січ. 04 – проходження, обмін (євр.)

КЛИМЕНТ – милостивий (лат.)

• Анкірський, Багатостраждальний, еп., сщмч.: січ. 23

• апостол від 70-ти, учень ап. Петра, папа Римський, сщмч.: квіт. 22; вер. 10; лист. 25

• Охридський, Велицький (Болгарський), рівноап., архієп., просвітител слов'ян: лип. 27

КОДРАТ (Квадрат) – чотирикутний (лат.)

• апостол від 70-ти, еп. Афіньський і Магнезійський, сщмч.: вер. 21

• Коринфський, лікар, мч.: бер. 10

• (Кротат) Нікомідійський, мч.: квіт. 21

• Нікомідійський, мч.: бер. 10

КОІНТ (Квінт) Фрігійський, мч.: лип. 06 – п'ятий (лат.)

КОНДРАТ Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)

КОНКОРДІЙ Римлянин, Сполетський, ієрей, сщмч.: черв. 04 – згідний (лат.)

КОНОН – працюючий (грец.)

• Іконійський, Молодший (син), прмч.: бер. 06

• Іконійський, Старший (батько), прмч.: бер. 06

• Ісаврійський, спов.: бер. 05

• Мандонський (Памфілійський), градар (городник), мч.: бер. 05

КОСТЯНТИН – твердий, незмінний (лат.)

• Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 06

• Арагветський, кн., мч.: жов. 02

• Великий, рівноап., імператор: трав. 21

• Грузинський, кн., мч.: лист. 10

• Єфеський – див. Ексакустодіан

• (Ярослав Святославич) Муромський, кн.: трав. 21

• Острозький, блгв. кн.: лют. 13

• Синадський (Фрігійський), прп.: груд. 26

• Філософ – див. Кирил Філософ

КОНСТАНЦІЙ (Політанський) Руський, ієром., прмч: неділя 2 після П'ятдесятниці – твердий, незмінний (лат.)

КОПРІЙ – нечистий (грец.)

• Єгипетський, ієром.: лип. 09

• Єгипетський, прмч.: лип. 09

• Палестинський, прп.: вер. 24

КОРИВ Римський, єпарх, мч.: груд. 15

КОРНИЛІЙ – сильний (лат.)

• сотник, еп. Кесарії Палестинської, спов.: вер. 13

КОРНУТ – рогатий (лат.)

• Кесарійський – див. Коронат

• Нікомідійський (Іконійський), еп., сщмч.: вер. 12

КОРОНАТ (Корнута) Кесарійський (Віфінський), мч.: сер. 17 – вінчаний (лат.)

КОСМА – прикраса (грец.)

• Азійський, безсрібник: лист. 01

• Аравійський, Кілікійський, безсрібник, мч.: жов. 17

• Маюмський, Святоградець, еп., творець канонів: жов. 12

• Римський, безсрібник, мч.: лип. 01

• Фаранський (Палестинський), Антіохійський, самітник: серп. 03

• Халкідонський, еп., спов.: квіт. 18

• Яхромський, прп.: лют. 18

КРИСКЕНТ – який росте (лат.)

• апостол від 70-ти, еп. Галатійський, сщмч.: лип. 30

• Коринфський, мч.: бер. 10

• Мірлікійський, мч.: квіт. 12

КРИСКЕНТИАН Римський, мч.: черв. 07

КРИСП, апостол від 70-ти, еп. Егинський: січ. 04 – кучерявий (лат.)

КРОНІД (грец.)

• Іллірійський, мч.: бер. 23

• Олександрійський, мч.: вер. 13

КРОТАТ – див. Кодрат Нікомідійський

КСАНФ Мелітинський, мч.: лист. 07

КСАНФІЙ Севастійський, мч.: бер. 09 – світлорусавий, рудий (грец.)

КСЕНОФОНТ – який говорить іноземними мовами (грец.)

• Константинопольський, Палестинський, прп.: січ. 26

• Робейський, ігумен: січ. 26

КУАРТ (Кварт), апостол від 70-ти, еп. Беритський (Бейрутський): лист. 10 – четвертий (лат.)

КУКША

• Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах, сщмч.: серп. 27

• Одеський, прп.: груд. 24

КУТОНІЙ Римський, мч.: лип. 06

КУФІЙ Римський, мч.: серп. 11

Л

ЛАВР Іллірійський, мч.: сер. 18 (лат.)

ЛАВРЕНТІЙ – лавровий (лат.)

• *Єгипетський, прп.: субота сиропусна

• Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 29 (абзац)

• Печерський, Туровський, еп., затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 29

• Римський, архідіакон, сщмч.: сер. 10

• Чернігівський, прп.: січ. 19

ЛАЗАР – Бог помічник (євр.)

• Галісійський, ієром.: лип. 17; лист. 07

• Константинопольський, іконописець, ієром., спов.: лист. 17

• Сербський, кн.: черв. 15

• Чотириденний, Кітійський, еп., друг Божий: жов. 17; в суботу Лазареву

ЛАМПАД Іринопольський, прп.: лип. 05 – який просвіщає (грец.)

ЛАОДИКІЙ Гераклеїський, вартовий в'язниці, мч.: трав. 13 – який судить народ (грец.)

ЛАРГІЙ Римський, мч.: черв. 07 – щедрий (лат.)

ЛЕВ

• Катанський, еп.: лют. 20

• І Римський, папа: лют. 18

ЛЕВВЕЙ – див. Іуда Якововий Левій

• апостол – див. Матфей, апостол з 12-ти і євангеліст

• *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців

ЛЕВКІЙ – білий (грец.)

• Кесарійський (Віфінський), мч.: сер. 17; груд. 14

• Олександрійський, Врунтисіопольський, еп., спов.: чер. 20

ЛЕОН – див. Леонтій Нікейський

ЛЕОНІД – подібний до лева (грец.)

• Єгипетський, мч.: черв. 05

• Коринфський, мч.: бер. 10; квіт. 16

• мученик: сер. 08

ЛЕОНТ Адріанопольський, сщмч.: січ. 22 – лев (грец.)

ЛЕОНТІЙ – левиний (грец.)

• Єрусалимський, патріарх: трав. 14

• Кілікійський, мч., брат мчч. Косьми і Даміана Аравійських: жов. 17

• Константинопольський, мч.: серп. 09

• (Леон) Нікейський, еп., сщмч.: січ. 22

• Нікомідійський, мч.: квіт. 24

• Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10

• Олександрійський, мч.: вер. 13

• Пергійський (Памфілійський), мч.: сер. 01

• Печерський, канонарх, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: черв. 18

• *прп.: субота сиропусна

• Севастійський, мч.: бер. 09

• Триполійський, военачальник, мч.: черв. 18

ЛИВЕРІЙ Римський, папа, спов.: серп. 27 – вільний (лат.)

ЛИКАРІОН Азійський, отрок, прмч.: лют. 06 – вовчєня (грец.)

ЛИМНІЙ Сирійський, пустельник: лют. 23 – озерний (грец.)

ЛІН, апостол від 70-ти, папа Римський, сщмч.: лист. 05 – прекрасна квітка, юнак, сумна пісня (грец.)

ЛИСИМАХ Севастійський, мч.: бер. 09 – який припинає бій (грец.)

ЛОЛЛІЙ Садонський, Анкірський, мч.: черв. 23 – трава кукіль (грец.); летюча риба (лат.)

ЛОНГІН – довгий (лат.)

• Мелітинський, мч.: лист. 07

• Нікомідійський, мч.: квіт. 24

• Печерський, воротар, Працьовитий, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жов. 16

• Пітіунтський (Піцундський), мч.: черв. 24

• *прп.: субота сиропусна

• Сотник, Каппадокійський (який при Хресті Господньому), мч.: жов. 16

ЛОТ – покривало (євр.)

• *Єгипетський, прп.: субота сиропусна

• племінник прав. Авраама: жов. 09

ЛУАРСАБ II Карталінський, цар, мч.: черв. 21 (груз.)

ЛУКА з Луканії – апостол – див. Лукій

• Вавилонський, Кордульський, диякон, сщмч.: лип. 30

- (Войно-Ясенецький), Сімферопольський, архієп.: черв. 11
- Глибокоріченський (Каппадокійський), ігумен: вер. 07
- Емесський (Еміссський), диякон, сщмч.: січ. 29
- Євангеліст, апостол від 70-ти, автор книги Діянь апостолів, іконописець: квіт. 22; жов. 18
- Печерський, економ, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 06
- Тавроменійський, прп.: лист. 06
- ЛУКІАН** – світлий (лат.)
  - Антіохійський, пресвітер, сщмч.: жов. 15
  - Бельгійський, еп., сщмч.: черв. 03
  - Диррахійський, мч.: лип. 07
  - Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
  - Печерський, пресвітер, сщмч., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жов. 15
  - Римський, мч.: лип. 06
  - Томський (Кюстенджійський), мч.: вер. 13
- ЛУКІЙ** (Лука), апостол від 70-ти, еп. Лаодикійський: вер. 10 – той, хто світить (лат.)
- ЛУКІЛІАН** Візантійський, мч.: черв. 03
- ЛУП** Солунський (Фессалонійський), мч.: серп. 23; жовт. 26 – вовк (лат.)

М

- МАВР** – темний (грец.)
  - Африканський, Римський, мч.: черв. 07
  - Римський, мч.: бер. 19
- МАВРИКІЙ**
  - Апамейський, мч.: лют. 22
  - Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10
- МАВСИМА** Сирин, ієрей, прп.: січ. 23
- МАГН** Кизицький, мч.: квіт. 29 – великий (лат.)
- МАКАРІЙ** – блаженний (грец.)
  - Аназарвський, мч.: лют. 05
  - Антіохійський, Мавританський, пресвітер, сщмч.: лют. 19
  - Великий, Єгипетський, пресвітер: січ. 19
  - Київський, митр., сщмч.: трав. 01
  - Мелітинський, мч.: вер. 06
  - Овруцький, Канівський, Пінський, Переяславський, архім., сщмч.: трав. 13; вер. 07
  - Олександрійський, Новий, Градський, ієром.: січ. 19
  - Пелікитський, ігумен, спов.: квіт. 01; серп. 18
  - Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: січ. 19
  - Печерський, послик, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 19
  - Синайський, прмч.: січ. 14
- МАКЕДОН** Іллірійський, мч.: бер. 23
- МАКЕДОНІЙ** Сирійський, пресвітер, пустельник, прп.: січ. 24 – з Македонії (грец.)
- МАХРОВІЙ** Новоудунський, мч.: вер. 13 – який довго живе (грец.)
- МАКСИМ** – найбільший (лат.)
  - Адріанопольський, мч.: лют. 19
  - Азійський, мч.: трав. 14
  - Антіохійський, мч.: вер. 05; жов. 09
  - Африканський, мч.: квіт. 10
  - Грек, прп.: січ. 21; черв. 21
  - Доростольський, Озовійський, мч.: квіт. 28
  - Маркіанопольський (Мізіський), мч.: вер. 15
  - мученик: квіт. 30
  - мученик (інший): жовт. 28
  - Перс, Кордунський, мч.: лип. 30
  - Римський, єпарх, мч.: лист. 22
  - Сповідник, прп.: січ. 21; серп. 13
- МАКСИМІАН**
  - (Максим) Константинопольський, патріарх: квіт. 21
  - Мелітинський, мч.: лист. 07
- МАКСИМІЛІАН**
  - Ефеський, мч.: серп. 04; жовт. 22

- МАКСІАН** Бельгійський, пресвітер, сщмч.: черв. 03
- МАЛАХІЯ**, прор., з 12-ти малих пророків: січ. 03 – посланець Божий (євр.)
- МАЛХ** Сирійський, прп.: бер. 26 – цар (євр.)
- МАМАНТ** – мати, годувальниця (грец., лат.)
  - Кесарійський (Каппадокійський), мч.: вер. 02
  - Мелітинський, мч.: лист. 07
- МАММІЙ** Керкирський, мч.: квіт. 28 – мамин, бабусин (грец.)
- МАНУІЛ** – визначення Боже (євр.)
  - Адріанопольський, еп., сщмч.: січ. 22
  - Персіанин, Халкідонський, мч.: черв. 17
  - Сирмійський, мч.: бер. 27
- МАР** Співець, Омірський, прп.: січ. 25 – рука (грец.)
- МАРДАРІЙ** – з Мардара (місцевість у Вірменії)
  - Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: груд. 13
  - Севастійський, мч.: груд. 13
- МАРДОНІЙ** Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28
- МАРІАВ** Перський, пресвітер, сщмч.: квіт. 09
- МАР'ЯН** Римський, диякон, сщмч.: бер. 19
- МАРИН** (абзац)
  - Аназарвський, Тарсійський, мч.: жов. 18
  - Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 17; сер. 07
  - (Марія), прп.: лип. 12
  - Персянин, Римський, мч.: лип. 06
  - Римський, мч.: груд. 16
- МАРК** – сухий, в'янучий (лат.) (абзац)
  - апостол від 70-ти, еп. Аполлоніадський: жовт. 30
  - (Іоанн), апостол від 70-ти, еп. Вівлейський: вер. 27
  - Арефусійський, еп., спов.: бер. 29
  - Афінянин, Фракійський, прп.: квіт. 05
  - Євангеліст, апостол від 70-ти, еп. Олександрійський: квіт. 25
  - Євгенік, Ефеський, митр.: січ. 19
  - Клавдіопольський, мч.: вер. 28
  - Нітрійський, Єгипетський, Келлійський, Поник, учень свт. Іоана Золотоустого: бер. 05
  - Печерський, Гробкопач, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 29
  - Синайський, прмч.: січ. 14
  - Фіваїдський, мч.: жовт. 27
- МАРКЕЛ** – войовничий (лат.)
  - Апамейський, еп., сщмч.: сер. 14
  - Апамейський, ігумен обителі "Невсипущих": груд. 29
  - Маккавей, мч.: сер. 01 абзац
  - мученик: бер. 01
  - мученик (інший): лист. 15
  - Римський, папа, сщмч.: черв. 07
- МАРКЕЛІН**
  - Іспанський: черв. 03
  - Римський, диякон, сщмч.: груд. 18
  - Римський, папа, сщмч.: черв. 07
- МАРКІАН** – Марків
  - Єгипетський, мч.: черв. 05
  - Іконійський, мч.: лип. 13
  - Кірський (Кіринейський), Халкідський, пустельник: січ. 18; лист. 02
  - Константинопольський, мч.: сер. 09
  - Константинопольський, пресвітер: січ. 10
  - Константинопольський, чтець, мч.: жовт. 25
  - Сиракузький (Маркел Сікелійський), еп., сщмч.: лют. 09; жовт. 30
- МАРОН** Сирійський, прп., пустельник: лют. 14
- МАРСАЛІЙ** Керкирський, мч.: квіт. 28 – войовничий (лат.)
- МАРТИН** Милостивий, Турський, еп.: жов. 12
  - І Римський, папа, спов.: квіт. 14

- Туровський, прп.: черв. 27
- МАРТИНІАН**
  - Ефеський: серп. 04; жовт. 22
  - Кесарійський (Палестинський), прп.: лют. 13
  - Римський, мч.: квіт. 11
- МАРТИРІЙ** – свідок, мученик (грец.)
  - Константинопольський, іподиякон, мч.: жовт. 25
  - Печерський, диякон, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 25
  - Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 25
- МАРУФ** Мартиропольський (Тигритський), Месопотамський, свт.: лют. 16 – безволосий (євр.)
- МАРЦІАЛ** Римлянин, мч.: січ. 25
- МАТФЕЙ** – Божий дар (євр.)
  - (Левій), апостол з 12-ти і євангеліст, колишній митар, брат ап. Якова Алфеева: лист. 16
  - Ефіопський – див. Фулвіан
  - Печерський, Прозорливий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 05
- МАТФІЙ** – богодарований (євр.)
  - ап. від 70-ти, потім з 12-ти: сер. 09
- МЕДИМ** Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 05 – хлібна міра (грец.)
- МЕЛАДІЙ** Печерський, старець, чудотворець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
- МЕЛАСИП** Анкірський, мч.: лист. 07 – який піклується про коня (грец.)
- МЕЛЕВСИП** Лангонійський, мч.: січ. 16
- МЕЛЕТІЙ** – дбайливий, турботливий (грец.)
  - Антіохійський, патріарх: лют. 12
  - Галатійський, трибун, мч.: трав. 24
  - Кіпрський, еп.: вер. 21
  - (Пігас), Олександрійський, патріарх: вер. 30
  - Харківський, архієп.: лют. 12
- МЕЛІСЕН** Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 06 (грец.)
- МЕЛІТОН** Севастійський, мч.: бер. 09 – який усолоджує медом, медовий (грец.)
- ***МЕЛХІСЕДЕК** Салімський, священик, цар: Нед. свв. праотців
- МЕМНОН** – який пам'ятає, пам'ятливий (грец.)
  - Фракійський, сотник, мч.: серп. 20
  - Чудотворець, Єгипетський, ігумен: квіт. 29
- МЕНАНДР** Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: трав. 19 – сильний чоловік (грец.)
- МЕНЕЯ** Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10 – міцний, сталий (грец.)
- МЕНИГН**, мч.: лист. 22 – міцне сухожилля (грец.)
- МЕРКУРІЙ** (грец.)
  - Кесарійський (Каппадокійський), воєначальник, вмч.: лист. 24
  - Печерський, послик, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лист. 24
  - Печерський, Смоленський еп., сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: сер. 07
  - Чернігівський, ігумен. Бригинський, прп.: лист. 24
- МЕРТІЙ**, мч.: січ. 12
- МЕФОДІЙ** – впорядкований (грец.)
  - Константинопольський, патріарх: черв. 14
  - Моравський, рівноап., архієп.: квіт. 06; трав. 11
  - Патарський, Олімпійський, еп., сщмч.: черв. 20
- МИГДОНІЙ** Нікомідійський, диякон, сщмч.: вер. 03; груд. 28 – з Мигдонії або Фрігії
- МИКИТА** – переможець (грец.)
  - Аполлоніадський, архієп., спов.: бер. 20
  - Готфський, Константинопольський, вмч.: вер. 15
  - Константинопольський, спов., прп.: жов. 13
  - Константинопольський, хартуларій: вер. 09

- Мідійський, спов., ігумен: квіт. 03
- Печерський, Новгородський, еп., затворник: січ. 31; квіт. 30; трав. 14
- Халкідонський, еп., спов.: трав. 28
- МИКОЛАЙ (МИКОЛА)** – який перемагає народ (грец.)
- Кавасила, прав.: черв. 20
- Мірлікійський, архієп., Чудотворець: трав. 09; груд. 06
- Севастійський, мч.: бер. 09
- Студійський, ігумен, спов.: лют. 04
- Японський, рівноап., архієп.: лют. 03
- МИЛІЙ** Перський, Сузький, еп., сщмч.: лют. 10 – яблучний (грец.)
- *МІЛЛ**, який воскрешає померлих, прп.: субота сиропусна
- МИМЕНОС** Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)
- МИНА** – місячний (грец.)
- Константинопольський, патріарх: серп. 25
- Котуанський (Фрігійський), вмч.: лют. 11
- Олександрійський, Калликелад (Красномовний), мч.: лют. 17; груд. 10
- Палестинський, прмч.: квіт. 12
- Полоцький, еп.: черв. 20
- Синайський, прп.: січ. 05
- МИНЕОН** Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 01 – місячний (грец.)
- МИНСИФЕЙ** Пергійський (Памфілійський), мч.: серп. 01 – який пам'ятає про Бога (грец.)
- МИРАКС** Єгиптянин, мч.: груд. 11
- МИРОН** – миро (грец.)
- Кизицький, пресвітер, сщмч.: серп. 07
- Критський, еп.: серп. 08
- МИСАІЛ** – хто як Бог (евр.)
- Вавилонський, отрок, прав.: груд. 17
- МИТРОФАН** – матір'ю явлений (грец.)
- Константинопольський, патріарх: черв. 04
- МИХАІЛ** (Михайло) – хто як Бог (евр.)
- Архангел, Архістратиг: вер. 06; лист. 08
- Болгарський, воїн: лист. 22
- Болгарський, рівноап. – див. Борис Болгарський
- Всеволодович Чорний, Чернігівський, кн., мч.: вер. 20
- Зовійський (Севастійський), ігумен, прмч.: жов. 01
- Муромський, кн.: трав. 21
- Савваїт, Едеський, Чорноризець, прмч.: трав. 23; лип. 29
- Синадський (Фрігійський), еп., спов.: трав. 23
- Сингел (помічник єпископа), Константинопольський, прп., спов.: груд. 18
- Улумбійський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07
- МИХЕЙ** – хто подібний до Бога (евр.)
- пророк, Морасфитянин, з 12-ти малих пророків: серп. 14
- пророк, син Іємвлая: січ. 05
- МІАН** Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 04 – материн, який належить годувальниці (грец.)
- МОДЕСТ** – скромний (лат.)
- Єрусалимський, патріарх: груд. 18
- Римський, Пестун, мч.: трав. 16; черв. 15
- МОЙСЕЙ** – від води узятий (єгип.)
- Боговидець, пророк: вер. 04
- Мурин, Ефіопський, ієром., сщмч.: серп. 28
- Новгородський, архієп.: січ. 25
- Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 28
- Синайський, прмч.: січ. 14
- Синайський, прмч. (інший): січ. 14
- Сирійський, пустельник: лют. 23
- Сирійський, пустельник (інший): лют. 23

- Угрин (угорець), Печерський, прп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 26
- МОКІАН** – див. Мокій, мч.
- МОКІЙ** – який висміює (грец.)
- Амфіпольський, сщмч.: трав. 11
- Емеський (Еміський), мч.: січ. 29
- (Мокіан), мч.: лип. 03
- МСТИСЛАВ** (слов.)
- (у хрещенні Георгій) Хоробрий, Новгородський кн.: черв. 14
- МУКО** Вавилонський, Кордуський, диякон, сщмч.: лип. 30
- МУРИН** Керкирський, мч.: квіт. 28

Н

- *НАВКРАТІЙ** Студит, спов.: субота сиропусна
- НАЗАРІЙ** – присвячений Богові (евр.)
- Римлянин, Медіоланський, мч.: жов. 14
- НАРКІС**, апостол від 70-ти, еп. Афіньський: жовт. 31 – нарцис (грец.)
- НАУМ** – розрада (евр.)
- Охридський, рівноап., спов.: лип. 27
- пророк, з 12-ти малих пророків: груд. 01
- *НАФАН**, пророк: Неділя свв. праотців
- НАФАНАІЛ**
- апостол – див. Варфоломій, апостол із 12-ти
- *Нітрійський, прп.: субота сиропусна
- НЕАΝІЙ** – див. Прокопій Кесарійський
- НЕКТАРІЙ**
- *Константинопольський, архієп.: субота сиропусна
- Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 29
- Егінський, митр. Пентапольський: лист. 9
- НЕОН** – який плаває (грец.)
- Керкирський, мч.: квіт. 28
- Кілійський, мч.: жовт. 29
- Лангонійський, мч.: січ. 16
- Маромілійський, мч.: вер. 28
- Нікомідійський, мч.: квіт. 24
- НЕОФІТ** – новонасаджений, нововернений (грец.)
- Ліпсійський, прмч.: неділя після 14 червня
- Ліпсійський, прмч. (інший): неділя після 14 червня
- Нікейський, мч.: січ. 21
- Тарсійський (Кілійський), мч.: серп. 22
- Урбнський, еп., сщмч.: жовт. 28
- НЕРАНГІОС** Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)
- НЕСТОР** – той, хто повернувся додому (грец.)
- Літописець, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 27
- Памфілійський, мч.: бер. 01
- Пергійський, Магіддійський, еп., сщмч.: лют. 28
- Печерський, Некнижний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 28
- Солунський (Фессалонійський), мч.: жовт. 27
- *НЕФАЛИМ**, один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Нед. свв. праотців
- НИКАНДР** – муж перемоги (грец.)
- Єгипетський, воїн, мч.: черв. 05
- Єгиптянин, лікар, мч.: бер. 15
- Мелітинський, мч.: лист. 07
- Мирський, еп., сщмч.: лист. 04
- НИКАНОР** – який бачить перемоги (грец.)
- ап. від 70-ти, з 7-ми дияконів, сщмч.: лип. 28; груд. 28
- НИКИФОР** – побідносець (грец.)
- Антіохійський (Сирський), мч.: лют. 09
- (Кантакузен), екзарх Константинопольського патріарха в Україні, сщмч.: жовт. 6
- Катавадський, ігумен: квіт. 19
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лист. 13

- І Константинопольський, патріарх, спов.: бер. 13; черв. 02
- Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10
- НИКОДИМ** – який перемагає народ (грец.)
- Печерський, просфорник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 31
- Румунський, Тисманський прп.: груд. 26
- *Святогорець, прп.: лип. 01
- Сербський, архієп.: трав. 11
- таємний учень Ісуса Христа: серп. 02; у Неділю свв. жон-мироносиць
- НИКОЛА** Святоша, Чернігівський, Печерський, кн., чернець, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 14
- НИКОН** – який перемагає (грец.)
- Маромілійський, мч.: вер. 28
- Мелітинський, мч.: лист. 07
- Печерський, ігумен, у Ближніх (Антонієвих) печерах: бер. 22
- Сицилійський, еп., прмч.: бер. 22
- Сухий, Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 11
- НИКОСТРАТ** – воїн-переможець (грец.)
- Римський, мч.: груд. 18
- НИКТОПОЛІОН** Севастійський, мч.: лист. 03 – який палає вночі (грец.)
- НІЛ** – ріка в Єгипті, чорний (інд.)
- Єгипетський, Тирський, еп., сщмч.: вер. 17
- Мироточивий, Афонський, ієром., прп.: трав. 07; лист. 12
- Посник, Синайський, самітник, пресвітер: лист. 12
- НИРСА** Сциагарцадатський (Перський), еп., сщмч.: лист. 20
- *НИСФЕРОЙ**, учень прп. Антонія Великого: субота сиропусна
- НИТ** Сирійський, мч.: жовт. 28 – блискучий, світлий (лат.)
- НИФОНТ** – тверезий (грец.)
- Кіпрський, еп.: груд. 22
- Печерський, Новгородський, еп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: квіт. 08
- *НОЙ**, старозавітний патріарх: Нед. свв. праотців
- *НОН**, Ліпопольський, еп.: субота сиропусна

О

- ОЛЕГ** (у чернецтві Василій) Романович Брянський, прп., блгв. кн.: вер. 20
- ОЛЕКСАНДР** – захисник людей (грец.)
- Адріанопольський, еп., сщмч.: жовт. 22
- Африканський, мч.: квіт. 10
- Воїн, мч.: черв. 10
- Егейський, мч.: трав. 20
- Єгипетський, воїн, мч.: лип. 09
- Єгипетський, Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15
- Єгипетський, Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): бер. 15
- Єрусалимський, патріарх, сщмч.: трав. 16; груд. 12
- Каталитський (Калитський), коваль, мч.: вер. 28
- Команський, еп., сщмч.: серп. 12
- Константинопольський, патріарх: серп. 30
- Константинопольський, прп., засновник обители "Невсипущих": лют. 23; лип. 03
- Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10
- Пергійський (Памфілійський), хлібороб, мч.: серп. 01
- Піднський, пресвітер, сщмч.: бер. 13
- Римлянин, мч., син мц. Філіцати Римської: січ. 25
- Римський, мч.: трав. 13

- Римський, мч., син мч. Клавдія Римського: серп. 11
- І Римський, папа, сщмч.: бер. 16
- Свірський, ігумен: серп. 30
- Севастійський, мч.: бер. 09
- Сидський (Памфілійський), ієрей, сщмч.: бер. 15
- Солунський (Фессалонійський), мч.: лист. 09
- Херсонеский, еп., сщмч.: бер. 07
- ОЛЕКСІЙ** – захисник, помічник (грец.)
- Київський і всієї Русі, митр.: лют. 12; трав. 20
- Константинопольський, мч.: серп. 09
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: квіт. 24; вер. 28
- людина Божа: бер. 17
- ОЛІМП** (Олімпан), ап. від 70-ти, сщмч.: лист. 10 – небесний, світлий, олімпійський (грец.)
- ОЛІМΠΑН** – див. Олімп
- ОЛІМПІЙ** перс, Кордунський, мч.: лип. 30 – світлий, олімпійський (грец.)
- ОНИСИМ** – корисний (грец.)
- апостол від 70-ти, сщмч.: лют. 15
- Бастійський, Римський, пресвітер, сщмч.: трав. 10
- Магнезійський, прп., спов.: лип. 14
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жов. 04
- ОНИСИФОР** – який приносить користь (грец.)
- апостол від 70-ти, еп. Колофонський, сщмч., сподвижник ап. Павла: вер. 07; груд. 08
- мученик.: лист. 09
- Печерський, ієром., спов., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лист. 09
- ОНИСІЙ** Усуровський (Ісаврійський), мч.: бер. 05 – користь (грец.)
- ОНУФРІЙ** (грец.)
- Великий, прп.: черв. 12
- Печерський, Мовчазний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 21
- Гагалюк, еп. Криворізький, сщмч.: черв. 1
- ОР** – чоловік (грец.); світло (євр.)
- *співробітник Мойсея: Нед. свв. праотців
- Фіваїдський, пустельник: серп. 07
- ОРЕНТІЙ** Ризький, мч.: черв. 24 – гірський (грец.)
- ОРЕСТ** – гірський (грец.)
- Севастійський, мч.: груд. 13
- Тіанський (Каппадокійський), мч.: лист. 10
- Кіпрський, мч.: серп. 20
- ОРІОН** Синайський, прп.: субота сиропусна
- ***ОРСИСІЙ**, Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
- ОСІЯ** – спасіння, поміч (євр.)
- Кордунський, еп., спов.: серп. 27
- пророк, з 12-ти малих пророків: жов. 17
- ОСКОЛЬД** Київський, блгв. кн.: лип. 14
- ОСТРИХІЙ** Мелітинський, мч.: лист. 07 – твердо дерево; остринка, бук (грец.)

П

ПАВЛО – малий (лат.)

- Візантійський, отрок, мч.: черв. 02
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
- Кесарійський (Палестинський), мч. (інший): лип. 16
- Комельський (Обнорський), прп.: січ. 10
- І Константинопольський, патріарх, сщмч.: лист. 06
- Коринфський, мч.: бер. 10
- Коринфянин, прп.: бер. 29
- Лампсакійський, мч.: трав. 18
- Латрійський, прп.: груд. 15
- Неокесарійський, еп., спов.: груд. 22
- Нікейський, еп., спов.: вер. 10
- Новий, Константинопольський, патріарх: серп. 30

- первоверховний апостол (апостол народів): черв. 29
- Печерський, Послушний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: вер. 10
- Послушний, прп.: груд. 07
- Препростий, прп.: бер. 07; жов. 04
- Прусіадський, еп., спов.: бер. 07
- Птолемаїдський, мч.: бер. 04; серп. 17
- Синайський, ігумен, сщмч.: січ. 14
- (Конюшкевич) Тобольський, митр.: лист. 04
- Фівейський, Єгипетський, самітник: січ. 15
- ПАВЛІН** – маленький (лат.)
- Афінянин, мч.: трав. 18
- ПАВСАКІЙ** – див. Павсикакій
- ПАВСИКАКІЙ** (Павсакій) Синадський (Фрігійський), еп.: трав. 12 – який припиняє зло (грец.), який припиняє смуток
- ПАІСІЙ** – дитячий (грец.)
- Великий, прп.: черв. 19
- Величковський, прп.: лист. 15
- Печерський, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 19
- Хіландарський, Афонський, Болгарський, прп.: черв. 19
- ПАКТОВІЙ** Севастійський, мч.: лист. 03 – який зберігає життя (грец.)
- ***ПАЛАМОН**, Єгипетський, наставник прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
- ПАЛЛАДІЙ** (грец.)
- Антіохійський (Сирійський), пустельник: січ. 28
- *Еленопольський, еп.: субота сиропусна
- Олександрійський, прп.: лист. 27
- ПАМВА** – пастир усіх (грец.)
- *Критський – див. Пап
- (Памво) Нітрійський, пустельник: лип. 18
- Печерський, ієром., затворник, спов., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 18
- ПАМВО**
- *Критський – див. Пап
- Нітрійський – див. Памва Нітрійський
- ПАМВОН** Єгипетський, мч.: черв. 05
- ПАМФАЛОН** Халкідонський, мч.: трав. 17 – з усіх родів (грец.)
- ПАМФАМИР** Халкідонський, мч.: трав. 17 – усього позбавлений (грец.)
- ПАМФІЛ** – спільний друг (грец.)
- Кесарійський (Палестинський), пресвітер, сщмч.: лют. 16
- Оліврійський (Константинопольський), мч.: сер. 12
- ПАНКРАТІЙ** – вседержавний, всесильний (грец.)
- Печерський, затворник, ієром., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 09
- Тавроменійський, Антіохійський, еп., сщмч.: лют. 09; лип. 09
- ПАНСОФІЙ** Олександрійський, прмч.: січ. 15 – всемудрий (грец.)
- ПАНТЕЛЕЙМОН** – всемілостивий (грец.)
- Цілитель, вмч.: лип. 27
- ПАНХАРІЙ** Римський, мч.: бер. 19 – усім милий (грец.)
- ПАПА** Ларандський, Селевкійський, мч.: бер. 16 – батько (грец., лат.)
- ПАПІЙ** – батько (лат.)
- Диррахійський, мч.: лип. 07
- Коринфський, мч.: січ. 31; бер. 10
- Пергійський (Памфілійський), мч.: лют. 03
- Римський, мч.: черв. 07
- ПАПІЛА** Фіатірський, Пергамський, диякон, сщмч.: жов. 13 – татко (грец.)
- ***ПАПІ** (Памво) Критський, еп.: субота сиропусна
- ПАРАМОН** Віфінський, мч.: лист. 29 – твердий, постійний (грец.)

- ПАРД** Римлянин, Палестинський, пустельник: груд. 15 – барс
- ПАРИГОРІЙ** Самосатський, мч.: січ. 29 – який переконуює, втішає (грец.)
- ПАРМЕН**, ап. від 70-ти, із семи дияконів: лип. 28
- ПАРМЕНІЙ** Вавилонський, Кордунський, пресвітер, сщмч.: лип. 30 – який твердо стоїть (грец.)
- ПАРОД** Болгарський, пресвітер, сщмч.: січ. 22 – шлях, вихід (грец.)
- ПАРФЕНІЙ** – цнотливий (грец.)
- Жовківський, мч.: трав. 19
- Лампсакійський, еп.: лют. 07
- Ліпсійський, прмч.: неділя після 14 червня
- ПАСИКРАТ** Доростольський, мч.: квіт. 24 – вседержащий (грец.)
- ***ПАССАРІОН**, наставник прп. Євфимія Великого, еп.: субота сиропусна
- ПАТАПІЙ** Фівський, Константинопольський, прп.: груд. 08
- ПАТЕРМУФІЙ**
- Єгипетський, прмч.: лип. 09
- Єгипетський, прп.: лип. 09
- Тирський, мч.: вер. 17
- ПАТРИКІЙ** – патрицій
- Прусський (Брусський), Віфінський, еп., сщмч.: трав. 19
- Савваїт, прмч.: квіт. 20
- ПАТРОВ**, апостол від 70-ти, еп. Неаполітанський і Путольський: лист. 05 – послідовник батька (грец.)
- ПАТРОКЛ** Трикассінський (Труасский), Галльський, мч.: серп. 17 – слава батька (грец.)
- ПАФНУТІЙ** (єгип.)
- Єрусалимський, еп., сщмч.: квіт. 19
- Олександрійський, прп.: лют. 15
- Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 15
- *Преславний, прп.: субота сиропусна
- Тентирський, Єгиптянин, прмч.: вер. 25
- ПАХОМІЙ**
- Великий, Єгипетський, Фіваїдський, прп.: трав. 15
- Кенський, прп.: субота після Богоявлення
- ПЕЛІЙ** Єгипетський, Тирський, еп., сщмч.: вер. 17 – бігун, глиняний (грец.)
- ПЕОН** Римський, мч.: черв. 01 – лікар (грец.)
- ПЕРЕГРИН** – прочанин, мандрівник (лат.)
- Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06
- Диррахійський, мч.: лип. 07
- ПЕТРО** – камінь (грец.)
- Авессаломіт (Анійський), мч.: січ. 12, 13
- Адрианопольський, еп., сщмч.: січ. 22
- Аргоський, еп.: трав. 03
- Атройський, прп.: вер. 13
- Африканський: вер. 22
- Багатотраждальний, (Калнишевський), прав.: жовт. 31
- Болгарський, цар: січ. 30
- Володимир-Волинський – див. Ярополк
- Галатійський, Антіохійський, Мовчальник, прп.: лют. 01; лист. 25
- Галатійський, Константинопольський, прп.: жов. 09
- Капітолійський, Дамаський, пресвітер, сщмч.: жов. 04
- Київський і всієї Русі, митр.: груд. 21
- Конашевич-Сагайдачний, блгв. гетьман: квіт. 10
- Константинопольський, мч.: серп. 09
- Константинопольський, Олімпійський, прп.: лип. 01
- Лампсакійський, мч.: трав. 18
- (Могила) Київський, митр.: груд. 31
- Нікейський, еп.: вер. 10

• Нікомідійський, мч.: вер. 03; груд. 28
 • І Олександрійський, патр., сщмч.: лист. 25
 • (до навернення Симон), первоверховний апостол (з 12-ти): січ. 16; черв. 29
 • Севастійський, еп.: січ. 09
 • Сиракузький, мч.: вер. 22
 • Фінкійський, мч.: січ. 26
*ПЕТРОНІЙ Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
ПИМЕН – пастир (грец.)
 • Великий, Єгипетський, прп.: серп. 27
 • Палестинський, прп.: серп. 27
 • Печерський, ігумен, послик, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 07
 • Печерський, Багатотраждальний, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 07
 • Печерський, послик, у Ближніх (Антонієвих) печерах: серп. 27
ПІННА Новодунський, Слов'янин, мч.: січ. 20, черв. 20 – перламутрова мушля (грец.)
ПИТИРИМ
 • Великопермський, Устьвимський, еп., сщмч.: січ. 29; серп. 19
*ПИТИРУН Фіваїдський, ігумен, учень прп. Антонія Великого: субота сиропусна
ПИГАСІЙ Перський, мч.: лист. 02 – джерело води (грец.)
*ПІННУФРІЙ Єгипетський, прп.: субота сиропусна
ПІОНІЙ Смирнський, пресвітер, сщмч.: бер. 11 – гладкий (грец.)
ПІОР • *Нітрійський, учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна
 • Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: в суботу сиропусну
ПІРР Бретський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07 (груз.)
ПІСТ Едеський, мч.: січ. 21 – вірний (грец.)
ПЛАТОН – широкий (грец.)
 • Анкірський, мч.: лист. 18
 • Студійський, ігумен, спов.: квіт. 05
ПОЛІЄВКТ – багатобажаний (грец.)
 • Кесарійський (Каппадокійський), мч.: груд. 19
 • Мелітинський, мч.: січ. 09
 • Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
ПОЛІЄН – гідний багатьох похвал (грец.)
 • Пруський (Віфінський), пресвітер, сщмч.: трав. 19
 • Римський, мч.: серп. 18
ПОЛІКАРП – багатоплідний (грец.)
 • Олександрійський, мч.: квіт. 02
 • Печерський, архім., у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 24
 • Смирнський, еп., сщмч.: лют. 23
ПОЛІХРОНІЙ – багатолітній (грец.)
 • Вавилонський, еп., сщмч.: лип. 30
 • пресвітер, сщмч.: жовт. 07
 • Сирійський, пустельник: лют. 23
ПОЛУВІЙ Ринокірський, свт.: трав. 12 – який має багато коштів для життя (грец.)
ПОМПЕЙ Диррахійський, мч.: лип. 07 – який веде (грец.)
ПОМЛІЙ
 • Африканський (Карфагенський), мч.: квіт. 10
 • Критський, мч.: груд. 23
 • мученик.: жовт. 28
ПОНТІЙ Римлянин, Кимельський, мч.: серп. 05 – морський (грец.)
ПОПЛІЙ Сирійський, прп.: січ. 25 – загальнонародний (лат.)
ПОРФИРІЙ – багряний (грец.)
 • Антіохійський (Пісидійський), мч.: лют. 10
 • Газький, архієп.: лют. 25
 • Єфеський, мч.: вер. 15
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16

• мученик.: лист. 09
 • Стратилат, Олександрійський, мч.: лист. 24
ПОТИТ Гаргарський, мч.: лип. 01 – який оволодів (лат.)
ПРИЛІДІАН Антіохійський, мч.: вер. 04
ПРИСК – старий (лат.)
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: вер. 21
 • Севастійський, мч.: бер. 09
ПРОВ – чесний, добрий (лат.)
 • Аназарвський, мч.: жовт. 12
 • Єгиптянин, мч.: груд. 19
ПРОВІЙ Садонський, Анкірський, мч.: черв. 23
ПРОКЕС Римський, мч.: квіт. 11 – хода, успіх (лат.)
ПРОКЛ – далекий (лат.)
 • Каліптський, мч.: лип. 12
 • Константинопольський, патріарх: лист. 20
 • Путоольський – див. Прокул Путоольський
 • Синайський, прмч.: січ. 14
ПРОКОПІЙ – який випереджає, встигає (грец.)
 • Декаполіт, спов.: лют. 27
 • (до мучеництва Неаній) Кесарійський (Палестинський), вмч.: лип. 08
КЕСАРІЙСЬКИЙ (Палестинський), мч.: лист. 22
ПРОКУЛ
 • Інтерамський (Італійський), мч.: лип. 30
 • (Прокл) Путоольський, диякон, сщмч.: квіт. 21
ПРОТ Римський, прмч.: груд. 24 – перший (грец.)
ПРОТАСІЙ Медіоланський, мч.: жовт. 14 – який стоїть у перших лавах (грец.)
ПРОТЕРІЙ Олександрійський, патріарх, сщмч.: лют. 27 – який передує (грец.)
ПРОТОГЕН Каррійський, еп., спов.: серп. 25 – першо-народжений (грец.)
ПРОТОЛЕОН Нікомідійський, мч.: квіт. 23 – перший лев (грец.)
ПРОХОР – начальник хору (грец.)
 • апостол від 70-ти, із семи дияконів, еп. Нікомідійський, сщмч.: лип. 28
 • Печерський, Лободник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лют. 10
 • Пшинський, прп.: січ. 15
ПСОЙ Єгипетський, прп.: серп. 09 (єгип.)
ПУБЛІЙ Петрійський (Африканський), мч.: бер. 13 – народний (лат.)
ПУД, апостол від 70-ти, сщмч.: квіт. 15
ПУПЛІЙ – народний (лат.)
 • Єгипетський, прп.: квіт. 05
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15

Р

РАВУЛА Самосатський, Фінкійський, Константинопольський, прп.: лют. 19 – видалено (лат.)
РАЖДЕН Перс, Карталінський, першомученик Грузинський: серп. 03 – світило віри (груз.)
РАЗУМНИК (Синезій) Римлянин, мч.: груд. 12 (слов.)
РАФАІЛ – зцілення Боже (євр.) (абзац)
 • Архангел: лист. 08
 • (Заборовський), митр. Київський і всієї Руси, свт.: жовт. 22, лют. 3
РЕАС Готфський, мч.: бер. 26
РЕВОКАТ Карфагенський, мч.: лют. 01 – відкликаний (лат.)
РИКС (Авцій), Сицилійський, Римський, цар, мч.: лип. 06 – цар (лат.)
РИММА Новодунський, Слов'янин, мч.: січ. 20; черв. 20 – кидання (грец.)
РОДІОН (Іродіон), апостол від 70-ти, еп. Патрасський. сщмч.: квіт. 08; лист. 10 – геройський, рожевий (грец.)
РОДОПІАН Афродисійський (Карійський), диякон, сщмч.: квіт. 29 – рожевий (грец.)

РОМАН – римський (лат.); міцний (грец.)
 • Антіохійський (Сирійський), самітник: лист. 27
 • Кесарійський, Антіохійський, диякон, сщмч.: лист. 18
 • Римський, мч.: серп. 10
 • Самосатський, мч.: січ. 29
 • Солодкоспівець, Константинопольський, диякон, творець кондаків: жовт. 01
 • стрп. – див. Борис стрп.
РОМИЛ – міцний (грец.)
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15
 • Римський, мч.: вер. 06
РОСТИСЛАВ (слов.)
 • Великоморавський, рівноап., кн.: трав. 11
 • Мстиславович (у хрещенні Михаїл) Київський, Смоленський, кн.: бер. 14
*РУВИМ один з 12-ти синів старозавітного патрі-арха Якова: Неділі свв. Праотців, свв. отців
РУСТИК Паризький, пресвітер, сщмч.: жовт. 03 – сільський (лат.)
РУФ – рудий (лат.)
 • Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06
 • апостол від 70-ти, еп. Фівський, сщмч.: квіт. 08
 • Кизицький, мч.: квіт. 29
 • Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: квіт. 08
РУФІН – рудуватий (лат.)
 • Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06
 • диякон, сщмч.: квіт. 07
 • Кесарійський, мч.: бер. 10

Г

САВА – вино (євр.); неволя (араб.)
 • Венефальський, прп.: серп. 27
 • Готфський, Муссовський (Валахійський), мч.: квіт. 15
 • Освячений, Муталаскський, ігумен: груд. 05
 • Охридський, рівноап., спов.: лип. 27
 • Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: квіт. 24
 • І Сербський, архієп.: січ. 12
 • II Сербський, архієп.: лют. 08
 • Синайський, прмч.: січ. 14
 • Стратилат, Римський, мч.: квіт. 24
САВАТІЙ – суботній (євр.)
 • Антіохійський, мч.: вер. 19
САВЕЛ Персіянин, Халкідонський, мч.: черв. 17 – тяжка праця (євр.)
САВЕРІЙ Бет-Селевкійський (Перський), еп., сщмч.: лист. 20
САВИН – сабінець (народ в Італії)
 • Ермопольський (Єгипетський), мч.: бер. 13, 16
 • Катанський (Сицилійський), еп.: жовт. 15
 • Кіпрський, архієп.: трав. 12
 • Римський, мч.: січ. 30
САДОК Перський, еп., сщмч.: лют. 20; жовт. 19 – царський друг (перс.)
САКЕРДОН Севастійський, мч.: бер. 09 – священник (лат.)
САЛАМАН Персіянин, Мовчальник, прп.: січ. 23 – мирний (євр.)
САМЕЙ, прор.: січ. 09 – кого почув Бог (євр.)
САМОН Едеський, мч.: лист. 15 – огрядний, міцний (євр.)
САМПСОН – сонячний (євр.)
 • страннопріімець, прп.: черв. 27
 • суддя Ізраїльський: Неділя свв. праотців
САМУІЛ – почутий Богом (євр.)
 • Єгиптянин, Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
 • пророк, суддя Ізраїльський: серп. 20
САРВИЛ – шаровари (халд.)
 • Едеський, мч.: жовт. 15
 • мученик.: вер. 05

• Сирійський, мч.: жовт. 28
*САРМАТ учень прп. Антонія Великого, прп.: субота сиропусна
САСОНІЙ Гузитський (Перський), мч.: лист. 20
САТИР (Сатур) Карфагенський, мч.: лют. 01 – ситий (лат.)
САТОРИН Кесарійський, мч.: бер. 10 – з м. Сатурнії (лат.)
САТОРНИЛ (Сатурнил, Саторнин) Карфагенський, мч.: лют. 01
САТОРНИН
 • Диррахійський, мч.: лип. 07
 • Карфагенський – див. Саторнил
 • Критський, мч.: груд. 23
САТОРНІЙ Керкирський, мч.: квіт. 28
САТУР – ситий (лат.)
 • Карфагенський – див. Сатур
 • Римський, мч.: лип. 06
САТУРНИЛ – див. Саторнил, Сатурнин
 • Галльський, мч.: черв. 03
 • Римський, мч.: черв. 07
СВЯТОСЛАВ (Гавриїл) Всеволодович Володимирський (Юр'ївський), кн.: черв. 23 (слов.)
СЕВАСТІАН – вельмишановний (грец.)
 • Медіоланський, Римський, начальник варти палацу, мч.: груд. 18
 • Римський, воєначальник, мч.: лют. 26; бер. 20
СЕВЕРИН Галльський, мч.: черв. 04 – суворий (лат.)
СЕВЕРІАН
 • Галльський, мч.: черв. 04
 • Нікомідійський, Халкідонський, мч.: квіт. 18; серп. 22
 • Севастійський, мч.: бер. 09
 • Севастійський, мч. (інший): бер. 09
СЕВІР – суворий (лат.)
 • Валерійський (Італійський), пресвітер: черв. 27
 • Фракійський, пресвітер, сщмч.: серп. 20
СЕКУНД Карфагенський, мч.: лют. 01 – інший, благополучний (лат.)
СЕЛАФІЛ, Архангел: лист. 08 – молитва до Бога (євр.)
СЕЛЕВК Галатійський, мч.: вер. 13 – який колює, хитає (грец.)
СЕЛЕВКІЙ Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
СЕЛИНІЙ (Селиніас) Єгипетський, мч.: черв. 05 – місячний (грец.)
СЕННІС Перський, Римський, кн., мч.: лип. 30
СЕРАПІОН
 • Єгиптянин, Галатійський, єп., сщмч.: трав. 24
 • Коринфський – див. Серафіон
 • мученик.: лип. 13
 • *Нітрійський, прп.: субота сиропусна
 • Олександрійський, мч.: вер. 13
 • Римський, мч.: серп. 18
 • Синдоніт (який носить лише синдон – одяг з льону), Єгипетський, прп.: квіт. 07; трав. 14
СЕРАФИМ – полум'яний (євр.) Саровський, прп.: січ. 02; лип. 19
СЕРАФІОН (Серапіон) Коринфський, мч. січ. 31; бер. 10
СЕРГІЙ (лат.)
 • Печерський, Послушливий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 07
 • Радонезький, ігумен: вер. 25
 • Римлянин, Росафський, мч.: жовт. 07
 • Савваїт, прмч.: бер. 20
 • Синайський, прмч.: січ. 14
*СЕРИД Палестинський, прп.: субота сиропусна
СИВЕЛ Єгипетський, мч.: серп. 05
СИГІЦ Готфський, мч.: бер. 26

СИЛА – мовчання, спокій (євр., лат.)
 • апостол від 70-ти, єп. Коринфський, сподвижник ап. Павла: лип. 30
 • Готфський, мч.: бер. 26
СИЛАН Галльський, мч.: черв. 04 – насмішник (лат.)
СИЛУАН – лісовий (лат.)
 • апостол від 70-ти, єп. Солунський (Фессалонійський), сщмч.: лип. 30
 • Афонський, прп.: вер. 24
 • *Єгипетський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
 • Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: черв. 10
 • Пісидійський, мч.: лип. 10
СИЛЬВАН – лісовий (лат.)
 • Газький, єп., сщмч.: трав. 04
 • Газький, пресвітер, сщмч.: жовт. 14
 • Емеський (Еміський), єп., сщмч.: січ. 29
 • Римлянин, мч.: січ. 25
 • Скитський, прп.: субота сиропусна
СИЛЬВЕСТР – лісовий (лат.)
 • Печерський, у Ближніх (Антонієвих) печерах: січ. 02
 • І Римський, папа: січ. 02
*СИМ, син Ноя: Неділі свв. Праотців, свв. отців
СИМЕОН – Бог почув (євр.)
 • апостол від 70-ти, родич Господній по плоті, єп. Єрусалимський, сщмч.: квіт. 27
 • Богоприємець, прав.: лют. 03
 • Ветхий, Сирійський, ігумен, прп.: січ. 26
 • Ктезифонський, Селевкійський (Перський), єп., сщмч.: квіт. 17
 • Мироточивий (в миру Стефан Неманя, цар Сербський), Хиландарський (Афонський), ктитор: лют. 13
 • Нігер, апостол від 70-ти: січ. 04
 • Новий Богослов, ігумен: бер. 12
 • *один з 12-ти синів старозавітного патріарха Якова: Неділі свв. Праотців, свв. отців
 • Палестинський, Емеський, прп., юродивий заради Христа: лип. 21
 • Перський, мч.: трав. 18
 • Печерський, Переяславський, єп., сщмч., у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
 • преподобний: квіт. 05
 • Стовпник, Антіохійський, архім.: вер. 02
 • Стовпник, Дивногорець, Молодший, пресвітер: трав. 24
 • *Стовпник, Кілікійський, прп.: субота сиропусна
СИМОН – Бог почув (євр.)
 • *ієрей великий: Неділя свв. праотців
 • Зилот, Кананіт, апостол з 12-ти: трав. 10
 • першоверховний – див. Петро, першоверховний
 • Печерський, Суздальський, єп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: трав. 10
СИМФОРІАН Римський, мч.: груд. 18 – який сприяє (грец.)
СИНЕЗІЙ – див. Розумник
 • Нікомідійський – див. Феона Нікомідійський
СИСНІЙ
 • Кизицький, єп., сщмч.: лист. 23
 • Нікопольський (Вірменський), мч.: лип. 10
 • Римський, диякон, сщмч.: черв. 07
 • Севастійський, мч.: бер. 09
СИСОЙ
 • Великий, прп.: лип. 06
 • Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 24
 • Печерський, схим., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лип. 06
*СИФ, син Адама: Неділі свв. Праотців, свв. отців

СИКСТ II Римський, папа, сщмч.: серп. 10 – випрасуваний (грец.)
СИОНІЙ, Адріанопольський, пресвітер, сщмч.: січ. 22 – від гори Сіон (євр.)
СМАРАГД – смарагд, малахіт (грец.)
 • Римський, мч.: черв. 07
 • Севастійський, мч.: бер. 09
СОЗОНТ – який рятує (грец.) Помпеольський (Кілікійський), мч.: вер. 07
*СОЛОМОН, цар Ізраїльський: Неділя свв. праотців
СОКРАТ Пергійський (Памфілійський), мч.: квіт. 21 – який зберігає владу (грец.)
СОЛОХОН Халкідонський, мч.: трав. 17 – який засипає, вбиває камінням (грец.)
СОНИРИЛ Готфський, мч.: бер. 26
СОСИПАТР, апостол від 70-ти, єп. Іконійський, Керкирський: квіт. 28; лист. 10 – який рятує батька (грец.)
СОССІЙ Путольський, диякон, сщмч.: квіт. 21 – тверезий, здоровий (грец.)
СОСФЕН – який зберігає силу (грец.)
 • апостол від 70-ти, єп. Колофонський: бер. 30; груд. 08
 • Халкідонський, мч.: вер. 16
СОФОНІЯ, пророк з 12-ти малих пророків: груд. 03 – Господь захищає (євр.)
СОФРОНІЙ – розсудливий, поміркований (грец.)
 • Врачанський, Болгарський, єп.: бер. 11
 • Єрусалимський, патріарх: бер. 11
 • Кришталецький, Іркутський, єп.: бер. 30; черв. 30
 • Кіпрський, архієп.: груд. 09
 • Печерський, затворник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: бер. 11; трав. 11
СПЕВСИЛ Лангонійський, мч.: січ. 16 – швидкий кінь (грец.)
СПИРИДОН – плетений кошик (грец.)
 • Печерський, просфорник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28; жовт. 31
 • Триміфунтський, єп.: груд. 12
СТАХІЙ, апостол від 70-ти, єп. Візантійський: жовт. 31 – колос (грец.)
СТЕФАН – вінець (грец.)
 • апостол від 70-ти, архідиякон і першомученик: серп. 02; вер. 15; груд. 27
 • Візантійський, мч.: лист. 28
 • Віфінський (Халкідонський), прп., засновник обителі Хиолакської: січ. 14
 • Галатійський, мч.: трав. 24
 • Константинопольський, патріарх: трав. 17
 • Лазаревич Новий (Високий), Сербський, король: лип. 19
 • Махрицький, ієросхим.: лип. 14
 • Мілютин, Сербський, король: жовт. 30
 • Нівертський – див. Данило Нівертський Новосіятель,
 • Константинопольський, прп.: груд. 09
 • Новий, Константинопольський, прмч.: лист. 28
 • Печерський, Володимиро-Волинський, єп.: квіт. 27
 • І Римський, папа, сщмч.: серп. 02
 • Савваїт, прп., племінник прп. Іоанна Дамаскіна: лип. 13
 • Сербський (Бранкович), король: груд. 10
 • Тригліський, ігумен, спов.: бер. 28
 • Урош III, Дечанський, Сербський, король, мч.: лист. 11
 • Урош V, Сербський, король: груд. 02
 • Хирський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07
 • Щилянович, Сербський: жовт. 04
СТИРІКТ – див. Феостирікт Олімпійський
СТРАТОН Нікомідійський, мч.: серп. 17 – який воює (грец.)

СТРАТОНИК – переможець війства (грец.)
 • Нікомідійський – див. Стратор
 • Сингидонський (Белградський), мч.: січ. 13
СТРАТОР (Стратоник) Нікомідійський, мч.: вер. 09, 13
СУІМВЛ Готський, мч.: бер. 26
СУХІЙ Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15 (груз.)

Т

ТАВРІОН – воловий (грец.)
 • Амфіпольський (Македонський), мч.: лист. 07
ТАЛАЛЕ Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 28 (груз.)
ТАРАСІЙ – хвилюючий (грец.)
 • Константинопольський, патріарх: лют. 25
 • Лікаонійський: бер. 09
ТАРАХ Аназарвський, мч.: жовт. 12 – занепокоєння, хвилювання (грец.)
ТАРИЧАН Грузинський, мч.: трав. 18 (груз.)
ТАТІОН Клавдіопольський (Віфінський), мч.: серп. 24
ТЕРЕНТІЙ – який полірує, який розтирає (грец.)
 • апостол – див. Тертії
 • мученик.: жовт. 28
 • Петрійський (Африканський), Карфагенський, мч.: бер. 13; квіт. 10
 • Сирійський, мч.: жовт. 28
ТЕРТІЙ (Терентій), апостол від 70-ти, еп. Іконійський, сщмч.: черв. 21; жовт. 30; лист. 10 – третій (лат.)
ТИВУРТІЙ – з м. Тибура (абзац)
 • Римський, мч.: лист. 22
 • Римський, мч. (інший): груд. 18
ТИГРІЙ Константинопольський, пресвітер, сщмч.: черв. 16 – тигровий (грец., лат.)
ТИМОЛАЙ (Тимофій) Кесарійський (Палестинський), мч.: бер. 15 – який шанує народ (грец.)
ТИМОН – який шанує (грец.) апостол від 70-ти, із семи дияконів, еп. Бострійський, сщмч.: лип. 28; груд. 30
ТИМОФІЙ – який шанує Бога (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Ефеський, сщмч.: січ. 22
 • Кесарійський – див. Тимолай
 • Мавританський, диякон, сщмч.: груд. 19
 • Олімпійський (у Символах), пустельник: лют. 21
 • Палестинський, мч.: серп. 19
 • Печерський, ігумен, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 28
 • Пруський, еп., сщмч.: черв. 10
 • Сицилійський, прмч.: січ. 24
ТИТ – шановний (грец.)
 • апостол від 70-ти, еп. Критський: серп. 25
 • ієром.: квіт. 02
 • Печерський, колишній воїн, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 27
 • Печерський, пресвітер, у Близніх (Антонієвих) печерах: лют. 27
*ТИФОЙ Фіваїдський, учень прп. Пахомія Великого, прп.: субота сиропусна
ТИХИК, апостол від 70-ти, еп. Колофонський, сподвижник ап. Павла: груд. 08 – випадковий, благополучний (грец.)
ТИХОН – щастя (грец.)
 • Амафунтський, еп.: черв. 16
 • Воронезький, Задонський, еп.: серп. 16
 • Луховський, Костромський, прп.: черв. 16, черв. 26
 • Мединський, Калузький, прп.: черв. 16
ТРАНКВИЛЛІН Римський, пресвітер, сщмч.: груд. 18 – спокійний (лат.)

ТРИВИМІЙ Пергійський (Памфілійський), мч.: бер. 01 – спокійний (лат.)
ТРИФЛІЛІЙ Левкусійський (Кіпрський), свт.: черв. 13 – трилистий (грец.)
ТРИФОН – розкішний, зніжений (грец.)
 • Апамейський, Нікейський, мч.: лют. 01
 • Константинопольський, патріарх: квіт. 19
ТРОАДІЙ Неокесарійський, мч.: бер. 02 – з Трої (грец.)
ТРОФИМ – вихованець (грец.)
 • апостол від 70-ти, сщмч., сподвижник апостола Павла: квіт. 15
 • Лаодикійський, пресвітер, сщмч.: бер. 16
 • Лікійський, мч.: лип. 23
 • Нікомідійський, мч.: бер. 18
 • Синадський (Фрігійський), мч.: вер. 19
ТУРВОН Лангонійський, мч.: січ. 16 – вихор, натовп (лат.) – див. Валентин

У

УАР – кривоногий, пляма на обличчі (лат.)
 • Єгипетський, мч.: жовт. 19
УРВАН – міський, ввічливий (лат.)
 • Антіохійський, мч.: вер. 04
 • апостол від 70-ти, еп. Македонський, сщмч.: жовт. 30
 • Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 05
 • Садонський, Анкірський, мч.: черв. 23
УРИЛІ, Архангел: лист. 08 – світло Боже (євр.)
УРПАСІАН Нікомідійський, мч.: бер. 09
УСФАЗАН – див. Хусдазад

Ф

ФАВІЙ Римський, папа, сщмч.: серп. 05 – бобовий (лат.)
ФАВМАСІЙ Кизичеський, мч.: квіт. 29 – дивний (лат.)
ФАВСТ – благополучний, щасливий (лат.)
 • Галатійський, мч.: трав. 24
 • Далматський, прп.: серп. 03
 • Олександрійський, диякон, сщмч.: жовт. 04
 • Олександрійський, пресвітер, сщмч.: вер. 06
 • Путольський, диякон, сщмч.: квіт. 21
ФАВСТІАН Керкірський, мч.: квіт. 28
ФАДЕЙ – хвала (євр.)
 • апостол від 70-ти, еп. Едеський, Бейрутський: серп. 21
 • Степанциндський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07
 • Студит, прп., спов.: груд. 29
 • Яковів – див. Іуда Яковів
ФАЛ Лаодикійський, пресвітер, сщмч.: бер. 16 – молода оливова гілка (грец., лат.)
ФАЛАЛІЙ – квітуча маслина (грец.)
 • Сирійський, самітник: лют. 27
 • Егейський, мч.: трав. 20
ФАЛАСІЙ – морський (грец.)
 • *прп.: субота сиропусна
 • Сирійський, пустельник, прп.: квіт. 24
ФАНТИН Солунський (Фессалонікійський), прп.: серп. 30
ФАРМУФІЙ Єгипетський, пустельник: квіт. 11 – назва місяця (єгип.)
ФАРНАКІЙ Кордильський, мч.: черв. 24
ФЕАГЕН Мелитинський, мч.: лист. 07 – богонароджений (грец.)
*ФЕДИМ Амасійський, еп.: субота сиропусна
ФЕЛІКСИМ Римський, диякон, сщмч.: серп. 10 – найщасливіший (лат.)
ФЕЛІКС Римлянин, мч.: січ. 25 – щасливий (лат.)
ФЕМЕЛІЙ Мелитинський, мч.: лист. 07 – основа (грец.)
ФЕМІСТОКЛІЙ Мірлікійський, мч.: груд. 21 – прославлений за правосуддя (грец.)

ФЕОГЕН Парійський, еп., сщмч.: січ. 02 – богонароджений (грец.)
ФЕОГНІД (Феогній) Кизицький, мч.: квіт. 29 – богонароджений (грец.)
ФЕОГНІЙ – богонароджений (грец.)
 • Едеський, мч.: серп. 21
 • Кизицький – див. Феогнід
ФЕОГНОСТ Київський і всієї Руси, митр., свт.: бер. 14 – Богом знаний (грец.)
ФЕДІР – Божий дар (грец.)
 • Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 16
 • Антіохійський, спов.: лист. 23
 • Апамейський, мч.: лют. 22
 • Африканський, мч.: квіт. 10
 • Варяг, першомученик Київський: лип. 12
 • Васильович Острозький, Печерський, кн., чернець, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: серп. 11
 • Галатійський, мч.: трав. 24
 • Едеський, еп.: лип. 09
 • *Єгипетський, прп.: субота сиропусна
 • Йорданський, прп.: черв. 05
 • Кандавлський, Нікомідійський, мч.: вер. 04
 • Константинопольський, Нікомідійський, мч.: вер. 05
 • І Константинопольський, патріарх: груд. 27
 • Мелитинський, мч.: лист. 07
 • Муромський, кн.: трав. 21
 • Накреслений, Константинопольський, прп., спов.: груд. 27
 • Олександрійський, архієп., сщмч.: груд. 03
 • Олександрійський, еп., сщмч.: вер. 12
 • Освячений, ігумен: трав. 16
 • Пентапольський, еп., сщмч.: лип. 04
 • Пергійський (Памфілійський), мч.: квіт. 21
 • Печерський, Мовчазний, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: лют. 17
 • Печерський, прмч., у Близніх (Антонієвих) печерах: серп. 11
 • Сікеот, Анастасіупольський, еп.: квіт. 23; черв. 15
 • Стратилат, Гераклійський, вмч.: лют. 08; черв. 08
 • Студит, ігумен, спов.: січ. 26; лист. 11
 • Суздальський, еп.: черв. 08
 • Тирон, молодий воїн, вмч.: лют. 17; в суботу 1-ї седмиці Великого посту
 • Трихіна власняничний, прп.: квіт. 20
 • *Фермійський, прп.: субота сиропусна
 • Чернігівський, мч., боярин мч. Михаїла Чернігівського: вер. 20
ФЕОДОРІТ – богодарований (грец.)
 • Антіохійський, пресвітер, сщмч.: бер. 08
 • Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
ФЕОДОСІЙ – Богом даний (грец.)
 • Антіохійський, прп.: січ. 11
 • Бразький, сщмч.: вер. 09
 • Великий, Киновіарх, прп., загальних житій начальник: січ. 11
 • Манявський, ігумен, прп.: вер. 27
 • Печерський, ігумен, загальних житій начальник, у Дальніх (Феодосієвих) печерах: трав. 03; серп. 14
 • Сирмійський, мч.: бер. 27
 • Углицький, Чернігівський, архієп.: лют. 05
ФЕОДОТ (БОГДАН) – Богом даний (грец.)
 • Адріанопольський, мч.: лют. 19
 • Анкірський, корчмар, мч.: трав. 18; черв. 07; лист. 07
 • Кесарійський (Каппадокійський), мч.: вер. 02
 • Кизицький, мч.: квіт. 29
 • Кіринейський, еп., спов.: бер. 02
 • Маркіанопольський (Мізіійський), мч.: вер. 15
 • Мелитинський, мч.: лист. 07
 • Римський, мч.: лип. 04

ФЕОДОХ Мелітинський, мч.: лист. 07 – Богоприємець (грец.)

ФЕОДУЛ – Божий раб (грец.)

- Атталайський (Памфілійський), мч.: трав. 02
- Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
- Константинопольський, Ефеський, епарх, стовп-ник: груд. 03
- Критський, мч.: груд. 23
- Мелітинський, мч.: лист. 07
- Севастійський, мч.: бер. 09
- Синайський, іером.: січ. 14
- Сирійський, мч.: жовт. 28
- Солунський (Фессалонійський), мч.: квіт. 05
- Триполійський, мч.: черв. 18

ФЕОКТИРИСТ (Феостирикт) Медикійський, прп., спов.: лют. 29 – у Бозі утверджений (грец.)

ФЕОКТИСТ – Богом створений (грец.)

- Кукумський, Сикелійський (Сицилійський), ігумен: січ. 04
- Нікомідійський, мч.: жовт. 02
- Палестинський, ігумен: вер. 03
- Печерський, Чернігівський, еп., у Ближніх (Антонієвих) печерах: вер. 28
- Сербський – див. Драгутін

ФЕОНА – який від Бога поміч дістає (грец.)

- Нікомідійський, воїн, мч.: квіт. 19
- (у хрещенні Синесій) Нікомідійський, мч.: січ. 05
- преподобний.: квіт. 05
- Скитський, прп.: субота сиропусна

ФЕОПЕМПТ Нікомідійський, еп., сщмч.: січ. 05 – Богом посланий (грец.)

ФЕОПІСТ Римський, мч.: вер. 20 – Богу вірний (грец.)

ФЕОПРЕПІЙ (Боголіп) – належний Богу (грец.)

- Іллірійський, мч.: бер. 23
- Потамський (Фракійський), мч.: серп. 22

ФЕОСТИРИКТ – утверджений у Бозі (грец.)

- Медикійський – див. Феоктирикт
- (Стирикт) Олімпійський (у Символах), прп.: лист. 10

ФЕОСТИХ Кизицький, мч.: квіт. 29 – Божий порядок (грец.)

ФЕОТЕКН Антіохійський, мч.: жовт. 10 – Боже дитя (грец.)

ФЕОТИХ Антіноійський, мч.: груд. 14 – у Бозі щасливий (грец.)

ФЕОФАН – богоявлення (грец.)

- Антіохійський, прп.: черв. 10
- Затворник, Вишенський, еп.: січ. 10; черв. 16
- спов., послик, прп.: вер. 09
- Милостивий, Газький: вер. 29
- Нікейський, Константинопольський, Начертаний, еп., спов., творець канонів: жовт. 11
- Печерський, послик, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 11
- Сірианський, Літописець, прп., спов.: бер. 12

ФЕОФІЛ – друг Божий (грец.)

- Амморейський (Фрігійський), мч.: бер. 06
- Кесарійський (Каппадокійський), мч.: лют. 06
- Київський, юродивий заради Христа, прп.: лип. 14; жовт. 28
- Лівійський, диякон, сщмч.: січ. 08
- Лікійський, мч.: лип. 24
- Мелітинський, мч.: лист. 07
- Нікомідійський, диякон, сщмч.: вер. 03; груд. 28
- Новий, мч.: січ. 30
- Оксиринфський (Єгипетський), прп.: черв. 12; груд. 02
- Печерський, затворник, у Ближніх (Антонієвих) печерах: жовт. 24
- Печерський, Новгородський, архієп., у Дальніх (Феодосієвих) печерах: жовт. 26

- Печерський, Сльозоточивий, у Ближніх (Антонієвих) печерах: груд. 29
- Севастійський, мч.: бер. 09
- Тиверіопольський, Константинопольський, прп., спов. жовт. 10

ФЕОФІЛАКТ – бережений Богом (грец.)

- Болгарський, архієп.: груд. 31
- Нікомідійський, еп., спов.: бер. 08

ФЕРАПОНТ – слуга (грец.)

- Кіпрський, еп., сщмч.: трав. 25
- Сардійський, еп., сщмч.: трав. 27

ФЕРМ Готський, мч.: бер. 26 – теплий (грец.)

ФЕСПЕСІЙ Нікейський, мч.: лист. 20 – боже-ственний, пророчий (грец.)

ФИЛИМОН – улюблений

- Антиноійський, мч.: груд. 14
- апостол від 70-ти, еп. Газький, сщмч.: квіт. 21; лист. 22
- Кизицький, мч.: квіт. 16

ФИЛИП – який любить коней (грец.)

- Апамейський, мч.: лют. 22
- апостол з 12-ти: лист. 14
- апостол від 70-ти, із семи дияконів: жовт. 11
- Нікомідійський, мч.: серп. 17
- Римлянин, мч.: січ. 25

ФИЛАГРІЙ Кіпрський, еп., сщмч.: лют. 09 – село (грец.)

ФИЛАДЕЛЬФ Бастійський, Месопольський, мч.: трав. 10 – братолюбчець (грец.)

ФИЛАРЕТ – який любить чесноти (грец.)

- (у схимі Феодосій) Амфітеатров, Київський, митр.: жовт. 10; груд. 21
- Милостивий, Пафлагонянин, прав.: груд. 01

ФИЛЕТЕР Нікомідійський, мч.: груд. 30 – який лю-бить друзів (грец.)

ФИЛИТ Іллірійський, сенатор, мч.: бер. 23 – улюблений (грец.)

ФИЛ Готський, мч.: бер. 26 (гот.)

ФИЛІКС Афінянин, Аполлоніадський (Македонський), мч.: лип. 06 – щасливий (лат.)

ФИЛОГОНІЙ Антіохійський, свт.: груд. 20 – який любить своїх нащадків (грец.)

ФИЛОКТИМОН Севастійський, мч.: бер. 09 – корисливий (грец.)

ФИЛОЛОГ, апостол від 70-ти, еп. Синопський: лист. 05 – який любить слово (грец.)

ФИЛОСОФ – любомудрий (грец.) Олександрійський, мч.: трав. 31

ФИЛОФЕЙ – боголюб (грец.)

- Мравинський (Віфінський), пресвітер: вер. 15
- Самосатський, мч.: січ. 29

ФИЛУМЕН Анкірський, мч.: лист. 29 – улюблений (грец.)

ФІНЕСС першосвященик Ізраїльський, прав.: бер. 12 – мідний рот (євр.)

ФІРМОН Апсарський, мч.: бер. 24 – міцний (лат.)

ФІРМОС Апсарський, мч.: бер. 24 – міцний (лат.)

ФІРС Кесарійський (Віфінський), мч.: серп. 17; груд. 14

ФІФАІЛ, мч.: вер. 05

ФЛАВІАН Константинопольський, патріарх, спов.: лют. 18

ФЛАВІЙ Севастійський, мч.: бер. 09 – жовтий (лат.)

ФЛЕГОНТ – палаючий, пекучий (грец.) апостол від 70-ти, еп. Марфонський, сщмч.: квіт. 08

ФЛОР – квітучий (лат.)

- Амійський, еп.: груд. 18
- Іллірійський, мч.: серп. 18

ФЛОРЕНТІЙ – квітучий (лат.)

- Нурсійський, Італійський, Фоліньський, прп.: сер. 23
- Солунянин, мч.: жовт. 13

ФОКА – тилень (грец.)

- Вертоградар (Садівник), Синопський, мч.: вер. 22
- Константинопольський – див. Фотій Константинопольський
- Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
- *Палестинський, прп.: субота сиропусна
- Синопський, еп., сщмч.: лип. 22; вер. 22

ФОМА – близнюк (євр.)

- Дефуркін, ігумен: груд. 10
- Дідим (Близнець), апостол з 12-ти: у Неділю 2-гу після Пасхи; жовт. 06
- Константинопольський, патріарх: бер. 21
- Малейн, прп.: лип. 20
- Сирійський, прп., юродивий заради Христа: квіт. 24

ФОРВИН, прп.: квіт. 05 – годуючий (грец.); киячлий (лат.)

ФОРТУНАТ, апостол від 70-ти, сподвижник ап. Павла: січ. 04 – щасливий (лат.)

ФОСТИРІЙ, прп.: січ. 05 – світильник (грец.)

ФОТ (Фотій) Сирійський, мч.: жовт. 28 – світло (грец.)

ФОТИН – світлий (грец.)

- Апамейський, мч.: лют. 22
- Римський – див. Віктор Римський

ФОТІЙ – світлий (грец.)

- Київський і всієї Русі, митр.: трав. 27; лип. 02
- (Фока) Константинопольський, мч.: серп. 09
- Константинопольський, патріарх: лют. 06
- Нікомідійський, мч.: серп. 12
- Сирійський – див. Фот

ФРОНТАСІЙ Галльський, мч.: черв. 04 – сміливий, зухвалий (лат.)

ФРУМЕНТІЙ Індійський (Ефіопський), архієп.: лист. 30 – хлібний (лат.)

ФУЛВІАН (у хрещенні Матфей) Ефіопський, кн., еп.: лист. 16 – рудий (лат.)

ФУСИК Селевкійський, мч.: квіт. 17

Х

***ХАЛЕВ**, співробітник Ісуса Навина: Неділя свв. праотців

ХАРЛАМПІЙ Магнезійський, еп., сщмч.: лют. 23 – радістю сяючий (грец.)

ХАРИСИМ Тарсійський (Кілікійський), мч.: вер. 04 – премилый (лат.)

ХАРИТОН – благодатний (грец.)

- мученик.: вер. 09
- Римський, мч.: черв. 01
- Сповідник, Іконійський, еп.: вер. 28

ХЕРИМОН – який радіє (грец.)

- Єгипетський, прп.: серп. 16
- Олександрійський, диякон, сщмч.: жовт. 04

ХРИСАНФ Римський, мч.: бер. 19 – золотоцвітний (грец.)

ХРИСОГОН Римлянин, Аквілейський, мч.: груд. 22 – золотородний (грец.)

ХРИСОТЕЛЬ Вавилонський, Кордульський, пресвітер, сщмч.: лип. 30 – золотий кінець, золотодо-вершений (грец.)

ХРИСТОФОР – христоносець (грец.)

- Лікійський, мч.: трав. 09
- Нікомідійський, мч.: квіт. 19
- Римлянин, Палестинський, прп.: серп. 30

ХУДІОН Севастійський, мч.: бер. 09

ХУСДАЗАД (Усфазан) Селевкійський, мч.: квіт. 17

Ш

ШАЛВА Ксанський, кн., мч.: вер. 18 (груз.)

ШІО (Симеон) Мгвімський, прп., один із засновників грузинського чернецтва: трав. 07, 09; у четвер Сирної седмиці (груз.)

Ю

ЮВЕНАЛІЙ – юнацький (лат.)
 • Єрусалимський, патріарх: лип. 02
ЮВЕНТИН (Євентій) Антіохійський, мч.: вер. 05; жов. 09 – юність (лат.)
ЮДА – див. Іуда.
ЮЛІАН – Юліїв (грец.)
 • Аназарвський, мч.: бер. 16
 • Бельгійський, диякон, сщмч.: черв. 03
 • Галатійський, пресвітер, сщмч.: вер. 12, 13
 • Далматський, Атинський, мч.: лип. 28
 • Єгипетський, ігумен, сщмч.: січ. 08
 • Ємеський (Еміський), мч.: лют. 06
 • Кандавльський, Нікомідійський, мч.: вер. 04
 • Кеноманійський, еп.: лип. 13
 • Кесарійський (Палестинський), мч.: лют. 16
 • Константинопольський, мч.: сер. 09
 • Мирмидонянин, диякон: черв. 21
 • Персіянин, пустельник: жов. 18
 • Самосатський, мч.: січ. 29
 • Тарсійський, мч.: черв. 21
 • Терракінський, пресвітер, сщмч.: жов. 07
ЮЛІЙ Мирмидонянин, пресвітер: черв. 21 –

Юліїв (грец.)
ЮРІЙ (Георгій) – (слов.) Всеволодович – див. Георгій Всеволодович
ЮСТ – праведний (лат.)
 • апостол – див. Варсва
 • Римський, мч.: лип. 14
ЮСТИН – Юстів
 • *Великий, прп.: субота сиропуна
 • Попович, Челійський, прп.: квіт. 07
 • Римський, мч.: черв. 01
 • Філософ, Великий, Римський, мч.: черв. 01
ЮСТИНІАН I Управда, Візантійський, імператор: лист. 14

Я

ЯКІВ – який перешкоджає (євр.)
 • Алфеев, апостол від 12-ти, брат євангеліста Матфея: жовт. 09
 • брат Господній по плоті, апостол від 70-ти, 1-й еп. Єрусалимський, сщмч.: жовт. 23; Неділя після Р. Х.
 • Зеведеїв, апостол з 12-ти, брат ап. Іоанна Богослова: квіт. 30
 • Кармільський (Палестинський), пустельник,

посник: бер. 04
 • Катанський (Сицилійський), еп., спов.: бер. 21
 • Константинопольський, мч.: серп. 09
 • Месукевійський, Грузинський, мч.: квіт. 15
 • Нізібійський (Нісивійський), еп.: січ. 13
 • Перський, пресвітер, сщмч.: квіт. 10
 • Персіянин, вмч.: лист. 27
 • Ревнитель, Перський, пресвітер, сщмч.: лист. 01
 • Самосатський, мч.: січ. 29
 • Сирійський, самітник: лист. 26
 • (Ізраїль), син Ісаака, старозавітній патріарх: Неділі свв. праотців, свв. отців
ЯКИНФ – див. Іакинф
ЯНУАРІЙ – воротар (лат.)
 • Беневентський, Путеольський (Неапольський), еп., сщмч.: квіт. 21
 • Керкирський, мч.: квіт. 28
 • Римлянин, мч.: січ. 25
ЯРОПОЛК (у хрещенні Петро) Ізяславич, Володимирський, блгв. кн.: лист. 22 (слов.)
ЯРОСЛАВ (слов.)
 • Мудрий, Київський, блгв. кн.: лют. 20
 ***ЯФЕТ**, син Ноя: Неділі свв. Праотців, свв. Отців.

ІМЕНА ЖІНОЧІ

АВГУСТА Римська, імператриця, мч.: лист. 24 – священна (лат.)
АГАПІЯ Аквилейська, мч.: квіт. 16 – любов (грец.)
АГАФІЯ – добра (грец.)
 • Нікомідійська, ігуменя, прмч.: груд. 28
 • Панормська (Палермська), Сицилійська, діва, мч.: лют. 05
АГАФОКЛІЯ, мч.: вер. 17 – благославна (грец.)
АГАФОНІКА Пергамська, мч.: жовт. 13 – благопереможна (грец.)
АГНІЯ (Анна) Римська, діва, мч.: січ. 21; лип. 05 – непорочна (грец.)
АГРИПИНА Римська, мч.: черв. 23
АКИЛИНА – орлина (грец.)
 • Молодша, мч.: квіт. 07
 • Старша, Біблоська (Фінкійська), мч.: черв. 13
АЛЕВТИНА (Валентина) Кесарійська (Палестинська), мч.: лип. 16 – сильна (лат.)
АЛЛА Готська, мч.: бер. 26
АНАСТАСІЯ – воскресіння (грец.)
 • Патрикія, Олександрійська, пустельниця: бер. 10
 • Римлянка, мч.: жовт. 29
 • Солунська (Фессалонійська), прмч.: жовт. 30
 • Римська, мч.: квіт. 15
 • Узорішительниця, Римська, Іллірійська, вмч.: груд. 22
АНАТОЛІЯ Римська, мч.: бер. 20 – східна (грец.)
АНГЕЛІНА Сербська (Бранкович), королева, прав.: лип. 30; груд. 10 – вісниця (грец.)
АНИСІЯ (Онісія) Со-лунська (Фессалонійська), мч.: груд. 30 – здійснення, успіх (грец.)
АНИМАІДА – див. Анімаїса
АНИМАІСА (Анімаїда) Готська, мч.: бер. 26
АННА – благодать (євр.)
 • Адріанопольська, мч.: жовт. 22
 • Віфінська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): черв. 13; жовт. 29
 • Готська, мч.: бер. 13
 • Новгородська, княгиня, прп.: лют. 10
 • праведна, мати Пресвятої Богородиці: лип. 25; вер. 09; груд. 09
 • Пророчиця, дочка Фануїлова: лют. 03; серп. 28

• Пророчиця, мати пророка Самуїла: груд. 09
 • Римська – див. Агнія
 • Селевкійська (Перська), мч.: лист. 20
АНТОНІНА – яка здобуває натомість (грец.)
 • Кродамнська, діва, мч.: черв. 10
 • Нікейська, мч.: бер. 01; черв. 13
АНФІСА – квітуча (грец.)
 • Мантинейська, ігуменя, спов.: лип. 27
 • (Анфуса) Нова, мч.: серп. 27
 • Римська, мч.: груд. 08
АНФІЯ Римська, мч.: груд. 15
АНФУСА – квітка (грец.)
 • Нова – див. Анфіса Нова
 • Омонійська, діва, ігуменя: квіт. 12
 • Селевкійська, прп.: серп. 22
АПОЛЛІНАРІЯ прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): січ. 05
АППІЯ – див. Анфія
АПФІЯ (Аппія) Колоська, рівноап., мч.: лют. 19, лист. 22
АРІАДНА Промиська (Фрігійська), мч.: вер. 18 – яка суворо зберігає шлюбну вірність (грец.)
АРТЕМІЯ Римська, царівна, мч.: черв. 07 – здорова, квітуча (грец.)
АРХЕЛАЯ Салернська, діва, прмч.: черв. 06 – начальниця людей (грец.)
АСКІТРЕЯ Селевкійська, мч.: квіт. 17 – подвижниця (грец.)
АСКЛІАДА (Аскліподота) Маркіанопольська (Мізійська), мч.: вер. 15
АСКЛІПОДОТА – дарунок Ескулапа (бога лікування) (грец.)
 • Адріанопольська, мч.: лют. 19
 • Маркіанопольська – див. Аскліада
АФАНАСІЯ – безсмертна (грец.)
 • Анкірська (Коринфська), діва, мч.: лист. 06
 • Егинська, ігуменя: квіт. 12
 • Канопська, мч.: січ. 31
 • Тавенська, прп.: жовт. 09

Б

БОГДАНА – див. Феодотія – Богом дана (грец.)
ВАЛЕНТИНА – сильна (лат.)
 • Кесарійська – див. Алевтина
 • Кесарійська (Палестинська), діва, мч.: лют. 10
ВАЛЕРІЯ – див. Калерія

ВАРВАРА Ілліпольська, вмч.: груд. 04 – іноземка (грец.)
ВАСИЛІСА – царствена (грец.)
 • Єгипетська, ігуменя, прмч.: січ. 08
 • Коринфська, мч.: бер. 10; квіт. 16
 • Нікомідійська, отроковиця, мч.: вер. 03
 • Римська, мч.: квіт. 15
ВАССА Алонська, мч.: серп. 21 – долина (грец.)
ВЕВЕЯ (Фівея, Вівея) Едеська, мч.: жовт. 15 – вірна (грец.)
ВЕРОНІКА – див. Віриней
ВІВЕЯ
 • Едеська – див. Веveja
 • мч. – див. Фівея
ВІКТОРІЯ – перемога (лат.)
 • Ефеська, мч.: бер. 25
 • Кулузька, мч.: груд. 08
 • Нікомідійська, мч.: жовт. 24
 • Солунська (Фессалонійська), Римська, мч.: черв. 01
ВІРА Римська, отроковиця, мч.: вер. 17
ВІРИНЕЯ (Вероніка) Едеська, мч.: жовт. 04
 ***ВРІСНА** Нісивійська, прп.: субота сиропуна

Г

ГААФА Готська, цариця, мч.: бер. 26
ГАІАНІЯ Вірменська, ігуменя, прмч.: вер. 30 – земна (грец.)
ГАЛІНА Коринфська, мч.: бер. 10; квіт. 16 – тиша, спокій (грец.)
ГАЛІ Коринфська, мч.: бер. 10 – прекрасна (грец.)
ГЛАФІРА Амасійська, діва, прав.: квіт. 26 – гладка, рівна (грец.)
ГЛИКЕРІЯ – солодка (грец.)
 • Адріанопольська, мч.: жовт. 22
 • Гераклейська, діва, мч.: трав. 13
ГОЛІНДУХА (перс.)
 • мучениця.: лип. 03
 • (у хрещенні Марія) Перська, спов.: лип. 12

Д

ДАРІЯ Римська, мч.: бер. 19 – сильна, яка перемагає (перс.)
 ***ДЕВОРА**-пророчиця: Неділя свв. праотців
ДОМНА Нікомідійська, діва, мч.: вер. 03; груд. 28 – пані (лат.)

ДОМНИКА – Господня (лат.)

- (Домніна) Аназарвська (Кілійська), мц.: жовт. 12
- Константинопольська, дияконіса, ігуменя: січ. 08

ДОМНІНА – пані (лат.)

- Аназарвська – див. Домніка Аназарвська
- Едеська, мц.: жовт. 04
- Римська, мц.: бер. 20
- Сирійська, діва, прп.: бер. 01

ДОРОФЕЯ Кесарійська (Каппадокійська), діва, мц.: лют. 06 – дар Божий (грец.)

ДОСИФЕЯ Київська, затворниця, прп.: вер. 25 – дар Божий (грец.)

ДРОСІДА Римська, мц.: бер. 22 – роса (грец.)

ДУКЛІДА Готфська, царівна, мц.: бер. 26

Е

ЕМІЛІЯ Кесарійська (Каппадокійська), прп.: січ. 01

*ЕСФІР, дружина перського царя Артаксеркса: Неділя свв. праотців

Є

*ЄВА праматір, дружина Адама: Неділі свв. Праотців, свв. отців – життя (євр.)

ЄВАНФІЯ Скепсійська (Геллеспонтська), княгиня, мц.: груд. 24 – благоцвітна (грец.)

ЄВГЕНІЯ – благородна (грец.)

- Римська, діва, прмц. (яка подвизалася в чоловічому образі): груд. 24
- Сербська – див. Милиця

ЄВДОКІЯ (Ія) Римлянка, Перська, прмц.: серп. 04; вер. 11 – благовоління (грец.)

ЄВДОКСІЯ Канопська, мц.: січ. 31 – благославна (грец.)

ЄВЛАЛІЯ Барселонська, діва, мц.: серп. 22 – благомовна (грец.)

ЄВЛАМПІЯ Нікомідійська, мц.: жовт. 10 – благосвітла (грец.)

ЄВНІКІЯ Сирійська, мц.: жовт. 28 – благопереможна (грец.)

ЄВПРАКСІЯ – благодіяння (грец.)

- Константинопольська, Тавенська, Молодша, діва, прп.: лип. 25
- *преподобна.: субота сиропусна

ЄВЕНСІЯ – див. Ксенія Миласька

ЄВСТОЛІЯ Константинопольська, прп.: лист. 09 – гарно вдягнена (грец.)

ЄВТРОПІЯ Олександрійська, мц.: жовт. 30 – доброзичлива (грец.)

ЄВУЛА Нікомідійська: бер. 30 – добра порадиця (грец.)

ЄВФАЛІЯ Леєнтинська (Сицилійська), мц.: бер. 02 – благоквітуча (грец.)

ЄВФІМІЯ – всехвальна (грец.)

- Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
- Всехвальна, Халкідонська, вмц.: лип. 11; вер. 16

ЄВФРАСІЯ – радість, веселощі (грец.)

- Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
- (Євфросинія) Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18; лист. 16

ЄВКОМІДІЙСЬКА, діва, мц.: січ. 19

ЄВФРОСІНІЯ – радість (грец.)

- Анкірська – див. Євфрасія Анкірська
- Олександрійська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лют. 15; вер. 25

ЄВПОЦЬКА (до хрещення князівна Предислава), ігуменя: трав. 23

- Сербська – див. Милиця
- (у миру Феодулія) Суздальська, князівна, прп.: вер. 25

ЄЛІКОНІДА Солунська (Фессалонійська), Коринфська, мц.: трав. 28

ЄЛИЗАВЕТА – яка шанує Бога (євр.)

- Адріанопольська, мц.: жовт. 22
- Константинопольська, ігуменя: квіт. 22
- праведна, мати Іоанна Предтечі: вер. 05

ЄНАФА Газька, діва, мц.: лют. 10

ЄПІСТИМІЯ Емеська (Фінікійська), мц.: лист. 05 – яка знає (грец.)

ЄПИХАРИЯ Римська, мц.: вер. 27 – яка радіє (грец.)

ЄРМІОНІЯ, мц.: вер. 04 – яка поєднує (грец.)

ЄРОТІІДА Каппадокійська, мц.: жовт. 27 – люб'язна (грец.)

З

ЗІНАІДА Тарсійська, мц.: жовт. 11 – божественна (грец.)

ЗІНОВІЯ Егейська (Кілійська), мц.: жовт. 30 (грец.)

ЗЛАТА (Хриса, Хрисія) Могленська, вмц.: жовт. 13, 18 (болг.)

ЗОЯ – життя (грец.)

- Атталійська (Памфілійська), мц., дружина мч. Єспера Англійського: трав. 02
- Віфлеємська, прп.: лют. 13
- Римська, мц.: груд. 18

І

*ІАІЛЬ, що вразила Сисару: Неділя свв. праотців

*ІЄРІЯ Нісівійська, прп.: субота сиропусна

ІЛАРІЯ Римська, мц.: бер. 19 – тиха, радісна, ясна (грец.)

ІОАННА Мироносиця, прав.: чер. 27; у Неділю св. жон-мироносиць – благодать Божа (євр.)

ІОВІЛА Лангонійська, мц.: січ. 16

ІРАІДА (грец.)

- мучениця: бер. 05
- Олександрійська – див. Раїса

ІРИНА – мир (грец.)

- Аквілейська, мц.: квіт. 16
- Єгипетська, мц.: вер. 18
- Константинопольська: трав. 13
- Коринфська, мц.: квіт. 16
- Македонська, вмц.: трав. 05

ІСИДОРА Тавенська, прп., юродива заради Христа: трав. 10 (грец.)

*ІУДИФ, праведна: Неділя свв. праотців

*ІУСТА (Юстина), прп.: субота сиропусна

ІЯ – див. Євдокія Римлянка

К

КАЗДОЯ Перська, царівна, мц.: вер. 29

КАЛЕРІЯ (Валерія) Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 07 – міцна (лат.)

КАЛІСА Коринфська, мц.: квіт. 16 – прекрасна (грец.)

КАЛІСТА – найпрекрасніша (грец.)

- Кесарійська (Каппадокійська), мц.: лют. 16
- Нікомідійська, мц.: вер. 01

КАЛІСФЕНІЯ Ефеська, мц.: жовт. 04 – з добрими силами (грец.)

КАПІТОЛІНА Каппадокійська, мц.: жовт. 27

КАСИНІЯ Анкірська, мц.: лист. 07 – служниця (лат.)

КАТЕРИНА Олександрійська, діва, вмц.: лист. 24 – завжди чиста (грец.)

КЕРКИРА Керкирська, діва, мц.: квіт. 28

КЕТЕВАНА Кахетинська, цариця, вмц.: вер. 13 (груз.)

КИРИЛА (Кіприла) Кіринейська, мц.: лип. 05 – сонце (перс.)

КІКІЛІЯ (Цецилія) Римська, мц.: лист. 22 – короткозора (лат.)

КІПРИЛА – див. Кирила

КІРА Берійська (Македонська), діва, затворниця, прп.: лют. 28 – пані (грец.)

КІРІАКІЯ – панська (грец.)

- (Кірія) Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 07
- Нікомідійська, мц.: лип. 07
- Римська, мц.: бер. 20

КІРІСНА Тарсійська, мц.: лист. 01 – пануюча (грец.)

КІРІЯ – див. Кіріакія Кесарійська

КЛАВДІЯ – кульгава (лат.)

- Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18; лист. 16
- Римська, мц.: груд. 11

КЛЕОПАТРА Палестинська, блж.: жовт. 19 – славна по батькові (грец.)

КОНКОРДІЯ Римська, мц.: серп. 13 – згода (лат.)

КРИСКЕНТІЯ Римська, Живителька, мц.: трав. 16; черв. 15 – яка росте (лат.)

КСАНФІПА Толедська, прп.: вер. 23 – руда кобила (грец.)

КСЕНІЯ (Оксана) – іноземка, мандрівниця (грец.)

- (у миру Євсевія) Миласька, дияконіса: січ. 24
- Петербурзька, юродива заради Христа: січ. 24

Л

ЛАРИСА Готфська, мц.: бер. 26 – чайка (грец.)

ЛЕОНІЛА (Неоніла) Лангонійська, мц.: січ. 16

ЛІДІЯ Іллірійська, мц.: бер. 23 – родом із Лідії (у Малій Азії)

*ЛІЯ, перша жінка старозавітного патріарха Якова: Неділя свв. праотців

ЛУКИНА Римська, мц.: черв. 07 – світла (лат.)

ЛУКІЯ – світла (лат.)

- Каппадокійка, Римська, діва, мц.: лип. 06
- Сиракузька, діва, мц.: груд. 13

ЛЮБОВ Римська, отроковиця, мц.: вер. 17

ЛЮДМИЛА Чеська, княгиня, мц.: вер. 16 – людям мила (слов.)

М

МАВРА – темна (грец.)

- Константинопольська, дияконіса, ігуменя: жовт. 31
- Фіваїдська, мц.: трав. 03

МАКРИНА (Мокрина) Каппадокійська, Нова, Молодша, прп.: лип. 19 – суха (грец.)

МАМЕЛХВА Перська, мц.: жовт. 05

МАМІКА Готфська, мц.: бер. 26

МАНЕФА Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: лист. 13 – певна частина (євр.)

МАРГАРИТА Антіохійська – див. Марина Антіохійська

МАРИНА – морська (лат.)

- (Маргарита) Антіохійська, вмц.: лип. 17
- Берійська (Македонська), діва, затворниця, прп.: лют. 28

*МАРІАМ, сестра пророка Мойсея: Неділі свв. Праотців, свв. отців

МАРІАМНА (Марія) сестра апостола Филипа, прав.: лют. 07

МАРІОНІЛА Єгипетська, мц.: січ. 08

МАРІЯ – володарка (євр.)

- Азійська, діва, мц.: лют. 06
- Віфанська, сестра Лазаря Чотириденного: у Неділю свв. жон-мироносиць
- Віфінська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лют. 12
- Єгипетська, прп.: квіт. 01; у 5-ту Неділю Великого посту
- Кесарійська (Палестинська), мц.: черв. 07

- Клеопова, Яковлева, Іосієва, мироносиця: у Неділю свв. жон-мироносиць
- Константинопольська, Палестинська, прп.: січ. 26
- Константинопольська, патриціанка, мц.: серп. 09
- Магдалина, рівноап., мироносиця: лип. 22; в Неділю свв. жон-мироносиць
- Перська – див. Голіндуха Перська
- Перська, мц.: черв. 09
- сестра ап. Филипа – див. Маріамна
- Хіданська, прп.: жовт. 29

МАРФА

- Азійська, діва, мц.: лют. 06
- Антіохійська, Едеська: лип. 04
- Віфанська, сестра Лазаря Чотириденного: у Неділю свв. жон-мироносиць
- Каппадокійська: вер. 01
- Перська, мц.: черв. 09
- Персіянка, Римська, мц.: лип. 06

МАСТРИДІЯ Олександрійська, діва, прп.: лист. 24 – дослідниця (грец.)

МОТРОНА – знатна (лат.)

- Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18; лист. 06
- Константинопольська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): лист. 09
- Солунська (Фессалонійська), мц.: бер. 27

МЕЛАНІЯ Римлянка, Віфлеємська, Палестинська, прп.: груд. 31 – чорна (грец.)

МЕЛІТИНА Маркіанопольська, мц.: вер. 16 – медова (грец.)

МИЛИЦЯ (серб.) (у хрещенні Євфросинія, у чернецтві Євгенія) Сербська, княгиня, прав.: лип. 19

МИНОДОРА Віфінська, мц.: вер. 10 – дар місяця (грец.)

МИРОПІЯ Хіоська, мц.: груд. 02 – яка робить миро (грец.)

МИТРОДОРА Віфінська, мц.: вер. 10 – дар матері (грец.)

МОЙКО Готфська, мц.: бер. 26

МУЗА Римлянка, отроковиця: трав. 16

Н

НАДІЯ Римська, отроковиця, мц.: вер. 17

НАТАЛІЯ Нікомідійська, мц., дружина мч. Адріана Нікомідійського: серп. 26 – природна (лат.)

НЕОНІЛА

- Лангонійська – див. Леоніла
- Сирійська, мц.: жовт. 28

НИКА Коринфська, мц.: бер. 10, квіт. 16 – перемага (грец.)

НИМФОДОРА Віфінська, мц.: вер. 10

НИНА просвітителька Грузії, рівноап.: січ. 14 – квітучий сад (груз.)

НОННА Назіанзька, дияконіса, прав.: серп. 05 – Богу присвячена (егип.)

НУНЕХІЯ Коринфська, мц.: бер. 10; квіт. 16 – яка має розум (грец.)

О

ОКСАНА – див. Ксенія

***ОЛДА** (Олдама), пророчиця: Неділя свв. Праотців

ОЛДАМА – див. Олда

ОЛІМПІАДА Константинопольська, діва, дияконіса, прав.: лип. 25 – яка оспівує Небо (грец.)

ОЛЕКСАНДРА – мужня, захисниця людей (грец.)

- Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
- Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18; лист. 06

- Римська, Нікомідійська, імператриця, мц.: квіт. 23

ОЛЕНА – факел (грец.)

- мц., дочка ап. Алфея: трав. 26

- рівноапостольна – див. Ольга рівноап.

- рівноапостольна, Константинопольська, цариця: бер. 16; трав. 21

- Сербська, королева, прп.: жовт. 30

ОЛЬГА (слов.) (у хрещенні Олена) рівноап., княгиня Київська: лип. 11

П

ПАВЛА – мала (лат.)

- Візантійська, діва, мц.: черв. 03

- Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: лют. 10

ПАРАСКЕВА – п'ятниця, приготування (грец.)

- П'ятниця, вмц.: жовт. 28

- Римська, мц.: бер. 20

- Римська, прмц.: лип. 26

ПАРАСКЕВА-ПЕТКА, прп.: жовт. 14 – п'ятниця, приготування (грец.)

ПЕЛАГІЯ – морська (грец.)

- Антіохійська, діва, мц.: жовт. 08

- Антіохійська, Елеонська, Палестинська, прп. (яка подвизалася в чоловічому образі): жовт. 08

- Тарсійська, діва, мц.: трав. 04; жовт. 07

ПЕРПЕТУА Карфагенська, мц.: лют. 01 – постійна, вічна (лат.)

ПІАМА Олександрійська, діва, прп.: бер. 03 – мати (егип.)

ПЛАТОНІДА Сирська, прп.: квіт. 16 – широка (грец.)

ПОЛАКТІЯ Анкірська (Коринфська), діва, мц.: бер. 06

ПОЛІКСЕНІЯ Іспанська, діва, прп.: вер. 23 – дуже гостинна (грец.)

ПОПЛІЯ Антіохійська, дияконіса, спов.: жовт. 09 – загалінонародна (лат.)

ПОТАМІЯ Олександрійська, прмц.: серп. 07 – річкова (грец.)

ПРЕПЕДИГНА Римська, мц.: серп. 15 – вельми достойна (лат.)

ПРИСКИЛЛА Римська, мц.: черв. 07 – старенька (лат.)

ПРОСДОКА – див. Проскудія

ПРОСКУДІЯ (Просдока) Едеська, мц.: жовт. 04 – очікування (грец.)

ПУЛЬХЕРІЯ Грецька, цариця, блгв.: вер. 10 – прекрасна (лат.)

Р

***РААВ**, мешканка Ієрихону при Ісусі Навині: Неділя свв. праотців

РАЇСА (Іраїда) Олександрійська, Антинопольська, діва, мц.: вер. 05, вер. 23 – легка (грец.)

РАХІЛЬ друга дружина старозавітно-го патріарха Якова: Неділі свв. отців, свв. пра-отців – вівеця (євр.)

РЕВЕКА, дружина старозавітного патріарха Ісаака: Неділі свв. отців, свв. праотців

РИПСИМІЯ Вірменська, діва, прмц.: вер. 30 – яка кидається (грец.)

РУФІНА Кесарійська (Каппадокійська), мц.: вер. 02 – рудувата (грец.)

***РУФ**, моавитянка: Неділя свв. праотців

С

САРРА

- *дружина старозавітного патріарха Авраама: Неділі свв. праотців, свв. отців

- *Лівійська, Єгипетська, діва, самітниця, прп.: субота сиропусна

СВІТЛАНА

- (Фотина, Фотинія) Палестинська, прп.: лют. 13

- Самарянка – див. Фотина Самарянка

СЕВАСТІАНА Гераклейська, мц.: вер. 16 – гідна честі (грец.)

СЕРАФИМА Римська, діва, мц.: лип. 29 – полум'яна (євр.)

СИНКЛІТІКІЯ – сенаторка (грец.)

- Негранська, мц.: жовт. 24

- Олександрійська, прп.: січ. 05

СІРА Перська, діва, мц.: серп. 24

СНАНДУЛІЯ (Яздундокта) Перська, мц.: лист. 03

СОЛОМІЯ – сумирна (євр.)

- мироносиця, мати апп. Якова й Іоана: у Неділю свв. жон-мироносиць

- мц. – див. Соломонія

СОЛОМОНІЯ (Соломія), мц., мати мчч. Маккавеїв: серп. 01 – смирна (євр.)

СОПАТРА – див. Сосипатра

СОСАННА – біла лілія (євр.)

- Каппадокійська, прп.: трав. 20

- Римська, діва, мц.: серп. 11

- (Сусанна) Салернська, діва, прмц.: черв. 06

СОСИПАТРА (Сопатра) Константинопольська, прп.: лист. 09 – яка рятує батька (грец.)

СОФІЯ – премудрість (грец.)

- Єгипетська, мц.: вер. 18

- Римська, мц.: вер. 17

СТЕФАНИДА Дамаська, мц.: лист. 11 – вінчана (грец.)

СУСАННА – біла лілія (євр.)

- *Вавилонська, прав.: Неділя свв. праотців

- мироносиця: у Неділю свв. жон-мироносиць

- Ранська – див. Шушаніка

- Салернська – див. Сосанна Салернська

Т

ТАВІФА Іоплійська, прав.: жовт. 25; в Неділю про розслабленого – сарна (євр.)

ТАЇСІЯ

- Єгипетська, Фіваїдська, прп.: жовт. 08

- Єгипетська: трав. 10

ТАМАРА (груз., з євр. Фамар – пальма) Грузинська, цариця, прав.: трав. 01; в Неділю свв. жон-мироносиць

ТЕТЯНА Римська, діва, дияконіса, мц.: січ. 12 – фундаторка (грец.)

ТЕКУСА Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18; лист. 06 – яка народжує (грец.)

ТРИФЕНА Кизицька, мц.: січ. 31 – яка розкішно живе (грец.)

У

УЇРКО Готфська, мц.: бер. 26

УЛЯНА – див. Юліан

Ф

ФАВСТА (Фауста) Кизицька, діва, мц.: лют. 06 – щаслива (лат.)

ФАЇНА Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18 – осяяна (грец.)

ФАУСТА – див. Фавста

ФЕВЕЯ – див. Вевея

ФЕВРОНІЯ

- Сирська, діва, прмц.: черв. 25

ФЕКЛА – досконала (євр.); надія (арамейськ.)

- Газька, мц.: серп. 19

- Іконійська, Селевкійська, рівноап., першомц.: вер. 24

- Перська, діва, мц.: лист. 20

- Перська, мц.: черв. 09

- Салернська, діва, прмц.: черв. 06

ФЕОДОРА – Божий дар (грец.)
 • Амійська – див. Феодосія Амійська
 • Грецька, цариця, яка відновила шанування ікон: лют. 11
 • Грецька, цариця, дружина імператора Юстиніана I: лист. 14
 • Кесарійська, прп.: груд. 30
 • Константинопольська, прп.: груд. 30
 • Коринфська, мц.: бер. 10; квіт. 16
 • Олександрійська, діва, мц.: трав. 27
 • Олександрійська, Молодша, прп. (яка по-дивизалася в чоловічому образі): вер. 11
 • Солунська (Фессалонкійська), прп.: квіт. 05
ФЕОДОСІЯ – Богом дана (грец.)
 • (Феодора) Амійська (Понтійська), мц.: квіт. 2
 • (у чернецтві Євфросинія), княгиня, мати св. Александра Невського
 • Константинопольська, діва, прмц.: черв. 11
 • Тирська, Кесарійська (Палестинська), діва, мц.: квіт. 16; черв. 11
ФЕОДОТІЯ – Богом дана (грец.)
 • Адріанопольська, мц.: жовт. 22
 • Азійська: лист. 01
 • Канописька, мц.: січ. 31
 • Нікейська, мц.: лип. 29; груд. 22
 • Нікейська, мц. (інша): вер. 17
 • Римська, мц.: лип. 04
*ФЕОДУЛА, прп.: субота сиропусна
ФЕОДУЛІЯ – раба Божа (грец.)
 • Аназарвська, мц.: лют. 05
ФЕОЗВА, дияконіса, прав.: січ. 10
ФЕОКТИСТА – Богом створена (грец.)
 • Канописька, мц.: січ. 19
 • Пароська, прп.: лист. 06
ФЕОНІЛА Кілійська, мц.: жовт. 29
ФЕОПІСТІЯ Римська, мц.: вер. 20 – Богові вірна (грец.)
ФЕОФАНІЯ Візантійська, імператриця, прав.: груд. 16 – богоявлення (грец.)
ФЕОФІЛА Нікомідійська, мц.: груд. 28 – боголюбива (грец.)
ФЕРВУФА, діва, мц.: квіт. 04

ФЕССАЛОНІКІЯ Амфіпольська (Македонська), мц.: лист. 07 – з Фессалонік (грец.)
ФИЛИПІЯ Пергійська (Памфілійська), мц.: квіт. 21 – яка любить коней (грец.)
ФІВА Кенхрейська (Коринфська), дияконіса, прав.: вер. 03 – світла (грец.)
ФІВЕЯ (Вівея), мц.: вер. 06
ФІЛІЦАТА Римська, мц.: січ. 25 – щастя (лат.)
ФІЛІЦИТАТА Карфагенська, мц.: лют. 01 – ошасливлена (лат.)
ФІЛОНІЛА Тарсійська, цілителька, мц.: жовт. 11
ФІЛОФЕЯ Румунська, мц.: груд. 07 – боголюбива (грец.)
ФОМАІДА
 • *Нісівійська, прп.: субота сиропусна
 • Олександрійська (Єгипетська), мц.: квіт. 13
ФОТИДА Римська, мц.: бер. 20 – світла (грец.)
ФОТИНА (Світлана, Фотинія) – світла (грец.)
 • Палестинська – див. Світлана Палестинська
 • (Світлана) Самарянка, Римська, мц.: бер. 20
ФОТИНІЯ – див. Світлана Палестинська
ФОТО Римська, мц.: бер. 20

Х

ХАРИЄСА Коринфська, мц.: бер. 10; квіт. 16 – мила (грец.)
ХАРИТА Римська, мц.: черв. 01 – люб'язна (грец.)
ХАРИТИНА – благодатна (грец.)
 • Амійська (Понтійська), мц.: жов. 05
 • Литовська, Новгородська, князівна, ігуменя: жов. 05
ХІОНІЯ – снігова (грец.)
 • Аквілейська, мц.: квіт. 16
 • Кесарійська (Палестинська), мц.: лип. 16
ХРИСІЯ, Хриса – золота (грец.)
 • Могленська – див. Злата
 • Римська, діва, мц.: січ. 30
ХРИСТИНА – Христова
 • Кесарійська (Каппадокійська), мц.: лют. 06
 • Лампсакійська, мц.: трав. 18

• Перська, мц.: бер. 13
 • Тирська, мц.: лип. 24
ХРИСТОДУЛА Антіохійська, спов.: вер. 04 – Христова раба (грец.)

Ц

ЦЕЦИЛІЯ – див. Кікілія

Ш

ШУШАНИКА (Сусанна) Ранська (Грузинська), княгиня, вмц.: серп. 28 (груз.)

Ю

ЮЛІАНІЯ

• Амійська (Понтійська), мц.: бер. 20
 • Ілліопольська, мц.: груд. 04
 • мучениця: черв. 22
 • Нікомідійська, діва, мц.: груд. 21
 • Ольшанська, Печерська, князівна, діва, у Ближніх (Антонієвих) печерах: лип. 06
 • Птолемаїдська, мц., сестра мч. Павла Птолемаїдського: бер. 04; серп. 17
 • Россонська, мц.: лист. 01

ЮЛІТА

• Кесарійська (Каппадокійська), мц.: лип. 31
 • *прп.: субота сиропусна
 • Тарсійська, мц.: лип. 15

ЮЛІЯ

• Анкірська (Коринфська), діва, мц.: трав. 18
 • Карфагенська, Корсиканська, діва, мц.: лип. 16

ЮНІЯ, дружина і помічниця ап. Андрона: трав. 17

ЮСТИНА

• Антіохійська, Нікомідійська (Дамаська), мц.: жовт. 02

• преподобна – див. Іуста

Я

ЯЗДУНДОКТА – див. Снандулія
ЯРИНА – див. Ірина

ЦЕРКОВНІ СВЯТА
3

МІСЯЦЕЗОВ
5

ПОМІСНИЙ СОБОР
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ,
27 ЛИПНЯ 2023 р.

80

АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ,
11 ТРАВНЯ 2024 р.

102

СВЯЩЕННИЙ СИНОД
ДОКУМЕНТИ ЗАСІДАНЬ СВЯЩЕННОГО СИНОДУ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

113

ДОВІДНИК
ПРО КИЇВСЬКУ МИТРОПОЛІЮ, СИНОДАЛЬНІ УСТАНОВИ,
ЄПАРХІЇ ТА ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ДУХОВНОЇ ОСВІТИ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

127

ПАСХАЛЯ
НА 2024-2038 РР.

151

ІМЕНА СВЯТИХ
ІМЕНА ЧОЛОВІЧИ

152

ІМЕНА ЖІНОЧИ

168

ВИДАНО З БЛАГОСЛОВЕННЯ
МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ
ЕПІСКОПА

ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ
КАЛЕНДАР 2025

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ

КИЇВ, 2024